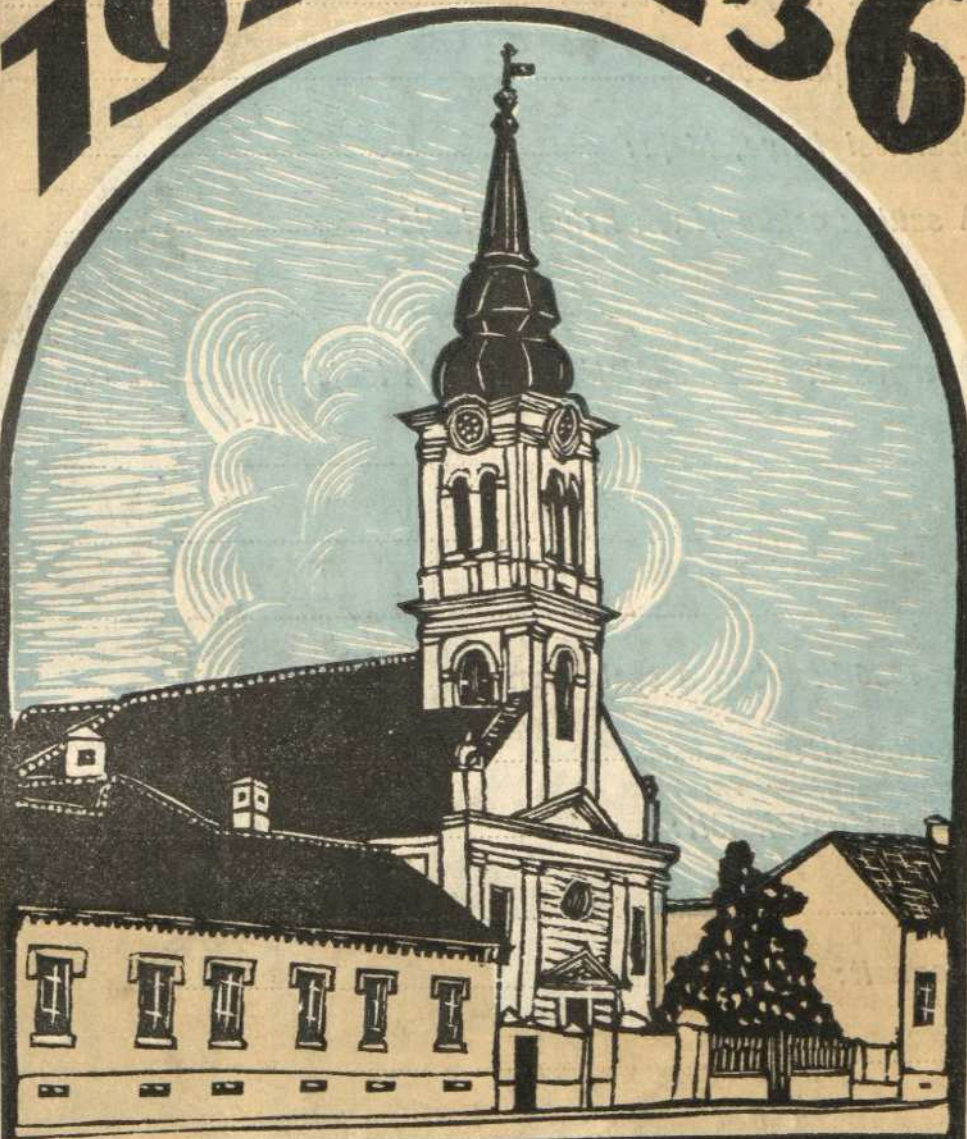


REFORMÁTUS
ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR
19- -36



CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő útáiban jár!
Bizony, kezed munkáját eszed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Imé, így áldatik meg a férfiu,
aki féli az Urat! (Zsolt. 128, 1—4.)

Családapa neve:

Születési helye, ideje:

Családanya neve:

Születési helye, ideje:

A szülők esküvőjének helye és ideje:

Gyermekek neve, születési helye és ideje:

Az 1936-ik évben a családban:

Konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghalt:

REFORMATUS



**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**

1936



ROMÁN

Kiadja:
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
Irattejesztése

ÁRA 16 LEI

SZERKESZTETTE:
CSERNÁK BÉLA
egyházkerületi főjegyző

Szap. 67, 799

A 5434

X-İK ÉVFOLYAM.

Nyomatott
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
Oradea.



Boldogasszony hava

Régente: Vizöntő hava

Január

Télhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Újév	Újév	7 48	16 19	Ap. Csel. 4—12
2 Csüt.	Béla	Szilveszter p.	7 48	20	I. Pét. 1, 18—19
3 Péntek	Zsongor	Malakiás pr.	7 48	21	Zsid. 2, 14—15
4 Szomb.	Gyula	70 apostol	7 48	22	Máté 11, 28—30

1. URNAPJA. A református ember egyellen egy vizsgálatása. Róm. 14, 7—8.

5 Vasár.	Árpád	Teopempt	7 48	16 22	I. Korinth. 3, 22—23
6 Hétfő	Három király	Epifánia	7 48	23	Róm. 8, 28
7 Kedd	Attila	Iván	7 48	24	Hoseas 14, 3
8 Szerda	Szörény	Domnika	7 47	25	I Péter 2, 9—10
9 Csüt.	Etele	Polyeukt	7 47	27	Kolos. 3, 17
10 Péntek	Apor	N. Gergely	7 46	28	I. János 3 8
11 Szomb.	Ágota	Teodóz sp.	7 46	29	I Korinth 6 20

2. URNAPJA. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22—23.

12 Vasár.	Ernő	Tracián	7 45	16 30	Róma 3, 20
13 Hétfő	Vidor	Hermil	45	32	Máté 22, 37—39
14 Kedd	Bódog	Szinaí vlt.	44	33	Róm. 7, 7
15 Szerda	Lóránt	Kalib János	41	35	Daniel 9, 7 10
16 Csüt.	Geza	Sz. Péter I.	44	35	Ézsaiás 59, 12—13
17 Péntek	Antal	N. Antal sp.	43	37	Zsoltá 51
18 Szomb.	Piroska	N. Atanáz	42	38	Lukács 15 11—24

3 URNAPJA. Az emberi természet romló tságának eredete. Róm. 5 12.

19 Vasár.	Sára	Makár	7 42	16 42	Zsoltár 54, 7
20 Hétfő	Fábián	Eutim sp.	41	41	Róma 7, 18
21 Kedd	Ágnes	Maxim bv.	40	43	I. Móz. 8, 21
22 Szerda	Vince	Timót	39	45	Jakab 1, 15
23 Csüt.	Aladár	Kelemen vt.	38	47	Eféz. 4, 24
24 Péntek	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	37	47	Kolossé 3, 10
25 Szomb.	Pál ford.	Naz. Gergely	36	49	II. Korin'h. 3, 18

4. URNAPJA. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34, 6—7

26 Vasár.	Aba	Simon	7 35	16 51	Róma 1, 32
27 Hétfő	Zsolt	Krizoszt. er.	34	53	Zsoltár 76, 8
28 Kedd	Károly	Frém	33	54	Zsoltár 25, 7
29 Szerda	Adél	Ignác erekly.	31	56	éldab. 28, 13
30 Csüt.	Bojta	Három p.	30	57	Ezékiel 18, 23
31 Péntek	Szemere	Cirus és Ján.	30	59	Joél 2, 12—13



Böjtelő hava
Régente: Halak hava

Február

Téli utó
29 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Enikő	Trifón	7 29	17 0	Hoseás 14, 2-3

5. URNAPJA. Isten igazságossága elégteltt kíván. Róm. 8, 3-4.

2 Vasár.	Gyöngyike	Triodum	7 27	17 1	Máté 16, 26
3 Hétfő	Balázs	Simeon és A.	26	2	IV. Mózes 14, 18
4 Kedd	Ráhel	Izidor	24	4	Zsoltár 130, 3-4
5 Szerda	Ágota	Ágota	23	6	I. János 1, 9
6 Csüt.	Réka	Bukol	22	8	Róm. 11, 32
7 Péntek	I ingó	Parten pk.	21	9	Zsoltár 49, 8-9
8 Szomb.	Aranka	Tódor vt.	19	10	Zsoltár 51, 18-19

6. URNAPJA. Kicsoda az én Megváltóm. I. Kor. 1, 30.

9 Vasár.	Cailla	Helvened	7 18	17 12	János 3, 16
10 Hétfő	Árpád	Karalemp vt.	16	14	János 5, 24
11 Kedd	Dezső	Balázs vt.	14	16	Ézsaiás 53, 4-5
12 Szerda	Lidia	Melét pk.	12	17	I. Timóth. 3, 16
13 Csüt.	E la	Martinján	11	19	I. Timóth. 2, 5-6
14 Péntek	Bálint	Auxent	10	19	Ap. Csel. 13 32-33
15 Szomb.	Zoltán	Onezim	8	21	Róm. 10, 4.

7. URNAPJA. Megigazulásom egyedüli útja. Róm. 3, 24-25

16 Vasár.	Juliánna	Hushagyó	7 6	17 23	Róm. 10 17
17 Hétfő	Almos	Tódor	4	23	Eféz. 2, 8-9
18 Kedd	Ellák	Leó	3	26	Márk 1, 15
19 Szerda	Zsuzsánna	Arkip	2	28	János 3, 36
20 Csüt.	Aladár	Leó pk.	0	29	Róm. 5, 1
21 Péntek	Eleonóra	Timót	6 58	31	II. Korinth. 5, 17
22 Szomb.	Kuthen	Eug. sz. vtk.	56	32	Róm. 8, 1-4

8. URNAPJA. A szentháromság tilka. I. János 5, 7.

23 Vasár.	Tas	Vajhagyó	6 54	17 34	II Kor. 13, 13
24 Hétfő	Mátyás	János feje	52	35	Ézsaiás 6. 3
25 Kedd	Géza	Taráz	50	37	János 1, 1-3
26 Szerda	Margit	Porfir	49	39	II Thess. 2, 13
27 Csüt.	Ákos	Prokóp	47	40	I Kor. 8, 4
28 Péntek	Elemér	Vazul	45	41	Zsid. 11, 3
29 Szomb.	Kende	Kasszián	43	43	Ézsaiás 55, 9



Böjtmás hava
Régente : Kos hava

Március

Tavaszelő
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
9. URNAPJA. Az Atya Isten, a világ teremtője. Ap. Csel. 4, 24.					
1 Vasár.	Levente	Nb. 1. vas.	6 41	17 45	Jób 10, 9—12
2 Hétfő	Lujza	Rezich	39	47	Zsoltár 148, 5—6
3 Kedd	Taksony	Eutrop	38	47	Zsoltár 135, 5—6
4 Szerda	Kázmér	Gerazim	36	49	Zsoltár 35, 10
5 Csüt.	Lehel	Konon	34	50	Ap. Csel 17, 28
6 Péntek	Jenő	Amo:ii 42 vt.	32	52	Zoltár 23, 1
7 Szomb.	Szabolcs	Vazul vt.	30	54	Máté 7, 26
10. URNAPJA. Isten a világ gondviselője. Máté 10, 29—31.					
8 Vasár.	Zoltán	Nb. 2. vas.	6 28	17 55	Lukács 12 22—31
9 Hétfő	Uzur	Szebaszlei vt.	26	57	Zsoltár 139 7—10
10 Kedd	Etemér	Kodrát	24	57	I. Péter 5 7
11 Szerda	Aranyka	Szófron pk.	22	59	Zsoltár 37, 3—5
12 Csüt.	Szende	Teofanesz	20	18 1	Róm. 8, 35
13 Péntek	Bogát	Nicefor pk.	18	2	Ézsaiás 41, 10—11
14 Szomb	Matild	Benedek	15	4	Róm. 8, 28
11. URNAPJA Jézus, az Atya Isten Fia, a világ Idvezítője. I. Kor. 3, 11.					
15 Vasár.	Bendeguz	Agap	6 14	18 5	Kol. 1, 19—20
16 Hétfő	Dalma	Szabinusz vt.	12	8	Kol 2, 9—10
17 Kedd	Balambér	Elek	10	8	János 1, 14—16
18 Szerda	Sándor	Cirill pk.	8	9	Zsid. 1, 2—5
19 Csüt.	József	Krizsánt	6	11	János 11, 27
20 Péntek	Mike	Szabb. vlt.	4	12	Máté 27, 54
21 Szomb.	Benedek	Jakab, az ifj.	2	14	Zsid 7, 25
12. URNAPJA. Krisztus prófétái, főpapi és királyi lizte. Ézsaiás 11, 1—2.					
22 Vasár.	Viola	Nb. 4. vas.	6 1	18 16	Zsoltár 40, 8—9
23 Hétfő	Bolond	Nikom	5 59	17	Zsoltár 2, 16
24 Kedd	Gábor	Zakariás	56	18	Lukács 1, 32—33
25 Szerda	Tihamér	Gy. B. A.	54	19	Zsoltár 89, 37—38
26 Csüt.	Bulcsu	Gábor	52	21	Jelenés 5, 9
27 Péntek	Hajnalka	Matrona vt.	50	23	Róm. 8, 34
28 Szomb.	Gedeon	István	49	24	Ézsaiás 61, 1
13. URNAPJA. A keresztyén név jelentősége. Ap. csel. 11, 26.					
29 Vasár.	Bors	Nb. 5. vas.	5 46	18 25	II. Kor. 12, 27
30 Hétfő	Koppány	Klim. János	44	26	I. János 2, 27
31 Kedd	Árpád	Hipác	42	28	I. Péter 2, 9

Jegyzetek az időről.

Március.

A márciusi hó még akkor sem jó, ha zsakban viszik körösztil a határon, mert a hóesés ártalmas a veteményeknek ebben a hónapban.

Ha Böjtmás hava száraz, Szent György hava nedves, Pünkösti hava hives: bő bor, buza leszen.

Mennyi kőd leszen ebben a hónapban, annyi záporosó leszen a nyárban; mennyi harmat husvét előtt, annyi fagy leszen husvét után:

Gergely napja ritka, ha jó,
Hideg, szeles, sokszor van hó,

Sándor, József, Benedek,
Jönnek a jó melegek.

Virágyvasárnapján, ha szép az idő: a
a gyümölcsfáknak hasznos; ha rút — pe-
dig ártalmas.

Nagypénteken, ha eső esik, a föld-
mívelőnek igen jó.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A hold fényváltozásai:

☉ Holdtölte 8-án 6 óra
14 perc.

☾ Utolsó negyed 16-án
9 óra 35 perc.

☽ Újhold 23-án 5 óra
14 perc.

☾ Első negyed 29-én
22 óra 22 perc

Elsején a nap hossza
11 óra 4 perc, a hó vég-
géig 1 óra 45 perccel nő.

Távolszezdnet 20-án 19
óra 58 perc.

Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint:

Március eleje nedves és
barátságla'an, 8-tól viharos
szelek fujnak, 16—22-ig
változó, majd ujra esős.

Izraelita naptár:

11 Eszter böjl	5
13 S. Thezave	7
14 Purim	8
15 Susan Purim	9
20 S. K Thize	14
27 S. Vajakhet	21
1 Nizan R. Kh.	24
5. S. Wajikra	28



Szt. György hava

Rége: Bika hava

Április

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Réka	Egypt. Mária	5 40	18 29	Róm. 6, 12-13
2 Csüt.	Torda	Titusz	38	31	I. Péter 5, 8-9
3 Péntek	Bu'a	Nikéla ap	35	32	Jel. 3, 21
4 Szomb	Csaba	József	34	33	Eféz. 6, 10-18

14. URNAPJA. Krisztus szenvedése, halála és eltemetése Róm. 5-8.

5 Vasár.	Virágvas.	Vaji Nb. 6. vas	5 32	18 34	Ézs. 53, 2-5
6 Hétfő	Edua	Eutik	30	36	Zsolt. 22, 17-18
7 Kedd	Ákos	György	28	37	Zs'd. 5, 7-8
8 Szerda	Edömér	Herodion	25	38	Zsid. 9, 12
9 Csüt.	Nagycsüt.	Nagycsüt.	23	40	Máté 26, 36-55
10 Péntek	Nagypéntek	Nagypéntek	22	42	János 19, 28-30
11 Szomb.	Übul	Nagyszombat	20	43	Máté 27, 62-66

15. URNAPJA. Harmad napon halottaiból feltámadott. Róm. 4, 25.

12 Vasár.	Husvét v.	Husvét v.	5 18	18 44	Márk 16, 1-4
13 Hétfő	Husvét h.	Husvét h.	16	46	Róm. 6, 4-8
14 Kedd	Tibor	Husvét k.	14	47	Róm. 4, 25
15 Szerda	Emese	Kreszcenc	12	49	Eféz. 2, 4-5
16 Csüt.	Áron	Agapit	11	50	Fil 3, 21
17 Péntek	Előd	Simeon pk.	9	51	II Tim. 2, 11
18 Szomb	Ilma	János szerz.	7	53	Róm. 8, 11

16. URNAPJA. Hiszem testem feltámadását és az örök életet. I Kor. 15.

19 Vasár	Emma	Pafnuc	5 5	18 54	I. Kor. 2, 9
20 Hétfő	Tivadar	Teodor hv.	3	56	János 6, 39-40
21 Kedd	Zsombor	Január	1	58	Jób 19, 25-27
22 Szerda	Ketel	Syc. Teodor	0	59	II. Kor. 4, 16
23 Csüt.	Béla	György	4 58	00	II. Kor. 5, 1-2
24 Péntek	György	Szaba vl.	4 56	01	II. Péter 3, 13
25 Szomb.	Csongor	Márk ev.	4 54	03	Je'en. 14, 13

17. URNAPJA. Krisztus felméne mennyekbe. Lukács 24, 50-51.

26 Vasár.	Ete	Vazul	4 52	19 4	Ap csel. 1, 3-4
27 Hétfő	Gyöngyvér	Simon J. rok.	50	6	Cselek. 2, 29-33
28 Kedd	Valéria	9 vértaru	49	7	Csel. 5, 30-32
29 Szerda	Róza	Jázon pk.	48	8	Róm. 6, 9-10
30 Csüt.	Katalin	Jakab aps.	46	9	Kol. 1, 18

Jegyzetek az időről.

Április.

Ha husvét vasárnapján esik, minden vasárnapon pünkösztig eső fog esni és változó időket várhatni.

Ha Tiburcius (ápr. 14.) napjára a rétek még nem zöldülnek; a gazdak nem reménylik a föld termékenységét. Ha ez a hónap nedves, bőséget várnak.

A nyirfa, ha megzöldellik, nem féltik azután a veteményeket a hidegtől; ha a cseresznyefa virágos — virágos lesz a szőlő is.

Szent György napja után annyi deres harmat lesz, mennyi volt Szent Mihály napja előtt az elmúlt esztendőben.

Ebben a hónapban ha az ég dörög, jó és hasznos időt jelent.

Szent Márk napja előtt mennyi ideig szólnak a békák, annyi ideig hallgatnak azután. Ha a fülemile hallgat ezen a napon — ez változó tavasz jelent; sa énekel, jó tavasz hirdet.

A Szentgyörgynapvirág ha bőven terem: bőségre, ha nem terem: drágaságra mutat

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A hold fényváltozásai:

- ☉ Holdtölte 6-án 23 óra 46 perc.
- ☾ Utolsó negyed 14-én 22 óra 21 perc
- ☼ Újhold 21-én 13 óra 33 perc.
- ☾ Első negyed 28-án 12 óra 16 perc.

Elsajén a nap hossza

12 óra 49 perc, a hó végéig 1 óra 38 perccel nő.

Időjárás százéves napjár tapasztalatai szerint:

Április 20-ig szinte általában szép, 21-től változó és nagyon esős.

Izraelita naptár:

12 S. Zav.	4
15 Passah 1. n.	7
16 Passah 2. n.	8
19 Sabbath	11
21 Passah 7. Seb.	13
22 Pass 8. Akk.	14
26 Semtr i 1. P.	18
30 Ros Kodes	22
1 Libo. R. Kh.	25
3 S Thaszria 2. P.	25
5 Seni böjt	27



Pünkösti hava
Régente: Ikrék hava

Május

Tavasziutó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Balambér	Jeremiás	4 44	19 11	I Tim. 3, 16
2 Szomb	Zsigmond	N. Athénáz	42	12	János 16, 33
18. URNAPJA. Ül a mindenható Atya Istennek jobbján. Eféz. 1, 20–23.					
3 Vasár.	Irma	Timóti	4 41	19 14	Zsid. 9, 24
4 Hétfő	Csaba	Pelagia sz.	39	15	Róm. 8, 34
5 Kedd	Ubul	Iréne vt.	38	17	Eféz. 2, 6
6 Szerda	Árpád	Jób	36	18	János 17, 24
7 Csüt.	Tünde	Sz. † megjel.	35	19	Kol. 3, 1
8 Péntek	Gizella	János ev.	33	20	Fil. 3, 21
9 Szomb.	Enikő	Izaiás pr.	32	22	Máté 25, 31–32
19. URNAPJA. Onnan léssen eljövendő ítélni. Máté 26, 64.					
10 Vasár.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	4 30	19 23	Csel. 10, 42
11 Hétfő	Kocsárd	Móc vt.	28	25	I. Thess. 4, 16, 17
12 Kedd	Pongrác	Epifán	27	26	II. Thess. 1, 6, 10
13 Szerda	Szervác	Glicéria	26	27	Jelenés 20, 12–13
14 Csüt.	Bonifác	Izidor vt.	25	28	I. Péter 1, 3–7
15 Péntek	Zsófia	Pakóm	23	30	I. Péter 1, 13
16 Szomb.	Taksony	Teodor	22	31	Jelenés 3, 11
20. URNAPJA. Jézus nagy parancsa. Máté 28, 18–21.					
17 Vasár.	Édu	Andronik	4 21	19 32	Márk 16, 15
18 Hétfő	Dengezik	Péter és társai	19	34	János 20, 21
19 Kedd	Törtel	Patrik	18	35	Máté 24, 14
20 Szerda	Dalma	Talale	18	35	Jelenés 11, 15
21 Csüt.	Ald. cs.	Jézus mennyb.	17	36	Csel. 1, 9–11
22 Péntek	Julia	Baziliszka	16	38	Lukács 24, 52–53
23 Szomb.	Dezső	Mihály pk.	14	39	Márk 16, 20
21. URNAPJA. Jézus nagy ígérete. János 14, 16–17.					
24 Vasár.	Eszter	Simeon	4 13	19 41	János 16, 26–27
25 Hétfő	Orbán	Iván fej. megt.	12	42	János 15, 26
26 Kedd	Tarján	Kárpusz	11	43	János 16, 8
27 Szerda	Edömér	Hellád	11	44	János 16, 13
28 Csüt.	Emil	Butik	10	46	Lukács 24, 48–49
29 Péntek	Uzur	Teodózia	10	46	I. Kor. 12, 3
30 Szomb.	Ilona	Izác ap.	09	47	Róm 8, 9
22. URNAPJA. Hiszek Szentlélekben. Ap. csel. 2, 17–18.					
31 Vasár.	Pünkösti v.	Pünkösti v.	4 08	19 48	Ap. 2, 1–5

Jegyzetek az időről.

Május.

Ha Filep és Jakab napja híves vagy nedves, közészerű termés lesz; ha meleg s tiszta, bővebb.

Aldozó csütörtökön, ha tiszta az idő — hasznos, ha esős — káros. A pünkösti-napi eső nem hasznos.

Orbán napja ha tiszta — jó édes bor, ha esős — savanyu lesz.

A Pongrácznap eső a mezőnek jár, de a szőlőnek ártalmas.

Ez a hónap ha igen nedves, a következő száraz lesz.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A hold fényváltozásai:

- ☾ Holdtölte 6-án 16 óra 1 perc.
- ☾ Utolsó negyed 14-én 7 óra 12 perc.
- ☉ Ujhold 20-án 21 óra 35 perc.
- ☾ Első negyed 28-án 3 óra 46 perc.

Első nap hossza 14 óra 27 perc, a hó végéig 1 óra 15 perccel nő.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Május első napjaiban még több esőzés, de 6-tól liderül. A hó közepe szeles, de még 20-28 között is változékony.

Izraelita naptár:

10	S. Akhari Mot. 3. P.	3
12	Seni böjt	4
17	S. Emor 4. P.	9
18	Lag beomer	10
24	S. Behar Bee. 5. P.	16
1	Sziván R. Kh.	22
2	S. B'midbar 6. P.	23
3	Selcsah jeme hage bala	24
4		
5		
6	Sabuoth 1. n.	17



Szent Iván hava

Rége: Rák hava

Junius

Nyárelő

30 nap

A h és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	Pünköst h.	Pünköst h.	4 07	19 49	Róm. 8, 15—17
2 Kedd	Anna	Nicefor	07	50	Lukács 11, 13
3 Szerda	Iringó	Lucillian vt.	06	51	I. Péter 4, 14
4 Csüt.	Kerény	Metrofán	05	52	Róm. 5, 5
5 Péntek	Denge	Tiri Dorót	04	53	Gal. 4, 6
6 Szomb.	Levente	Hilárion	04	54	Róm. 8, 9

23. URNAPJA. Hiszek egy közönséges ker. anyaszentegyházat Eféz. 2, 19—22.

7 Vasár.	Szabolcs	Mindszty.	4 03	19 54	Galat 2, 16
8 Hétfő	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	03	55	Eféz. 4, 4—5
9 Kedd	Jolánka	Cirill és At.	03	55	Máté 16, 18
10 Szerda	Margit	Sándor	03	56	Róm. 12, 4—6
11 Csüt.	Barnabás	Bart és Barn.	03	56	János 16—16
12 Péntek	Ozdor	Omfriusz	02	57	I. Tim. 3, 15
13 Szomb.	Szilárd	Aquilina	02	57	IV. Mózes 27, 17

24. URNAPJA. Hiszem a szentek egységét. Róm. 12, 4., 5., 6.

14 Vasár.	Bogát	Elizeus pr.	4 02	19 58	I. Péter 4, 10
15 Hétfő	E lak	Amosz pr.	02	58	Csel. 4, 32
16 Kedd	Ilma	Tikon pk.	02	59	Zsid. 13, 3
17 Szerda	Kadosa	Manuál	02	59	Gal. 6, 10
18 Csüt.	Irnák	Leonc vt.	02 20	0	II. Kor. 9, 7
19 Péntek	Gyárfás	Judás aps.	02	0	I. Kor. 12, 12—26
20 Szomb.	Keve	Metód pk.	02	0	I. Kor. 6, 1

25. URNAPJA. Az idvességre elégtelenek a jó cselekedetek. Luk. 17, 10.

21 Vasár.	Alajos	Julián vt.	4 02	20 0	Jakab 2, 10
22 Hétfő	Huba	Őzséb pk.	03	01	Zsoltár 130, 3
23 Kedd	Zoltán	Agrippina	03	01	Jakab 3, 2
24 Szerda	János	Iván szül.	03	01	I. János 1, 8
25 Csüt.	Vilmos	Febrónia	03	01	Máté 7, 18
26 Péntek	Zsongor	Dávid rem.	04	01	János 15, 5
27 Szomb.	László	Sámson	04	01	Róm. 8, 14

26. URNAPJA. Egyedül hit által igazulunk meg. Gal. 2, 16.

28 Vasár.	Eörs	Cirus er.	4 5	20 1	János 5, 24
29 Hétfő	Péter és Pál	Péter, Pál	5	1	Róm. 8, 21—26
30 Kedd	Tihamér	12 apostol	6	1	Róm. 3, 24—25

Jegyzetek az időről.

Junius.

Medardus napja ha tiszta, kellemes
— jó nyár lesz; ha ezen eső esik, —
40 napig esik.

Keresztelő Szent János-nap előtt esik,
— 4 napig esik.

Keresztelő Szent János-nap előtt a
kakuk, ha jókor elkezdi a szőlést, olcsó
leszen a gabona; ha utána később kezdi,
— drága lesz.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A hold fényváltozásai:

- ☉ Holdtölte 5-án 6 óra 22 perc.
- ☾ Utolsó negyed 12-én 13 óra 5 perc.
- ☽ Újhold 19-án 6 óra 15 perc.
- ☽ Első negyed 26-án 20 óra 23 perc.

Elsején a nap hossza 15 óra 42 perc, 21-ig
16 p.-cel nő, azután a hó végéig 5 p. fogy.

Nyárkezdet 21-én 15 óra 22 perc.

Időjárás

százéves naptár tapasztalatai szerint:

Junius hűvös napokkal kezdődik, 5—11-ig
szeles és esős, 12-től még több eső, csak
26-án fordul jobbra.

Izraelita naptár:

16 S. Bebatoteka 2. P.	6
23 S. Selakh L. 3. Per.	13
30 S. Korakh 4. P. R. Kh.	20
1 Thamusz R. Kh.	21
7 S. Kukaih 5. P.	72



Nincsen akadály,

On is készíthet kütünö kávéitalt,
ha ezt
„VALÓDI FRANCK”-kal
ízesíti.



Szent Jakab hava

Régele: Oroszlán hava

Julius

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Tóhötöm	Kozma és D.	4 07	20 0	Járos 3, 36
2 Csüt.	Ubul	B. A. meze	07	0	János 8, 24
3 Péntek	Emese	Jácint vl.	08	0	Róm. 5, 1
4 Szomb.	Aladár	Kr. András	09	0	I. János 5, 10
27. URNAPJA. A keresztség sákramentoma. Márk 16, 15–16.					
5 Vasár.	Zsolt	Mária özv.	4 09	19 0	Csel. 2, 38
6 Hélfő	Zsolt	Szicoesz	10	59	Tit. 3, 5
7 Kedd	Bulcsu	Tamás	10	59	Zsid. 12, 24
8 Szerda	Erzsébet	Prokóp vl.	11	58	Jel. 1, 5
9 Csüt.	Tünde	Pankrác pk.	12	58	Galat. 3, 27
10 Péntek	Gyöngyvér	Leonc	13	57	Koloss 2, 12
11 Szomb.	Zoltán	Eufemia sz.	14	56	Csel. 10, 47
28. URNAPJA. Az urvacsorája sákramentoma. I. Kor. 11, 23–25.					
12 Vasár.	Levente	Proklusz	4 15	19 56	I. Korinth 10, 16–17
13 Hélfő	Jenő	Gábor főa.	16	55	János 6, 35, 50, 54
14 Kedd	Eörs	Aquila és Pr.	17	54	I. Korinth 12, 13
15 Szerda	Balambér	Quirik	18	54	János 6, 56
16 Csüt.	Enikő	tenogén	19	53	Eféz 5, 30
17 Péntek	Elek	Marina	19	52	Róm. 8, 9–11
18 Szomb.	Et le	Emilian	20	51	Máté 26, 29
29. URNAPJA. Krisztus teste és vére az életnek kenyere és itala. Ján. 6, 25.					
19 Vasár.	Zsombor	Diusz	4 21	19 50	János 6 48–58
20 Hélfő	Margit	Illés próféta	22	49	Lukács 22 19–20
21 Kedd	Dániel	Simeon rem.	24	48	Máté 26, 27–29
22 Szerda	Mária M.	Mária Magd.	25	46	I. Kor. 10, 21.
23 Csüt.	Lenke	Fókaszt vl.	27	45	I. Kor. 5, 7–8
24 Péntek	Kupa	Krisztina sz.	27	45	I. Korinth. 10, 16.
25 Szomb.	Jakab	Anna	28	44	Jel. 5, 12
30 URNAPJA. Krisztus egyetlen egy tökéletes áldozata. Zsid. 10, 10–12.					
26 Vasár.	Anna	Hermol	4 30	19 43	Zsid. 9. 12
27 Hélfő	Olga	Pantalemon	31	41	János 19, 30
28 Kedd	Bors	Nikánor	33	40	Zsid. 9, 27–28
29 Szerda	Mária	Kallinik	34	39	Kolossé 3, 4
30 Csüt.	Judit	Szila	35	39	Máté 28, 19–20
31 Péntek	Lehel	Eudocim	36	37	II. Tim. 1, 9

Jegyzetek az időről.

Julius.

Ha Sarlós Boldogasszony napján eső esik, sokáig tart, vagy 40 napig. (Ez az 1752-ik esztendőben be is tölt.)

Margit felhőtől fél,
Égi háborul vél,

Mária Magdolna napján ha tiszta — jó; ha esős — ártalmas.

Szent Jakab napja éjszakája ha tiszta — jó bőség lesz a kertekben; ha esős — változást szenved jó dió és mogyoró.

A hangyák és gőzük, ha nagy halmoz hordanak — hideg esztendőt várj.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Hold fényváltozásai:

☉ Holdtölte 4-én 18 ó.
55 perckor.

☾ Utolsó negyed 11-én
17 óra 28 p.

☉ Újhold 18-án 16 óra
19 perckor.

☾ Első negyed 26-án
13 ó. 56 p.

1-én a nap hossza 15
óra 55 perc; a hó végéig
55 p. fogy.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Julius változékony na-
pok után 10-től nagy me-
leg, 26-tól nagyobb zá-
porok.

Izraelita naptár:

14 S. Baiak 6 P.	4
17 Templom bőjt	7
21 S. Pinkhasz 6. P.	11
28 S. Matoh, Mass 2. P.	18
25 Ab R. Kh.	20
6 S. Debárim 3 P.	25
9 Jer. p. bőjt	52



Kisasszony hava

Régeinte: Szűz hava

Augusztus

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kel. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Vas Péter	Sz + körm.	4 57	19 35	Zsid 12, 1-2
31. URNAPJA. A mennyország kulcsai. Az egyházfegyelem. Máté 16, 19.					
2 Vasár.	Lehel	Istv. vt. er.	4 38	19 34	Cselek. 13, 38-39
3 Hétfő	Gusztáv	Izác és P.	4 39	32	Ezékiel 33, 11
4 Kedd	Domonk	Efezi gyermek.	4 40	30	János 8, 24
5 Szerda	Attila	Éuszigniusz	4 42	29	Máté 3, 7-8
6 Csüt.	Berta	Urunk szv.	4 43	27	I. Korinth. 5, 11-13
7 Péntek	Ibolya	Pulkeria	4 45	27	II. Korinth. 2, 6-8
8 Szomb.	Kaza	Emilián	4 45	25	II. Tim. 2, 25-26
32. URNAPJA. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18.					
9 Vasár.	Emőd	Mályás	4 47	19 23	I. János 2, 3-4
10 Hétfő	Lóránt	Lő-inc vt.	4 48	21	Titus 2, 14
11 Kedd	Rózsa	Euplusz diak	4 50	20	I. Péter 3, 1-2
12 Szerda	Klára	Anicét vt	4 51	18	Róm. 14, 19
13 Csüt.	Csongor	Maxim hv.	4 53	16	I Korinth. 6, 9-10
14 Péntek	Jútas	Mikeás hv.	4 53	15	Eféz, 5, 5
15 Szomb.	Mária	Nagyb.-A.	5 55	12	Ézs. 1, 16-17
33. URNAPJA. A keresztyén ember igazi bűnbánata. Eféz. 4, 22-24.					
16 Vasár.	Aba	Dioméd	4 56	19 11	Joe', 2, 12-13
17 Hétfő	Edömér	Miron pap	4 58	09	Róm. 12, 9
18 Kedd	Ilona	Flor. és Lau.	4 59	07	II. Korinth, 7 10
19 Szerda	Huba	András vt.	5 01	05	Csel 3, 19
20 Csüt.	István kir.	Sámuel	5 02	04	Luk. 15, 11 14, 27-24
21 Péntek	Sámuel	Tádé	5 03	03	Zsoltár 25, 7
22 Szomb.	Jenő	Agatonik	5 04	01	Zsoltár, 5, 2, 5
34. URNAPJA. Ne legyenek tenéked idegen isteneid. II. Móz. 20, 5.					
23 Vasár.	Farkas	Farkas	5 06	18 59	Zsoltár 81, 10
24 Hétfő	Bertalan	Eulik	5 07	18 57	I. Kor 6, 9
25 Kedd	Lajos	Bertalan aps.	5 09	18 55	Máté 4, 10
26 Szerda	Endre	Adr. és Nat.	5 10	18 52	János 17, 3
27 Csüt.	Ellák	Poemén	5 11	51	Jakab 1, 17
28 Péntek	Gözző	Mózes rem.	5 12	49	Kol 3, 5
29 Szomb.	Mohács	Szt. Ján. feyv.	5 14	47	I. Péter 4, 3
35. URNAPJA. Ne csinálj magadnak bálványokat. II. Móz. 20, 4.					
30 Vasár.	Dalma	Sándor	5 15	18 45	V Mózes, 4, 12-18
31 Hétfő	Bendeguz	B. A. öve	5 17	18 43	Ézs. 40, 18, 25

Jegyzetek az időről.

Augusztus.

Ha Lőrincz napja szép — jó bor és szép ősz lesz.

Szent Bertalan napján micsodás az idő, az egész ősz olyan lesz.

Szent János fölvétele napja ha igen esős — ártalmas a kerteknek.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Hold fényváltozásai:

☾ Holdtölte 3-án 4 óra 47 perckor.

☾ Utolsó negyed 9-én 21 óra 39 p.

☾ Újhold 17-én 4 óra 21 perckor.

☾ Első negyed 25-én 6 óra 49 p.

1-én a nap hossza 14 óra 58 p; a hó végéig 1 óra 30 p. fogy.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Augusztus első harmadában sok eső, 9-től tovább is borongós, 17–25. fellünően hűvös. Majd ismét esős és szeles.

Izraelita naptár.

13 S Voethka 4. P.	1
20 S Ekev. 5. P.	8
27 S Rooh 6. P.	15
30 Ros Khodes	18
1 Elul R Kh.	19
4 S Softim 1. P.	22
11 S. Ki Theze 2. P.	29



Szent Mihály hava
Régente: Mérleg hava

Szeptember

Őszelő
30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Román naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Álmos	Evkezet	5 18	18 41	Csel. 17, 29
2 Szerda	Csilla	Mamánt vt.	20	40	V. Mózes 27, 15
3 Csüt.	Bojta	Antim pk.	20	38	Hab. 2, 18—19
4 Péntek	Rózsa	Babilasz érs.	22	35	Zakariás 10, 2
5 Szomb.	Lőrinc	Zakariás pr.	23	33	II. Tim. 3, 16—17

36. URNAPJA. Az Urnak nevét hiába fel ne vedd. II. Móz. 20, 7.

6 Vasár.	Álmos	Mihály cs.	5 25	18 31	III. Móz. 24, 15—16
7 Hétfő	Ágota	Szocont vt.	26	29	III. Móz. 5, 1
8 Kedd	Mária	Kisasszony	28	28	Koloss. 3, 17
9 Szerda	Huba	Szeverián	28	26	I. Kor. 10, 31
10 Csüt.	Ákos	Menodóra	30	23	Máté 10, 32—33
11 Péntek	Árpád	Teodóra	31	21	I. Péter 3, 15
12 Szomb.	V rág	Antonóm vt.	33	19	II. Tim. 2, 12

37. URNAPJA. A keresztyén esküdhetik Isten nevére. V. Mózes 20, 10.

13 Vasár.	Buda	Kornél	5 34	18 17	Jozsué 9, 19
14 Hétfő	Ibolya	Ker felm	36	15	Ézs. 45, 23
15 Kedd	Csongor	Nikéla vt.	36	13	Zsid. 6, 16
16 Szerda	Edit	Eufamia	38	11	Róm. 9, 1
17 Csüt.	Gyula	Zsófia	39	09	II. Korinth. 1, 23
18 Péntek	Hajnalka	Eumén pk.	41	07	I. Kir. 8, 39
19 Szomb.	Emese	Trofim vt.	42	05	Ézsaiás 63, 16

38. URNAPJA. A hetedik nap az Urnak napja. V. Mózes 5, 12—15.

20 Vasár.	Böngér	Euszlák	5 44	18 2	Jelen. 1, 10
21 Hétfő	Máté	Kodrát	45	1	Csel. 20, 7
22 Kedd	Móric	Póka pk.	46	17 59	I Korinth. 16, 2
23 Szerda	Etelka	Iván fog.	47	57	Zsoltár 68, 27
24 Csüt.	Tas	Tekla sz.	49	53	Zsid. 10, 25
25 Péntek	Adorján	Eufroznia	50	52	Gal. 6, 6
26 Szomb.	Zoárd	János	52	50	Zsid. 4, 9—11

39. URNAPJA. Tiszteid atyádat és anyádat, ez az Isten parancsolatja. II. Mózes 20, 12.

27 Vasár.	Kadosa	Kalliszt	5 53	17 48	Eféz. 6, 2—3
28 Hétfő	Eörs	Kariton	54	47	Példab. 1, 8.
29 Kedd	Mihály	Kiriak rem.	55	45	III. Móz. 19, 32
30 Szerda	Roff	Gergely pk.	57	42	Titus 2, 9—10

Jegyzetek az időről.

Szeptember.

Ha Egyed napján szép az idő — utána 4 napig jó idő lesz és ha az ég dörög ezen a napon — jövő esztendőre bőséget várhatni.

Máté evangélista napján, ha szép az idő — ez tartós és a jövő esztendőre sok gyümölcs terem.

Szent Mihály napján ha az ég dörög — jó ősz, de nagy telet várhatni. Ha sok makk leszen ekkorra, sok hó leszen karácsony előtt.

Szent Mihály napja után, ha a fagubákban férgek találhatók — bőséget ha legyenek — hadakozást; ha pókok — dögös időt jelentenek. Ha ezek a gubák még zöldek — bő nyarat; ha nedvesek — nedves; ha szárazak — száraz nyarat jelentenek. Ha a gólyák, fecskék, vadludak, darvak hamar elmennek — hamar hideget várhatni.

Nap	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	

Hold fényváltozásai.

- ☉ Holdtölte 1-én 13 óra 37 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 8-án 4 óra 14 p.
- ☉ Újhold 15-én 18 óra 41 perckor.
- ☾ Első negyed 23-án 23 óra 12 p.
- ☉ Holdtölte 30-án 22 óra 1 p.

1-én a nap hossza 13 óra 25 p, a hó végéig 1 óra 41 perccel fogy.
Őszkezdet 23-án 6 ó. 26 p.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:
Szeptemberi korán beállt hosszú esők után n gy meleg. Második fele is esőzéssel kezdődik, de 23-tól derült, szép napok.

Izraelita naptár:

- 18 S. Ki Thova 3, 4. P. 6
- 25 S. Nezavim 5, 9. P. 12
- 1 Thisri 5697 17
- 2 Ujév 2 napja 18
- 3 S. Hasszinu 19
- 4 Gedaljah bőjt 20
- 10 S. Jom Kippur 26



Mindszent hava
Régente: Bökölly hava

Október

Ősz hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Etele	B. A. véd.	5 58	17 40	I. Thess. 5, 12—13
2 Péntek	Géza	Ciprián pk.	6 0	38	Zsid. 13, 17
3 Szomb.	Opor	Areop. Dénes	2	36	Róm. 13, 1—7

40. URNAPJA. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Máté 22, 39.

4 Vasár.	Ferenc	Hieról	6 03	17 35	III. Móz. 19, 17
5 Hétfő	Bátor	Karitina sz.	04	32	IV. Móz. 35, 16—18
6 Kedd	Kadosa	Tamás aps.	05	30	Efézus 4, 31
7 Szerda	Amália	Szergius vt.	07	28	I. János 3, 15
8 Csüt.	Etelke	Pelágia	09	26	Jakab 1, 19
9 Péntek	Bors	Jakab aps.	10	24	Kol. 3, 12—15
10 Szomb.	Gedeon	Eulamp vt.	12	22	Máté 5, 44—45

41. URNAPJA. Órizkedjetelek minden tisztátalanságtól. I. Thess. 4, 3—4.

11 Vasár.	Gyöngyike	Fülöp	6 12	17 21	Eféz. 5, 3
12 Hétfő	Farkas	Probusz	14	19	I. Korinth. 7, 9
13 Kedd	Kálmán	Kárp	15	17	I. Kor. 6, 18—19
14 Szerda	Édua	Paraszkeve	17	15	II. Kor. 7, 1
15 Csüt.	Teréz	Lucián vt.	18	13	Eféz. 4, 17—20
16 Péntek	Gál	Longin vt.	20	11	Kolossé 3, 5
17 Szomb.	Hedvig	Ozeás pr.	21	10	Efézus 4, 21—24

42. URNAPJA. Ne bánts a más tulajdonát. II. Mózes 19, 11—13.

18 Vasár.	Ibolya	Lukács ev.	6 22	17 8	I. Mózes 22, 1—3
19 Hétfő	Szabolcs	Joel pr.	24	6	I Kor. 6, 10
20 Kedd	Irén	Artemiusz vt.	25	4	Lukács 3, 14
21 Szerda	Tünde	Hiláron ap.	27	2	Ezékiel 18, 12—13
22 Csüt.	Eldő	Aberc pk.	29	0	Lukács 12, 15
23 Péntek	Iringó	Jakab ap.	31	16 59	Filip 2, 4
24 Szomb.	Csaba	Arétasz	31	16 57	Máté 7, 12

43. URNAPJA. Kövessétek és védelmezzétek az igazságot. Eféz. 4, 25.

25 Vasár.	Simon	Marcian	6 33	16 55	II Mózes 23, 1
26 Hétfő	Zerind	Demeter vt.	34	53	III. Mózes 19, 16
27 Kedd	Hajnalka	Nesztor vt.	36	51	Jakab 4, 11
28 Szerda	Simon	Terenc vt.	38	49	Eféz. 4. 25
29 Csüt.	Szilárd	Anasztázia	39	49	I. Péter 2, 9
30 Péntek	Keve	Zenób vt.	40	47	I. Péter 2, 5
31 Szomb.	Ref. eml.	Epimak vt.	41	46	I. Korinth. 15, 58

Jegyzetek az időről.

Október.

Ha a fák levelei soká hullanak —
— nagy telet; ha hamar elhullanak —
hamar hideget és a jövő esztendőre bő-

ségel jelentenek. Ha sok levél marad a
fákon — sok hernyó támad jövőre.

Midőn eljön Simon Judás,
Didereg, fázik a gatyás.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 7-én
13 óra 28 p.
- ☽ Ujhold 15-én 11 óra
20 perckor.
- ☾ Első negyed 23-án
13 óra 54 p.
- ☾ Holdtölte 30-án 6 óra
58 perckor.

1-én a nap hossza 11
óra 42 p., a hó végéig
1 óra 41 p fogy

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Október 6-ig tart a szép
idő azután esősre fordul.
15—25. közl gyakori a hir-
telen eső. 24—30. hosszas
esők. Az utolsó két nap
szeles.

Izraelita naptár:

15 Szuktoth 1-én	1
16 Szukkoth 2-án	2
21 Hosána rabbah	7
22 Semini azareth.	8
23 Szimkhat thora	8
30 Ros Khodes	16
1 Markh S. Noakh	17
8 S. Lekh Lekha	24
10 Seni bőjt	26
13 Khanisi bőjt	29



Szt. András hava
Régente: Nyílas hava

November

Őszutó
30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
44. URNAPJA. Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes. Máté 5, 48.					
1 Vasár.	Tuhutum	Kozmasz	6 43	16 44	Máté 15, 19
2 Hétfő	Illa	Acindin	45	42	Gal. 5, 24
3 Kedd	Győző	Acepszinasz	46	40	Róm. 12, 12
4 Szerda	Károly	Nikandor	48	39	Filip 3, 14
5 Csüt.	Imre	Galaktion	49	38	Róm. 7, 22
6 Péntek	Ete	Pál pk.	50	36	Zsoltár 51, 12-14
7 Szomb.	Attila	Hieron és ts.	52	35	I. János 3, 2
45. URNAPJA. Szüntelen imádkozzatok. I. Thess. 1, 11.					
8 Vasár.	Lehel	Mihály	6 54	16 33	Máté 4, 10
9 Hétfő	Tibor	Onecifor	55	32	Zsoltár 50, 14-15
10 Kedd	Luther M.	Oreszt vt.	57	30	Máté 7, 7
11 Szerda	Márton	Menna vt.	59	29	Lukács 11, 13
12 Csüt.	Emilia	Alam. János	7 0	29	Jakab 1, 5-6
13 Péntek	Tihamér	Ar. sz. János	1	28	János 14, 13
14 Szomb.	Albert	Fülöp aps	2	26	Dániel 9, 17-18
46. URNAPJA. Isten édes Atyánk a Jézus Krisztusban. Máté 6, 9-a					
15 Vasár.	Zuárd	Guriasz	7 04	16 24	Ézsaiás 63, 16
16 Hétfő	Ödön	Máté ev.	06	23	János 1, 12
17 Kedd	Irnák	Cs. Gergely	08	22	Eféz. 1, 5-6
18 Szerda	Gyöngyike	Plato vt.	09	21	Zsoltár 103, 13
19 Csüt.	Erzsébet	Abdiasz	11	21	Ézsaiás 49, 15-16
20 Péntek	Jolán	D. Gergely	11	20	I. Kir. 8, 27
21 Szomb.	Ilma	B.-A. felaj.	13	19	II. Krónik. 20, 6
47. URNAPJA. Szentellessék meg a Te neved! Máté 6, 9-b					
22 Vasár.	Csilla	Filémon	7 14	16 18	Ézs. 6, 3
23 Hétfő	Keve	Amfilok	16	17	Eféz. 1, 16-17
24 Kedd	Emma	Kelemen p.	17	16	Zsoltár 104, 24
25 Szerda	Katalin	Kata'in vt.	19	15	Zsoltár 25, 10
26 Csüt.	Árpád	Nikon	20	14	Zsoltár 111, 7
27 Péntek	Elemér	Perzs. Jakab	21	14	Zsoltár 36, 6
28 Szomb.	Piroska	Irenark	22	13	Máté 5, 16
48. URNAPJA. Jöjjön el a Te országod. Máté 6, 10-a					
29 Vasár.	Szabolcs	Paramon	7 23	16 13	Jelen. 22, 17-20
30 Hétfő	András	András aps.	25	12	I. Kor. 15, 24, 28

Jegyzetek az időről.

November.

Mindenszentek napján vágj le a cserfáról egy ágat, ha száraz belül — kemény tél; ha nedves — nedves tél lesz. Ha ez a nap nedves — lágy telet; ha tiszta — erős, havas telet mutat.

Ha a Márton lúdja melle csontja veres — nagy hideg; ha fehér — sok hó; ha fekete — esős ősz és háborgó rút tél lesz.

Amilyen az idő Erzsébet és Katalin napján — olyan lesz karácsony havában

Nap	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 6-án 2 óra 29 p.
- ☽ Ujhold 14-én 5 óra 42 perckor.
- ☾ Első negyed 22-én 2 óra 19 p.
- ☾ Holdtölte 28-án 17 óra 12 p.

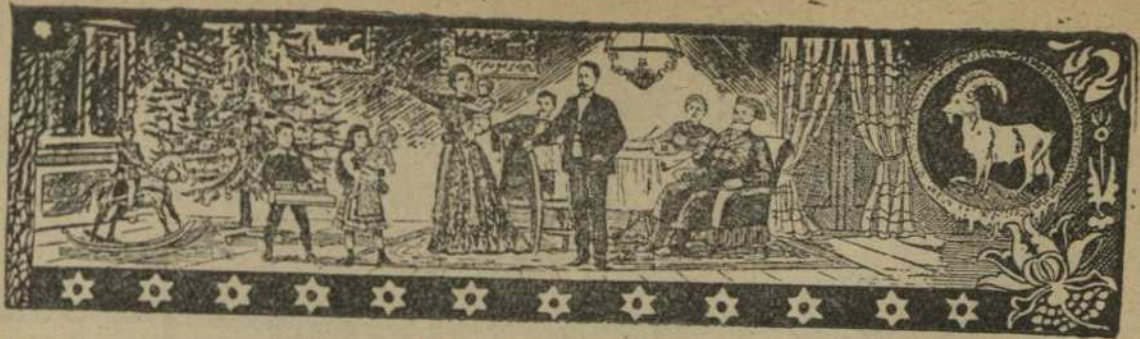
1-én a nap hossza 10 óra 1 p., a hó végéig 1 óra 16 p. fogy.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint.

November borús, hűvös napok után viharos. 28-tól kellemes.

Izraelita naptár:

- 17 Seni böjt 2
- 22 S. Khaje Sza. 7
- 29 S. To do'h 14
- 1 Kiszlev R. Kk. 15
- 7. S Vajere 21
- 14 S. Vajislava 28



Karácsony hava

Régeite: Bak hava

December

Télelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Illa	Nahum p.	7 26	16 11	Zsoltár 25, 4—5
2 Szerda	Aranyka	Habakuk pr.	27	11	Dániel 2, 44
3 Csüt.	Gyöngyvér	Szofoniasz	29	10	Lukács 17, 20—25
4 Péntek	Borbála	Borbála	30	10	János 18, 36 37
5 Szomb.	Vilma	Szabbas	32	08	Róm. 14 17

49. URNAPJA. Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10-b

6 Vasár.	Miklós	Miklós	7 33	16 09	Zsoltár 119, 33—35
7 Hétfő	Ambrus	Ambrus	34	09	Zsoltár 119, 133
8 Kedd	Mária	Paláp	35	09	Ap Csel. 21, 14
9 Szerda	Réka	B A. fogan.	36	09	Róm. 12, 2
10 Csüt.	Judit	Menna	36	09	I. Péter 4, 2—3
11 Péntek	Árpád	Dániel stíl.	37	09	Jel. 3, 16—19
12 Szomb.	Edua	Szipiridion	38	09	Zsoltár 103, 20—21

50. URNAPJA. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Máté 6, 11.

13 Vasár.	Luca	Ósalyák vt.	7 39	16 09	Zsoltár 145, 15—16
14 Hétfő	Szilárdka	Tirzus vt.	40	10	Csel. 14, 15—17
15 Kedd	Ubul	Eleutér pk.	41	10	Zsolt. 146, 5—7
16 Szerda	Etelke	Aggeusz pr.	42	10	Zsoltár 55, 23
17 Csüt.	Béla	Dániel pr.	43	10	Zsolt. 62 9, 11
18 Péntek	Álmos	Sebestyén	43	10	Zsolt. 85, 13
19 Szomb.	Vilma	Bonifác vt.	44	11	V. Mózes 8, 3

51 URNAPJA. Bocsásd meg a mi bűneinket a Jézus Krisztusért. Máté 6, 12.

20 Vasár.	Opor	Szentaly.	7 44	16 11	Róm. 4, 7—8
21 Hétfő	Tamás	Juliánna sz.	45	11	Róm. 7, 23—25
22 Kedd	Ozdor	Anasztázia	45	12	Zsolt. 51 3, 4, 9, 11
23 Szerda	Gyöző	Krétai 10 vt.	46	12	Ján. 3, 16
24 Csüt.	Ádám és Éva	Kar. el. bőjt	46	13	Ján. 1, 14
25 Péntek	Karácsony	Karácsony	47	13	Máté 3, 17
26 Szomb.	István	Isten sz. M.	47	14	János 1, 12

52. URNAPJA. Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség. Máté 6, 13.

27 Vasár.	János	István főd.	7 47	16 15	I. Thess. 5, 25
28 Hétfő	Kund	Több ezer vt.	47	16	Efész. 6, 10—13
29 Kedd	Dávid	Apró szentek	48	17	Efész. 3, 20—21
30 Szerda	Zoárd	Anisia	48	18	Róm. 14, 7—8
31 Csüt.	Szilveszter	Melánia	48	19	Jel. 21, 2—7

Jegyzetek az időről.

Deczember.

Middön karácsony hava zöld;
 Husvét napján havas a föld.
 Karácsony éjszakáján ha esik földre hó,
 Ezreménységet ad, hogy léssen minden jó.
 Első napján a nap ha fénylik,
 Az esztendő úgy tündöklök,
 Ha második napján fénylik,
 A drágaságot reménylik.

Karácsony éjszakáján, ha keletről fuj
 szél — marhák dögét; ha nyugatról —
 emberek halálát jelenti; ha délről — sok be-
 tegséget; ha északról — jó esztendőt hoz.

Sylveszter éjszakáján ha eső esik,
 reggel pedig a nap fénylik — nincs re-
 ménység a termésben; de ha éjszakája és
 napja léssen egyenlő — akkor azt mond-
 hatjuk:

Sylveszter végezte jól nekünk az időt
 Várhatunk ezután boldog jó esztendőt.

Pedig hát minden regulával úgy van e
 dolog, hogy:

„Isten az égből lenéz s rendelést tésszen
 „S mond: Emberek semmi ezekből nem léssen.“

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A hold fényváltozásai:

☾ Utolsó negyed 5-én
 19 óra 20 p.

☉ Újhold 14-én 0 óra
 25 perc.

☽ E'ső negyed 21-én
 12 óra 30 perc.

☾ Holdtölte 28-án 4 óra
 10 perc.

Elszején a nap hossza
 8 óra 45 perc; 21-ig 19
 percel fogy, azután 5 p. nő.

Télkezdet 22-én 1 óra
 27 perc.

Időjárás százéves naptár
 tapasztalatai szerint:

December eleje hideg
 és hamvas, 5—13-ig derült,
 14—21-ig erősebb fagyok,
 22—23-ig löbbször havazik.
 Végül viharos hideg.

Izraelita naptár:

21 S. Vajesev	5
28 S. Mikez	12
30 Ros Khodes	14
1 Teb lh Rkh	15
2 Szot Khan.	16
5 S. Vajigas	19
10 Jer. o. bőjt	24
12 S. Vajekhi	26

} Chanuk.

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- A**ba, régi magyar nemzetség neve, jan. 26, aug. 16.
Árpád, a honfoglaló magyarok vezére, jan. 5, febr. 10, nov. 26, máj. 6, szept. 11.
Aimos, Árpád apja, magyar vezér, február 17, június 1, szept. 1, dec. 18.
Attila, hun király, január 7, aug. 5, nov. 7.
Ákos, a kunok vezére László idején, február 27, április 7, szept. 10.
Aladár, török eredetű név, jan. 23, febr. 20, jul. 4.
Ábel, január 2.
Ábrahám, május 15.
Ádám, december 24.
Adél, jan. 29.
Adorján, szept. 25.
Ágnes, január 21.
Aranyka (Aranka), márc. 11, dec. 2, febr. 8.
Angyalika, május 31, nov. 16.
Ágota, jan. 11, febr. 5, szept. 7.
Apor, január 10.
Alajos, június 21.
Albert, nov. 14.
Amália, október 7.
Ambrus, december 7.
András máj. 10, nov. 30.
Anna, június 2, július 26.
Antal, január 17, május 10.
Aron, április 16.
- B**éla, hun magyar ősi név, jan. 2, ápr. 23, aug. 29, dec. 17.
Bojta, kun vezér neve, jan. 30, szept. 3.
Bogát, Bulcsu vezér apja, márc. 13, jun. 14.
Bulcsu, magyar vezér, márc. 26, jul. 7.
Bódog, (Boudug vezér) régi magy. név, jan. 14, febr. 28.
Balambér, hun fejedelem, márc. 17, máj. 1, jul. 15.
Bendegúz, Attila apja, hun vezér, márc. 15, aug. 31, dec. 5.
Bolond, magyar vezér, márc. 23, június 8.
Bors, magyar vezér, márc. 29, július 28, okt. 10.
Buda (Bléda, Attila testvére), ápr. 3, szept. 13.
- B**álor, régi magyar név, aug. 15, okt. 5.
Böngér, kun vezér, április 9, szept. 20.
Balázs, február 3.
Barnabás, június 11.
Bálint, febr. 14.
Benedek, március 21.
Benjámín, március 31.
Beria, aug. 6.
Bertalan, augusztus 24.
Boldizsár, január 6.
Borbála, december 4.
- C**saba, hun vezér, Attila fia, ápr. 4, május 4, okt. 24.
Csongor, ősmundai név, ápr. 25, aug. 13, szept. 15.
Csilla, febr. 9, szeptemb. 2, nov. 22.
- D**engezik, Attila fia, máj. 18.
Dániel, július 21.
Dávid, december 29.
Dénes, okt. 9.
Dezső, február 11.
Domokos, aug. 4.
Dalma, márc. 16, május 20, aug. 30.
Denge, június 5.
- E**tele, Attila név magyar alakja, jan. 9, jul. 18, okt. 1.
Ed (Edu), kun-kabar név az Árpádok korából, május 17.
Ete, kun vezér, ápr. 26, nov. 6.
Edömér, kun vezér neve, máj. 27, ápr. 8, aug. 17.
Elemér, régi magyar név, febr. 28, márc. 10, nov. 27.
Előd, magyar honfoglaló vez. egyike, máj. 30, április 17, október 22.
Eörs, régi kun név és magyar vezér neve, június 28, jul. 14, szept. 28.
Ellák, Attila fia, febr. 18, jun. 15, aug. 27.
Emilla, november 12.
El'a, febr. 13.
Emőd, aug. 9.
Édit, szept. 16.
Ede, okt. 13.
Emese, ápr. 15, jul. 3, szept. 19.
Enikő, febr. 1, május 9, jul. 16, nov. 14.
- É**dua, ápr. 6, okt. 14, dec. 12.
Etelke, (nem azonos a német Adelheid névvel) szept. 23, okt. 8, dec. 16.
Emil, máj. 28.
Emma, ápr. 19, nov. 24.
Ernő, január 12.
Erzsébet, július 8, nov. 19.
Endre, aug. 26.
Eszter, május 24.
Eva, december 24.
Etek, július 17.
- F**arkas, Árpádkori személy név, aug. 23, okt. 12.
Fábián, január 20.
Ferenc, okt. 4, dec. 5.
- G**yula, ősi magyar név s papi méltóság neve, jan. 4, április 12, szept. 17.
Géza, magyar fejedelem, ősi név, jan. 16, febr. 25, április 9, okt. 2.
Gyárfás, ősi név az Árpádok korából, jun. 19.
Gál, okt. 16.
Gyöngyvér, ápr. 27, jul. 10, december 5.
Gyöngyike, febr. 2, nov. 18, október 11.
Gábor, március 24.
Gáspár, január 6.
Gedeon, márc. 28.
Gizella, május 7.
Gusztáv, auguszt. 2.
György, április 24.
Győző, aug. 28, dec. 25.
Gergely, febr. 13, március 12, november 17.
- H**uba, honfoglaló vezér neve, jun. 22, aug. 19, szept. 9, december 14.
Hajnalka, márc. 27, szept. 18, október 27.
Hugó, április 1.
Hedvig, október 17.
- I**lla, jun. 23, nov. 2, dec. 1.
Iringó, febr. 7, jun. 3, okt. 25.
Ibolya, aug. 7, szeptemb. 14, október 18.
Ida, ápr. 13, szept. 6.

- Ilma, ápr. 18, jun. 16, nov. 21.
 Iona, május 22, aug. 18.
 Imre, november 5.
 Irma, május 3.
 Irnák, Attila egyik fia, június 18, nov. 17.
 Irén, október 20
 István, aug. 20, decemb. 25.
 Izabella, aug. 3.
- Jenő**, ősi magyar név, egyik magyar törzs neve, március 6, július 13, aug. 22.
 Janka, május 24.
 János, jun. 24, dec. 27.
 Jolán, június 9, nov. 20.
 József, március 19.
 Judit, július 30, december 10.
 Julia, Juliánna, febr. 16, május 21.
 Jutas, Árpád egyik fia, augusztus 14.
 Jakab, július 25.
- Kadosa**, hun-magyar név, június 17, szept. 27, okt. 6.
 Kálmán, október 15.
 Károly, jan. 28, nov. 4.
 Katalin, április 30, nov. 25.
 Kaza, egyik magyar törzs neve, augusztus 8.
 Kázmér, márc. 4.
 Kelemen, január 23.
 Kende, febr. 21.
 Ketel (Kete), kun vezér, április 22, jun. 8.
 Keve, június 20, okt. 30, november 23.
 Kerény, június 4.
 Klára, augusztus 12.
 Kocsárd, április 5, máj. 11.
 Kont, május 25.
 Koppány, magyar vezér, március 30.
 Kund (Kond), ősi magyar vezér neve december 28.
 Kupa, Zerind fia, július 24.
 Kultha, kun vezér neve, február 22.
- Lajos**, augusztus 25.
 László, június 27.
 Lehel, magyar vezér, márc. 5, július 31, nov. 8, dec. 11.
 Levente, Árpád egyik fia, március 1, június 6, júl. 12.
 Lidia, febr. 12.
 Loránt, jan. 15, augusztus 10.
 Lőrinc, szept. 5.
 Lujza, márc. 2,
 Lenke, júl. 23.
- Magdolna**, július 22,
 Margit, február 26, június 10, július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, július 22, dec. 8.
 Márta, július 29.
 Márton, november 10 és 11.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, február 24.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, szept. 29.
 Miklós, december 6.
 Mike, jan. 24, márc. 20.
 Mohács, aug. 29.
 Móric, szept. 22.
- Nándor**, május 30.
- Opor**, régi magyar név, okt. 3, december 20.
 Ozdor, régi magyar név, június 12, december 22.
 Olga, június 21.
 Orbán, május 25.
 Oszkár, december 1.
- Ödön**, november 16.
- Pál**, január 25.
 Paula, március 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, aug. 1,
 Piroska, január 18, nov. 28.
 Pongrác, május 12.
- Rachel**, február 4.
 Roiff, hun név, szept. 30.
 Réka, febr. 6, epr. 1, december 9.
 Róza, szeptember 3.
 Rózsa, április 29, auguszt. 11, szeptemb. 4.
- Sándor**, márc. 18.
 Sára, január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Sámuel, augusztus 21.
 Szabolcs, Előd fia, magyar vezér márc. 7, június 7, október 19, nov. 29.
 Szemere, ősi magyar név, január 31.
 Szörény, jan. 8.
 Szende, márc. 12.
 Szilárd, június 13, okt. 19.
 Szilveszter, december 31.
- Taksony, magyar fejedelem, március 3.
 Tamás, dec. 21.
 Tas, magyar vezér, febr. 23, szeptember 24.
 Tarján, egyik magyar törzs neve, május 26.
 Tassony, május 16.
 Terézia, október 15.
 Tihamér, régi magyar név, márc. 25, jun. 30, november 13.
 Tiborcz, nov. 9.
 Tibor, április 14.
 Tivadar, április 20, nov. 9.
 Torda, április 2.
 Törtel, kun név, május 19.
 Töhtöm (Tuhntum) magyar vezér, július 1.
 Tuhulum, nov. 1.
 Turgony, november 3.
 Tünde, máj. 8, július 9, október 21.
- Ubul**, ősi magyar név, április 11, május 5, júl. 2, december 15.
 Uzur, ősi magyar név, március 9, május 29.
- Valéria**, április 28.
 Virág, szeptember 12.
 Vidor, január 13.
 Viola, márc. 12, dec. 19.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, június 25.
 Vince, január 22.
 Viktor, február 11 és 26, július 28.
- Zádor**, november 4.
 Zerind, Koppány vezér apja, október 26.
 Zuárd (Zoárd), hun név, szeptember 26, november 15, december 30.
 Zoltán, a Zsolt név másik alakja, július 11, febr. 15, március 8.
 Zsombor, Tuhutum vezér unokája, ápr. 21, július 19.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsolt, Árpád fia, magyar fejedelem, július 6. ápril. 10, szept. 8.
 Zsongor, jan. 3, jun. 26.
 Zsuzsónna, febr. 19.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1936-ik szökő évre.

7667-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7554-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7445-ik a bizanti korszámítás szerint. 7438-ik az antiókia korszámítás szerint. 6649-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5942-ik a világ évrénd szerint. 5696—97-ik a zsidók korszámítása szerint. 5661-ik az aranykor letelte után. 5383-ik a vízözön vége óta. 4718-ik az ebsillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3803-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3515-ik az ezüsti korszak letelte óta. 3365-ik a görög areopag megállapítása óta. 2925-ik a Jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2715-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2685-ik Róma városa alapítása óta. 1936-ik Krisztus Urunk születése óta. 1801-ik a zsidók szétszórása óta. 1625-ik a keresztények üldözésének első beállítása után. 1354-ik Mohamed menekülése óta. 1348-ik az érckor letelte óta. 1135-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1041-ik őseink első megjelenése óta a mai honban. 942-ik Géza vezér megkeresztelése óta. 939-ik sz. István magyar trónra jutása óta. 934-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besorozása óta. 755-ik a delejtű megismerése óta Európában. 695-ik a tatárok győzelme óta a magyarok felett. 662-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 579-ik Dalmátországnak I. Nagy Lajos király által való meghódítása óta. 453-ik Nagy Lajos magyar király halála óta. 540-ik a Nikápolisz alatti szenvedett vereség óta. 496-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 492-ik a várnai csatavesztés óta. 485-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 478-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 478-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta. 443-ik Amerika felfedezése óta. 410-ik a mohácsi vész óta. 370-ik Zrinyi Miklós hősi halála óta. 270-ik Montecucoli győzelme óta Szent Gothárdnál. 249-ik a lotharingiai herceg győzelme óta Mohácsnál. 239-ik Szavolyai Jenő győzelme óta Zentánál. 237-ik a gőzgép feltalálása óta. 133-ik a gőzhajó használata óta. 130-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta. 14. a rádió tökéletesítése óta.

Törvényhozási szünetnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvétii ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösöd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalis ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

- Görögkeleti egyházi ünnepek:* Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Ur megkeresztelése eml. an. 7.: Keresztelő Szent János eml. Febr. 2.: Az Ur bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözölletése eml. A három husvétii ünnepnap. Április 23.: Szent György eml. Az Ur mennybemenetele eml. a husvét utáni 40-ik nap Május 21.: Szent Konstanlia és Heléna eml. Pünkösöd első és második napja. Junius 29.: Szent Páter és Pál apostolók eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Ur színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangy. eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.
- Román nemzeti ünnepek:* 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függelenség kikiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülésé”-nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emléknapja, a román áldozócsütörtökök. 4. Junius 8-án II. Károly király Ófelsége trónralépésének évfordulója, Te Deum-mal. 5. Julius 22-én, Mária királyné Ófelsége névnapja Te Deum-mal. 6. Október 16-án Király Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 7. Okt. 29-én Mária királyné Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 8. November 8-án Mihály, gyulafehérvári nagyvajda nevénapja és ugyanezen a napon ünnepeltetik születésnapja is okt. 25. helyett Te Deum-mal.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Kálvin könyvnyomda Oradea
 Strada Lazar Aurel No. 14. [A Református Leánynevelő Intézet épülete.]

Törvényhozási szünetek.

Bíróságokhoz — sürgős esetet kivéve — senki sem idézhető meg saját vallásának ünnepén, így

a) a protestánsok (reformátusok, evangélikusok) január 1, április 10 Nagypéntek, április 12 és 13 Husvét első- és másodnapján, máj. 21 Áldozócsütörtök, május 31 és jun. 1, Pünköst vasárnap és hétfőn, okt. 31. a reformáció emléknapja, dec. 25, 26 Karácsony első- és másodnapján és a vasárnapokon.

b) az Izraeliták Purimkor, husvét 1, 2, 7, 8. napján, zsidó ujév 1., 2. napján, engesztelés napján, sátoros ünnepen, törvényöröm napján és az összes szombatokon.

c) az állami iskolába járó tanulók is fel vannak mentve az iskolámenés kötelezettsége alól a fenti napokon.

A nap és rendszerének csoportja.

1. Központi test a nap

2. Főbolygók: Merkúr, 0.4 földtávolságnyra a naptól, 88 napból áll az éve.

Vénusz, 0.7 földtávolságnyra a naptól, mintegy 225 napból áll az éve. Föld, 20 millió mérföldnyire a naptól.

Mars, 1.5 földtávolságnyra a naptól, eszétendeje 687 napból áll. 1152 kis bolygó, de mindig ujakat fedeznek fel.

Jupiter, 5.2 földtávolságnyra a naptól; majdnem 12 év alatt teszi meg utját a nap körül.

Szaturnusz, 9.5 földtávolságnyra a naptól; körüljárt 29 év és 116 nap alatt teszi meg.

Uranusz, 19.1 földtávolságnyra a naptól; 84 év alatt teszi meg utját a nap körül.

Neptun, 30 földtávolságnyra a naptól, körüljárt 164 év és 216 nap alatt teszi meg.

Pluto, 40 földtávolságnyra a naptól, körüljárt 249 év alatt teszi meg.

Mékkbolygók, vagyis holdak: a Földnek van 1, Marsnak 2, Jupiternek 9, Szaturnusznak 10, Uranusznak 4, Neptunnak 1 holdja van.

Nap- és holdfogyatkozások.

Ez évben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz.

1. Teljes holdfogyatkozás jan. 8-án. Kezdődik 16 óra 17 perckor, végződik 22 óra 2 perckor. Látható Európában, Kelet-Afrikában, Ázsiában, Ausztráliában és az Északi Jegestengeren.

2. Teljes napfogyatkozás jun. 19-én. Kezdődik 3 óra 45 perckor, végződik 8 óra 55 perckor. Látható Afrika észak-keleti részein, Európában a Pireneusi félsziget nyugati és déli részeinek kivételével, az Északi-Jegestengeren, Amerika északi területein, Ázsián India kivételével és a Csendes-Oceán nyugati részén.

3. Részleges holdfogyatkozás július 4-én. Kezdődik 15 óra 59 perckor, végződik 20 óra 50 perckor. Látható a déli féltekén Amerika kivételével, Ázsiában és a vége Európa keleti részein.

4 Gyűrűs napfogyatkozás dec. 13. és 14-én Kezdődik 13-án 21 óra 27 perckor, végződik 14-én 3 óra 29 perckor. Látható Ausztráliában és a környező szigeteken, a Csendes-Oceán déli részén, a Déli-Jeges-tengeren és Csile déli területén.

Csillagászati évszakok.

Tavaszi kezdete: március 20 án 19 óra 58 perckor. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: tavaszi napéjegyenlőség.

Nyár kezdete: június 21-én 15 óra 22 perckor. A mi földrészünkön leghosszabb ezidőtájt a nappal: nyári napfordulás.

Ősz kezdete: szeptember 23 án 6 óra 26 perckor. A nappal ezidőtájt ismét egyenlő az éjjel: őszi napéjegyenlőség.

Tél kezdete: december 22 én 1 óra 27 perckor. Most a mi vidékünkön leghosszabb az éj: téli napfordulás.

Korláti ismeretlő jellegek.

Aranyszám 18, Epátka, vagy holdkulcsa 6, Napkör 13, Római adószám 4, Vasárnapi betű E, D.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a királyhágómelléki református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkészi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez [püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz] beterjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentések, illetve pénzküldemények.

1. Azonnal jelentendő: a) Az esperesi, lelkészi, vagy segédlelkészi állások megüresedése, vagy betöltése. b) Az államsegélyezés egyházi tisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születési állami anyakönyvi kivonat csatolásával). c) Nyugdíjintézeti tagok elhalálozása egyházi halotti anyakönyvi kivonat mellett. d) Lelkészi törzslapokban történő bármely változás, 6160–1934 sz. Körr. szerint.
2. Az 1929. évi 5375. sz. püspöki körrendelet (l. „Reformátusok Lapja” 1929 évi 52. számát) 4 ik bekezdésében körülírt határidőn belül a lelki, belmissziói ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei egyházmegyénként összegyűjtve és együttesen.
3. Január 15 ig: Esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról. Újévi perselypénz a pogány misszió javára, esperesek ulján.
4. Január 31-ig: Egyházközségek tüzdíjai egyhker pénztárhoz.
5. Február 10 ig: A „Közalapi járulék kimutatás”-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
6. Február 10-ig: A „Közalapi járulék számadás”-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
7. Március 15 ig: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányokról, esperesek ulján.

8. *Május 1 ig:* Nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet alaptökéjének növelésére (Alapsz. 10. §. 3 p.) esperesi hivatalok ulján.
9. *Junius 15-ig:* Gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányokról. Szentháromság vasárnapi perselypénz a Károli Gáspár Irodalmi Társaság javára esperesi hivatalok ulján.
10. *Junius 30 ig:* Református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyűl. 75—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallásitanítói jelentések esperesek ulján.
11. *Szeptember 1-ig:* A közalapi járulékok minden egyház éléal befizetendők az egyhm. közalapi pénztárak által az egyhker. pénztárba.
12. *Szeptember 15 ig:* Gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái esperesek ulján.
13. *Október 31 ig:* a) Lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalapja gyarapítására (lélekszám ulán 0 50 leu) kivetelt adó esperesek ulján (ker. gyűl. 123—1926 sz. hat.) b) Kerületi járulékok, közvellenül a ker. pénztárhoz (ker. gyűl. 24—1927. sz. hat.)
14. *November 1-ig:* Az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenn tartói járulékok közvellenül a nyugdíjintézeti pénztárhoz (Alapsz 10. §. c)
15. *November 15 ig:* Reformációi emlékűnnepélyek perselypénzei közalapra (ker. gyűl. 147—1926. sz. hat.) esperesek ulján.
16. *December 15 ig:* A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái negyedik évnegyedi ellátmányokról. Advent első vasárnapi perselypénz a sajtóalap javára, esperesi hivatalok ulján.
17. Jogositott tagok nyugdíntézeti tagsági díjai havonként előre, az egyházker. pénztárába küldendők.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniök a püspöki hivatalhoz (kerületi pénztárhoz.)

II. Az elemi népis kolákat illető tudnivalók és felterjesztések

Esperesi hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltozás (uj tanító alkalmazása, eltávozás, elhalálozás) bejelentendő a püspöki hivatalnak az esperesi hivatal ulján, uj tanító alkalmazása esetén 1 drb. egyezségi levéllel. Ha a tanító egy házkörületünkben még nem volt alkalmazva, beküldendő a törzskönyvi lap is, 4399—1934 sz. körrendelet szerint. Eltávozás esetén az is jelentendő, hogy a tanító hova távozott.
2. Elemi iskolai költségvetéseket az esperesi hivatalokban összesítve 1 román és 1 magyar példányban augusztus 31-ig kell a püspöki hivatalba betérjeszteni.

Lelkészi (iskolaszéki) hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltozás (uj tanító alkalmazása, eltávozás, elhalálozás) azonnal jelentendő az esperesi hivatalnál, uj tanító alkalmazása esetén 5 drb. egyezségi okmányval s ha a tanító egyházkerületünkben még nem volt alkalmazva, 2 drb. személyi törzslappal. Egy hónapon belül jelentendő a változás az illetékes revizorátusnak; auto-

- rizációs kérvény ugyancsak egy hónapon belül a püspöki hivatal útján beletjesztendő.
2. Elemi iskolai költségvetések 2—2 példányban augusztus 10-ig megküldendők az esperesi hivataloknak. Egy román szövegű példány az iskola irattárában marad.
 3. Szeptember 10-ig bejelentendő, hogy az állami elemi iskolában ki látja el a vallásitanítást.
 4. Statisztikai gyűjtemények 1—1 példányban július hó 15-ig az esperesi hivataloknak és a püspöki hivatalnak megküldendők.

Igazgatótanítók és tanítók figyelmébe:

1. Beiratások szeptember 1-től 10-ig. Amennyiben a beiratások idejére nézve rendetlenül más intézkedés történik, annak az érdekelt szülőkkel való közléséről gondoskodni kell.
2. Szeptember 15-re a beírt tanulók névsora összeállítandó.
3. Beiratkozottak jegyzékét az igazgató (tanító) az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20-ik szakasza alapján szeptember 20-ig közli azon kerületbeli állami iskolákkal, amelyeknek körletébe tartoznak és amelyben gyermekeket vettek fel. Ugyanezen határidőig a beírt növe dékek létszáma nemek és osztályok szerint a püspöki hivatalnak bejelentendő, a más felekezeti tanulók külön kimutatásával.
4. Tanítás kezdete szeptember 15.
5. Évzáró istentisztelet a helyi szokások szerint, semmi esetre sem a tanítás rendetlenül között befejezése előtt.
6. Tanév bezárása július 10. Eddig az időpontig az összes évzáró munkák befejezendők.
7. Anyakönyvek beletjesztendők legkésőbb július 15-ig az illetékes revizorátushoz hitelesítés végett.
8. Iskolák adminisztratív ellenőrzése a revizorátusok (inspektorátusok) részéről minden év szeptember 15-től november 1-ig.
9. Revizori látogatási jegyzőkönyvek a látogatást követő napon az iskolalátogató közeg által jelzett példányszámban fölterjesztendők a revizorátushoz és ugyanakkor 1 hiteles román és 1 magyar példányban felterjesztendők a püspöki hivatalhoz.
10. Évharmadok zárása és a tanévvégi vizsgálatokra az érvényben levő rendeletek az irányadók.

A szülők és tanítók figyelmébe:

(Tanítványok a tankötelesek nyilvántartására és beiskolázására.)

A szülők és gyámok szeptember 1. és 10. között írásos nyilatkozatot (deklarációt) kötelesek leírni a kerületükbeli állami iskola igazgatójánál arról, hogy gyermekeiket melyik iskolába (állami vagy magán) kívánják járattatni. Aki ezt a jelentkezési időpontot elmulasztja, azt a törvény bünteti.

ÚJ-ÉVI BIZTATÁS.

Egy évet újra átlépett a lelkünk
 — Minden év-sír egy új élethatárkö! —
 Mulásán mindég busan elmerengünk —
 Találgatva: Istentől ránk még hány jó?
 S a rohanó idő örök terében
 Még mennyi tűnik el?...
 Boldog, ki bízik az Úr szent kegyében,
 Hogy ránk öröktől jó gondot visel!

Higgyünk, bizzunk, mint Jézus tanítgat'a, —
 A mi megváltó, szent életvezérünk, —
 Bizzunk tőrön, hogy végig meglez odva
 Földi-utunkon minden lét-szükségünk. —
 Bizzunk, hogy Isten
 Simogató kegyelme véd, melenget,
 Hogy csak övé a földön, égen minden
 És „elveszni még egy lelket sem enged!“

Minden új-évvél, mit még érünk itt lenn:
 Bizó lélekkel induljunk mi el,
 Abban a boldog, gyógyvarázsú hitben,
 Hogy Istenünk ránk jó gondot visel! —
 Hogy egy Fián át hiv a jóra m'inket
 És szán Szent-Lelke, mikor ostoroz —
 Int'e, hogy lássuk s bánjuk bűneinket,
 Mert „szűk a kapu és az út szoros“!

Mi den év új útjára
 Új remény-kincsel induljunk mi el,
 Hogy életünk nem árva,
 Mert Istenünk ránk jó gondot visel!

Krúzselyi Erzsébet



Szórványgondozás.

Közel egy esztendő óta igen gyakran találkozunk nemcsak református egyházi, de magyar kisebbségi napilapjainkban is a szórványgondozásról írott cikkekkel. A szórványgondozás nagy kérdése egyáltalában nem új és nem a mai időben vetődött fel először. Több mint félszáz esztendővel ezelőtt törvényalkotó zsinatunk már foglalkozott vele és az 1881-ik esztendőben Debrecenben tartott zsinat közintézményképen meg is alkotta az Országos Református Közalapot, amelynek egyik feladata épen azoknak a református hittestvéreknek gondozása volt, akik egyházi szervezetség nélkül más vallásu és más nemzetiségű polgártársak között a haza területén kisebb-nagyobb tömegben elszórtan élnek. Sőt a későbbi zsinati törvényeinkben is mindenütt megtaláljuk a szórványgondozásra vonatkozó rendelkezéseket különböző szavakkal ugyan, de megfelelő, azonos tartalommal.

Nyilvánvaló tehát, hogy református egyházunk egyházi és magyar nemzeti szempontból már évtizedekkel ezelőtt felismerte a szórványgondozás kérdésének nagy jelentőségét és hiveink filléreiből tetemes anyagi áldozatot is hozott a szent ügy érdekében. A közelmúlt nagy történeti változásai után a szórványgondozás olyan elsőrendű kötelességgé vált reánk nézve, hogy annak lelkiismeretes teljesítése elől sem egyhá-

zunk, sem a magyar kisebbség ki nem térhet. Egyházkerületünk teljes tudatában volt az első perctől kezdve a rávárakozó feladatnak és talán szerényebb eszközökkel fenn is tartotta a mai napig a munka folytonosságát. A legválságosabb időben azonban ezt a halálosan komoly ügyet sem hivatalosaink, sem hittestvéreink nem vették száz százalékos komolysággal. Mert míg régebben gyülekezeteink csaknem hiánytalanul bocsátották a közegyház rendelkezésére az anyagi eszközöket, addig jelenlegi válságos helyzetünkben hittestvéreink megfeledkezni látszanak erről a kötelességről. Sőt itt-ott már szinte ki is esett egyházközseink tudatából, a minnek egyenesen bizonyosága, hogy igen sokan eddig nem létezett, új gondolatnak tekintik a szórványgondozás problémáját, mikor a közfigyelem is kezd rádöbbenni arra a romlásra és vérvesztésre, amely abból következett be, hogy anyagi, kicsinyes okokból ezt a lelkeket megtartó munkát sorainkban igen sokan kellőképen értékelni nem tudták vagy nem akarták.

Ha azért mulasztás vagy épen hiba történt részünkről, mindkettőt be kell ismernünk; inkább ma mint holnap, mikor már a közöttünk tapasztalható romlást jóvátenni lehetetlen. Tisztán kell állani előttünk annak a ténynek, hogy egyházkerületünk területén a máramarosi havasoktól le az Alsó-Dunáig sok száz és ezer református hittestvérünk él más vallásu és más nemzetiségű polgártársaink között, akikhez lelki gondozás nélkül az evangéliumnak örvendetes üzenete magyar ajakról talán sohase juthatna el. Ennek döbbenetes következményei multunk szomorú történetéből itt vannak szemünk előtt. Hová tűntek azok a magyar református hittestvérek, akik még a XVII-ik században az Arad-hegyalját benépesítették? Vagy itt is, ott is, miért némultak el a kálvinista harangok, amelyekről ma már csak a fájdalmas emlékezet beszél? Hasonló sorsot akarunk-e azok számára, akiket még a vihar megkimélt?

Jól esik látnom, hogy magyar református hittestvéreim szíve a mostani nehéz viszonyok, mostoha anyagi körülmények között is érezni és áldozni tud tőle távolabb eső nemes célért is, mint a pogány misszió. Lehe-

tetlenségnek tartanám, hogy ma hit és fajtestvére szomorú helyzete iránt az a szív áldozatos tettekben megnyilatkozni nem tudna és elnézné rideg közönnyel, hogy az ősi hajlékból százak és százak kihulljanak, elkallódnak. Nem testvéreim, a költőnek ismeretes szava mindig igaz marad: ki multjához érzéketlen, jobb jövőre érdemetlen.

Árvaházi Képes Naptár
püspök.

A MÉLYSÉGBŐL.

Irtá: LAMPÉRTH GÉZA.

Hozzád kiáltunk, hallj meg minket,
Uram s bocsásd meg vétkeinket.

Valljuk: kegyelmes voltál hozzánk,
Áldást kegyed örömmel szórt ránk.

Kezedből jókat bőven vettünk,
Tán épen azért — tékozlók lettünk.

Veszély ha ért, fordultunk Hozzád.
S nem fordítád el tőlünk orcád.

S veszély ha mult s ellen nem ártott:
Egymás ellen ütöttünk pártot.

Vezért, prófétát Tőled kaptunk
S mi álprófétákra hallgattunk.

csillagtüzekkel raktad multunk
S mi lidérc láng után indultunk.

Gránitokat mutattál nekünk:
S mi sokszor, hajh! mocsárba léptünk.

Róttál keményen — többször enyhén —
S mi vállat vontunk lusta-renyhén.

Föl-fölrázott haragod ujjá
S mi álomba merültünk újra.

... Tudjuk, bevalljuk mi vétünköt,
S áldunk, ha kezéd áld, ha büntet..

De nézz, Uram, ma szánva minket,
Nézd megbühödött bús sziveinket.

Elédbe hullván bűnbánóan,
Óh nézd: bennünk mi tiszta s jó van.

Kérünk, Atyánk, most csak azt nézzed:
Lelkünkben ami a Te részed.

És kérünk, erősíts meg abban
A szentegy magyar akaratban:

Hogy régi vétünk mind levetve,
Induljunk most — szebb, új életbe.





Történelem, vagy komédia?

Muraközy Gyula budapesti ref. lelkész „Diadalmas Élet” című könyvéből.*

Isten benne jár a történelemben. Mióta az ember össze-tépte az első szövetséglevelet, amire Isten ráírta a maga akaratát, azóta egy másik szövetséglevél készült. Az egyik levélre ez volt írva: szabad vagy ember. Tedd, amit parancsolok. Ennek a levélnek a foszlányai is elégték az emberi szenvedély tüzében. Másik levél készült az ember számára. Ez volt ráírva: rabbá lettél, én megkegyelmezek neked. Régi tehológusok nyelvén annyit jelent ez, hogy Isten két szövetséget kötött az emberrel: cselekedeti szövetséget és kegyelmi szövetséget. Mindaz, ami az elveszett éden tüskés kerítésén kívül van, egyetlen napnak: a kegyelem napjának fényétől világos és szép.

Álljatok föl az emberi gőg akármilyen magas létrájára, nézzétek végig az emberi történelem fehér csontokkal teleszórt völgyeit, vérfoltos váromladékait az emberi gondolat akármilyen kicsiszolt távcsövével, próbáljátok meg az emberi tudomány rendszerető kottáján valamilyen közös dallamra hozni földult városok népének jajgatását, letiport hadseregek halálhörgését, szultánok és császárok gőgös parancsszavait, a történelem zöreijében nem találtok magatok harmóniát. Azt mondja az ember a végén: komédia az egész, nem érdemes végigjátszani.

* Megrendelhető a királyhágómelléki református egyházker. iratkeresésében útján.

Én arra a kijelentés hegyére állok, ahol Bálám, a megnyílt szemű ember nézett a történelembe. Nézem a történelem országát a kegyelem tényénél. Kihallom régen elenyészett népek fegyvercsörgéséből is valamilyen rajtuk átzugó, föld-fölötti üzenetnek a zenéjét. A történelem is egy nagy tükör, véres, sáros és könnyes, de ebben a homályos, szennyes tükörben is Isten nézi a saját dicsőségének arcát.

Észreveszem, hogy a történelmi események ezerféle formájában is van valami törvényszerűség. Ezerféle házat lehet építeni homokból, bazaltból, téglákból, fagerendákból. De a testek nehézkedésének törvényét nem mellőzhette sem a piramis építő Kheops fáraó, sem Pheidias, a Parthenon lángelméjű szobrászmestere, sem Buda, amikor sebbel-lobbal otromba köveket halmozott össze testvére ellen, sem az afrikai néger, amikor sötét kerek kunyhóit összetakolta. Éppen így: ezerféle államot építhettek a történelem földjén ezerféle formában és anyagból, de az erkölcsi világrend láthatatlan törvényeit éppen úgy nem hagyhatták figyelmen kívül, mint ahogy várfalat nem lehet az ingovány csalfa talajára rakni, mint ahogy jégtáblákra és fellegekre nem lehet házat építeni. »Romae omnia venalia sunt« — mondták egyszer a világuráról, — »Rómában már minden eladó.« — Azt jelentette ez, hogy mocsarakra raktak köveket és kemény császári akarat jégtábláira próbálták ráalapozni a birodalom bástyáit. Halálos ítélet volt ez. Magyarország Mohácsa nem a Csele-patak partján huzódik végig. Elveszett ez a csata, mielőtt a szultán megindult volna és a budai álarcos maskarák és farsangolások vidám muzsikája temetési ének volt, amit a halálba indulók gondatlanul a maguk számára készítettek. A francia forradalom igazi előkészítője nem a tétovázó harmadik rend volt, hanem Pompadour asszony és a többiek hófehér keze rázta meg a királyság roppant oszlopait. Lehet, hogy igaza van Arany Jánosnak: a világ egy rozszant szekér, de akár nyikorgó, teherhordó kocsi, akár királyi üveges hintó, akár pedig Pató Pál urék maradi batárja, *a világ szekerének a tengelye az erkölcsi törvény*. Amíg az erkölcsi világrend tart egy országot, addig göröngyös uton is előre halad. De ha a tengely összetörik, akkor a meredek szélén halálba rohan a kocsi, akármilyen vakmerő legény ül a bakon. Forgó esztendők: századok kerekeinek ez az aranytengelye, mely az örökké-

valóság titkos kohójában készült. A történelem eseménytelen vándorlása közben az erkölcsi törvény el van rejtve, mint ahogy a hintó tengelyéből alig látszik ki valami, amíg sima uton poroszkálnak az események paripái. Nagy katasztrófák után, amikor a nemzeti élet mélységbehullott, összetört kocsija mellett részvétlen kíváncsiak nézik a törmelékeket, akkor veszik észre, hogy a tengely törött el.

Ime nézd: a másik tanítás. A magvetés törvénye. A történelem nagy mező, századok rajta az esztendők. Minden vetés beérik egyszer és beteljesül a Biblia szava: más a vető és más az arató. A magam életének néhány napjában nem tudom a történelmi vetések sorsát belátni, mint ahogy egy zümmögő légy nem érti, miért veritékeznek a magvető? Minden nemzedék olyan kenyeret eszik, amelyet száz évek előtt vetettek el. A mi imádságunk vagy kupléink az unokáink ajkán lesznek keserű nyögés vagy himnusz. Isten malmai lassan őrlnek, de katiog a lapát, amikor a századok folyama zug. Ebben a percben Rákóczi Rodostóban nézi »haszontalan bujdosásban«, hogyan fujja be a történelem szele jó kuruc seregek patkójának nyomát is. Ebben a percben Kossuth Lajos írja a halál fekete madarának szárnyai árnyékában: »Még halok hontalanul s fütyöljenek vagy tapsoljanak életem tragédiájára, ezzel a függöny legördül örökre.«

Ezer ilyen történelmi perc van, mely önmagában véve értelmetlen, igazságtalan és haszontalan, de a századok évszakai változnak és a messziségből igazat kell adnunk Mikes Kelemennek, aki huszonhét esztendő volt, amikor szomorú leveleit irogatni kezdte és a hatvankilencedik esztendejében — egyedül maradva a bujdosók közül azt írja bujdosásáról: »a haszontalant nem kellett volna mondanom, mert az Isten rendelkezéseiben nincsen haszontalanság, mert Ő mindent a maga dicsőségére rendel«. A bujdosók idegen földben szét-szórt élete századok múlva hajtott ki és új hősiesség, új reménység fehér kenyérévé lett a nemzeti élet asztalán. Bizony, semmi sem volt haszontalan a kudarcba fulladt hősiességből, látszólagos leverettetésekben.

Csak a történelem csucsán állva kapcsolódik így össze a múlt és a jelen.





Ők hittek Jézusban.

Írta: Bokor Sándor iarmata-neagră-i ref. lelkész.

Szent karácsony este volt. Szívet megkapó, áhítatos est. Békesség és jóakarát égi hangulata ölelte körül a lelkeket.

Komor tépelődések közt üldögélt kényelmes dolgozó szobájában Sásdi Pál, a neves író. Lelket megragadó ünnepi cikket akart írni az egyik előkelő lapnak. Ámde csak akart, mert gondolatai minduntalan összekuszálódtak. Valami titokzatos erő szüntelenül kizökentette gondolatmenetét a helyes irányból, mint mágnes az iránytűt. Mereven bámult maga elé.

Kintről a fagyos, téli hidegről ünnepi köszöntők énekfoszlányait hozta feléje a szél. Egyre erősebbek, összefüggőbbek lettek azok. Végre tisztán megértette:

Dicsőség magasságban az Istennek,
Békesség légyen földön embereknek!
És jóakarát mindenféle népnek
És nemzetségnek!

Ingerülten ugrott fel. Dühösen jött, ment a szobában.
— Tökéletesen felkavarják az ember lelki nyugal-
mát ezekkel a vénasszonyos badarságokkal! — fakadt ki.
A köszöntők ablakai alá értek. Hozzá is benyitnak.

Sietve csengette be házvezetőnőjét s kezébe adott egy husz leust azzal, hogy adja oda a köszöntőknek s mondja meg nekik, mosi nem fogadhatja őket, temérdek a dolga. A házvezető nő szó nélkül elvette a pénzt és indult ki felé vele. Közben azonban a vállán keresztül visszasan-dított gazdája arcára s sóhajtván mormolta:

— Szegény ember! . . . Milyen dult az arca! . . . Olyan bus a nézése! . . . Nem csoda . . . Drága jó hit-tese közel egy éve már csendesesen, pihen kint a te-metőben.

Köténye sarkával megtörölte könnyező szemét.

— Miért hoz ki engemet ma este a sodromból minden? — robbant ki Sásdi, amikor házvezetőnője kiment. Tökéletesen felborult a lelkem! . . . Mit gondolnak rólam ezek a köszöntők? . . . Máskor mindig fogadtuk őket, megköszöntöttek s drága jó Annám friss ünnepi kaláccsal, illatos meleg borral megvendégelte őket.

Mélyen felsóhajtott. Egész melle megreszketett bele.

Két anyátlan árva kisgyermeké jutott az eszébe.

— Szegény kis porontyok! — sóhajtván mormolva. Nagyon durva voltam ma este hozzájuk. Nem kellett volna velük éreztetni feldult lelki állapotomat . . . Én nem is tudom, mi van én velem. Valósággal kavarog bennem a nyughatatlanság mindig.

Karjára támasztotta fejét. Nehéz volt az nagyon. Jól esett egy kissé megpihentetni.

— Drága, aranyos kis porontykáim! — mormolta — azóta már édesen alusztok. — Megyek, benézek hozzátok.

Felugrott. Halkan a hálószoba ajtajához lopódzott. Megütdött. A kis Lenke szava hallatszott onnan ki. Zajtalanul kinyitotta az ajtót és bekémlelt a keskeny nyíláson. Egész lelkében megrendült attól, amit látott. Két kis árva gyermeke hófehér hálóingben ott térdelt az ágyuk mellett, kezük imára volt kulcsolva. Lenke imádkozott.

— Nagyon szerencsétlenek vagyunk mi, drága jó Jézuska. Azt mondotta ma a házvezetőnőni, hogy nem fogsz eljönni soha többé hozzánk, mert meghalt a ma-

mánk. Mikor megkérdeztük édesapukától, igaz-e ez, haragosan elkergetett magától bennünket. Óh drága jó Jézuska, mondd, hogy hová menjünk. Mindenki olyan mogorva itt hozzánk. Nagy bubánatunkban tehozzád fordulunk. Tudjuk, hogy te szeretsz, el is jössz mihozzánk. Óh gyere is el, nagyon várunk téged. Ámen.

— Na Gabika, most már te következzel.

Édesapjuk szive rettenetesen elfacsarodott. Forró könnycseppek gurultak végig az arcán.

A kisfiu megkezdte.

— Édes kis Jézuska! Lenke már elmondta, milyen szomorú lett körülöttünk minden, mióta nincs anyánk. Olyan mogorva mihozzánk azóta mindenki, még édesapánk is. Bizonyosan azért, mert ő is nagyon sajnálja anyukát. Édes kis Jézuska, nem kérek tőled mást, csak apukának hozz valamit az égből, ami felvidámítsa őt. Mindig nagyon szófogadó leszek. Ámen.

Ezzel a két anyáttalan kis árva könnyezve lefeküdt.

Sásdi megszakadni érezte a szívét. Alig bírta visszatarítani a hangos zokogást.

Zajtalanul behuzta az ajtót; visszament a dolgozó szobába; levetette magát egy nagy karosszékbe és sirt, mint egy gyermek.

Majd a neje fényképére esett könnyes tekintete. Újra felviharzott lelkében a fájó keserűség.

— Miért is hagytál itt, édes Boldogságom?! . . . Látod, milyen keserű azóta az életünk. Kimondhatatlanul boldogtalanokká lettünk. Elvitted a napfényt, el az illatot az életünkből . . . Még ma egy éve itt ültél mellettem. Boldogan költöztél az apró kis szerencsecsomagokat . . . Óh hová is lettél?! . . . Micsoda zsarnoki hatalom ragadott el tőlünk?! . . .

Éles csengetés riasztotta fel. — Nem törődött vele. Másodszor még erőteljesebb volt . . . Rá se hederített. De amikor harmadszor is felharsant az, akkor már dühösen ugrott fel és szakította fel az ajtót.

Egy fiatal nő állt ott.

Sásdi élesen förmedt rá:

— Ki maga?! . . . Mit akar itt?! . . .

Megriadva a zordon hangtól, a fiatal nő hebegve mondá:

— Sajnálom uram, hogy ennyire megzavartam, de a legjobb szándékkal jöttem. Ezt a csomagot hoztam a gyermekei számára.

— Gyermekeim számára? — dadogta. Sásdi elképedve s felvette a tekintélyes csomagot.

— Igen! — felelt a nő — karácsonyi ajándékok vannak benne a Berkenstein-féle nagy áruházból. Elfelejtették korábban elküldeni s én magam hoztam el, hogy gyermekei ne csalódjanak.

— Csodálatos! — felelt enyhébben Sásdi. Jöjjön beljebb. Megfagy ott kint a dermedt hidegben. Csak azt nem értem, miért vette maga ezt az egész dolgot úgy a szívére?

Leültek a jó meleg dolgozó szobában. A fiatal nő megmagyarázta a titokzatos dolgot.

— Elárusító lány vagyok a nagy áruházban. Ma este, zárás előtt azt mondja az egyik társnőm: „Magda, kérlek, erről a csomagról tökéletesen elfelejtkeztem. Egy urinő vette ezt karácsonyi ajándékkul keresztgyermekeinek, akinek az anyjuk nem él. El kellene vinnem, de nálunk nagy társaság lesz ma este, sietnem kell haza. Nálad nincsen senki, hazavihetnéd helyettem. Máskülönben itt marad a boltban az ünnepek utánig.“

— Semmiképen sem szabad itt hagynod! — feleltém. Gondolj azokra a szegény árva gyermekekre, akik arra szívszakadva várnak. Nem keserítheted el végképpen őket.

— Törődöm is én velek! — vágta vissza dacosan. Nem elég, hogy egész nap agyon fáradtam, még ráadásul ezt is cipeljem kilométerekre! Nem én, akármilyen is lesz belőle. Vidd el te.

— Jól van — mondtam. Majd elviszem hát én. Engem nem vár otthon ünnepi társaság, én rám nem vár senki. Legalább jól teszek vele. Örömet szerzek valakinek szent karácsony este. Ezzel vettem a csomagot és elhoztam ide. Ez a titok nyílja.

Sásdi komor arca lassan lassan megszélidült, ne-

velésbe lágyult. Az egész beszéd úgy hullott lelkére, mint gyógyító balzsam. Megnyugodott tőle.

— Most már értem — mondá vigan. Meghalóan nemes dolgot mivelt velünk. De hogyha már ennyit fáradt értünk, tegyen meg még nekünk egy nagy sziveséget. A házvezetőnőm megvette volt tegnap a karácsonyfát. Én azonban ma leintettem az egész bolondságot. Erre ő duzzogva elment a rokonához. Ott tölti a karácsony estét.

Azóta az előbb a kis gyermekeimtől, most pedig magától megtanultam, hogy nem volt igazam. — Jöjjön, segítsen felkészíteni a karácsonyfát. Én nem értek hozzá. Legalább reggel hadd örüljenek neki a gyermekek, ha ma este az esztelenségem megfosztotta őket tőle.

— Jó szívvvel segítek — vállalkozott a lány. Legalább nekem is lesz boldog karácsony estém.

A Sásdi arcán szemmel látható volt a boldog enyhület. Ettünődve nézte a leányt. Megszólalt azután.

— Csodálatos egy teremtés maga! A vak véletlen ide sodorja és ezer jót tesz velünk. Egész felüditett a szives jósága. Oly jól esett az én lelkemnek, mint langyos szellő az arcnak.

— Én nem hiszek a vak véletlenben! — mondá komoly meggyőződéssel a leány.

— Hát miben? — kérdezte hirtelen Sásdi.

— A jó Istenemben! — felelt határozottan a leány. Most is Ő küldött engemet ide. Nem akarta, hogy az Őn árva gyermekeinek keserű karácsonyuk legyen.

— Istenben! — ismételte mormolva Sásdi. — Régen elfeledkeztem róla.

— Ő azonban nem felejtkezett el magáról — jegyzé meg a leány. — Tapasztalhatja most is. — Menjünk, készítsük el a karácsonyfát, rakjuk alá az ajándékokat.

Átmentek a nagy ebédlőbe. A leány fürge kezekkel végezte a szeretet áldott kötelességét. Sásdi egyre jobban bámulta. Mély rokonszenvvel kérdezte meg tőle, kicsoda is ő tulajdonképen.

— Patai Magda vagyok — felelt a leány. Dédel-

gelve szeretett egyellen gyermeke feledhetetlen drága jó szüleimnek, akik a legboldogabb családi légkörben neveltek fel engem. Nem ismertem én mellettük még hirtől sem a búbanatot. Mignem nagy hirtelenséggel, egész irtózatosságában reám nem szakadt az. Teljesen önkre mentünk. Szüleim egy félesztendő alatt mindketlen elhaltak, tökéletesen egyedül maradtam. Egész megszédültem. Tehetetlenül bámultam bele a nagy világba, mint valami béna lélek. Majd kevés pénzecském gyorsapadása magamhoz térített. Valamit tenni kell, másképpen veszek. Fülembe csengett drága jó anyám utolsó tanácsa: „Amig az Istent szereted, addig ne félj semmit; minden javadra lesz.“ Elszántan neki vágtam az életnek Isten nevében. Gonosz idők szakadtak reám. Azt hittem néha, összemorzsolnak. Isten azonban erőt, kitartást, bátorságot adott hozzá. Nem csalatkoztam benne. Végül is megsegített. Az élet tűzkeresztjén diadalmasan átalsegített. Hitem megőrzött az eltévelyedésből, meg a lezülléstől. Büszkén állok ma meg az emberek előtt, mert becsületes munkával keresem kenyerem. A hitem sok édes örömet ad. Én vagyok a hatalmas áruház népes személyzetének a tanácsadója, a dobogó szive. Nagyon boldog vagyok, ha segíthetek rajtok.

— Csakugyan csodálatos Isten teremlése maga, Magduska! Bámulom a nagy lelki erejét, amellyel a balsorsa felett diadalmaskodott. Látja, én nem lettem volna rá képes. Én a hitvesemet veszítettem el és mégis kikölkentem lelki egyensulyomból. Én lázadok, én forrongok, én eltévesztettem a helyes irányt, én megzavarodtam. Maga pedig a maga fölényes nyugalmával, nemes jóságával, törhetetlen hitével eleven szemrehányás nekem. Valósággal megszégyenített engem, az erős ferfit.

— Nagyon nagy leckét adott fel nekem az élet és én azt hűségesen megtanultam. A keserőségeket úgy vettem, mint amik Isten kezéből jöttek szent nevelő eszközök gyanánt, hogy felemeljenek. Ez a diadalmas élet útka. Ez az egyellen útja annak. Minden más romlásba sodor. Nehéz lecke volt ez, de megértte a bért.

— Én magam vívtam az élet harcát, mert az én életemből kihalványodott a hit. Pedig én is vallásos-

szülék gyermeke voltam; csakhogy az emberek gunyja elsodort Istentől — vallotta Sásdi mélabusan.

— Kiolvastam az írásaiból — mondotta a leány.

— És meg is botránkozott rajta, ugy-e?

— Nem. Elszomorodtam. Nagyon megsajnáltam magát. Maga nem boldog. Azt sem tudja, merre van az útja. Maga egy szörnyen elkeseredett, életunt ember. Maga lelkileg megvakult. Nem talál semmi jót, semmi szépet az életben. Nem is keresi őket. Pedig mérhetetlen jót tudna cselekedni. Remek írói talentummal áldotta meg az Isten. Ezreket tudna magával ragadni a lelki megbékélés és szívbeli boldogság égi világa felé. Maga ehelyett elszomorítja, elkeseríti írásaival a lelkeket. Maga szörnyű nagy vétet követ el. Visszaél lelki örökségével. Rosszabb a tékozló fiunál. Nem azért kapta a szent talentumot, hanem azért, hogy mondja azt az embereknek, hirdesse szerle, hogy minden élet lehet vidám, örömteljes, boldog, akármilyen körülmények közzé helyezte is azt a jóságos Isten... Miért nem csinálja ezt?!... Akkor lenne boldog maga is, hogyha másokat boldogítana. Ehhez azonban magának újra meg kell találnia Istent.

Elképedve bámult a lelkes leányra Sásdi. Ugy nézett rá, mint valami angyalra, akit a jó Isten küldött le hozzá karácsony estéjén. Csodás örömben égett a lelke. Ki is ömlött abból annak az árja.

— Sejtelmesen csodás, bűvös lelki világot tárt fel maga Magduska, előttem. Vezessen be is abba a világba. Vezessen vissza engem is a jó Istenhez. — Azt mondta, nincsen senkije, nem várja odahaza senki. Kérem, töltsse velünk ezt a szent karácsonyt. Tegye oly boldoggá gyermekeimet is, minővé engem tett.

— Egy feltétel alatt. Hogyha templomba menetellel kezdi el a holnapi napot. Azon a legcsodásabb napján az egész esztendőnek jöjjön vissza a jó Istenhez; mint a pásztorok és bölcsek valamikor s tegye lábaihoz egész életét, szentelje neki gyermekeit.

— Ezt a feltételét örömmel elfogadom. Mondja, mivel háláljam meg csodás jóságát. Felértékelhetetlen lelki kincseket hozott maga nékem.

— Nem érdelek hálát. Istent illeti az meg, akinek én boldogan engedelmeskedő eszköze vagyok csupán. Meg fogja látni, ilyen boldog karácsonya magának még sohasem volt eddig.

Ezzel elbucszott.

Sásdi pedig karácsonyi angyalok énekét vélte halani álmában szüntelen.

— Boldog karácsonyi ünnepet kívánunk apukám! — tört be apjához másnap reggel a két gyermek. — Ugy-e, mégis csak eljött hozzánk az este a kis Jézuska, mert imádkoztunk hozzá.

Lenke egy nagy babát cipelt fel nagy boldogan magával az apja ágyába és elborította az arcát puha csókokkal. Gabi meg egy játék puskát emelt a vállán s lélekszakadva magyarázta:

— Apukám! A kis Jézuska remek karácsonyfát hozott. Gyere csak, nézd meg! Tele van az sok, sok ajándékkal. Csak neked nem láttam semmi ajándékot rajta — tette hozzá elkomolyodva. Pedig én azért is imádkoztam.

— Édes, aranyos, kicsi báránycám! Nekem leg-többet hozott a Jézuska. Angyalát küldte el hozzám az este. Vigasztalást, hitet boldogságot küldött tőle nekem. Legyen áldott érette örökre!

Ezzel magához ölelte két kicsi gyermekét s forrón összecsókolgatta őket.

— Jól tudtuk mi, hogy a kis Jézuska eljön s akkor te se busulsz többet. Mi hittünk őbenne — magyarázta Lenke.

— Én is hiszek szentül mindörökre benne! — mondta rá az apja.

Másnap reggel négyen ültek le az Isten házában Sásdiék. Őmaga Gabival, Magda meg Lenkével.

Sásdi szive csordullig tele volt hálával, szeretettel a jó Isten iránt, aki Magdát házába vezette s eszközévé tette az ő Istenhez történt visszatérésének.



A baba.

Irta: Kiss Ferenc, támasda-i ref. tanító.

A kórház női osztályán, a harmadik számú termek megtölti a látogatók serege. Beszélgetésük halk zsibongásba olvad. Virágot hoztak, vidám könyveket, képes újságokat szórakoztatónak; gyöngéden érdeklődnek betegek állapotáról s az otthonról mesélgetnek. Sorra kerülnek a város kisebb-nagyobb eseményei is. A kórháznak is megvan a maga szenzációja, a látogatók is tudják már, a lapok is kürtölik, hogy Müllerné, a gazdag gyáros özvegye az éjjel szerencsétlenül járt, véletlenül meglötte magát, itt fekszik az I-ső osztályon a hetesben. Ebben a vidéki városban Müllerné jelentette a vagyont, a szerencsét, az előkelő, nagyvilági, pazar életet. Innen szakadt, ebből a városkából, de csak ritkán lehetett itt látni. A fővárosban lakik, utazgat s az előkelő társaság luxus-helyein tölti idejét. Na — mondották — ezért haza jöhetett, hogy neki menjen ilyen véletlennek! De talán nem is véletlenből történt, ami történt. Ki tudja? Az ilyen gazdagok gondolkodását szegény ember meg sem érti. Sokszor olyasmin bukik a sorsuk, amit a szegény ember félvállról vesz vagy nem is törődik vele. Ugy mondják, hires, szép asszony volt valamikor; ma is szép, pedig már idős lehet, tán hatvan éves is... de hát a pénz!... a pénz! Azon ma szépséget is lehet vásárolni, még az elszállt fiatalságot is vissza

lehet hódítani! Aztán egyedül van, se ura, se családja. Azt teszi, amit akar; úgy él, ahogy neki tetszik. Lám, mégsem kerülhette el a bajt. Hja... úgy látszik, a bajtól a vagyon sem véd meg. Itt-ott még szó esik róla, aztán érdeklődésük másfelé fordul.

A Makrosné ágya körül vannak legtöbben, a család, de idegenek is. Ezt az asszonyt mindnyájan szeretik, az ápolók, az orvosok, de különösen szobatársai. 50—55 éves asszony; eleven fordulatú beszédű; egészséges humorából nagy emberismeret csillan ki. Fő jellemvonása mégis az őszinte jóakarát, valami anyás gondoskodás, mely még lázas éjszakáin is éber tudott lenni. Mindenik betegtársának ismeri a baját s mintha elébe volna írva, olyan pontosan tudja, kinek mikor van szüksége orvosságra, kötésre, borogatásra. Aztán senkisé is tud úgy vigasztalni, biztatni, bátorítani, mint ő. Ilyenkor a szavak úgy fakadnak a szivéből, illatosan, mint virág az anyaföldből és balzsamként hatnak. Vannak percek, mikor a csend kínos, rosszat sejtető; ilyenkor apró, színes történetkék mesélésével hessegeti el a komor gondolatokat. Mindenre kiterjed a figyelme. Ma reggel a fiatal segédorvossal perlekedett... mért nem vigyáz magára?... meghűlt, náthás, hallik a hangján is... Szippantson egy kis meleg sós vizet kedves öcsém, aztán máskor ne sétáljon késő este olyan sokáig az alatt az ablak alatt! — mondotta neki. Jóizü tréfája volt, ahogyan a családját bemutatta. Mikor az operáció után jobban lett, a szomszédjával, egy német asszonnyal beszélgetett, aki megkérdezte tőle, hány gyermeke van? Ez a kettő, lelkem Krauszné, ez a kettő, akiket itt látott. — Pizon élék is annyi, — mondotta Krauszné és elkezdett sopánkodni... nehéz az élet, rosszak az emberek, a gyermekek hálátlanok, követelők s így tovább... Makrosné hallgatta angyali türelemmel. Másnap azonban már öt gyermeke jelentkezett, aztán hat, nyolc, tegnap már kilencen voltak. Krauszné csak összecsapta a kezét ámulatában. Jesszus, maka Makrosné... maka Makrosné: ... sipított enyhe rosszalással ekkora szaporaság láttára. De Makrosné csak nevette, még vissza is vágott: Jó, jó lelkem Krauszné, de mit szól

majd egy hét múlva? Ma már a látogatók is lopva figyelik, jelenkezik-e a tizedik? Mosolyognak Krausznén, aki féloldalt hajolva, dugva mutogatja kilenc ujját.

Nyillik az ajtó, fiatal asszonyka lép be, körülnéz, aztán odarepül Makrosnéhoz. Édesanyám... édesanyám! — kiáltja és sir, csókolja, ahol éri... jaj, édesanyám, hogy tetszik lenni? Makrosné alig tud szóhoz jutni a nagy szeretettől: Nono Zsuzsám, ejnye Zsuzsám... nincs már semmi bajom, maholnap megyek is... no, ne bolondozz, ne sirj hát... nincs miért, ami bajom volt, itt hagyom. Csak most kaptál levelet? Hát persze! Én nem engedtem, hogy irjanak, csak mikor jobban leszek. Hát az urad, meg a kis Sárika? Hol hagyta őket? De már jönnek ők is. Sárika 10 hónapos baba, kékszemű, feketelehaju, „hétszépség“. Ölből-ölbé vándorol. Ujra indul a beszélgetés magukról, a faluról, a gazdálkodásról. Makrosné kiadja a parancsot a Pista fiának, aki szabósegéd, hogy holnapra itt legyen a szép piros rokolya a Sárika számára!

Vége a látogatásnak. Makrosné a csukódó ajtót figyelni és megtelik a szeme könnyel. Nem szokott ő érzékenykedni; küzdelmes, sokgondú életében nem volt rá ideje, cselekedni kellett, dolgozni, futkosni, különösen mióta az ura meghalt. Most mégis pereg a könnye, egy kicsit szíjog is. Istenem! — mondja Krauszné felé fordulva, — milyen boldog vagyok, milyen jó az Isten, milyen szép az élet! Lássa kedves Krauszné, ez a Zsuzsa nem édes gyermekem, fogadott gyermekem... és mégis... mintha őtet is én szültem volna... annyira az enyém, úgy szeretem...

Krauszné sűrűn pislog. Szeretne valami nagyot mondani, valami szépet, aztán csak annyit mond: Pizony-pizony...

• • •

Az a másik asszony, az irigyelt gazdag asszony pedig ott fekszik külön szobájában a hófehér ágyon. Ágya végénél ápolónő ül s csendesen figyel a betegét. A beteg nyugtalan, lázas. Lázasan dolgozó képzelete

heves, forró, felfokozott érzetetéssel jeleníti meg előtte szaggatott képekben a multat, az elpazarolt, eltévesztett, elsikkadt életet, mint valami filmet, az élete filmjét s minden képből az élete hiábavalósága, üressége tárul elébe s felnyílt értelmén át a késő bánat keserűségével égeli, kinozza, hogy az már elviselhetetlen. És nem lehet odakiáltani a rendezőnek: Elég már! Ne tovább! Könyörülj! Csak néha hull rá az öntudatlanság fekete leple, ideig-óráig, hogy aztán megint elől kezdődjék a színjáték.

Most fiatal leány. Szép és kedves. Apja magas-rangu hivatalnok. Az előkelő életmód felemészti minden jóvedelmüket. Látja szüleit, amint komoly tanácskozásba merülve, pontos számításokat végeznek, hogy a fizetésből mindenre fussa, amit társadalmi pozíciójuk megkíván. Egy fillért sem tudnak félretenni s öregségükre a sovány nyugdíjon kívül egyébre nem számíthatnak. De ez még nem baj, csak a lányukat férjhez adhassák. Ez sem látszik nehéz problémának, hiszen vannak komoly udvarlói, kedves, uri fiuk, hivatalnokok ugyan, de eltudják tartani asszonyukat. Most kedvesen mosolygó fiatal férfi áll előtte. Mindennap hoz egy szál vérpiros szekfüt: Ellácska, ezt magának hoztam! Változik a kép: az esküvőt látja. Finom, elegáns társaság; ő talpig fehérben fogadja a gratulációkat a férje karján, aki alacson, kövér emberke, — nem az a másik — gazdag, többszörös háztulajdonos, bankigazgató. Fényes párti... nagy szerencse! Tekintete most befelé fordul: önmagát vizsgálja. Igen... itt... ekkor követte el a nagy hibát. Elhagyta azt a másikat... ezért... ekkor indult a fénybe, a pompába és hátat fordított igazi társának, az igazi életnek, melynek — óh már tudja, — küzdelmei vannak, gondjai és örömei, kedvessége, áldozatossága! Igen, áldozatossága, mert az életet el kell osztani, feladabolni, szeretteinknek adni, hogy megmaradhasson, beteljesedhessék, egészzé legyen! És ő mindezt elhagyta, elfordult tőle botorul, konokan; letért az egyedüli utról, a szeretet utjáról s lett magános vándor céltalan utakon, mert a társakat hozzánk kötő eltéphetetlen szálakat nem aranyból fonják s neki nem volt egybe, csak aranya...

Miért lette? Hogy tehette? Bevallja: sohasem volt igazán meleg szivü, mélyen érző teremtes; a szép külső, a kedves modor csak takaró volt, lepel; valójában hideg, számító, önző természet volt.

Tovább pereg a film. Nagyvilági élet, estélyek, utazgatások, a gazdagok szórakozó helyei, majd kalandok, botrány, válás, a második ura, folytonos utazgatások, mindenütt a divatos, drága üdülőhelyek, a fényűző élet színes forgataga, szereplés, szórakozás, pletyka. Boldog volt-e? Talán. Néha úgy érezte. Szépségéhez a fény illett, a pompa; lüzel gyujlott a férfiszemekben, irigységet a nőkben. Hogy ilyenkor boldog volt-e? Nem tudja. Nem volt rá ideje találgatni. Örökösen elfoglalta a látszatért folytatott fáradságos semmittevés, dologtalanság. Az évek pedig repültek. Egyik úgy hasonlított a másikhoz, mint a parkok egyformára csonkított diszfái egymáshoz, És ebben a változatosnak tetsző, rohanó életmódban csakhamar felismerte a tartalmatlanságot, az ürességet s mind gyakrabban lepte meg az unalom. Eltelt vele, megcsömörlött. Ilyenkor az a szeszélye támadt, hogy haza szaladjon szülőhelyére, a vidéki városkába. De talán nem is szeszély volt az, hanem mélygyökerü vágyakozás az igazi otthon, a család, a fészek után. Felkereste egyik másik leánykori barátóját és csodálkozva látta, hogy azok mennyire megváltoztak. Gyermekük vannak, talán azért. Valami anyás kifejezés ül az arcukon, ami, ha nem is ront az arc szépségén, de a fiatalos üdeséget, a gondatlan, a mába beleélő, beleörülő ifju eleven arckifejezést mégis átformálja, hiszen a gond nyomot hagy, a gyermekkel pedig még a legszerencsésebb esetben is gond van és az valahogy odalopakodik az arcra, a szembe, a tekintetbe. Hideg józansággal figyelte meg egyik alkalommal régi vetélylársát: Mancit. Három gyermeke van, a legkisebbik akkor tanult járni. Látja, amint meghajlott derékkal, óvatosan előrenyujtott, segítséget ígérő karokkal kíséri gyermeke első lépéseit, míg arcát az igaz öröm szépsége ragyogja át. Sohasem felejtette el ezt a bájos képet, ezt az örök édesanyai gesztust, a kis babát, a mosolygó édesanyját. Ugy érezte, hogy ez a kép

mindenek fölött való! Oda kellene függeszteni az ég kék falára mindeneknek gyönyörűségére és vigasztalására.

Otthon nagy tanácskozásba merült egyedüli bizalmasával: a tükörrel. Fáradt arc nézett rá s a szája szögletében mintha keserű ránc húzódna meg. Eh! . . . Tovább! Vissza a lázas tempóju életbe, a fénybe, a felszínre! Attól a képtől azonban nem tudott szabadulni, kísérte, üldözte. Egyszer valamelyik tengerparti városban fényes kirakatban babát pillantott meg, annak is göndör fekete haja volt, kék szeme, piros ruhája. Megállította autóját, bement és megvette. Attól kezdve mindig magával hordozta. Az arasznyi kis babát az autója hátsó kis ablaka elé akasztotta s úgy megszokta, hogy visszafordult érte, ha netán otthon felejtette. Valóságos talizmánja lett, kabbalája, féltise. Nem is tudja, hogyan engedhette úgy elhatalmasodni magán ezt az érthetetlen, ostoba szokást. Talán az idegei nyültek meg?!

Egyszer csak elérkezett az idő, mikor régi barátja, a tükör is kiméletlen lett. Megmutatta a finom ráncokat, az első fehér hajszálat. És akkor megindult a szívós, nehéz harc a látszatért, a külsőért, ami neki az élete célját, magát az életet jelentette. Vállalt minden torturát, utoljára az arcát is felvarratta. Azóta a szemét is alig tudja lehunyni s az arca is semmitmondó, kifejezéstelen lárva-arccá lett, mint . . . mint a bábjáé. Mert azt már soha el nem hagyta, ujítottatta, igazítottatta, ahogy a szobalánya mondta: reperáltatta . . . eh . . . mint sajátmagát. És a harc hiábavaló volt. Minden hűtlen lett hozzá, az ifjusága, a szépsége; szülei rég meghaltak, az ura vasuli szerencsétlenség áldozata lett, egyedül maradt, egyedül, nincs senkije, csak ez a kis báb. Az az éjjel is ott ült a tükör asztalkáján vele szemben s egykedvűen nézte, mikor elővette a fegyvert s talán ő volt az oka, hogy elrántotta a ravaszt. Az ő üres, bábarcáról tévedt a tekintete a tükörbe és nézte, nézte a saját arcát, ezt a sminkelt, kifejezéstelen arcot s megdöbbent, megszedült, mikor látnia kellett, mennyire hasonlít hozzá merevségében, mozdulatlanságában, lélektelenségében. Unalmas, ijesztő, torz, élettelen! Akkor húzta meg a ravaszt, hogy átlépjen e fájó élet-

telenségéből, e kinos, gépi bábszerűségéből a fájdalomtalan semmibe.

Nyugtalanul mozdult. Éjszaka volt már. Az ápolónő csendesen szunyadt székén ülve. A szobában félhomály. Szemben vele az ablak, azt nézi kitartóan, önfeledten. A homályból lassan, de mind élesebben kereszt bonthatódik ki előtte . . . Kereszt! Istenem! Mit törődött ő eddig hittel, vallással! Járt száz templomban . . . kíváncsiságból, keresztet is látott, kőből, márványból faragottakat, mestermunkákat . . . valahol siró asszonyt is, amint térdepelt előtte . . . és ő tovább ment, nem érdekelte sem a kereszt, sem a sirás. És most itt a kereszt . . . és . . . lám . . . ott függ rajta a baba, a bábuja . . . ide is elkísérte. Istenem, miért is tették oda, miért? Tüzes láva égett ereiben. Ugy látta, mintha az ott megmozdulna, integetne, hívogatna. Erőt vett fájdalomán, lassan, óvatosan kibujt az ágyra alkalmazott biztosító kötelék alól s oda csuszott a kereszt alá. Most már nehezen lélegzett, zihálva szedte a levegőt, két kezét fejére kulcsolta, szeméből megeredt a könny, sebéből a vér s mire ápolója észrevette, olyan piros volt a ruhája, akár a bábué, mely akkor is közömbös merev arccal nézett le rá.

• • •

Makros Pista reggel beosont a kórházba, hóna alatt könnyű csomagot szorongatott. Éppen akkor hozták lefelé a Müllerné tetemét. A lepelre vetve hevert a baba is. Senki más nem volt vele. Pista levette kalapját, félreállott. Majd odaadta pakkját a soros ápolónőnek. A babaruha volt benne. Szép piros, mint a vér.

• • •

„Nem a gazdagok a boldogok! A boldogok a gazdagok!”





Karácsonyi történet.

Irta: P. Tóth János.

Egy szó, mint száz... Az a haszontalan fiu az idei karácsonyi ünnepekre nem jön haza. Az én szemem közé ugyan nem néz ezen a szent ünnepen s nem eszik velem a finom, puha, omlós kalácsból egy falatot sem; sőt megtiltom, hogy küldjeteek is neki valamit az ünnepre! Hadd érezze, hogy ha rossz utra tért: megtudom fenyeíteni, úgy, hogy szomorubb karácsonya lesz, mint az utolsó koldusnak! Hiába is próbáljátok mentegetni. Én tudom, hogy mit csinállok s tudom azt is, hogy az apának kötelessége büntetni is ott, ahol kell. Az örökös elnézéssel nem megyünk semmire, hadd érezze végre az a rossz fiu az apai kéz sulyát is. Nem tehetek szemrehányást magamnak. Nem vádol a lelkiismeretem: türtem eléggé a haszontalanságait; de most már az én türelmem is fogytán van. Ti, az anya és a testvér szemével nézitek a fiu csinyjeit, de én férfi vagyok, ősi család nemes sarja, aki azt akarom, hogy fiam az ősi névhez méltó műveltséget szerezzen, kiváló emberré akarom nevelni: legyen önérzetes büszke vér! És éppen ezért most észre térítem, megmutatom, hogy úgy lesz, ahogy én akarom. A fiu nem jön haza...! Punktum...!

E kifakadást nemes, nemzeti Szilvássy Barnabás ur bocsátotta ki száján szerető családja körében, karácsony szombatján, midőn felkelvén az ebéd-től, neje és leányai arra kérték, hogy a közeli városban tanuló egyetlen fiukat, Aladárt, még

aznap délután hozassák haza, hogy a szent estén, meg az egész ünnepen legyenek együtt s mint máskor, úgy most is töltsék együtt a szent karácsonyt.

Igen, de most Aladár urfi megint rossz lát tett a tűzre, amiért az apja egyelőre azzal akarta őt büntetni, hogy nem engedi haza az ünnepre; hanem ezenkívül még másként is szándékozott érezteni vele az apai türelem megfogyatkozását. Éppen azon gondolkozott, hogy mi lenne errenézve a legjobb és leghatásosabb mód, amikor felesége és két leánya felemelte a szavát Aladár érdekében. Ez volt, ami rossz kedvre hangolta Barnabás urat s ami miatt erősen fel is tette magában, hogy ezentul nem fog engedni.

Mert hát kérem, mégis csak hallatlan dolog, amit az a haszontalan, könnyelmű fiu művel! Korosabb barátokkal cimborál, azokkal mulat, éjjeli zenéket ad, adósságokat csinál, nem eléggé önérzetes és megfélekedzik ősi cimeréről és nagyon is vegyes társaságba elegyedett... Hiszen jól van: az ember nem lehet fából. És valamikor Barnabás ur sem csinálta másképpen: meg hát vér is van a fiuban, ősi nemes vér, méltó fia az apjának. De végre is, mindennek van határa. Be kellene látni a fiunak, hogy leánytestvérei is vannak, akiknek egy kis hozomány is kell... Persze, ma már nélkül a lányokat férjhez adni nem lehet. Aztán meg a nagy árvíz is sok kárt csinált: a buzavetés tönkre ment, a tavaszi vetést kimosta a sok esőzés, a sertésvész is dühöngött; új kölcsönt pedig nem igen lehet már az ősi birtokra felvenni.

Megmondta ő már ezeket Aladárnak elég világosan. Fogadkozott is a fiu, hogy megváltozik és ime: megint itt az intőlevél a liceum igazgatójától, hogy így, meg úgy, — tessék Aladár urfit »nagyobb szorgalomra buzdítani«, mert különben furcsán talál kinézni év végén a bizonyítvány. Aztán meg a magaviselete is sok kívánnivalót hagy hátra; még alighanem »Consilium abeundi« lesz a vége a dolognak...

És amint Barnabás ur mindezeket végig gondolta: újra, meg újra abban állapotott meg, hogy neki ezuttal engedni nem szabad... Hiszen neki is rosszul fog esni az ünnepi kalács a rossz fiu nélkül; de végre is, ő erős férfi, aki ha valamit kimond, annak úgy kell lenni...

Monologizálását a család kedvence, a 10 éves Annuska bejövetele szakította félbe, aki tudtára adta atyjának, hogy a

tiszteletes, meg a jegvő bácsi a szalonban vannak s ott várják apukát.

Szilvássy átment vendégeihez s a feketekávé szürcsölgése közben megérkezvén Sövényessy szomszéd is, tarokk-játékhoz kezdtek.

De Szilvássy most nagyon szórakozottan játszott: egyik hibát a másik után követte el: elfogták a pagátját, a 21-esét, el... a segitőt. Mindenki bámult a máskor oly ügyes játékos szórakozottságán.

Ekkor benyitott az öreg János kocsis, jelentve, hogy a szomszéd Sövényessy nagyságos ur kocsisa már befogott s megy az urfiak után; kérdi tehát, hogy ő melyik szánkával menjen az Aladár urfiért?

— Menjen kend dolgára. — mordult rá Szilvássy, — Aladár urfi most nem jön haza.

A kocsis nagy szemeket meresztett, nem akart hinni saját fülének; azért újból kérdezte:

— Nagyságos uram! azt kérdeztem az előbb, hogy melyik szánkán fogom hazahozni Aladár urfit?

— Én meg azt mondtam kendnek, hogy egyiken sem; most nem jön haza az urfi. És kend menjen dolgára!

Az öreg János kocsis, aki már a Szilvássy apját is szolgálta, nagyon zokon vette, hogy gazdája, annyi uriember előtt lekendezte. Nem szokott ő ilyen szigorú beszédhez. Ő az egész család előtt János bácsi volt és a legtöbb dologban szabadakarata szerint cselekedett; sőt tanácsa nélkül nem is fogtak semmi nagyobb dologhoz. Hiszen ömellette nőtt fel a nagyságos ur is, ő hordozta őt is haza diák korában... Szívében haraggal, lesütött szemmel támolygott ki a szabad levegőre, mert érezte, hogy odabenn szédül a feje s még olyat talál mondani, amiből igazán baj lesz.

Leült a kocsiszin előtt, gondolkozott sokáig. Egyszer csak hallja a szomszéd udvarból kisikló szánka zörejét. Erre felállt. Az új szánkát kihuzta s elkészítette az utra. Azután kemény léptekkel beállított a nagyságos urhoz.

— Nagyságos uram! — szólt az öreg kocsis, — én nem engedem meg, hogy Aladár urfit más hozza haza. Az urfi most beteges, még valami csihés lovak felborítják a szánkát és baj lehet. Én hordoztam hajdan a nagyságos urat is és soha nem volt semmi baj... Még azt is jelentem, hogy a

Sövényessy nagyságos ur szánkája már elment. Most tél van rövid a nap, tessék hát megmondani, hogy indulhatok? Azt gondolom, hogy az új szánkába fognék be; megérdemli azt az urfi. Én mondom . . .

Szilvássy komor, határozott hangon válaszolt:

— Már mondtam, hogy fiam most nem jön haza. És most is azt mondom. Itt én rendelkezem és senki más. Menjen kendő dolgára és többször ne alkalmatlankodjék!

— És miért nem jön haza? Szeretném tudni! . . . Hiszen minden ünnepre haza hoztuk; most is vágyik az haza, tudom én. És a nagyságos ur most ne rendelkezék másként, mint eddig. Tudom én már a magam dolgát. Nem tudnék egy falat kalácsot megenni az urfi nélkül! . . . Hát kinek hoztam én a karácsonyfát? Bizony nem magamnak, hanem a gyermekeknek . . . Én csak azt mondom, hogy megyek az urfi után, mert elesteledünk . . .

Az utolsó szavakat már csak úgy dübnyögve mondta, amint kifelé fordult. Künn még egy párszor megcsóválta a fejét, megsodorta sűrű ősz bajuszát, aztán egyenesen az istállónak tartott. Csendesen kivezette a két szürkét, befogta az újabbik szánkába, aztán: vedd el magad . . . repül a könnyű szán a város felé.

— Majd megmutatom én, — dübnyögte magában, — hogy nem fog ide új rendet behozni! Még a boldogult öreg nagyságos ur sem rendelkezett ilyen össze-vissza! . . . Hogy nézném én azt el, hogy mindenki fia itthon van, csak a miénk nincs?! . . . Még engemet, szólna meg a világ; engemet hibáztatnának . . . Bizony haza hozom én! Lesz, ami lesz!

Eközben Barnabás urat még egyszer megpróbálta a felesége kapacitálni; de nem ment a dolog; kemény szivekre talált. Az öreg hajthatatlan maradt; sőt hogy a maga megindultságát is elpalástolja, szokatlanul kemény hangon adta tudtára élete párjának a maga véleményét.

A szegény asszony, mint tehetetlen, sebzett szívű édesanya, könnyezve ment ki, dolga után látni s csak mikor az öreg Jánost akarta behívni a karácsonyfát felállítani, vette észre, hogy Jánosnak szánkástul, lovastul hült helye van . . . Ez bizony bement a maga fejétől és szívétől indítva az Aladár gyerek után.

— Én Istenem! Mi lesz ebből? — siránkozott magában

Szilvássyné — Ismerem az uram hirtelen haragját. Mit fog csinálni, ha meglátja itt tilalma ellenére a fiut? ... Azután János is ... de mit János, az Aladár ... Istenem! Hogy fog ez végződni?! ...

Nem ment a karácsonyesti munka sehogysem. A kalács is megpörkölődött, az aranyos holmit is szótlanul, egy könnyet morzsolva el szemében, aggatta a fára. Juliska, a nagyobbik leány, szótlanul segített neki.

Közben beesteledett. Az ablakok kivilágosodtak s már hallani lehetett a betlehemesek karácsonyi énekét:

»Krisztus Urunknak áldott születésén.«

A vendégek befejezték a tarokk pártit és eltávoztak a szentestét megünnepelni családjuk körében.

Barnabás ur gondolataiban elmerülve szivta pipáját a karosszékben. Nem háborgatta senki.

A szánkó csendesen áll meg az ajtó előtt s a következő pillanatban az Aladár fiu már ott van a jó édesanya nyakában. Nem szól egyik sem, csak az öreg János csavargatja bozontos bajuszát.

— Jaj fiam, édes fiam, apád nagyon haragszik. Nem is tudom, mit csinál majd, ha meglát itthon? Nem akarta, hogy az ünnepekre haza jöjj. Dehát János ... igen, János ...

Barnabás ur pedig jól hallja ezeket a szomszéd szobában. Haragosan kel fel a karosszékéből, hogy hiszen majd megmutatja ő mindjárt ezeknek, hogy ki az ur a háznál? ... És hogy mernek ő nélküle, az ő engedelmével nélkül ...

Tovább már nem tudta füzni gondolatait, mert már ő is ott érzé kezén a rossz fiu csókját, nyakában ölelését — s csak azon veszi észre magát, hogy mindkét oldalról egy-egy csókot nyom a fiu halavány arcára.

Aztán, mintba restelné a saját gyengeségét, szigorú hangon fordul a feleségéhez:

— Ti is jobban tennétek, ha a vacsora után néznétek. Az ember még karácsony estéjén sem kaphatja idejében az ételt ... Most mindnyájan együtt vagyunk ... Maga meg János, mit bámul itt? Az akarja, hogy a kiizzadt lovak megfázzanak? ... Az igaz, hogy az ember élete csupa bosszuság.

De a család nem a konyhába sietett, hanem az édesanya nyakába: egyik vállán az édesanya, a másikon Juliska, a kis Annuska pedig Aladárt ölelve némán sirták a szív örömköny-

nyeit; még Barnabás ur férfias arcán is végig peregtek a meghatottság engesztelő jótékony könnyei.

E pillanatban örömpesve léptek be a betlehemes fiúk s harsány hangon kérdé a bátor vezető: »Szabad a Jézuskát dicsérni?»

De elámult szemük, szájuk, midőn az egész családot zokogva sirni látták. Ilyet még nem láttak s elképzelni sem tudtak ezen a szent estén, amikor mindenki örül. Végre az öreg kocsis intésére kivonultak a szobából s mentek további utjukra.

A kocsis is kiment utánuk.

Nagyon hideg lehet odakünn, mert az öreg Jánosnak nemcsak bajuszán csillognak a fényes vízcseppek, de a szempilláin is. Nem is szól semmit, csak mikor már künn van az udvaron, dohogja magában;

— Így van ez jól . . . Így bizony . . .

JÉZUS.

*Ki az, ki legjobban szeretett,
Mégis vesszővel veretett,
Bűnösöktől halált szenvedett,
De a bűnösnek megengedett?*

Jézus.

*Ki az, ki ha most megjelenne,
Meváltót nem látnátok benne;
S mintsem bűnötök engednétek:
Őt most is megfeszítenétek?*

Jézus.

AZ EMBER.

*Ki az, ki bölcsen jóra lett teremtve?
Ki büszke — melyben él — a világrendre;
Ki irigyen egy áldozati füstért
Kész volt megölni az egyetlen testvért?*
Az ember.

*Ki az, ki a teremtés koronája,
Hatalmat vesz mindenén s büszke rája,
De most is, mint rég: irigy és kárhozott;
Kiért az élet pokollá változott?*

Az ember.

Mészáros Elek,
egri ref. tanító.





Az egyetlen.

Irta : Tóth Zsigmond, Valea lui Mihai ref. ig. tanító.

Molnár János a falu egyik legmódosabb gazdája volt. Nem kezdte nagy vagyonnal s egymásután jöttek a gyermekek is, de ahogy szaporodott a család, éppen olyan mértékben gyarapodott a Molnár János vagyona is.

Mikor a Molnár-család kiállott, csak úgy égett a munka a kezük alatt. Öröm volt nézni őket, meg hallgatni is, mert ha a szorgalmas család együtt dolgozott, vidám nótáitól csak úgy zengett a mező.

Az öt felcseperedett nagy fiú és a serdülő leánygyermek szép testvéri egyetértésben éltek együtt. Megértették egymást, csak Mihály, a legnagyobb zsörtölődött néhanapján. Milyen jó volna most — szokta mondogatni — ha én egyedül vagyok, nem kell most osztzkodni, reám száll az egész vagyon, a legmódosabb jányt veszem el a környéken és még urat is tudtam volna játszani. De megis mutatom én, ha megházasodom, hogy nem lesz csak egyetlen fiam, inkább . . . itt olyat mondott Mihály, hogy a fehér papir is elpirulna, ha ide írnök, mint ahogy elpirultak és rosszalólag rázták a többi testvérek is a fejüket.

Lassanként szárnyra keltek és családot alapítottok a Molnár János gyermekei s a gondos apa fiainak mindjárt oda is adta az örökséget, Hét részre osztotta fel a családi vagyont s úgy számított, hogy a maga részére vagyonának csak a heted részét hagyja meg, hiszen abból is tisztességesen meg fognak élni öregségükben.

Mihály volt a legidősebb, — de nem sietett a házassággal, öccsei egymásután megelőzték, míg végre aztán Mihály is rászánta magát a nősülésre. Egy vagyonos árva leányt vett

feleségül, akivel mindjárt megkapta az örökséget és a magáéhoz téve, szép kis vagyonkával indult neki az életnek.

Molnár János gyermekei életrevaló emberek lettek. Mind-egyiknél gyarapodott a vagyon és Isten akarata és a természet rendje szerint szaporodott a családtagok száma is, csak a Mihály familiája állapodott meg, midőn az első fiugyermek megszületett.

A Mihály felesége gyermekszerető asszonyka volt. Férjével látszólag igen jó egyetértésben élt, de a család többi asszonyainak titokban nagyon sokat panaszkodott. Sokszor siránkozva mondotta el, hogy férje megfenyegette, hogy elvállik tőle, ha még egy gyermeket mer a világra hozni.

A szegény asszony ennélfogva örökös rettegésben élte életét. A folytonos nyugtalanság, meg az ura parancsa szerint való örökös mesterkedés aláásta az egészségét és csak árnyéka lett a valamikor viruló hajadonnak. A többi asszonyok ezen idő alatt virultak és szaporodtak és Mihály nem egyszer gúnyosan vágta oda nekik: »Olyan szaporák vagytok ti mind, mint a veres kolompér«.

* * *

Nöttek a Molnár-unokák, de szaporodott a Molnár-gyerekek kezében az apától örökölt és megbecsült gazdaság is. Az unokák közül egyik-másik már felsőbb iskolába került s egy-egy tanító, pap, jegyző, sőt doktor ígéretét hordotta magában.

A falusi iskola padjai közé került a Mihály, Jóska nevű fia is, de igen sok gondot okozott a Molnár-családot kitüntetően szerető tanítónak. Míg a többi Molnár unokák engedelmesekek, szófogadók és szorgalmasak voltak, addig a Jóska gyerek olyan volt, mintha nem is a Molnár-familiához tartozott volna. Alapjában véve nem volt rossz fiu, a tehetsége sem volt kisebb, mint unokatestvéreié, csak az volt a baj, hogy az egyetlen gyermek nagyon el volt kényeztetve. Nagy módokban élt, hiszen rohamosan nőtt a Molnár Mihály vagyona, a fiut még a fuvó szellőtől is megóvták és arra is nagyon vigyáztak, hogy a szülők szemefénye valahogyan meg ne verültesse az eszét. Lesz neki miből megélni, szokta mondogatni Molnár Mihály, — kinozza magát az a tanulással, akinek a tudomány lesz a kenyere.

Egy napon a tanító a szokottnál nyomatékosabban megemlítette Jóskát engedetlenségéért s mikor látta, hogy a felha-

gyott leckéből sem tud semmit: a hanyag és szófogadatlan gyermeket az iskolában marasztotta.

Még negyedóra sem telt bele, az iskolában termett a Jóska apja és haragosan kérdőre vonta a tanítót, hogy merte az ő egyetlen fiát az iskolában fennmarasztani? A tanító próbálta megmagyarázni, hogy a gyermek érdekében tette, mert ha a fiu neveletlenül és tanulatlanul nő fel, nem tudja majd megállani a helyét az emberek között, nem tudja majd megtartani tetemes vagyonát. De alig tudott szóhoz jutni, mert Mihály gazda kereken kijelentette, hogy az ő fiát többet meg ne dorgálja és meg ne büntesse, nem neveli ő a fiát tintanyalónak.

A tanító hazaengedte Jóskát és nem dorgálta és nem büntette meg többet. A fiu pedig vérszemet kapott és még engedetlenebb, még hanyagabb lett. Tanulatlan, büszke és izgága legényke vált belőle.

* * *

Táncmulatságot rendeztek a fiatalok a faluban. A rendezők között ott volt Molnár Jóska is, aki rendes szokása szerint csak úgy, félvállról beszélt a többi legényekkel. Mikor a csürt diszitették, ahol a táncmulatságot szokták megtartani, Jóska minden legényt megsértegetett és mindent másképpen akart, mint a többiek.

Először azon vezett össze társaival, hogy a csür melyik részében muzsikáljon a cigány? A legények a csür középe-táján akarták elhelyezni a zenészeket, Jóska pedig a csür egyik sarkába akarta bedugni őket. Aztán meg a csür diszítésén veszekedtek s egy szolgállegényt, aki a többieknek segédkezett, Jóska minden igaz ok nélkül arcul ütött.

A szolgállegény, — valami háboruban ittrekedt bosnyák — kihuzta csizmaszárából a kést és Jóskára rontott, de a többi legények odarohantak és kicsavarták a bosnyák kezéből a kést.

Ilyen előzmények után kezdődött meg este a bál, melyen az egész falu fiatalsága megjelent.

Jóska, szokásához híven, igen kötekedő hangulatban volt. Hol az egyik, hol a másik legénybe kötött bele, hol pedig a muzsikus cigányokat fenyegette. Az izgága legényt csitították, kérlelték, de Jóskát kicsi korában nem tanították meg engedelmeskedni. Megszokta otthon, hogy parancsoljon, hogy pofozza a cselédeket. Itt is parancsolni, meg pofozkodni akart.

A legények nagyon türelmesek voltak, elnézték a Jóska okvetetlenkedéseit; tisztelték is, mert közöttük a legvagyonosabb ember fia volt, de mikor aztán már türelmetlenné vált, elkiáltotta magát valaki, hogy ki kell tenni a szűrét.

A legények körülfogták, átnyalábolták Jóskát és megindultak vele a kijárat felé. Már-már az ajtóhoz értek, mikor kiugrott a táncolók közül az arculütött bosnyák legény, megviláglant kezében a kés s a másik pillanatban markolatig a rugkapálódzó fiatalember testébe dőlte. Jóska nagyot ordított, aztán csendesen leeresztette a fejét és holtan rogyott a legények karjaiba.

* * *

Unokatestvérei felemelték a Jóska élettelen testét és elindultak vele hazafelé. Mikor a Molnár Mihály ablaka alá értek, az egyik fiu bekopogtatott, aztán beszólt a sötét ablakon:

Ne ijedjenek meg Mihály bátyám, nincsen tűz, hanem egészen más baj van . . . A szobában világosság gyult, kinyílt az ajtó s az egyik Molnár gyerek betámolygott a nyitott ajtón. Már az asszony is talpon volt és rosszat sejtve, mind a ketten nagy, kérdő szemeket meresztettek a belépőre. A fiu pedig beszélni kezdett:

Nagy baj van Mihály bátyám . . . de nem tudta tovább mondani, mert hangos zokogásba fult a szava.

Az apa és anya sóbálvánnyá változott, a másik pillanatban a halottal beléptek a szobába és a holttestet óvatosan a padlóra helyezték,

Az édesanya nézett egy darabig, mind jobban és jobban eltorzult az arca, aztán visitott egyet s a gyöngge, beteges asszony élettelenül a fia véres holttestére bukott.

Molnár Mihály nem mozdult, csak nézte mereven a halottakat, siri némaság lett a szobában, majd az asztal mellett lévő székre rogyott, az asztalra roskadt és arcát a tenyerébe temette. Így ült az élőhalott másnapig szótlanul, míg csak a két koporsót a szobában fel nem ravatalozták. Mikor egymás mellé tették a két koporsót, Molnár Mihály közzéjük tette széket, ráült és temetésig meredt szemekkel bámult maga elé. Oly sötéten nézett, hogy senki se merete őt megszólítani.

Mikor kivitték a koporsókat az udvarra, Molnár Mihályt karon kellett kitámogatni. Mereven és sötéten nézte a koporsókat és két embernek kellett tartani, hogy össze ne rogyjon.

A temetőbe ugyancsak karon támogatták ki és kocsin kellett hazaszállítani.

Mikor a halottasházhoz értek, leemelték a kocsiról Molnár Mihályt, aki megszólalt végre sötét, elhaló hangon:

A legbelsőbb szobába vigyetek be és jöjjön velem oda az egész Molnár-család.

Bevitték az erőtelen embert és utána ment a népes Molnár familia apraja-nagyja.

Kriptái csend lett s megint megszólalt fátyolozott hangon Molnár Mihály:

Ugy maradtam, mint a szedett szőlőág, semmire sincs szükségem többé; minden vagyonomat egyenlő arányban a Molnár gyermekekre hagyom.

Aztán intett a gyermekeknek, azok odamentek, hosszan elnézegette, megsimogatta és sorban megcsókolgatta őket. Aztán magához hívta testvéreit, ezek feleségeit, melegen megcsókolta ezeket is és megkérte őket, hogy most már fektessék le és hagyják magára, mert nagyon fáradt és aludni akar. Molnár Mihályt lefektették és mindenki eltávozott.

* * *

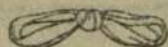
Másnap reggel kopogtattak a Molnár Mihály ajtaján. Bent senki, semmi életjelt nem adott magáról. Aztán betörték az ajtót s a belső szobában iszonyu látvány fogadta őket. Molnár Mihály ott csüngött egy kötélre: felakasztotta magát.

Az asztalon egy irást találtak s a fehér papírra kuszált betűkkel a következő sorok voltak felírva:

„Gyilkos vagyok. Én öltem meg a feleségemet, a fiamat és mindazokat, akiket megöltem mielőtt megszülettek volna, mert nem engedtem, hogy megszülessenek. Én ítélkeztem magam felett és halálra ítéltem magam. Temessetek feleségem és fiam mellé, ti pedig legyetek boldogok és az Isten dolgába soha bele ne avatkozzatok, mert nem hagyja az Úr a bűnt büntetés nélkül.

Imádkozzatok bűnös lelkemért . . .

És Molnár Mihállyal lezárult egy nagyrahivatott családnak az élete, melynek az lett volna a rendeltetése, hogy virágozzék és gyümölcsöt teremjen a mennyei Atya rendelése szerint.





LUTHER ÉS A BIBLIA.

Leszállt az éj. A vén kolostor árnya
A ráhulló sötét fátyolba vész.
A templom tornya egyhanguan kongja
Az éjfelet. Mig álmosan kinéz
A toronyőr és hosszan szétekint.

Alusznak a barátok csöndesen
És boldogan. Nincs ott lent semmi nesz.
Csak egy cellának pislog gyertyalángja,
Holott a lázas, titkos félhomályba
Imádkozik egy ifju szerzetes.

A lelke mint a tenger bus dagályán
Küzdő hajó, vihartól hányt-vetett.
Hite: tört árbóc; és reménye, szárnya:
Mint a tépett vitorla foszlánya;
S tudása: mély örvények közt veszett.

Elméje még nyugvópontot keres:
Meg kell találni nyitját a titoknak,
Hogy üdvözülni hogy' s miként lehet?
Elég-e jócselekmény, zárda, klastrom
S minden, mi szépet, jót ember tehet?
És vágyó lelke fog-e üdvözülni,
Az angyalokkal egy sorjában ülni
És lát-e megnyilt tündöklő eget?

A titkok titka hét pecséttel őrzött,
Halandó szem hogy látna rajta át.
Vivódva kételyt uj kételyre halmoz
S nem szánják szentek, régi bölcs atyák.
A lelke, mint az üzött szomju szarvas,
Forrást keres, élőt és éltetőt,
Lázad mohón embertekintély ellen,
Hajolni nem tud, csak az Úr előtt.
Hol hát az üdvösség forrása, merre,
Ha itt lemondás, türelem, alázat,
Istenfiuság: cifraság és látszat.
Mely az önzésnek legrutabb palástja.
S az Egyház mint egy gögős, büszke bástya,
Siváran rejti, félti kincseit.

Hol hát az üdvösség forrása, hol?
 A lég dohos, a melle fuldokol,
 Agyára tompa zsibbadtság feszül . . .
 S láztól alélva, némán elterül.

S hogy uj erőt vesz — ott a bolt alatt —
 Egy ócska vaslánc siró hangot ad.
 A lánc végén egy régi, régi könyv,
 Belepte por, beszötte pók a zugban.
 Nagy kincs lehet: ereklyeként takarja
 Szüette polcon titkos félhomály.
 „Olvasd“, suttogja forró égi hang . . .
 A keble zúg, mint zúgó nagy harang.
 Olvassa . . . s szomju szivét megfürösztí
 Élet vizének ringó habjain . . .
 A könyv minden kérdésre megfelel
 És minden sebre balzsamot lehel.

Most kél a nap s a keskeny rácson át
 Sugárzó fénybe vonja a szobát.
 Madárka zendít dalra ittasan . . .
 S Márton barát áll diadalmasan.
 Feszülő keble boldogan zihál,
 Amint köszönti őt a napkirály.
 Sejt uj eget és uj földet merészen,
 Nem fél a harctól: fegyvere a hit!
 S kezében a legendás Bibliával
 Ledönti Róma bálvány falait.

BAJA MIHÁLY
 debreceni ref. lelkész.





Két énekköltő lelkipásztor.

— A mult század elejéről. —

A magyar református egyháznak közel háromszáz esztendőn keresztül nem volt egységes énekeskönyve. Csaknem annyiféle énekeskönyv forgott közkezen, ahány egyházkerület, ahány püspökség volt; sőt olykor az egyes gyülekezeteknek is megvolt a magok külön énekeskönyvük — kéziratban.

—Ebből a nagy szabadságból mindaddig semmi gonosz nem következett, míg tudós lelkipásztorok, superintendensek gyűjtögették össze, szerkesztették és bocsátották közre az énekeket. Mihelyst azonban az énekeskönyvek kiadása csupán a könyvnyomdászok üzleti vállalataivá lett: iszonyu hibák csusztak be az énekeskönyvekbe. Ezekbe az énekeskönyvekbe felvettek temérdek oly éneket, melynek tartalma üres haszontalanság s néha épen hitünk igazságaival ellenkező volt. Nagy számmal találkoztak olyanok, amelyekben a verselés volt nyomorult, rossz; némelyek épen vásári koldusok szerzeményei valának. Méltán jegyezte fel valaki, hogy: „megterheltetett az eklésia énekeknek sokaságával”. Egy debreceni prédikátor több mint négyszáz botrányos szarvashibát fedezett fel és mutatott ki az egyik énekeskönyvben. Elfeledték, vagy botrányosan elcsavargatták, összezavarták az énekek dallamait. Az éneklésbeli zavár oly nagy fokra hágott, hogy annak elkerülése végett egy időben Debrecenben — a nagy ünnepeken ki-

vül — egyéb napokon be is tiltották az éneklést a templomban.

Mindezeknek a bajoknak orvoslása végett a magyarországi négy református püspökség: a dunántuli, dunamelléki, tiszáninneni, tiszántuli (amely utóbbiba tartozunk mi is), elhatározta, hogy közös énekeskönyvet készített. Ennek a közös munkának gyümölcse volt az az énekeskönyv, mely a múlt század elejétől több mint százévezttendőn át, egészen napjainkig használatban állott s amelyet mostani énekeskönyvünkkel cseréltünk fel. Első felébe a százötven zsoltárt helyezték el. Második felébe a dicséreteket, a mindenféle alkalomra való énekeket gyűjtötték össze, amilyeneknek irására a jelesebb lelkipásztorokat felszólították.

Legjelesebb énekíróink közé tartoznak *Keresztesi József* és *Lengyel József*, akikről az alábbiakban emlékezünk meg.

• • •

Keresztesi József Veszprémben született 1748 nov. 29-én. Tanult Miskolcon, Debrecenben. Öregbitette tudományát Helvéciában és Hollandiában. Előbb vértesi, majd 1784 január 1-től 1787 április végéig váradi lelkész. Tudós és érdemes férfiú, aki közremunkálkodott abban, hogy a nagyváradi református egyház 123 évig és négy hónapig tartó tetsz-halálából felébredtessék, romjaiból felépíttessék. A török veszedelem (1660 aug. 28) után elnémult evangélium az ő ajkáról zengett fel először a körösparti városban 1784 január 1-én a Tiszaház udvarán huzott sátorban. Ő rakta le alapját a nagyváradi —olaszi-i református templomnak 1784 szeptember 20-án, de már azt nem érthette meg, hogy az épülő templomban ő tartsa meg az első istentiszteletet, mert 1787 április végén Szalacsra távozott. Ott holta napjáig, 1812 május 15-ig szolgált. Nyomtatásban több munkája megjelent, amelyek között a legnevezetesebb *Krónikája*. Ebben korának eseményeit jegyzi fel.

Már diák korában is sok szép éneket irt s mikor őt is felszólították, hogy az új énekeskönyvbe dicséreteket írjon, a felhívásnak szívesen engedelmeskedett; 37

énekét vették fel a közös énekeskönyvbe, amelyeknek nagyobb része a mostani új énekeskönyvünkben is benne foglaltatik.

Ő írta az ősmert újévi éneket:

»Örök Isten, kinek esztendők
Nincsenek létedben,
Jelen vannak multak, jövőndők
Egy tekintésedben« . . .

(40. dics.)

Ővé a szép áldozócsütörtöki énekünk:

Ur Jézus, aki felséggel,
Dicsőséggel mentél az égbe,
És ottan vettél hatalmat,
Birodalmat nagy teljességbe,
Lelkünk áldja Istenséged . . .

Midőn kifutjuk pályánkat,
Várt pálmánkat kezeinkbe add,
Lelkünket óh szerelmesünk,
Hiv kezesünk, magadhoz fogadd,
Testünket is emeld végre
Dicsőségre isteni karral,
Hogy tégedet szemlélhessünk,
Dicsérhessünk az égi karral.

(60. dics.)

Egész sereg katekizmusi énekünk tőle való: 119,
120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129. dics.
Hétköznap reggel hányszor énekeljük az ő énekét:

»Ur Isten a nap fölkelésével
Áldjuk a Te nagy nevedet« . . .

(172. dics.)

Ugyancsak ő szerzé az esteli éneket:

»Téged Ur Isten dicsérünk,
Te voltál ma is vezérünk,
Dolgainkban segítettél,
A gonosztól megmentettél« . . .

(185. dics.)

Bűneink sulya alatt melyikünk ne keseregte volna már Keresztesivel együtt:

»Uram bűneink sokasága,
És rutsága,
Érdemli haragodat,
Méltók vagyunk, hogy ellenünk,
Szent Istenünk,
Felemeld ostorodat« . . .

(196. dics.)

Urvacsoraosztás napján délután minden templomban az ő énekét zengedezzük:

»Hirdetvén az Ur halálát,
Uram néked adunk hálát,
Hogy nem csak tartod testünket,
Hanem táplálad lelkünket« . . .

(213. dics.)

És ha elközelgetnek a tél komor napjai, földmivelő népünknek ma is egyik legkedvesebb éneke:

»Elmult az ősz, nyár, kikelet,
Az Ur elhozta a telet . . .
Tűz mellé házba szorulunk,
Uram csak hozzád járulunk« . . .

(259. dics.)

• • •

A másik termékeny énekszerző pap: Lengyel József. Született Abádon 1770 márc. 31-én. Tanulását kezdte Tizsaszentimrén; folytatta Debrecenben, hol a kollégiumban seniorságot is viselt. Három évig járt külföldi főiskolákon. Hazajövet előbb a debreceni kollégiumban a filozofia professzora, majd nagyszalontai lekipásztor, ahonnét Váradra jött, azonban ott ő is, ép úgy mint Keresztesi, csak nagyon rövid ideig, alig három esztendeig szolgált és Keresztesi halála után Szalacsra távozott; ott élt 1821 márc. 15-én bekövetkezett haláláig. Tudós, ékesszóló lekipásztor, akinek nyomtatásban megjelent prédikációi még ma is értékesek. Költői lélek,

akit a tiszántuli egyházkerület főjegyzője Benedek Mihály szintén felkért, hogy írja énekeket a készülő énekeskönyvbe, amelybe harminckilencet vettek fel az ő szerzeményei közül. Dicséret íróink között alig van valaki, akinek énekei oly közkedveltségnek örvendenének, mint a Lengyel Józseféi. Énekei valósággal átmentek népünk vérébe.

Vasárnap reggelenként sok alföldi gyülekezet az ő templomszentelési énekének negyedik versét használja fennálló éneknek:

»Atyánk, ha innen az egekre,
Könyörgésink emelkednek,
Nyisd meg az oly zörgetésekre,
Ajtajait kegyelmednek,
Ha jó oly fájdalmas,
Ki bánat siralmas
Poharát issza,
Kevés idő múlva
Térjen megvidulva
E házból vissza« . . . (231. dics.)

Vasárnap délutánonként az ő fennálló énekével kezdjük istentiszteleteinket:

Ur Jézus mely igen drága
A Te igédnek világa . . . (4. dics.)

Hétköznap reggelenként mily lélekemelő a dicséret:

Ez uj reggel arra serkent,
Hogy minden istenfélő
Igy énekeljen szent, szent, szent,
Amaz örökké élő . . .
(11. dics.)

Lengyel József írta a vigasztalással teljes bűnbánati éneket:

Uram a töredelmes
Szívet te szereted,
Soha az engedelmes
Lelket meg nem veted . . . (18. dics.)

Ujesztendő első reggelét mindig az ő énekével
köszöntjük :

Az Urnak jóvolta napjainkhoz napokat told . . .
(39. dics.)

Husvét reggelén az ő énekével örvendezünk :

»Jézus ki a sirban valál,
Általad megholt a halál,
Az élet pedig feltámadott« . . .

s ennek harmadik verse hányszor száritotta fel köny-
nyeinket a temetőkertekben, nyitott sirok felett :

Nincs már szívem félelmére
Nézni sirom fenekére . . .
(52. dics.)

Vasárnapi énekeink közül ő írta a 85, 86, 87-iket,
katekizmusi énekeink közül a 105, 106, 108, 109, 110,
111, 112, 113, 114, 115, 117 és 118-ik dicséreteket,
amelyek e nemben a legszebbek.

Nem inditanak-e meg minket szavai :

Szivemen fekszik terhes adósságom . . .
(110. dics.)

Nem valljuk-e ő vele együtt :

Uram a Te igéd nekem
A sötétben szövétnekem . . .
(112. dics.)

Nem nyugtatja-é meg lelkünket a hitnek az a bi-
zonyossága, amely szép énekéből kisugárzik :

»E világnak történeti
Lesznek akaratjából,
Nem a szerencse vezeti
Azokat csak vaktából,
Hanem úgy mennek végbe
A földön és az égbe,
Amint szájából kijönek
Az egy fő gondviselőnek« . . .
(115. dics.)

S a fáradt lélek az ő énekével nyugszik el az este-
tének érkezéssel:

Ne jöjjön addig szememre álom,
Mig Teremtőmnek és Gondviselőmnek,
Kitől minden jó adományok jönnek,
Jótéteményit meg nem hálálom . . .

(184. dics.)

• • •

Ma már nem tudnánk meglenni ezek nélkül az éne-
kek nélkül; de akkor a múlt század elején először vitte-
szét ezeket a gyülekezetekbe a debreceni nyomdából
kikerülő „új énekeskönyv“, a nép sok helyen nagy ellen-
szenvvel fogadta ezeket; itt-ott forradalmi hangulat ka-
varta fel a kedélyeket; ha a kántor rákezdett valamelyik
új énekre, a nép tömegesen tódult a templomból ki-
felé; háborogtak a pap, a rektor ellen; s a felsőbb
egyházi hatóságnak sok-sok fáradságába került lecsen-
desíteni az ellenállókat és elfogadtatni velök az egye-
temes énekeskönyvet. Baksai Sándor, a nagy író püspök
épen erről emlékezik „Ekklesia járás Baranyában“ című
szép elbeszélésében. Pálóczi Horváth Ádámról, a bara-
nyai egyházmegye híres kurátoráról, meg a baranyai
kis ekklesiáról szól a történet. Horváth Ádám maga is
énekköltő (42, 53, 79, 88. dics.) s az új énekeskönyv
miatt háborgó falvakat személyesen kereste fel. Kiszállt
Nagyharsányba, ahova odacitálta a siklósi, sélyei, vaj-
szlói kurátorokat is, akik sok néppel jelentek meg. A
falu földesurával elköltött ebéd után kiment a kurátor
ur falusi kurátor társaival a helység felett emelkedő
hegyre; de követték őket férfiak, anyák, ifjak, leányok,
gyerekek, akiket a kíváncsiság vezetett. A tetőn Horváth
Ádám tiszta érces hangon énekelni kezdé:

Csudákkal teljes a természet temploma,
Melyekben kitetszik bölcsességed nyoma,
Nagy vagy a nagyokban, bölcs vagy a kicsinyekben,
Gondod el nem fárad annyi sok ezerekben.

Óh be szép — kiáltották az emberek, áhitattal le-
emelve kalapjaikat.

Horváth Ádám nem hallotta a kiáltást. Ujra énekelt. — Tekintetes uram! — szakították félbe, rimánkodva a jámbor emberek, mi is hadd énekeljünk, tanítson meg bennünket erre az angyali énekre. Horváth Ádám pedig a felette uszó szőke felhőkre tekintett és éneke újra csengett:

Ha a kopasz hegyek köszikláin járok,
 Elmémből kivüled mást mindent kizárok,
 És a szakadozott felhőknek rostélyain
 — Mint égi palotád legalsó ablakain —
 Felnézvé, mennyei dicsőségedet csodálom,
 Mig szemem befogja egy áhitatos álom . . .

Az éneket újra esdeklés követte — írja Baksai — és mind a harmincöt szakaszt, melyet Horvát Ádám egyfolytában elénekelt.

Mikor az utolsó ének is elzengett ajkain, már akkor utitársai tartózkodást, tiszteletet félretéve, nyakába borultak.

— Melyik angyal tanította kegyelmedet ezekre a mennyei hangokra?

— Egy szegény lelkipásztor — mint a ti lelkészeitek, fiaim — Lengyel József nevü.

— Uram, tanítson meg ra bennünket!

Intett nekik; azok körbe álltak. Ő pedig elkezdte diktálni Lengyel József szép vasárnapi énekét:

Imádandó Isten, e széles föld néked . . .

Aztán elkezdte, tactust nem kellett vernie; mindnyájan tudták, mert a LXXXIX-ik zsoltár nótájára megy:

Zsámolyod — és a menny fényes ülőszéked.

És hangzott az ének, először szemérmesen, félénken, reszketve, elfogódva. A következő soroknál fokónként nőtt a hangterjedelem. Majd halk, lágy zsongás vegyült közé, mely folyvást nőtt, erősödött, emelkedett, sirt. Mindegyik sor erősebben hangzott, mint a megelőző. Azután megzendültek a romok, a sziklák, a bokrok; azután életet öltött az erdő; zugott, harsogott az egész hegy; a távoli ormok kettőztetve verték vissza

az istendicsőítő hangokat. Akik alant voltak, csudálkozással emelték fel szemeiket. Tán a mennyei karok szálltak le zengedezni a hegyromra?

Az egész népes falu népe, ifja-örege zengett itt. Kíváncsiságból gyülekeztek fel s bujtak el a falak, szirtetek és bokrok mögé, kilesni, mit csinál az idegen ur s midőn elkezdte diktálni, akkor ők is mondták az ormon levőkkel, hogy az egész roppant hegy énekelni látszott. Bizony a Sion-hegy volt ez! . . .

Az ének végeztével hozzájárultak a férfiak és megszorongatták kezeit. E kézzsoritással elfogadták az új énekeskönyvet . . .

Igy történt ez több mint százesztendővel ezelőtt. A Lengyel József, Keresztesi József, meg a többi dicséretirók énekei magyar református népünk közkincsévé lettek, amelyeket lelkökből kipusztítani többé nem lehet s amelyeket új énekeskönyvünk újabb dicséreteivel együtt boldog örömmel oly buzgóságosan zengedez, hogy mikor tavaly erre jártak a skót reformátusok küldöttei, álmélkodással mondták, hogy ilyen erőteljes szép éneklést még csak otthon Skóciában hallottak.

Ezeket a szép énekeket költőpapjainknak köszönhetjük. Méltó, hogy rólok hálával emlékezzünk.

Csernák Béla.

JÓSLAT.

Én hiszek a világba,
Én hiszek a jövőbe,
A szeretet hatalmát,
A jószág diadalmát
Hiszem és hirdetem előre!

Lesz még idő, mikor majd
Az ember szív belátja:
Hogy gyűlölködni vétek,
Hogy szeretet az élet;
Hogy az az ő igaz világa!

. . . Óh, majd ha ez az eszmény
Űl egyszer diadalmát,
— Pedig meg lesz, tudom jól, —
Az én haló poromból
Virágok és rózsák fakadnak!

Szabolcska Mihály.





Birkózás a nyomorral.

Szociálizmus: ez az a varázsszó, amely ma minden embert tűzbe hoz, mindenkit érdekel, mindenki beszél róla, mindenki foglalkozik vele és mindenki mást ért alatta. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a szociális kérdést a XIX., vagy XX. század szülte, előtte nem volt és utána nem lesz. Nem. Szociális kérdés azóta van, amióta az első ember fellépett a történelem szinpadára. Örök utitárs. Árnyék, amelyik hol halványabban, hol sötétebben, hol előre, hol hátravetődve, de elkíséri születésétől a halálig az emberiséget. De jelenti azt, hogy ez az árnyék ijesztővé növe és sötétedve vetődött a ma embere elé. Szakadatlanul látja, nem térhet ki előle: van szociális kérdés és számolnia kell vele. A szociális kérdéskomplexum gerince és bélyege lett a XX. század nemzedékének és ezzel együtt keresztyénségének is. *A XX. század keresztyénsége napról-napra találkozik a szociális kérdésekkel, de a szociális kérdések még nem találkoztak az Evangélium feleletével.* A keresztyénség, ha Krisztus Evangéliumának méltó hordozója akar lenni, nem odázhatja el tovább ezt a találkozást. Létkérdés lett számára annak tisztázása ugy kifelé, mint befelé: mi az Evangélium álláspontja az egyes megoldásra váró szociális kérdésekkel szemben, valamint a szociálizmus-sal, mint történelmi jelenséggel szemben?

Magyarországon Az Országos Református Szeretetszövetség akar erre a kérdésre gyakorlati felelet lenni.

Ez a szövetség 1931 május 7-én alakult meg. Csendben, ahogyan a nagy dolgok születnek.

Ez a szövetség akarja megvalósítani azokat a szociális intézményeket, amiket az egyes gyülekezetek saját erejükből megvalósítani nem képesek, amiket csak egységes, nagy összefogással s a magyar református egyháztagokban élő összes erők tömörítésével lehet megalkotni.

Éppen ezért a Szeretetszövetség nem szabadcsapat, még csak egylet sem akar lenni, hanem a magyar református



„A kezdet.” A magyarországi Szeretetszövetség első árvaháza Hejőpapi-n.

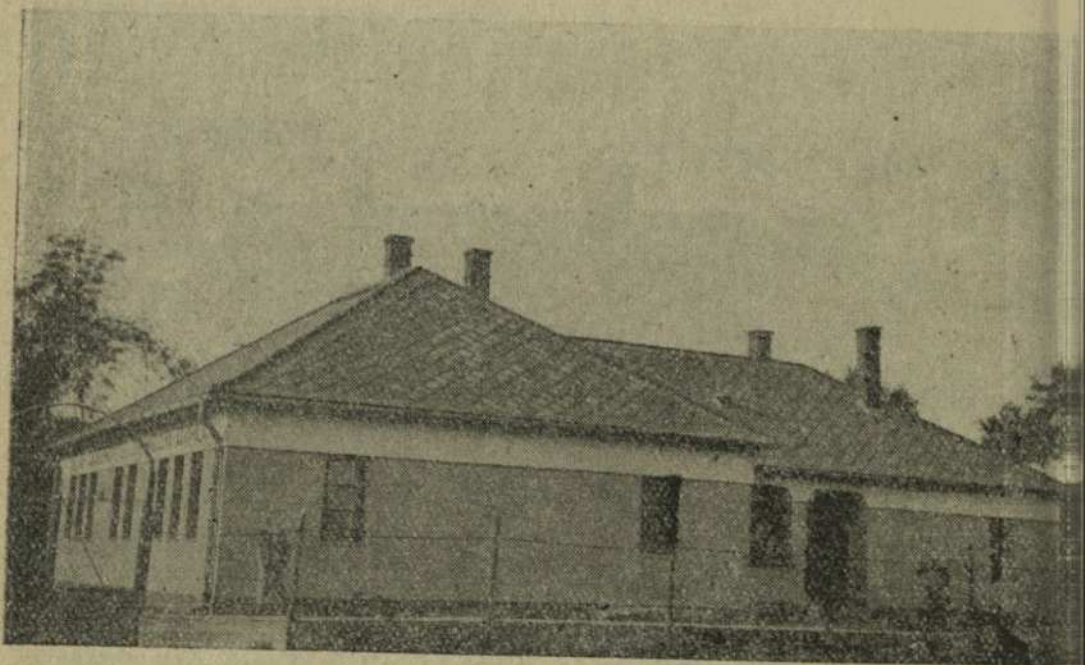
egyház diakónusa, amely nem az egyház mellett, vagy felett, vagy azonkívül, hanem bent az egyházban akar lenni a meleg, piros vér, amely az életet viszi a dermedő, vánnyadt, elaszott végtagokba s amely Krisztus szerelmével a szívben s az egymásért való felelősség tudatával az agyban igyekszik végezni azt a munkát, amelyre egyházunk érzi teljes elhívását, de amelyet a mai viszonyok között elvégezni nem tud.

A Szeretetszövetség gyakorlati célja az alapszabályok értelmében a már meglevő intézmények támogatása és továbbfejlesztése, új intézmények (árvaházak, tehetetlen aggok, epileptikusok, iszákosok, bukott nők menhelye stb.) létesítése; a

testi és lelki nyomor enyhítését célzó különböző mozgalmak és intézmények segítése.

Elvi célja: a) egységet, tervszerűséget teremteni a szétfutó akciókban. A cseppeket elnyeli a por, de az egy mederben futó folyó egész vidékek termékenységét biztosítja. A megosztott jótékonyosság tizedrésznyit sem tud segíteni, mint az egységes összefogás.

A Szeretetszövetség célkitűzéseit különösen a szegényebb tömegek megható szeretettel fogadták. Egy-egy szegény, szinte



A „Magdolna” árvaház Hejőpapi-n.

nincstelen munkáscsalád utolsó filléreit adta oda, hogy ő is hozzájáruljon az árvák neveléséhez. Azoknak az épületeknek legtöbbször is, amelyekben a Szeretetszövetség intézményei elhelyezést nyertek, legnagyobb részben egyszerű emberek hagyományozták a Szeretetszövetségnek szeretetház céljaira. Egyszerű, iekete kendős özvegy asszonyok, gyermek nélküli házaspárok, az árvák és elhagyottak sorsán segítségre gyuladt szívek. Érdekes, hogy az árvaház céljaira sokan örömmel hagyják egyszerű házukat, de aggmenházra, vagy nyomorék gyermek-otthonra, már sokkal kevesebben: ezek az intézmények nem olyan népszerűek, mint az árvaházak a magyarnép előtt.

A Szeretetszövetségnek ezidőszerint Hejőpapi-n (három ár-

vaház), Földesen, Berettyóujfaluban (két épület), Kiskunhalason, Kisujszálláson és Siklóson vannak árvaházai, amelyekben összesen körülbelül 300 gyermek talál elhelyezést. Berendezés és megnyitás előtt áll továbbá három: Kunmadarason, Kunhegyesen és Hajduböszörményben. Mind a három ingatlan kegyes szivek adományozták erre a célra. Nyomorék gyermekek számára pedig öszre tervez megnyitni egy otthont Földesen, ahol a megfelelő épület már szintén rendelkezésre áll.

Aggmenháza Fehérgyarmaton és Derecskén van, az előbbi 40, az utóbbi 22 ágygyal, Fehérgyarmaton szülőotthont is tart fenn a Szövetség 10 ágygyal. Olyan szomorúak ezek az aggmenházak és mégis olyan vidámak. Minden lakója tudja, hónapok, legfeljebb néhány év kérdése a halál és mindenik olyan boldogan él — hacsak testi szenvedés nem kinozza — mintha máris az örökkévalóságban lenne. Pedig nincs semmijük, csak egy ágy, egy darab kenyér, egy tányér leves és néhány jó szó... De éppen ez az, amit eddig megtagadott tőlük az élet.

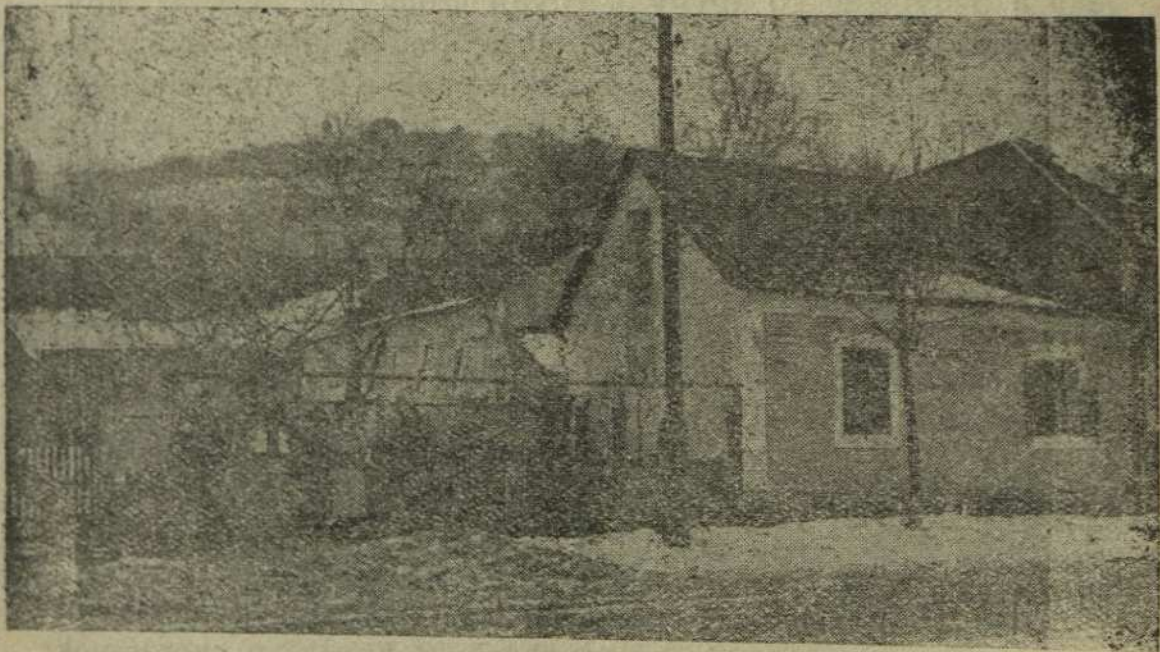
A Szeretetszövetség azonban sohasem felejt el, hogy még a legjobb árvaház sem pótolhatja soha az otthont. Az olyan sokgyermekes nyomorral küzdő özvegy édesanyát, aki igazán akar és tud édesanyjuk lenni az árváknak, inkább a családban próbálja meg segíyezni. Az elmúlt esztendőben több, mint 150 árvát segítézett özvegy édesanyáknál rendszeresen. A semmihez képest sok, de a segélyhez szorulókhöz képest majdnem semmi.

De a legnagyobb kérdés: mi lesz az árva, vagy elhagyott gyermekkel, ha kikerül az árvaházból? Ennek a kérdésnek gyökeres megoldására a Szeretetszövetség örökbefogadási akciót indított utnak. Keres gyermektelen családokat, szerető sziveket, akik úgy érzik, hogy gyermekkacagás nélkül nem lehet teljes a házuk tája. Embereket, akik tudnak szeretni, mert őket már meghódította a szeretet. És érdekes: már megtörtént, hogy több volt az örökbefogadó család, mint az örökbefogadandó teljesen árva gyermek.

A telepítés nagy kérdésébe is belekapcsolódott az Országos Református Szeretetszövetség. A pusztuló Dunántul egykés Baranyáját nem nézhette tétlenül. Egyik oldalon Siklóson 50 személyes árvaházat nyitott, ahol az alföldi árvákat neveli fel, akik már Baranyában nőnek fel, helyezkednek el s lesznek egy egészségesebb törzsgyökere az egykés Baranyában, másfelől

akciói indított, amelyeknek az a lényege, hogy Baranyában munkaalkalmakat kutat fel s minden felkutatott munkaalkalomra sok-gyermekes, munkanélküli magyar református családokat telepít át. Ennek a csendben végzett, de történelmi jelentőségű akciónak a nyomán már több, mint 300 lélek költöztetett át Baranyában.

Bemutatjuk olvasóinknak a Hejőpapiban felállított három árvaház közül kettőt. Az egyik a »kezdet«, ez még a nádfeleles; a második a »Magdolna« árvaház, ez már a megerődött mozgalom modern alkotása.



Az oradea-i egyház „Fekete József és neje Református Szegényház“ a.

A Romániában élő magyar reformátusság a nyomor elleni küzdelemben még nem alkotta meg az egységes frontot. Erdélyben ugyan már az egész egyházker. munkája, közös feladata a szászvárosi kollegium öreg épületében berendezett árvaház fenntartása, de a mi egyházkerületünkben még mindig csak egy jótékony egyesület, az oradeai Lorántffy Zsuzsanna Egyesület vállalja gondját, terhét egy árvaház fenntartásának. Igaz, hogy e szent feladatának betöltésében tiz év óta maga az egyházkerület is segíti ennek a Naptárnak kiadásával, melynek tiszta hasznából 75 százalékot bocsát át az Árvaház javára. Ehhez járul a nőszövetségek adománya, akik évről-évre

hova-tovább egyre többen karolják fel árvaházunk ügyét és küldik el terménybeli vagy pénzbeli ajándékaikat.

A Lorántffy Zsuzsánna Egyesület már fel is ajánlotta árvaházát az egyházkerületnek, mert nyilván látja, hogy csak maga az egyházkerület fejlesztheti ki ezt a szerény kezdetet azzá a hatalmas intézménnyé, amely nagy egyházvidékünk minden gyülekezetére egyaránt kiáraszthatja a maga áldását. Sokat irnak erről egyházi lapjaink. Várjuk a felvetett gondolat megvalósítását.

Az oradeai református egyház kebelében létesült a második intézményünk is, a Fekete József és neje Református Szegényház, amelynek képét olvasóinknak bemutatjuk. Ezt a házat, egy régi kocsmá-épületet özv. Fekete Józsefné hagyományozta e célra. Az áldott emlékű hagyományozó arcképét 1934. évi naptárunkban bemutattuk. Azóta az épületet átadtuk rendelkezésének s a benne elhelyezett szegények gondozásával az oradeai református egyház a négy parochiális körének nő és férfiszövetségeiől alakított intézőbizottságot bizta meg.

Az első lépéseket Isten nevében megtettük. Hittel nézünk a jövő elé, hogy a lelkeknek az a megmozdulása, amelyet magyarországi református testvéreinknél látunk, nálunk is be fog következni és egyházunk rendre sorra kiépíti nélkülözhetetlen szociális intézményeit.

IFJ. LAKATOS ISTVÁN



MODELE PARISIENE
MAISON DE FOURRURE
SZÜCSMESTER

ÁTALAKÍTÁSOKAT
ÉS BÁRMINEMŰ MUNKÁKAT
ELVÁLLALOK

ORADEA, PARCUL TRĂIAN 6.

Moskovits-palota, [a volt Széchenyi étteremmel szemben]

MEGVÁLTÓ SZERETET.

Meg-vál-tó Sze-re-tet; Úr Jé-zus, é-le-tem!

Tá-ma-szom és e-rőm, Ví-ga-szom, min-de-zenh.

Ke-resz-ted-hez me-gyek, Ott Véd-szen-ve-dek:

Om-ló köny-nye-i-mért Üd-vös-sé - get nye-rek.

Szavadra hallgatok,
Tanácsod követem;
Tudom, hogy jó uton
Vezérel ed életem.
Szívemben szeretet,
Kezemben biblia,
Ezzel élek, halok
Érted Isten Fia.

Ezer veszély között
Útam bátran vezet;
El nem tántorodom,
Ha fogom hű kezéd.
Örvények mélyiből
Kiment hívó szavad
A biztos rév felé
Éltem bátran halad.

A szegényt, gazdagot
Egyformán szereted,
Csak a tiszta szívet
És lelket kedveled.
Lelkem, ha leveti
A bűn bilincseit,
Lelked kitölti rá
Mennyei kincseit.

Szeretni óh, mi szép,
Szeretni Tégedet!
Az ajkam szüntelen
Rólad zeng éneket.
Ha Benned vigadok
És nem vagyok kevély,
Páncélom lesz a hit
És nem érhet veszély.

Hozzad fohászokodom:
Légy mindig énvelem!
Kitárt szívembe jöjj,
Ne bántson félelem.
Mig munkán a kezem,
A lelkem meg Veled,
Munkámat megáldod,
Éltem megszenteled.

Hófehér lelkemet
Szined elé viszem,
Jutalmát elnyeri
Bizonyal elhiszem.
S ha hitem ily erős:
Már itt megláttalak.
Meváltó Szeretet,
Hű szívvel áldalak!

Mészáros Elek, Agris.
ref. tanító.



Az elnémult harangok vádja.

Mikor a Titanic léket kapott és a hajóستisztek a veszelelemről mit sem sejtő utasokat felszólították a mentőövek felöltésére, a felszólításnak nem sok eredménye volt. A világ legnagyobb hajóján, ahol semmi nem mutatta a közvetlen veszedelemet, rossz tréfának, vagy tulzott aggodalmaskodásnak vette a figyelmeztetést az utasok legnagyobb része. Amikor azonban néhány perc múlva felharsantak a hajó vészszirénái és a hirtelen féloldalra dőlt hajótestbe dübörögve zuđult a víz, egyszerre mindenki megértette és elhitte, hogy itt élet-halál kérdéséről van szó és az lett rögtön a legfontosabb kérdés, hol a mentőöv és hogyan lehet azt felölteni?

Valahogy így vette a háboru előtti református magyar társadalom, ha valaki az idegenbeszakadt, más fajú és vallású népek közé ékelt református magyarok élet-halál harcáról irtó vagy beszélt. Jóllehet a hivatalos egyház már a múlt század második felében felismerte a szórványban élő hívek lelkigondozásának fontosságát s amikor az országos közalapot megteremtette, azzal a céllal tette azt, hogy a szórványgondozás anyagi előfeltételét megteremtse. Meglehet azonban állapítanunk, mint annyi más esetben, úgy most is, e hivatalos egyházi tényezők kezdeményezése a gyülekezetek és az egyes egyháztagok részéről közönnyel és nemtörődömséggel találkozott. Ha a jobbmódu gyülekezetek feleslegükből többé kevésbé kellett lenni be is fizették a közalapi járulékot, amiből a hivatalos egyház az egyenesen kiáltó szükségnek még a tizedrészét sem tudta fedezni, de ezzel szemben egyáltalában nem nyilvánult meg érdeklődés a szétszórtságban levő református magyarok sorsa iránt maguknak az egyes híveknek részéről s ezek a távolbaszakadt atyánkfiai, Krisztus testének velünk együtt tagjai, nem érezhették azt, hogy mikor idegen világok minduntalan elnyeléssel fenyegető szakadékai között járnak, tartja őket az egységes magyar társadalom féltő szeretete, aggodalma és imádsága. Nem hitte el senki, hogy a szórványok az egyház-

nak súlyos veszteséget jelentő nyílt sebei, amelyeken keresztül állandóan vérzik az egyház és a szétszórtságban élő református magyarság mindinkább némuló harangjainak halkuló szava, úgy halt el a nagy magyar pusztákon, hogy nem támadt rá semmi visszhang. Mit törődött valójában azzal az a 20, 30 ezer lelkes gazdag alföldi eklézsia, hogy mi van annak a kis rongyos erdélyi faluknak az iskolájával, tud-e az magának tanítót tartani, tudnak-e ott még a reformátusok magyarul imádkozni s meddig állják a megmaradásukért folytatott reménytelen küzdelmet. A vasárnaponként büszke öntudattal a templomba lépegető debreceni civis, aki mikor 80.000 lelkes gyülekezetének templomában sok ezred magával úgy zengte a zsoltárt, hogy az szinte szétvetette a templom falait, gondolt-e valaha arra, hogy vannak apró, messzire dobott darabjai a református magyarság testének, 20, 50, 100 lélekből álló szórványgyülekezetek, akiknek az sincs, ahol egy évben egyszer összejöjjenek, pāpot, tanítót csak nagyritkán látnak és a gyermekeik, drága kicsi magyar aprószenetek rendszeres lelkigondozás, hitünk ismerete nélkül nőnek fel.

Óh, valóban nagyon kevesen látták meg a maga teljes egészében a népünket és egyházunkat erről az oldalról fenyegető veszedelmet s azoknak a keveseknek a szavát, akik, mint a nagy magyar író, Rákosi Viktor is, megrázó módon mutattak rá az elnémuló harangok és velük együtt a gyülekezetek sorsára, ha meg is hallották, vállat vontak rá és napirendre tértek felette. Így történhetett meg, hogy igen sok református szórványgyülekezet nagy magárahagyatottságában mindinkább elvesztette megtartó erejét s az evangélium igazságával szemben érzéketlenedett lelkek előbb csak az őket tengerként körülvevő más vallású nép külső szokását, ceremóniáit, babonáját vették fel, majd lassanként őseik vallását, sőt nyelvét is elfeledve, teljesen beolvadtak környezetükbe. Sok esetben ez a magyarázata annak, hogy a régebbi nyilvántartásokban még feltüntetett eklézsiák helyén ma már a református templomnak romját sem találjuk és abban a faluban, ahol Kovács, Hegyi, Nagy, Kommendánt, Bántó névre hallgat ma is az emberek nagy része, a régi református magyar presbiterek és kurátorok unokái között egyetlen református magyar embert sem találunk. Nemrégiben, mikor az egyházmegyei lelkészértekezletünkön a szórványkérdésről volt szó, a hozzászólások során az egyik

lelkész nem tett egyebet, csak benyult a táskájába és felmutatott egy szép nagy urasztali kelyhet, egyik az ő egyházközsége mellett ilyenformán elpusztult, valaha életerős református gyülekezetnek a ma már gazdátlan kelyhét és én úgy éreztem, ez volt a legbeszédesebb, a legtöbbitmondóbb hozzászólás. De ha a gyülekezetet alkotó reformátusság is így felmorzsolódhatott, mennyivel inkább kilátástalan volt a helyzet ott, ahol csak néhány család alkotta a kis református szigetét, a nagy ellenséges és idegen tengerben. Idegenbeszakadt református tisztviselők, munkások, hivatalnokok egy darabig még tartották magukat, aztán az összeházasodott fiak és unokák révén beolvadtak. Ki törődött velük, ki tartotta őket számon, kinek fájt az elvesztésük? Senkinek. A legnagyobb magyarnak, Széchenyinek a tanítását, hogy olyan kevesen vagyunk mi magyarok, hogy még a rablógyilkosnak is meg kellene kegyelmezni, a jut is marad elve váltotta fel és a sivó homok nem issza be gyorsabban a ráöntött vizet, mint ahogy a másvallású és fajú környezet szivta fel magába és semmisítette meg a nagyon olcsóvá vált református magyar életeteket.

Soha nem felejttem el, milyen hatással volt rám, mikor Stuttgartban elvezettek abba a nagy német intézetbe, amelyiknek egyenesen az a célja, hogy a nemzettesttől messzire szakadt németeket számonvegye, bennük a faji öntudatot állandóan ébren tartsa. Egy térképet mutattak itt tele zászlókkal, amelyek mind azt hirdették, hogy a világnak szinte mindenik zugában él már ebből az életrevaló fajból s ahol ezek egyszer megvetik a lábukat, ott mindenütt leverik a német nemzeti szellem hódításának jelző cövekkeit.

Akkor az jutott eszembe, hogy ha vajon a világon szétszóródott magyarokat is megjelö'nénk, a zászló helyett nem kereszteteket kellene-e odatűzni, mint amelyek a legjobb jelképei lennének annak a nagy magyar temetőnek, amelynek szerte a világban annyi szomorú halottjával találkozunk.

Bevallhatjuk ma már, hogy a háborúelőtti református magyar társadalom a történelem vizein uszó Titanic-nak képzelte magát, amelyik nagy veszedelemmel nem számolt, a látszólag kis veszteségekkel pedig nem törődött. A felelőtlenség, az egymással való nemtörődömség lelke volt az uralkodó és ennek a léleknek lett áldozatja annyi sok református eklézsia, azért némult el annyi sok református magyar harang és azért ve-

szett el annyi sok ezer református magyar lélek. Ma már, amikor mindannyian a saját életünkben érezzük meg a szór-
ványsors keserűségét, amikor ráébredtünk egymásrautaltsá-
gunkra, akkor mind többen és többen látják meg, hogy a szór-
ványban élő református magyar véreink számontartásának,
állandó lelki gondozásának kérdése nemcsak egyházunknak,
hanem az egyetemes magyar református társadalomnak is leg-
égetőbb és legsürgősebb megoldásraváró kérdése. De vajon ma
is szívünkbe markol-e hát igazán az egyre halkuló református
szórványok harangjainak szava és kinyújtjuk e kezünket komoly
segítségre? Tedd szivedre a kezed kedves olvasóm és valld
be, hogy te sem tudsz nyugodt lélekkel igent mondani. Mert
ugye, mit tudja azt még ma is sok református magyar ember,
hogy a regátban több, mint 60.000 református magyar él a
különböző városokban és falvakban s hogy ezekből a rend-
szeres lelkigondozás híján minden évben egy ezer lelkes gyü-
lekezetre való vész el egyházunk számára? Te tettél-e már
valamit ezeknek megmentéséért? De ne menjünk olyan messze.
Hallottál-e arról, hogy a bánágban, kerületünknek ebben a
legnagyobb szórványterületében, vannak lelkészek, akiknek
gyülekezete ö'ven, sőt száz politikai közs'gben van szétszórva,
de hónap, sőt évszámra sem tudnak eljutni hiveikhez, mert
nem telik utiköltségre? Tudod-e, hogy egyházkerületünk veze-
tősége rendszerint tehetetlenül áll meg az egyes szórványkö-
rökből minden évben felzuduló kérvényhalmazzal szemben s
nincs miből utiköltségrevalót adjon a szórványgondozó lelkészek-
nek, mert az erre a célra szánt közalapi járulékoknak még
csak a negyedrésze sem folyik be rendesen, te minden
vasárnap templomba mehatsz, református iskolába járathatod
gyermekedet, nem is olyan messze református véreid
vannak, akik még nagy ünnepeken sem hallanak prédiká-
ciót és a gyermekeik már nem tudják elmondani a
Miatyánkot és ismeretlen nekik a Te Benned biztunk eleitől
fogva? Iratterjesztésünk a napokban jutatta hozzám a szórvá-
nyok számára szánt ajándékkönyveket azzal, hogy osszam fel
őket. Sok száz szórvány között felosztani 8000 Lei ára köny-
vet. Mondhatom neked, mire elvégeztem a felosztást, megtáj-
dult bele a fejem, de a szívem is.

Hátha még látnád, hogy egyik-másik kis szórványgyüle-
kezet minden erejét összeszedve, milyen hősiezen harcol. Lát-

nád a maroknyi oravitai reformátusságot, élükön néhány lángoló szívű világi vezetővel, akik prófétái, papjai népüknek, látnád azt, hogy az a 80 esztendővel ezelőtt származott két földműves család, amelyik ma már 97 tagot számlál, milyen hősiesség árán tudott megmaradni reformátusnak, meghallgatnád, hogy az alig 8, 10 földműves családból álló oradea-pouşai szórvány éveken keresztül milyen áldozattal tartott a gyermekei mellett református tanítónőt, akkor éreznéd, csak meg igazán, hogy ezek jobb sorsot érdemlő véreid neked, akiknek ha magadat református magyar embernek vallod, minden erőddel segítségükre kell menned.

Azt kérdezed, mit tehetsz? A komoly segíteni akarás nagyon leleményes tud lenni és a szolgálatnak ezer módja van. A legfontosabb mindenesetre az, hogy a közalapi járulékok befolyjanak, amihez az kell, hogy ne légy hátralékban az adóddal. Azonkívül? Az erre a célra szánt adományaidat bármikor készséggel továbbítja illetékes helyre a lelkipásztorod, vagy azt magad is beküldheted közvetlenül a Református Jövő kiadóhivatalába. Valamelyik szórványban élő szegény református testvéred számára rendelj meg egy egyházi lapot, vállald el az egyházi adójának kifizetését, vagy küldj a konfirmáló gyermeke számára zsoltárt, bibliát. Valamelyik nap egy öreg néni hívott el magukhoz és a különböző fiókokból nagy csomó régi, de jó olvasnivaló könyveket szedtünk össze, amit a néni a szórványok számára ajándékozott. Egyet azonban mindig és minden körülmények között megtehetsz. Napi imádságodba foglald bele a szétszórtságban élő hittestvéreidnek ügyét.

Sulyok István püspök ur örüllő helyéről e naptárba írt vezetőkben hívja fel a figyelmet a szórványgondozás nagy jelentőségére. Az ő szózatán, az én erőtlen soraimon, a ma már egyre gyakrabban hangzó figyelmeztetések keresztül a szórványban élő református magyarság egyre jobban halkuló harangjainak szava csendül meg. Tőled, tőlünk függ, hogy e harangszó, a népünket és egyházunkat temető haragnak szava lesz-e, vagy pedig egy magára talált nép és egyház új életre kelésének halk, de egyre erősödő hallelujája.

Oradea.

Kiss Bertalan.





KINA.

Mióta Babos Sándor a romániai református egyház első külmisziói munkása Kinában van, azóta mindazok, akik szívükön viselik a külmiszió ügyét, szeretettel s érdeklődéssel fordulnak ez ország felé. De Kina még azért is közel van a mi szívünkhöz, mert itt dolgozott hosszú évtizedeken keresztül a múlt év őszén elhunyt magyar misszionáriusnő, Kunszt Irén. Két-szeres okunk van tehát rá, hogy olvasóinknak, ha pár sorban is, írjunk Kináról és annak népéről.

A kínai óriási birodalom, Ázsiának legjelentősebb állama. Lakosainak száma 430 millió. Sokat emlegetett tény, hogy Kina amelyik már a Kr. előtti években elég fejlett kultúrával bírt, óriási nagy kőfallal vette körül magát és hosszú évszázadokon keresztül elzárkózott minden külső kapcsolat elől.

Csak a múlt században nyitotta meg kapuit más népek előtt de azért egész a legújabb időkig nagy bizalmatlansággal viselkedett az idegenekkel szemben. Ennek a bizalmatlanságnak esett áldozatul ezelőtt 35 évvel sok ezer Kinában élő európai ember, közöttük 134 keresztyén misszionárius és 52 missziós



Két kínai asszony hátukon gyermekeikkel.

gyermek, akiket az elvakult kínaiak felkoncoltak. A misszionárius még ma is sok veszélynek van kitéve és bizony a Kunszt Irén áldozatos élete tele volt szenvedésekkel. Csak halála előtt pár hónappal is hosszabb időn keresztül volt rablók foglya, akik nem a legkiméletebben bántak a legyöngült szervezetű misszionáriusnővel.

Egyik képünkön két kínai asszonyt mutatunk be hátukon kis gyermekükkel. A keresztyénség éppen nekik viszi a legnagyobb ajándékot, hiszen ők vannak a legnagyobb testi és lelki



Előkeiő kínai férfi.

nyomoruságban. A kínaiak között ugyanis az a szörnyű szokás, hogy a leánygyermeket már egész kiskorukban férjhez adják s a gyermek-asszony a cselédnél rosszabb sorsban él anyósa házában. Ha a férje meghal, az csak az ő bűnei miatt történhetett s az ilyen özvegy-asszonyt, amiből tízezerszámra van Kínában, a társadalom is kiközösíti magából. Ha az első gyermeke nem fiu, hanem leány, akkor is ő a hibás s a szívtelen férj nem egy esetben gyermekével együtt elzavarja. A leánygyermeket egyáltalában nem szeretik és igen gyakran kiteszik hogy pusztuljon el. Kunszt Irén ezelőtt 25 évvel Csangsaiban egész csomó ilyen gyermeket szedett fel és mentett meg a pusztulástól. Így értjük meg azt a kínai népdalt, aminek az az állandó visszatérő sora, hogy szaporodjon minden élő lény »csak leány ne szülessen.« Szegény kínai anyák nagyon sokszor éneklék ezt a dalt.

De nemcsak ilyen szomorú dolgot írhatunk Kináról, hanem azt is el kell mondani, hogy a kínai gyermekek milyen

nyomoruságban. A kínaiak között ugyanis az a szörnyű szokás, hogy a leánygyermeket már egész kiskorukban férjhez adják s a gyermek-asszony a cselédnél rosszabb sorsban él anyósa házában. Ha a férje meghal, az csak az ő bűnei miatt történhetett s az ilyen özvegy-asszonyt, amiből tízezerszámra van Kínában, a társadalom is kiközösíti magából. Ha az első gyermeke nem fiu, hanem leány, akkor is ő a hibás s a szívtelen férj nem

nagyon komolyan veszik a szülői tiszteletet és szeretetet. Bizony ebben a tekintetben sokszor megszegyenyítik az európaiakat. A szülők teljesen rendelkeznek a gyermekkel és megsértésük a legnagyobb bűn. A szülői tiszteletre vonatkozó parancsot 24 ősrégi mese helyettesíti náluk, amelyekből kettőt bemutatunk:

Egy Mensun nevű kis árvagyermek sokat szenvedett mostohaanyjától. Míg a mostoha a saját fiait gyapjuban és selyemben járatta, addig ő durva anyagból és falevelekből készült ruhát kapott. Mikor ezt az apja megtudta, el akarta üzni az asszonyt a háztól, de Mensun nem engedte, azt mondván: »Inkább egy fiu fázzék, mint három fiu elveszítse az anyját.« Mostoha anyját úgy meghatotta ez, hogy azután szeretettel bánt vele.

Egy Lynk tsit nevű hatéves kisfiu meglátogatott egy mandarint, aki narancssal kínálta meg. A gyermek nem evett s mégis bucsuzáskor amikor meghajolt, két szép narancs esett ki a zsebéből. »Te vendég létedre lopsz«, kiáltott a mandarin a fiura. »De mikor édesanyám annyira szereti a narancsot« zokogta a gyermek »csak neki akartam örömet szerezni.« A mandarint könnyekig meghatotta a kisfiu édesanyja iránti forró szeretete.

Mikor Kunszt Irén először ment ki Kinába és a kikötőben megpillantotta a poros, izzadt kínai teherhordókat, így sóhajtott fel: »Uram, taníts meg őket szeretni.« Az ott töltött 30 esztendő megmutatta mennyire megtanította Krisztus erre a szeretetre. Ugyancsak erre a szeretetből való szolgálatra tette fel életét Babos Sándor is és hisszük, hogy mint a Kunszt Irénét, úgy Isten az ő életét is gazdaggá fogja tenni áldásokban.

SZÉLES KÁLMÁN		
ÉPÜLET- ÉS MŰBUTOR ASZTALOS IPARTELEPE		
ORADEA		Str. B. P. Hășden Hármas-u. 5.
Telefon : 992.		



„Mi három Sándorok”

— Irta: Dr Incze Gábor —

Teleki Sándor grófot, a szabadságharc legendáshírű ezredesét délután temették el Koltón, régi kívánsága szerint az alá a somfa alá, melynek lombjai annak idején Petőfi Sándornak susogtak titkokat a láposvölgyi regényes magányban. A pár kilométerre levő Baia-Mare városa is szép számmal képviseltette magát a temetésen, főleg az iparosok jelentek meg tömegesen. Este a Polgári Olvasókörben egyébről sem esett szó, mint Bem apó leghősebb katonájának, Teleki ezredesnek az életéről, kalandjairól.

A beszélgetés során előállott 'Sizmady Sándor timármester, a Polgári Olvasókör borozójának lözslátogatója avval a bejelentéssel, hogy nemcsak Teleki Sándor volt testi-lelki barátja Petőfinek, hanem ő is az volt. Csapzott fehéredő haja, állandóan pulykaveresre pirult arca és a hangjában levő nyugodt, polgári biztonság olyan természetes súlyt adott a kijelentésének, hogy senki sem mert egy pillanatra sem kételkedni állításában. Valami tiszteletet parancsoló csudálkozás suhant végig a borozók közt. Ime a mindig rátartó 'Sizmady-nak mégis megvolt az oka, hogy mindenkinél, még a kevésbeszedű, hegyes szakállu ácsoknál is különbnek tartsa magát.

Egyedül a kákán is csomót kereső minci hivatalnok Knopfstricker Adolf nem hitte el azonnal a 'Sizmady-Petőfi barátságot. Érdekes egy ember volt ez a számtiszt. Senki sem tudta róla, hogy miért elégszik meg a Polgári Körrel, ahol csak benszülött iparosok,

kereskedők, polgárok és az ezek soraiból kiemelkedett hivatalnokok szoktak esténkiat elkvaterkázni, az urak, a más városokból jött mentek, főleg pedig a minchivatalnokok mind egy szálig az Uri Kaszinóban szórakoznak. Ő egyedül huzott ide csak; nem is lesz belőle számfőtanácsos soha. Nem méltó erre a rangra az, aki nem tudja a hivatal tekintélyét, a paragrafusoknak szentségét megtartani, hanem leereszkedik a Polgári Kör-be is!

— Aztán Sándor bátyám miért nem ment el a barátjával meghalni is Segesvárra? — kötött bele a helyzet nagyszerűségét élvező 'Sizmadyba a számliszt ur.

— Miért? Hát hivatalnok létedre azt sem tudod, hogy ű sem holt meg, hanem Oroszországba került és a muszka cár megtette vajdának Szibériába, te tollrágó nimet?

— Régen volt az Sándor bál! Meg aztán épea Szibériába is elmehetett volna. Mert mégis csak dicsőbb dolog lett volna ott meghalni a költővel, mint itt élni ebben a nyomorult világban.

— Az eszed veleje... Petőfi sem holt meg, ha mondom. Még pár esztendő van csak hátra, mert ötven esztendőre szegődött el alkirálynak a muszkához. Egyszeribe itt lesz már és akkor az egész Bécsset, meg a magadfajta pápista svábokat össze fog verni az onnan magával hozott fene nagy ármádiával.

— Jó, jó Sándor bátyám, ez mind szent igazság, de mégsem értem, hogy miért maradt maga itthon, mikor Petőfi elment a csatába?

— Sok mindent nem tudsz te még, te pennarágó. Petőfi egyenesen megparancsolta nekem, hogy ha ű és Teleki elmennek, akkor nekem itthon kell maradni a három közül, hogy ne legyen Baia-Mare egy pillanatig sem egyedül arra az időre, mikor berukkolnak ide a muszkák kutyafejű tatárai. Ezért maradtam hát itthon.

A pennarágó beamter azonban csak nem lágitott.

— Honnan a csudából tudta azt Petőfi, hogy muszkák fognak ide bevonulni?

— Onnan, hogy az nem kérdezett ennyi számárságot, mint te ma este. Nem volt minchivatalnok, hanem

mindent tudott kérdés nélkül is, hiszen jós volt, mindent megjövendölt. Nekem olvasta fel először azt a szíjverseit is, hogy „Véres napokkal álmodom . . .“

Knopfstricker Adolf hiába zavarta és akarta sarokba szorítani az öreg 'Sizmadyt, semmiképen nem sikerült kivernie a nap dicsőségének nyergéből. Az iparosok ájtatosan hallgatták Petőfi barátját a késő éjszakai órákig és mikor hazamenet előtt nagy lelkesedésükben elénekelték a Kossuth nótát, szent volt a meggyőződésük, hogy a derék timármester megtesztelődje a szabadságharc minden szépségének és dicsőségének.

Másnapra a pennaarágó minci hivatalnok jobb észre tért. Nem adott már fel keresztkérdéseket, nem akarta megtépní az öreg timármester dicsőségkoszoruját, hanem arra gondolt, hogy ő is élni fog ebből a dicsőségből. Egyenesen felajánkozott arra, hogy a városi polgárság előtt különben nem valami nagy becsületben álló tollának a segítségével az egész országnak, világnak felhívja a figyelmét a 'Sizmady-Petőfi barátságra, mely nemcsak Baia-Mare-nak a dicsőségét fogja emelni, hanem meglesz ennek a kijelentésnek a belpolitikai tisztító hatása is, az összes hatvanhetes képviselői ki fogja verni a láz, ha megtudja, hogy nemsokára visszatér a költő és számonkéri tőlük, hogy miért emelték olyan magasra az adót, miért nem építették még meg a vasutat, miért árulják el a nép és a kispolgárság ügyét. Lehet, hogy külpolitikai bonyodalmak is fognak következni, mert Petőfi az orosz cárra támaszkodva követelni fogja a pragmatika szankció azonnali eltörlését, a Rákóczi birtokok visszaadását és a bitorlók gályarabságba küldését és megvirrad még valaha, nem lesz többé éjszaka!

Az ügyes szónoklat után a mészárosok elégedetlensége, melyből már csaknem kizárási indítvány lett a Petőfi barátját tegnap annyira bosszantó tiszteletlen minchivatalnok ellen, tomboló lelkesedéssé változott át és versenyt koccintottak 'Sizmady és Knopfstricker egészségére, aki időközben azt is elmondotta, hogy bár a nagypapa még udvari kocsis volt Bécsben, két nagybátyja Kossuth lobogója alatt esett el a szabadság vé-

delmében a halálfejes légióban. Erre a hőstettre még jobban megszerették a pennarágót.

Harmadnapra az egyik fővárosi lapban ökölnyi betűkkel jelent meg az egész ország szívét örömmámorban ringató hiradás „Petőfi él.” Az alcim elmondotta, hogy: Az orosz cár messzire menő külpolitikai meglepetéseket készít elő Petőfi személyével kapcsolatban az 1848. március 15-e ötvenesztendős évfordulója alkalmából. Majd elmondotta a cikk író Knopfstriker Adolf a halálfejes légióban meghalt két nagybátyja történelét kívül 'Sizmadynak egész élettörténelét és megmagyarázta tulajdon szájába adott módon azt a látszólag zavarosnak látszó körülményt, hogy 'Sizmady az egész ügyről csak Teleki Sándor halála után nyilatkozott.

„Megigértük egymásnak én meg a druszám Teleki, hogy hallgatni fogunk és nyugodtan várjuk a meglepetést és az eszeveszett kapkodást, melyet az egész földkereksége el fog követni, ha barátunk, a szibériai alkirály visszatér körünkbe. Nem is szóltunk mi erről az élő világon senkinek egy sillabát sem. Azonban Teleki elhaláloza és egy veritékes élet tengernyi fáradságában és emésztő honfibanatban annyira összevagyok magam is lörve, miszerint magam sem tudhatom, hogy melyik minutában üt meg a ferslág. Lehet, hogy én sem érem már meg a meglepetést. Így tehát miért titkolóznék tovább. Szerénységemet sem kell védenem, hisz mindenki ösmér és tudja, hogy alázatos szívű, egyszerű polgár vagyok és nem is kérkedés mián akarok evvel a barátsággal előhozalkodni. Az én barátságom önmagában semmi, de Petőfi az én személyemen által a magyar iparos és kereskedő osztályhoz való szerves kapcsolatát pecsételi meg, a korcsmáros fia ugyanolyan mélységes mágneses vonzalommal viseltetik a baia-marei Polgári Olvasókör iránt, mint ahogy sok-sok évtized óta viseltetik velem szemben. Hej, mennyire szeretném, ha Sándort még egyszer a szívemhez szoríthatnám, ha ismét felolvasná valamelyik remekbe szabott szépséges versikéjét, mint ahogyan akkor tette, mikor együtt sétáltunk vele a Zazar palaknak regényes partjain!”

Knopfstricker Adolf cikkének páratlan hatása volt. Kapott érte pár forintot a szerkesztőségtől és kapott különmunkát is délutánra a hivatalfőnöktől, hogy ne legyen ideje a Polgári Körbe járni és Petőfi barátjával találkozni. A parlamentet is megmozgatta a cikke. A miniszterelnököt négyszer interpellálták meg, hogy miért nem szabadítja ki Petőfit azonnal az ólombányák fenekéről, vagy hogy Magyarország miért nem veszi fel a külön lítkos diplomáciai kapcsolatot a szibériai alkirálysággal. A függetlenségi párt elküldte lítkárát Knopfstrickerhez, hátha valami olyan nyomok birtokába juthatna, melyek segítségével azonnal el lehet szakadni Ausztriától.

Párszor még megjelent 'Sizmadynak' a neve, sőt egyszer arcképe is az újságokban, arról is beszéltek, hogy Baia-Mare-nak a legelső követválasztáskor ő lesz az egyhangulag megválasztott képviselője, azonban bár Knopfstricker mindennap nála ebédelt és állandóan vele volt, teljes csend állott be a sajtóban. A Polgári Olvasókörben nőtt csak a tekintélye a tekintélyes tímárnak, aki fajtájához tartozott, akik a mesterségükkel a legkevesebbet törődnek, inkább szántóföldet, rétet, szőlőt, gyümölcsöst vesznek maguknak és a lénárdfalusi románok mellé kiviszik kapálni, kaszálni inasukat, segédüket, az egész műhelyt. Mikor kiment megnézni a munkásokat, nem szállott le a kocsijáról, hanem elővette zsebéből a pincekulcsot, azon sipolt a vincellérnek, aki lejött és a munka, a kötözés, vagy csonkálás állapotáról azt jelentette, amit éppen akart. A gazda ezután intett a kocsisának és hajtatott hazafelé, miután egy veritékes élet lengernyi fáradoalmában és emésztő honfibanatban ismét ellőtött egy délutánt a kocsijában ülve.

II.

A milleniumkor ismét nagyszerű alkalom nyílt arra, hogy a napisajtó a közönség figyelmét felhívja Petőfi barátjára, aki szerint érinkezésbe kellene lépni az orosz cárral és kérni kellene, hogy a nemzet nagy ünnepére tekintettel, engedje el a szerződés szerint még fennálló három esztendő és a szibériai alkirályt küldje

azonnal Ósbudavarába, természetesen Baia-Maren keresztül, hogy 'Sizmady nál kipihenve az utazás fáradalmait együtt mehessenek fel az ország fővárosába. Az ut alatt majd informálni fogja a félszáz év alatt történt eseményekről, árulásokról, cselszövésekről.

Az egyik kormányparti ujság erre belekötött Petőfi barátjába, hogy miért írja olyan cífrán a nevét, hisz a szabadságharc demokrata mozgalom volt, nem kell hát még a timármestereknek is arisztokratáskodni. Még Jókai, a Petőfi másik nagy barátja is, aki ugyan nem volt Sándor, csak egyszerü Móric, a szabadságharc óta csak i-vel írja a nevét ypszilon helyett.

A támadásra Knopfstrickerrel megírták a választ. Mindenképen Jókait akarta 'Sizmady látni a Habsburg-imádó cikk mellett. Körmönfontan magyarázta meg, hogy ősi nevét ő is leegyszerűsítette annak idején, igen, de amikor látta, hogy ebben a cudar világban csak az boldogulhat, akinek mágnásosan hangzik a neve és Bécshez huz, anélkül, hogy ő egy pillanatig is Bécshez huzott volna valaha, ismét felvette régi formáját nevének, melyet azonban csak Petőfi visszatéréséig óhajt nasználni, amikor is kétségtelenül és egyszer valahára örökké tartó érvénnyel fog megvalósulni a polgári társadalom. Kérdés, hogy ki lett hűtelen Petőfihez való barátságához, ő vagy Jókai? I belüvel is az udvarnak teszi a szépet, míg ő ypszilonnal is a Polgári Körhöz marad hű mindenha, mert csak ott érzi, hogy egy veritékes élet tengernyi fáradalmában és emésztő honfibanatban mi az magyarnak lenni.

A Jókainak tulajdonított cikk szerzője erre azt válaszolta, hogy akár Csizmady, akár 'Sizmady teszi, épen ideje volna már felhagyni a világbolonditással, mert kétségtelen, hogy Petőfi Sándor meghalt a segesvári csatában és az sem szorul bizonyításra, hogy Baia-Maren soha sem barátkozott sem timárokkal, sem suszterekkel, sem bőrcserző vargákkal.

Mintha darázsfészket zavartak volna meg, milyen felzudulás támadt erre a cikkekre! Jól megrágtá a penát Knopfstricker, jól megrágtá 'Sizmady, sőt talán még mások is, mikor a válaszhoz fogtak. Persze hogy jó

volna annak a sötét léleknek, melyet a bécsi kamarilla szült, ha a köllő egyszersmindenkorra eltűnt volna a magyar szivárványos égboltról. De nem tűnt el! És nem is volt olyan Petőfi, mint amilyennek ma hirdetni akarják, hogy megvette volna azokat a feltört marku iparosokat, akiknek szerény soraiban él Petőfi egyik leghűbb barátja 'Sizmady Sándor timármester! Mintha bizony kellett volna a nemes kiskőrösi korcsmáros fiának azok a cérnahangu, nyiffadt rengő-ringó udvarhölgyecskék Bécsben! Majd eldől, hogy ki volt a barátja, a baia-marei timár, vagy a cseh és morva főurak fonyradó leányai, a bécsi frajlák a Burgban! Addig is azonban, amíg a koronatanu visszatér a szibériai alkirályságából, ime közzéteszi azt a remek verset, melyet Petőfi, Teleki Sándor kérésére rögtönzött, kezében egy pohár sikárlói óborral a ligetben, miután először intett a kíséretében lévő gyorsiróknak. Hogy pergett a rim az ajkáról, olyan édesen hangzottak a szavai! Minden versszak végén megisméltődött a vers alapgondolata, a három jóbarát szoros együvértartozásáról: „*Mi három Sándorok.*“

A verset sokan megnevezték Pesten és megnevezték az egész országban, kivéve Baia-Maren, ahol most már kétségtelen bizonyítéknak vette még a legrosszabb akaratú mincfőnök is, hogy 'Sizmady legalább olyan jó barátja volt Petőfinek, mint Teleki Sándor grófnak. A mincfőnök sokáig sajnálta még azután is, hogy Knopfstrickert áthelyeztette pár nappal a vers megjelenése előtt egy másik bányakerülethez.

Knopfstrickert úgy ünnepelték a bucsubanketten, mint a legnagyobb magyarok egyikét. Kár, hogy elment, mert ettől kezdve az egész Petőfi-barátság kérdés nem öltött löbbé irodalmi formát. 'Sizmady miután sokat szomorkodott, barátja áthelyezés után beadott egy kérvényt a városi tanácshoz, melyben azt kérte, hogy engedjék meg neki az egyik erdőszlak saját költségén való rendbehozása, azé, melyben a szabadságharc előtt nagyon sokat tanácskozott fennkölt emlékü barátjával Petőfivel és Teleki Sándorral és engedjék meg az is, hogy a ház elé emléktáblát állítson. A városi ta-

nács örömmel ment bele abba, hogy az omladozó tanyát a tímármester rendbeszedesse és megengedte a tábla felállítását is, bár városszerle mindenki beszélte, hogy Petőfi soha sem járt a róla elnevezett tanyán. Az engedély megadásából később nagy bajok lettek, mert a tímármester saját szerzésű versét akarta rávésetni az emlékoszlopra:

Petőfi tanyája soh' sem volt e hajlék,
Nagy nevének e lak csak parányi emlék,
Előtte e tábla, hogy a vak is lássa,
Itt lakott Petőfi a 'Sizmady barátja.

Nagy vita indult meg a várost tanácsban. Senki sem hitte, hogy a Petőfi tanyán valaha is járt volna a költő, hiszen maga 'Sizmady is ennek adott kifejezést verstervezetében, azonban a Petőfivel való barátságát elég sokan hitték a tanácsurak közül is. A polgármester is hitte tíz év múlva, egy sokkal racionálisabb kor ezért buktatta ki székéből a tisztujításkor. A pártokvitája egyre tüzesebb lett, végül valaki azt a közvetítő-indítványt tette, hogy a nemesszívü, gyermektelen tímármestert, aki valószínűleg a városra fogja hagyni minden vagyonát, mégsem lehet megsérteni, nehogy a léhűtő Knopfstrickert legye meg örökösévé, vagy a kálvinista egyházat. El kell tehát a táblát fogadni avval, hogy a város tollforgató főjegyzője a verset egy kissé megcsiszolja, lehetőleg az első két sor érintetlenül hagyásával, mely kétségtelenül magán viseli az eredetiség bélyegét, az utolsó két sorból eltünteti a 'Sizmady nevéét. A főjegyző elvállalta a megbizást és az ő csiszolásában áll ma is emléktábla a nagybányai Petőfi tanya előtt:

Petőfi tanyája soh' sem volt e hajlék,
Nagy nevének e lak csak parányi emlék,
Ám megjegyzi róla minden emberöltő,
Hogy e tündérvölgyben megfordult a költő.

Nagy kár, hogy a táblán csak a főjegyző neve áll, a társszerzőről megfeledkezett a köfaragó.

Az ünnepélyes leleplezés nagy lelkesedéssel ment végbe. A rövidlátó 'Sizmady soha sem tudta meg a hamisítást, azonban a város sem örökölt tőle egy fillért sem, mert mégis az egyházra hagyott mindent.

A derék timármester sokáig várta még az ötvenéves terminus letelte után is Petőfi visszatérését, azonban végre is megunt a várakozást és szépen csendben elhalálozott. Temetésén ott voltak az akkor még életben levő negyvennyolcas honvédek, megérkezett a város függetlenségi pártu képviselője, megjött a halálfejes légióban elhalt két Knopfstricker fivér unokaöccse: Adolf is, akit ez alkalommal választottak meg a Polgári Kör diszelnökéül, kivonultak a tűzoltók, sőt a város munkapárti polgármestere is ott volt a temetőben. Minden szépen ment és nagy arányu volt a gyászpompa, mintha a Nemzeti Kaszinó temette volna a Kerepesi uli temetőbe valamely grófi halottját.

Csak a református papra haragudtak az iparosok módfelett. Az a hír terjedt el róla, hogy a főispánnak eladta magát és ezért nem volt hajlandó imán kívül egyéb vállalkozni a temetésen. A gyászbeszédet átengedte a luteránus papnak, aki igazi negyvennyolcas beszédet mondott, olyat, amely méltó volt Petőfihez és leghívebb barátjához.

Miért nem temette a református pap? Senki sem tudta biztosan. Az iparosok szemében mindig szálka volt ez a huzódása. Multkoriban a baia-marei egyházi anyakönyvekben lapozgattam és véletlenül rájöttem a huzódózás igazi okára. Nem a főispán volt ennek az előidézője, hanem azért nem vállalkozhatott, mert a Petőfivel való barátságot nem lehetett volna a gyászbeszédből kihagyni, ő azonban egyedül tudta a városban, hogy az egész barátság legenda volt csupán, melyet 'Sizmady Knopfstricker segítségével építgetett, mert mikor Petőfi 1847-ben Baia-Maren járt, az anyakönyv tanúsága szerint Csizmadia Ferenc timármester és neje Kerekes Berta 1841-ben született Sándor fiacskája hat éves volt csupán.





A nagy csizma, meg a kicsi topánka.

Írta: Donáth László, Suplacul de Barcău-i ref. lelkész.

A kertek alatt ösvény vitt a falu mellett kanyargó országútra. A legény azon igyekezett jóreggel a harmatos réteken át. Az uccákon nem volt kedve mutatkozni, nem kívánta, hogy falusfelei rácsudálkozzanak; se kárörvendőt, se szánakozót nem akart látni, az ő baján ugy sem segíthet sem egyik, sem másik.

A fák a reggeli napsütésben hosszú árnyékot vetettek útjára. Ugy nézte azokat, mintha a bánata meredezne hosszú sorban eleibe.

Posztó ujjasát panyókára vetette a vállán, kalapját szemére huzta; az egyikkel hetykélkedni akart, a másikkal búját takargatta, nem szerette volna, ha valami szembejövő belásson a lelkébe.

Míg az országutra kiért, senkivel se találkozott, de nem is kívánta. Mióta hazajött, mintha kerülte volna az embereket; egyetlen eggyel óhajtott volna találkozni, de az kerülte őt s nem akadt még az útjába, ami annak bizonyosan, de tán neki is csak szerencséje. Azonkívül még csak annak a leánynak szeretett volna a szeme közé nézni, akinek a szive majd meghasadt, amikor őt katonának vitték s aki mégis mással járta a menyasszony-táncot, mikor két esztendő múlva kiszabadult. . . .
Annak is csak egyszer, hogy valamit megmondjon a nézésével, aztán legyen boldog, hogyha olyan lelkiismerettel boldog

lehet, mert tőle már mehet a többi lány, nem lesz többet boldogja senkinek, még ha csillag lesz is a homlokán. Neki csak annyi ezután minden leány, mint az a por, amit az a veszetül vágató gépkocsi ver fel az országuton. Egy darabig gomolyog előtte, aztán a szél ellebbenti valamerre s nem marad belőle semmi.

— Nem a macskát?! hökken meg egy pillanatra, hát nem éppen egy leány alakja válik ki az előtte kavargó porfelhőből?! . . .

— Nohát, — gondolja magában ennek is ezerszer jobb lett volna ma délig aludni, mint jóreggel előmbe kerülni, mert én egy füst alatt utólérem s amit jó kedvemben mondogatok neki, még vénasszony korában is eszébe jut.

Szaporábbra fogta a lépését, az esze meg éppen futott, hol is kezdje, hogy a leányt minél előbb siróba juttassa? Azt már érezte, hogy míg a szomszéd faluig eljutnak, olyan roko-lyát szab neki, hogy lesz min a könnye barázdát hasítson, mert ennek a szerencsétlenségnek adja meg, amivel a másiknak tartozik. Minden lépésnél jobban forrott lelkében a felgyült keserűség, örült, hogy ily hamar reázdithatja az áldozatára s ha már valahára kiöntheti, azután tán megkönnyebbül. De a távolság is láthatólag fogyott minden lépésével s a leány alakját jobban szemügyre vehette. Így reánézve még csak leányocskára. Az az, járása, mozgása még szinte gyerekes. A csipőjét nem ringatja olyan bosszantóan, mint a nagy leányok, a karcsu dereka apró hullámokban hajlik jobbra-balra, ahogy kicsi kavics nyomán gyűrűzik a csendes víz. Még egyszer sem nézett vissza, hogy kíváncsiskodó pillantással megbiztassa az utána igyekezőt. Hát leányocskára no, az egyszer bizonyos, akivel nincs mit kezdenie. Mit érthetne az az ő bajából? No majd éppen gyermekkel áll szóba, hogy a szemébe ne vessen s ha mások megtudják, még mulassanak is az ő rovására! . . .

Már csak egy-két lépés lehetett közöttük, mikor a leányka visszanézett. Mosolygott, de mintha a mosolygásával félelmét akarta volna takargatni. A legénynek lelohadt a felforrt kedve s szinte szeliden nézett a halvány-piros leánykára.

— Jó reggelt hugocskám, — szólott mosolyogva — ugyan hova igyekezel ezzel a szapora járással, hogy az ember megizzad, amig utólér?

A leányka fogadta a köszönést, szeliden felelt a kérdésére:

— A városba mennék. Édesapám a mult héten egy csizmát szegődött, mára kész lesz, de ökeme nem mehet utána, mert még egy kis kaszálni valója volna, holnapra pedig kellene, mert vasárnap s a régivel még hétköznap se igen mehetne a templomba.

— Nő-né hugom, hát nem furcsa, — nevetett a legény — te az édesapád csizmájáért s én tudod-e, miért megyek?

— Igen, ha megmondja.

— Az édesanyám topánkájáért. Az én anyám már rég megszegődte, ezó'a tán el is adták, hogy nem ment utána, de azért megnézem.

A leányka édesen nevetett, ahogy mondta:

— Jaj, ha véletlenül egy csizmadiához mennénk! A maga édesanyjáét ki csinálja? Édesapám az övét az okuláros Vargánál szegődte. Tudja, a régi vár mellett.

— Édesanyám pont a fiatal Vargánál, de az onnan messze lakik, valahol a Maros felé.

— Nagy baj, a városig már nem félek s hazafelé megint lesz valahogy.

— Lesz-lesz, ha nincs egyéb dolgod, velem hazafelé is jöhetsz. Én csak megyek s jövök.

— Én is csak úgy s aki visszajő a vámhoz, megvárhatná a másikat.

— Jó, nem bánom, de csakugyan megvárj, ha te jössz ki előbb.

— Én meg, de maga se menjen tovább, ha még nem lennék ott.

— Né-né hugom, most látom, hogy erőst bizol bennem, hát legalább tudod-e, hova való vagyok?

— Hát én hogyan, ugyan biza?

— Akkor mond meg, melyik faluból jössz, hogy egy anynyit én is tudjak.

— Találja ki, — incselkedett a leányocska.

A legény megnézte, aztán a szemét is rajta felejtette a mikor látta, hogy a leányocska csak mosolyog a zavarán, kicsin mult, hogy nem kapta derékon a kis peszleket, de már mégis türtőztette magát, nehogy meglebbentse a lassacskán rétre szálló madaracskát. Aztán még valami vibrált benne a rossz szándékból is, amivel a nyomába szegődött. Csendesen felelt hát, szinte közönyösen:

— Így, a gunyádról ítélve, nálunkvaló is lehetnél.

— Ugyanbiza Imre bácsi, hát csakugyan nem ismer meg? Én a Kis Kovács Mihály leánya vagyok, még valami messze sem lakunk maguktól.

Te volnál Boriska, az a szikra leányocska?

— Abbiza, Boriska, de nem szikra s nem is leányocska... Tizenhétbe járok, elhiszi-e?

— Tizenhétbe?! . . . Nem én hugom, mig a jobb karommal meg nem érzem, hogy csakugyan leánysorba cseperedtél.

És csakugyan megölelte; a leány még nem is huzódozott, hisz csak természetes, hogy a legény az öleléséből tudja megmondani, leány-e már vagy csak olyan leányocska?

A mezőkön mindenfelé dolgozgattak, akik látták, mosolyogtak rajtok, de ők még a hangos kacagást sem vették volna észre . . . Mentek, mendegéltek beszélgetve, nevetgélve. Boriska egyre csak incselkedett, hogy őt Imre bácsi így el tudta felejteni. Imre pedig mind sürűbben nyult a leány derekához. Csuda-e, hogy észre sem vették s a város végén voltak?

Hát még hazafelé . . . Boriska csakugyan megvárta a vámnál, mert a legény egy kicsit megkésett, de hát a leánynak kell mindig a legényre várni . . . Aztán jöd géltek, de biz ők tán azt se vették volna észre, hogy már hazafelé jődögéltek, ha a Boriska vállán ott nem lóg az otromba nagy csizma s a legény karján a kicsi topánka. Enyje no, hisz ezt már rég meg is cserélhették volna . . . Meg biza, ha meggondolják, de Istenem, hol jár ilyenkor a fiatalok esze?! . . .

— Né-né kis Boriska, azt a csizmát add ide már a manóba, hisz ez a topánka mégse lehet olyan nehéz, aztán ahogy nézem, ez az atyafi is, aki elmenne mellettünk, olyan formát gondolhatott, hogy én a te topánkádat viszem, te pedig az én csizmámat, azért vigyorgott úgy a bajusza alatt. Add ide no, hátha neked is könnyebb lesz valamivel.

Megcserélték és csakugyan mintha könnyebb lett volna aztán minden . . . Mentek, mendegéltek, le-leültek, ha fáradtak nem voltak is s folyton nevetgéltek, pedig ahogy hazafelé közeledtek, mintha szemlátomást szomorubbak lettek volna s mind lassabban mentek volna . . . Annyit hát elértek, hogy a falu alatt rájuk alkonyodott. Imre ott megint az ösvény felé vágott. Boriska a rendes uton akart menni, hát búcsuztak.

— Te leányka, valamelyik este elmennék hozzátok, ha szívesen látnál.

Boriska azt mondta:

— Nálunk az a szokás, hogy a leánykához nem járhatnak a legények.

— Hát akkor a nagy leányhoz megyek, te csitri, te, de előbb csókolj meg, hogy lám, leányos-e már a csókod?

Szabadkozott, huzódozott, de a két kemény kar szorosan ölelte s a csókra csók csattan. Boriska egy jó darabig számolta magában, aztán mégis belezavarodott, mert a végén már szédült is.

Mikor elváltak, a legény félrevágta a kalapját s füttyőrészve mendegélt a kertek alatt... Boriska szemlesütve ment fel a nagy uccán, olybá tűnt az egész, mintha álmodt volna, csak akkor ébredt fel, amikor az édesapja megkérdezte, hogy azt a fityfiritty fehérnép topánkát keztyünek hozta-e, vagy mi a jóféle csudának?

Balog Mártonnénak is elállt a szivverése, mikor a rémitő nagy csizmát meglátta.

— Te fiam, te, észnél vagy-e? csapta össze a két kezét.

Imre is megdöbbsent, mertilyent még ő se pipált, csóválta a fejét, szégyenkezett, mint a tettenkapott gyermek.

— Mond meg fiam, észnél vagy-e? — sápitott tovább az édesanyja.

— Én nem tudom édesanyám, — felel nagy későre — de elmegyek és megkérdem Kovács Boriskától, a Kis Kovács Mihály leányától, mert ha eszem nélkül vagyok, ő vette el, annyit tudok.



Legnagyobb bűn: a kétségbeesés.

Ez a bűnök koronája;

Mínthogy az nem más,

Míni a legsötétebb

Istentagadás.

Petőfi.



Irattejesztésünk.

Egyházkerületünk irattejesztésének megszervezését az 1927. évi júniusi egyházkerületi közgyűlés rendelte el, mikor elfogadta a belmissziói bizottság elnökének javaslatát és kimondotta, hogy az irattejesztést szoros kapcsolatba hozza az egyházkerület központi hivatalával s a központi irattejesztésnek minden lelkeszi hivatali kötelezett fiókja. Felhívta az esperes urak ulján a kebelbeli lelkeszeket, hogy rendeléseiket tegyék meg és mi dent kövessék el, ugy anyaszentegyházuk érdekében, mint tulajdonunkunk megkönnyítése végett is, hivaiknek vallásos iratokkal való ellátására és lelki építésére. A közgyűlés a Református Árvaházi Képes Naptár kiadását is az irattejesztés feladatáknak jelölte meg.

Közel tíz esztendeje áll már fenn kerületi irattejesztésünk. Foglalkozik első sorban a Biblia és az Énekeskönyv terjesztésével; kiadja Naptárunkat, e mellett azonban már több jeles író szerzeményeit jelentette meg; pl. László Marcella gyermek szindarabjait, Tereh Géza „Közelebb Hozzád!” c. verses kötetét, Sárközi Lajos: „Az éldott orvos” c. imádságos könyvét s a Családi Tűzhely Mellé c. füzetek egész sorozatát és megindította nagyszerű néplepünk, a Református Jövőt.

Nem lesz érdektelen, ha egy kis kimutatást közlünk arról, hogy gyűlekezetenként milyen forgalma volt irattejesztésünknek az utolsó tizenöt hónap alatt. Olvasóinkat arra kérjük, hogy az alábbi adatok ösmeretében még buzgóságosabban támogassák egyházkerületünknek ezt a nagyfontosságú vállalkozását, amelynek jövendője felől a legjobb reménységben lehetünk.

De hadd beszéljenek magok a számszerű adatok.

I.

A Református Árvaházi Képes Naptár 1935-ik évfolyamából elfogyott:

- 2 drb. Fratelia, Pelisor.
- 5 drb. Bodó, Dindette, Sanmicolaul de Munte.
- 6 drb. Semlac, Parhida, Tarcea, Hodis.
- 10—15 drb. Ciavos, Clopodia, Cauceu, Paleu, Uilacul de munte, Ineu, Santaul Mare, Sisterea Leș, Alois, Cris'uc, Roșiori, Vaida, Buduslau, Cubulcu', Olosia, Santimreu, Chef, Mișca, Pșcol', Atea, Câmpu iung la Tisa, Martineșii, Babeșii, Culciul Mic, Lazuri, Dorolj, Livada, Livada nou, Dăra, Corod, Bereu, Turulung, Vama, Chiarac, Chloroc, Boiu, Tămașda, Ghenci
- 15—20 drb. Manastur, Dumbra-va, Tipari, B.harea, Saldobagiu de Munte, Santaul mic, Poșalaca, Ciocata, Abram, Adoni, Simion, Cădea, Pușlaca de Barcău, Adrian, Botiz, Boghiu, Dabolj, Agru, Hrip, Culciul Mare, Chesereu, Tar-na Mare, Nisipeni, Carășeu, Odoreu, Tamașeu, Domanești, Sanmicleu, Ant, Adeu, Cermenii, Sanleani, Valcani.
- 21—25 drb. Borș, Telăchiu, Uilacul de Criș, Suplacul de barcău, Salacea, Saniob, Tauteu, Abramuj, Joiib, Remetea Ovasului, Potau, Pelin, Berea, Șebis
- 26—30 drb. Pergul Mic, Moșnița noua, Cacuciul nou, Niuved, Tamașeu, Târgușor, Che-rechiu, Mediașul Aurii, Boci-coiul mare, Oar, Doba, Vetiș, Andri'd, Ghirișa, Irina, Mofli-nul Mic, Jarmata neagră, Uisenteș.
- 31—35 drb. Bunea mică, Sant-ion, Cetariu, Vadul lui Carol al II lea, Balc, Lutreni.
- 36—40 drb. Nădlac, Sculia, Ora-vișa, Fughiu, Oșorheiu, Diosig în Blhor, Galospetreu, Micula, Abrud, Zerind, Vânători, Ar-pășel Decebal
- 41—49 drb. Tormac, Aleșd, Oto-mani, Baia Sprie, Tăut.
- 50 drb. Săcueni, Amaș, Orașul nou, Hal neu, Dobra, Curtiu-șeni, Carei, Șoncoius, Reme-tee, Finiș.
- 55—60 drb. Caranșebeș, Lipova, Lugoj, Urvind, Ada, Seini, Capleni, Sanislau, Ceica.
- 65—70 drb. Reșița, Craidorolj, Tileagd, Salard.
- 74 drb. Marghita.
- 80—90 drb. Uilacul de Beiuș, Ineu, Pancota, Tinca, Tau'il Magheruș.
- 100 drb. Berveni Beiuș, Tarcaia.
- 120 drb. Valea lui Mihai.
- 130 drb. Viile Satu mare.
- 140 drb. Arad, Chișineu Criș.
- 145 drb. Timișoara.
- 180 drb. Satumare Minjiu.
- 210 drb. Sighet.
- 260 drb. Salonta
- 741 drb. Oradea (olaszi 454, ujbáros 138, Velence 80, Réti 70 drb.)

II.

Református Jövőbői járatott:

- 1 drbot. Semlac, Leș, Cris'ur.
- 2—5 drb. Joiib Pelișor, Livada nouă, Turulung, Adeu, Adoni, Budu lev, Ghioroc, Sanleani, Bodo, Fiz ș, Hodis, Poșolaca, Cubulcut, Geloșpetre u Pișcol', Abramuj.
- 6—10 drb. Bunea mică, Ciavoș, Saldobagiu, Parhidz, Olosig, Tarcea, Sannicolaul de Munte, Chef, Medi șul Aurit, Câmpulung la Tisa, Bocicoiul Mare, Odoreu, Dindești, Cermeu, Ceica.
- 11—15 drb. Clopodia, Nadlec, Santaul Mare, Vaida, Cadea, Cherchiu, Amași, D bolj, Hrip, Babești, Lazuri, Tarna Mare, Nisipeni, Bereu, Vetș, Tăut, Boiu, Zerind, Tamașda, Finiș.
- 16—20 drb. Manaștur, Dumbra-va, Caranșebes, Lipova Redna, Causceu Paleu, Tileagd, Cacusciul nou, Urvind, Vadul lui Carol al II-lea, Sisterea, Bolc, Roșiori, Abram, Mișca, Boghiu, Remetea Orașului, Taulii Maghareni, Amtud, Oer, Petin, Corod, Carașeu, Satu-mare Mințu, Sannicolau, Ulscul de Beiuș, Ineu, Jarmata neagră, Remetea, Vânător, Baia Sprie.
- 21—25 drb. Sculia, Valceni, Ceteriu, Niuved, Suslacul de barcău Simion, Tautu, Atea, Botiz, Marlinesești, Culciul Mare, Potau, Doba, Tamașeni, Andrid, Ghenci, Irina, Craidorolj, An', Luntreni, Sebiș, Ghiaroc.
- 26—30 drb. Peregul mic, Telechiu Tamașeu, Uilacul de Criș, Albiș, Tărgușor, Santimreu, Olomani, Sanjob, Orașul nou, Culciul mic, Turulung, Dobra, Soncoiuș.
- 31—35 drb. Fugbiu, Diosig in Bihor, Apa, Micula, Livada, Chepleni.
- 36—40 drb. Tipari, Al șd, Uilacul de Munte, Santaul mic, Ineu, Pușlaca de Barcau, Salacea, Agru, Seini, Berea, Ghirisa, Saniclu, Arpașel Decebal.
- 41—45 drb. Santion, Borș, Chesereu, Adrian, Domanești, Tinca.
- 46—50 drb. Fratelia Curtiușeni, Tarcaia.
- 51—56. Lugoj, Ciocaia, Marghita, Mostinul mic, Bihares.
- 60—68 drb. Moșnița nou, Oșorheiu, Beiuș, Ginta, Zerind.
- 70 drb. Vile Saumare.
- 71 drb. Uisenteș.
- 75—78 drb. Salard, Săcueni.
- 85 drb. Episcopia.
- 90 drb. Chișeneu—Criș.
- 100 drb. Berveni.
- 103 drb. Halmeu.
- 110 drb. Sighet.
- 115 drb. Baia Mare.
- 120 drb. Tormac.
- 144 drb. Valea lui Mihai.
- 150 drb. Arad, Timișoara.
- 160 drb. Carei.
- 180 drb. Reșița.
- 200 drb. Salonta.
- 416 drb. Oradea (Olaszi 200, Ujváros 65, Velence 60, Rét 90.)
- 480 drb. Satu Mare.

III.

Bibliát, énekeskönyvet s egyéb iratot elárusított:

- 1—25 lei értékűt. Mănăstur, Sântion, Botiz, Turulung.
- 26—50 lei értékűt. Bodo Parhida, Cheş, Atea, Peleşor, Petin, Odoreu, Bereu, Babeş'i.
- 51—100 lei értékűt. Sculia, Albiş, Cristur, Roşiori. Buduslau, Olosig Simion, Agru, Ghirocc, Finiş.
- 100—150 lei értékűt. Clopodia, Cauaceu, Santaul mic. Urvind, Ambud, Pancofa, Tamaşda, Oar, Târguşor.
- 151—200 lei értékűt. Biharea, Adrian, Amaş, Dara, Ant, Medlaşul Aurit, Cermeu.
- 201—250 lei értékűt. Poşalaca, Cadea, Căpleni, Mişca.
- 271—336 lei értékűt. Remelea Oraşului, Curtuuşeni, Ghirocc, Boiu.
- 360—400 lei értékűt. Lazari, Corrod, Tamaşeni, Remelea, Santaul mic.
- 410—446 lei értékűt. Fughiu, Paleu, Băghiş, Căraşeu Ghenci.
- 471—498 lei értékűt. Telăchiu, Balc, Santimreu, Sâniob, Iojib, Dobra.
- 504—550 lei értékűt. Puşlaca de Barcău. Adeu, Ghărac.
- 552—570 lei értékűt. Ţipări, Pişcolt, Săcueni, Livada.
- 616—660 lei értékűt. Celariu, Andrid, Irina, Moftinul mic, Sarleani, Ineu.
- 720—797 lei értékűt. Bunea Mica, Bodo, Sîsterea, Cherechiu, Apa, Arpaşel Decebal, Boş, Martineş'i.
- 812—888 lei értékűt. Nadlac, Adoni, Câmpu'ung la Tisa, Patau, Sanmiclau.
- 909—927 lei értékűt. Santaul mare, Abramuş, Nisipeni, Domaneş'i, Tăul.
- 1012—1071 lei értékűt. Hodiş, Telechiu, Luntreni, Zerind.
- 1200—1230 lei értékűt. Lipova Radna, Berea, Ceica.
- 1253—1274 lei értékűt. Olomani, Hrip, Culciul mic, Saţu mare, Mişiu.
- 1306—1350 lei értékűt. Caranşebes, Valcani, Baia Sprie, Halmeu, Doba, Vama, Şebiş.
- 1406 lei értékűt. Lugoj.
- 1435 lei értékűt. Tautii Magiareus.
- 1492 lei értékűt. Niued.
- 1606 lei értékűt. Oraşul nou.
- 1630 lei értékűt. Berveni.
- 1662 lei értékűt. Ghirişa.
- 1690 lei értékűt. Tau'eu.
- 1709—1737 lei értékűt. Diosig în Bihor, Cubulcut.
- 1773—1792 lei értékűt. Sanisla, Alăşd.
- 1830 lei értékűt. Oşorheiu, Micula.
- 1953 lei értékűt. Dumbrava.
- 2092—2118 lei értékűt. Tamaşeu, Chăşereu.
- 2228—2270 lei értékűt. Jarmata reagră, Ginta.
- 2300—2350 lei értékűt. Suplacul de Barcău. Viile Saţu mare.
- 2390 lei értékűt. Fratelia.
- 2500—2572 lei értékűt. Reşşe, Valea lui Mihal, Galoşpetreu, Marghita.
- 2602 lei értékűt. Salacea.
- 2665 lei értékűt. Uilacul de Beluş.
- 2684 lei értékűt. Abram.
- 3716 lei értékűt. Episcopia.
- 2782 lei értékűt. Oravişa.

3247 lei értékűt. Peregul mic	5500 lei értékűt. Sighet.
3402—3437 lei értékűt. Salard, Ciocăia, Soncoiuş	5712 „ „ Uisenteş.
3643—3684 lei értékűt. Ula cul de munte, Craidorolj.	5834 „ „ Beiuş.
3916 lei értékűt. Seini.	5930 „ „ Cărei.
3991 „ „ Vaida.	6069 „ „ Tileagd.
4060 „ „ Văcători	6409 „ „ Arad.
4767 „ „ Tinca.	9501 „ „ Timişoara.
4875 „ „ Ulacul de Criş, Baia Mare.	9742 „ „ Salonta.
5374 lei értékűt. Tormac, Moş- niţa noua.	12068 lei értékűt. Chişeneu Criş.
	13576 lei értékűt. Satu Mare.
	21112 lei értékűt. Oradea (Olaszai 9865, Ujváros 3453, Velence 5455, Réi 2359)

Nincs sirja annak, aki élő gondolatokká változott.

Egy egyszerű hívő, aki a Bibliáján és a kiskátéján nem lát túl, de ami azokban van, azt lelke mélyén átélte, sokkal többet tud az élet értelméről, céljáról, értékéről, a világ lényegéről és a dolgok ősjelentéséről, mint akárhány doctor philosophiae . . .

Az igazságot az méri, hogy mennyi élet támad belőle.

Nem a nagy gondolatok teszik széppé a világot, hanem a nagy érzések; nem abban van az élet mértéke, hogy mekkorát tud kérdezni a szellem, hanem abban, hogy miket tud felelni a szív; egyetlen jó tettben sokkal több bölcsesség van, mint a legmélyebb filozófiában s az őszinte jóakarásban nagyobb titkok, felségesebb törvények és mélységek rejlenek, mint a csillagvilágok miriádjában.

A derék ember nemcsak diszplánta a történelem kertjében, hanem gyümölcsfa, amely meghozza a maga lelki szüretjét . . .

A kálvinista ember Isten kezében eszköznek érzi magát s ezéért a legelszán'abb a harcban és legalázatosabb a diadalkor.

Dr. Ravasz László.



Lorántffy Zsuzsánna.

Írta: B. Hajós Terézia.

Tavaszk jött.

A pataki várban, Lorántffy Mihály sirján kivirultak a narcisok, a tulipánok. Zsuzsánna, az apátlan, anyátlan árva hűséges gonddal ápolta halottjai sirját.

Alig volt 15 éves, de lélekben már komoly nővé érett. Nem érdekelte a tánconfigura, a társasjáték, de mint a vár urnője, mindenre kiterjedt figyelme. Minden vágya az volt, hogy atyjának tett ígéretét beválthassa. Hogy Isten, hazája, nemzete dicsőségére élhessen, dolgozhasson.

Tanult sokat, buzgón, szorgalmasan. Nevelőjét, Szepsi Latzkó Máthé prédikátort valóságos csodálatba ejtette találékony okosságával, lelke gazdagságával. Mindenkin segíteni akart mélyszéges szeretettel. Mások iránt elnéző, megbocsátó, de önmagához szigorú volt. Minden megkezdett munkáját erős akarattal, kitartó állhatatossággal be is fejezte.

Páncélba öltözött, éppen vivőleckére készült, mikor egy hajdu jelentkezett előtte.

— No Tamás, mit hoztál a tarsolyodban? Jót, rosszat?

— Alázatosan jelentem, a környéket elöntötték a rablók. Látták az őrsök. A falvakat kirabolták, felgyújtották. A majorost is meggyilkolták. Egyrészők erre irányodott. A kürtös fegyveres lovasokat jelez, a víz erényába poroszkálnak.

Zsuzsánna tűzbe jött.

— Töltsetek ágyukat!

— Ha szabad szólanom, azmondó volnék, csak csinyján a tüzzel, kár a puskaporért. A borsódi főispán ötszáz aranyat

tüzött ki a vezér fejére. Mondok néhány darabanttal kirugtatnánk a várból a nádasba, a füzesbe elrejtőznénk, osztég körülkeritenénk és elfognánk a főharamiát. Ifju Rákóczi György ötszáz aranya verné a markunk, — no meg a dicsőség — pödörte meg bajuszát elégedetten Tamás.

— Küldjed bé az udvarbirót és a hadnagyokat haditanácsra.

— Igenis instálom.

Közben Zsuzsánna hugaiért küldött. Minden eshetőségre elkészült. Felrendelte őket a márvány-csarnokba, a titkos szoba közelébe. Török bábuikat is utánuk küldte Siposnéval.

A haditanács után kiosztották a várpuskákat, megnövelték az őrséget, különösen az élelem és a lőszerraktár előtt. A katonaság egy része kivonult a várból. A Bodrog partján, az ut két oldalán helyezkedtek el. A füz kitünő rejtekhelyet nyújtott. A várbástyákon ott járt Zsuzsánna, mint várkapitány.

— Micsoda pompás hadvezér, a mi szelid kis angyalunk! Csóválta fejét Máté prédikátor.

A nap már bucsuzott, aranyba vonta nyugaton az eget. Imádkozott.

— Uram! Felséges atyám! Légy könyörületes irántunk és engedd, hogy megvédelmezhessem hugocskáim és a várat, atyám várát. Fogd meg a kezem és vezess. Légy segítségem, tanácsadóm.

Paripája nyerítése ébresztette fel áhítatából. Ott kapálódzott, nyerített a bejárat előtt.

— Persze ebben az időben szoktam kilovagolni, — vergette meg Zsuzsánna hollófekete kedvenc lova nyakát. — Türelmetlenkedtél, pajtás?

Bizony Rigó elunta a várast. Addig ráncigálta kötőfékét, míg eloldódott és a paripa megszökött az istállóból. Jelentkezett a szokott helyen. Csak a nyereg hiányzott róla. Imre, a lovász is az ellenséget leste.

Zsuzsánna jelnek vette, hogy lova ott várta. Négy darabant vett maga mellé s a csapat után indult.

Ezalatt, hol ügetve, hol poroszkálva közeledett a kis csapat Patak felé. Fáradtnak látszottak, nagy utat tehettek. A vezér, természetes dalia, alakja kimagaslott, amint az ut porából előtűnedezték.

A patakiak nem sokat teketóriáztak. Ráütöttek a mit sem sejtőkre. Egy-kettőre körülkerítették őket. A megtámadottak

visszahőkölve a kardjukhoz kaptak, a lovak is riadtan ágaszkodtak.

— Kik vagytok? Mit akartok? — szólalt meg csengő hangon a vezér.

— Add meg magad! Patak vár foglya vagy haramia.

A vezér büszke fejét magasabbra kapta. Aztán, hogy körülvitte tekintetét a katonákon, leeresztette kardját.

— Kár lenne vért ontani! — mondta mosolyogva, de kíséretéből néhányan védőleg eléje ugrott.

— Vissza — parancsolt rájuk a vezér.

— Foglyotok vagyok, de hozzám ne nyuljatok! Hol az urnőtök?

Hátulról megszólalt az egyik:

— Ippeteg itt jó!

Ketté vált a kör. Ám a fegyverek még mindig a vezérre néztek.

Zsuzsánna már messziről látta, hogy katonái körülfogták az ellenséget. Nehéz sisakját megnyugodva a karjára füzte, az esti szellő barna haját lengette. Hogy odaért, a vezér mélyen meghajolt.

— Ejnye, ejnye hugám, Lorántffy Zsuzsánna, Patak violája, hatalmas nagy várnak gyenge virágszála, így fogadják Patakon a vendéget?

Zsuzsánna csillagszeme nőtt, nőtt a csodálkozástól, orcája biborba gyulladott.

— Bocsásson meg kegyelmed, felsővadászi Rákóczi György — köszöntötte. A környéken fosztogatók járnak és tekegyelmed tüzött ki ötszáz aranyat a vezér fejére.

— Haramiavezérnek önmagam elfogtak! — kacagott Rákóczi. — Mi tagadás, rabja vagyok kegyelmednek s talán, — halkította le hangját — az is maradok.

*

Még abban az esztendőben házasságot kötöttek. Harminckétévi házasságukban, egész földi utjukban minden törekvésük az volt, hogy a hazát szabaddá, a nemzetet virulóvá és egymást boldoggá tegyék. Ezt bizonyítják Lorántffy Zsuzsánna és I. Rákóczi György erdélyi fejedelem reánk maradt, mélységes szeretetet eláruló levelei.

— Hallgassátok csak Rákóczi György bucsulevelének utolsó szakaszát, amelyet feleségének, Zsuzsánnának irt:

— Köszönöm édesem a Te énhozzám való igaz szeretetedet is, kit mind jó s gonosz állapotomban Te hozzám bőségesen megmutattál, kiért a mennynek, földnek teremtő Istene mind lelkedben, testedben áldjon meg s jövődőben is az örök dicsőségben egymással egyesítve is dicsérhessük a mi jó Istenünket . . .

Semmi kárhoztatás.

Luther Mártonról beszéli a régi rege, hogy egyszer az ördög odalépett betegágyához és így szólt neki: »Te biztosan a pokolba kerülsz, mert nézz ide, milyen hatalmas listája van a kezemben a gonoszágaidnak«. Luther a listaára tekintett és nyugodtan kérdezte: »Ez az egész?« Az ördög így felelt: »Nem, ez még nem az egész«. És felidézte Luther emlékezetébe bűneinek megszámlálhatatlan sokaságát, amelyeket gondolatban, szóban és cselekedetben elkövetett. A beteg megint megszólalt: »Ennyi az egész?« »Nem, még ez sem minden — felelt a Sátán, — még a vallás szent dolgaiban való tévedéseidet nem említettem«. Befejezve a harmadik hosszú lajstromot, így szólt: »Látod ily, szörnyű vétkek terbelik életedet. Nem remeg a szived?« Luther azonban harmadszor is így válaszolt: »Ennyi az egész? Vedd a jegyzékeidet s ird alájuk: Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának vére megtisztít minden bűntől«.

Tisztelettel tudatom, hogy az 1858. évben alapított

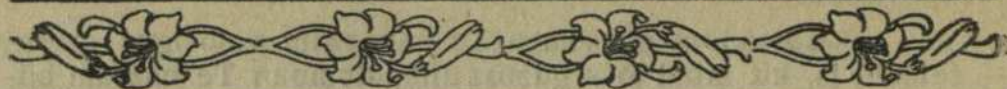
**Velszlovits Adolf és Fia „CONCORDIA“
Első oradeai temetkezési vállalatot
teljes felszerelésével megvettem**

és azt felújítottam. A vállalatnál több évtizedes vezetői működésem alatt alkalmam volt a gyászoló közönség igényeit minden vonatkozásban megismerni. — Új vállalkozásomban ígérem, hogy az intézet iránt évtizedeken át megnyilvánuló közszert bizalmat feltétlen továbbra is ápolni fogom és minden igyekezéssel azon leszek, hogy a n. é. közönségnek gyász esetek alkalmával minden ügyes-bajos dolgában becsületesen rendelkezésére álljak.

Erdélyi Sándor
a „CONCORDIA“ Temetkezési Vállalat

Telefon: 520 üzlet.

tulajdonosa. Telefon: 500 lakás.



A koldus veréb.

Irta: Jókai Mór.

Egyszer a budai hegyek közé menve, valami pákosz siheder élém áll egy madárral, még pedig verébbel, hogy vegyem meg. Olyan nagyon kért, hogy vegyem meg, hiszen csak egy krajcár kell érte. Hogy lehetne egy verébért többet kérni egy krajcárnál.

Nekem ugyan a világon akármire másra volt szükségem, csak verébre nem; hanem azt gondoltam, hogy ennek a fiunak nagyon kell ez a krajcár; ennek a verébnek pedig nagyon kellene a szabadság; hát csak megvettem a jámbort.

A sváb kölyök szaladt a krajcárral, hogy vissza ne hívassam vele, én pedig tenyeremre tévén a madarat, hogy repüljön, ahova akar.

De az csak nem repült sehova a jámbor, hanem ült a tenyeremen nagy gubbaszkodva, felborzolt tollakkal s csak a fejét emelgette felém.

Közelebbről nézve észrevettem aztán, hogy a kis madárnak az egyik lába eltörött, hihetőleg a törben vergődése közben s csak a bőrfoszlánynál fogva függ azon.

— Már ezen majd segítünk, — mondám a jámbor szenvedőnek s elővéve oltókésemet, szépen lemetszém vele az összezuzott csontot. Én bizony szívesen oltottam volna szegényeknek mindjárt másik lábat is be: de ámbár ojtott lábu emberekrekről már hallottam, ojtott lábu madarakat nem ismerek; s ehelyett zsebemben hordott viasszal és gyolcs-szatyínggal, mint aféle kertészember, bekötém az amputált lábat. Nem tudom, helyesen cselekedtem-e, mert sebész nem vagyok.

— Látod, verebecske, — mondám — ez rád nézve éppen nem hiba, hogy most már csak egy lábad van, ugyis két lábbal is csak egyet szoktál lépni, ez tehát nálad nem tesz különbséget. Most már repülj Isten hírével.

Szót is fogadott, elrepült s láttam, hogy felszáll egy fára s megtudott biz az állani egy lábon is.

Hetek is elmultak azután, amidőn egy délben családommal a szabadban reggelizve, egyszer csak egy fakó veréb odareppen elénk s a legotthonosabb barátsággal kezdi magát bemutatni. Előbb csak ott fityfirikel a porban, köszörüli az orrát a földhöz, ami sajátságos tisztelgési forma lehet a verébnemzetnél, azután mind közelebb jön, a fejét, a farkát billegetve, mórrikál, mint valami jó ismerős.

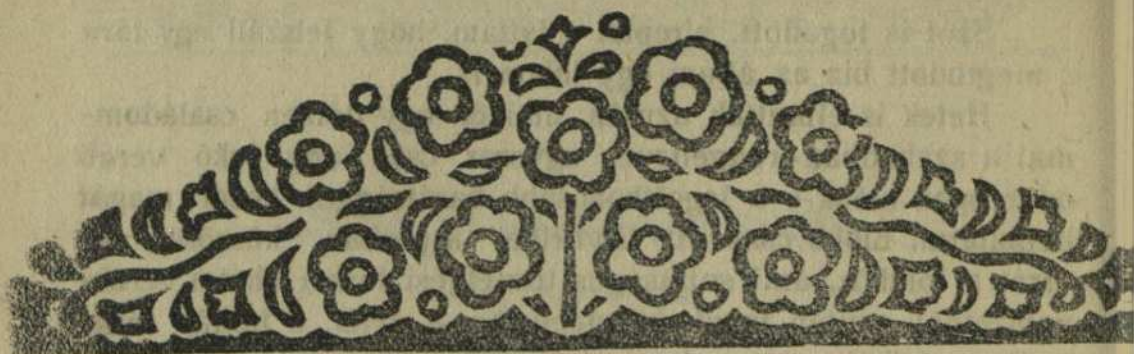
— Nézd, — mond a nőm — ennek a madárnak csak egy lába van.

Valóban, az én sánta madárkám volt az. Honnan tudta ki, hogy én hol lakom? hogy tudott utánam jönni? micsoda ösztön vagy észjárás sugta meg neki, hogy ez az ember, aki engem nem evett meg, mikor foglya voltam, bizonyosan ennem is ad ezentul? Elég az hozzá, hogy attól fogva minden reggel, délben és uzsonnakor megjelent az én koldus verebem az asztalnál. Odalippegett szép alázatosan csiripelve, mintha mondaná: adjanak ennek a szegény koldusnak, az Isten nevében, valami kis morzsát; egy kezem, egy lábam elvesztettem a lépvesszőn, odahaza is két neveletlen árvám éhezik, az apjukat levágta az ölyv, a gonosz ellenség, ne sajnáljanak egy falat kenyeret a szegény koldustól.

Nyár vége fele szavainak bizonyosságául el is hozta magával két felnőtt fiacskáját. A két nagyfejű, sárga száju kamaszt odaállította egy rózsasövény mellé, maga pedig odajött őket bemutatni és kikérni számukra jövődöbéli pártolásunkat. Azután felszedegette a neki hányt kenyérdarabkákat s visszament hozzájuk, felosztotta az alamizsnát közöttük anyailag s csiripelt hozzájuk erősen; bizonyosan ilyenformát mondhatott nekik: látjátok ti nagy kamaszok, ide s tova magatok szárnyára fogtok kelni. Hát ezután csak idejőjjetek ti is. Itt ti is kaptok morzsalékot, itt nincsen sem macska, sem lépvessző, sem verébfogóvas. De azután szépen viseljétek magatokat, gyalázatot ne hozzatok a fejemre. A fáról nem szabad leenni a gyümölcsöt, hanem kéztől kell várni. Köszönjétek szépen!

Nem is bántottak a verebek az én kertemben semmi gyümölcsöt. Ennek egyik oka különben az is lehet, hogy még eddig egy szem gyümölcsöm sem termett.





A világ legszebb rózsája.

Irta: Andersen A.

Volt hajdan egy hatalmas királyné, akinek a kertjében minden évszaknak és a világ minden országának leggyönyörűsebb virágai nyiltak, de a királyné legkivált a rózsákat szerette s volt is ott mindenféle fajta, a vad fölfutó rózsától kezdve, melynek zöld levelei almafaillatot árasztottak, a legszebb provencei rózsáig; a palota falának mentén nyiltak a rózsák, felkuszta az oszlopokra, ráfonódtak az ablakramákra, be a tornácokra és az összes termek mennyezeteire és mind-egyik rózsafajtának más volt az illata, színe és alakja.

De bent a palotában gond és szomorúság tanyázott: a királyné betegen feküdt az ágyában s az orvosok kijelentették, hogy meg fog halni.

— Egy dolog mentheti meg az életét! — mondotta az orvosok között a legbölcsebb. — Hozzátok el neki a világ legszebb rózsáját, azt, amely megnyilatkozása a legfensőbb és legtisztább szeretetnek; ha ezt meglátja a szeme, mielőtt megtörnék: akkor életben marad.

És ifjak és vénak jöttek mindenfelől s elhozták a legszebb rózsákat, amelyek mindenfelé a kertekben nyiltak, csak hogy az a rózsza nem volt köztük; a szeretet kertjéből kellett elhozni azt a rózsát. De ott is vajjon melyik szál rózsza volt a legfensőbb, legtisztább szeretet megnyilatkozása?

És a költők énekeltek a világ legszebb rózsájáról s mind-egyik a magáét vallotta annak. És üzenet ment szét az egész

országban minden szívhez, amely szerelemtől dobogott és üzenet ment minden rangú és minden korú emberekhez.

— Még senki sem nevezte meg azt a virágot, — mondotta a doktorok bölcse. — Még senki sem mutatott rá a helyre, ahol teljes pompájában kivirult. Nem Romeo és Julia, avagy Valborg koporsójának rózsái, ámbár ezek a rózsák mindenkor fognak illatozni a szálló dalban és regében s nem is azok a rózsák, melyek Winkelried véres lándzsáiból sarjadztak elő, abból a szent vérből, amely a hős szívéből csurgott, amikor meghalt a hazáért, ámbár nincs ennél édesebb halál és nincs rózsza, amely pirosabb volna az ott hullatott vérnél. És nem is az a csodavirág, amelynek egy férfi magányos szobájában odaáldozza friss életének esztendőkön által, hosszú, álmatlan éjszakákon: — nem a tudomány bűvös rózsája.

— Én tudom, hogy hol virul! — mondotta egy boldog anya, aki gyöngé kisdédével odalépett a királyné fekvőhelyéhez. — Tudom, hol lehet ráakadni a világ legszebb rózsájára. Arra a rózsára, mely a legfensőbb és legtisztább szeretet megnyilatkozása. Az én édes gyermekem viruló arcán nyílik, amikor az álomból felülvélve fölveti két szemét és szívének egész szeretetével mosolyog felém.

— Szép az a rózsza, de van még annál szebb is! — mondotta a doktorok bölcse.

— Igen annál sokkal szebb! — mondotta az asszonyok közül az egyik. — Én láttam, nem nyílik sehol fenségesebb, szentségesebb rózsza, de halovány volt, mint a tearózsza szirmai; láttam őt a királyné arcán; letette koronáját és a hosszú, kinterhes éjszakán maga hordozta gyermekét, zokogva csókol-

NE FESSE HAJÁT:

Hajfestés nélkül visszakapja haja eredeti színét ha FLOREAL HAJREGENERATORT használ. Semmiféle festékanyagot nem tartalmaz. A haj magába szívja ezen hajvizet s így a haj kellő táplálékot nyer, minélfogva az őszülő hajszálak rövid idő múlva egészséges és természetes színt és megfelelő sűrűséget érnek el. A Floreal hajregenerator erősíti, szépíti a haját és a hajhullást is megszünteti és megakadályozza az őszülést a legmagasabb korig.

KÉPVISELET:

DROGUERIA CENTRALA PAP KÁROLY

ORADEA, BULEVARDUL REGELE FERDINAND No. 9

gatta és Istenhez fohászokodott a gyermekért, ahogy csak egy anya tud fohászokodni a rettegés óráiban.

— Szentséges és csodálatraméltó a bánat fehér rózsája a maga nagy erejében, de mégsem a legszebb rózsája.

— Nem, a világ legszebb rózsáját az Ur asztala előtt láttam, — mondotta a jámborszivü öreg püspök. Ugy ragyogott szemem láttára, mintha egy angyal arca jelent volna meg előttem. A fiatal leányok az Ur asztalához járultak, megújították a szent keresztséget és rózsák pirultak és bágyadoztak az üde arcokon; s ott állt egy ifju leány, aki lelkének teljes makulátlan tisztaságával és szeretetével tekintett fel az Istenéhez; ez volt a legfensőbb és legtisztább szeretet megnyilatkozása.

— Legyen áldott az a leány! mondotta a bölcs, de azért még eddig senki sem nevezte meg a világ legszebb rózsáját.

Egy gyermek lépett a szobába, a királyné kis fiacskája. Könnyben ázott a szeme és az arca. Nagy nyitott könyv volt a kezében, ezüstveretü szép bársonykötésü.

— Anyám! — szólt a kis fiu, — hallgasd meg csak, hogy mit olvastam! — s a gyermek az ágy szélére ült s olvasott a könyvből Róla, aki áldozati halált halt a kereszten, hogy megváltsa az embereket, a még meg sem született nemzedékeket. Ennél nagyobb szeretet nincs a világon.

Rózsapír futotta el a királyné arcát, a szeme tágra nyílt és tisztán látott és a könyv leveleiből kinyílt előtte a világ szebb rózsája, mása annak a rózsának, mely Krisztus vércsöppjeiből sarjad a keresztfán.

— Látom! — mondotta. — Sohasem hal meg az, aki ezt a rózsát látja, a földkerekség legszebb rózsáját.

HERBST ÓRA ÉS ÉKSZERÁRUHÁZ

ORADEA, BUL. REG. FERDINAND 3.

Valódi arany karikagyűrűk párja 500 Lei, aranyfülbevalók, pecsétgyűrűk 120—150—200—300 Lei, arany női karórák 500—600—800 Lei, Doxa—Omega órák 600—800—1000 Lei, nickel zseb- és ébresztő-órák 100—120—200 Lei, arany férfi óra 1000—2000—3000 Lei, 14 karátos aranylánc gramja 100 Lei. Óra- és ékszerjavítások 20—40—60—80—100 Lei 1 évi jótállással.

MINDEN ELFOGADHATÓ ÁRÉRT ÁRUSITOK.



ADOMÁK

Mi a vallás-egyenlőség?

Az újpesti főrabbihoz beállított egy legény két tanu kíséretében és bejelentette, hogy át akar térni a kath. vallásra. A főrabbi tudomásul vette a bejelentést és fölszólította, hogy két hét múlva jöjjön el újra. Ezt a törvény parancsolja így, mert hátha meggondolja a dolgot a két hét alatt.

A legény jámborul köszönt és alázatosan elkullogott.

A rabbi is el akart távozni bazulról félóra múlva és az előszobába ment, hogy magára öltse szép prémes bundáját. De a bunda nem volt sehol. Bizonyosan a legény vitte el.

Ebéd után, amint régi, kopottas kabátjában kiment az utcára, a plébánossal találkozott. A plébános lelkenedezve beszélte neki:

— Képzeld csak, édes kartárs, hogy megjártam. Ma délelőtt megjelent nálam egy legény és bejelentette, hogy át akar térni a kath. vallásra. Mielőtt az új vallást öltötte volna magára, előbb a vadonatúj télikabátomat vette föl és odébb állott velem.

— Milyen ember volt?

A plébános pontosan leírta,

mire a főrabbi az ég felé emelte a szemét és áhítatosan szólott:

— No, akkor legalább *megvan a paritás!*

Mert az én bundámat is ellopta a fickó!

Kutyanevű istenek.

— A nevezetesebb görög istenek közé tartoznak Diana, Pluto.

— Tanító ur kérem — jelentkezik Feri — miért adtak a görög isteneknek csupa kutyanevet?

Mikor a skót olvas.

— Miért tanulod meg a vakok tapogató olvasását?

— Azért, mert takarékoskodni kell a villannyal és így este a sötétben is olvashatom a vakok könyvtárából kölcsönkért könyveket.

Mai gyerek.

Az első elemista Pétert megkérdezi tanítónője:

— Na Péter, tudsz tizig számolni?

— Hogyne, még tovább is.

— Halljuk.

— Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tiz, alsó, felső, király.

Ez is szerencse.

— Az ön második emeleti ablakából egy virágcserep esett a fejemre!

— Milyen szerencséje van, hogy éppen ma jött errefelé! A múlt héten még a negyedik emeleten laktunk.

Udvariasság vagy ...?

— A távollétében itt járt egy ur, nagy patáliát csapott és azt mondta, szeretné a főnök ur minden csontját összetörni.

— És maga mit válaszolt neki?

— Hogy sajnálom, de a főnök ur nincs itt.

Keserűviz.

— Megengeded, hogy megcsokoljalak, Bubi? Kapsz egy lejt.

— Egy lejért nem engedem meg, néni, amikor a keserűvizet bevettem, akkor is öt lejt kaptam.

Égi és földi báránnyelők.

— Amikor önnel táncolok, kis-asszony, úgy érzem, báránnyelőkön lebegek.

— Amiket maga báránnyelőknek néz, azok a lábaim.

Takarékos menyecske.

— Új cipőt kell vennem, édesem.

— Jól van, szivem, de ne felejtse el elhatározásunkat, hogy takarékoskodni fogunk ezentúl.

— Jó, majd egy számmal kisebb cipőt veszek.

Bölcs bíró.

— Nyilvános részegeskedésért 100 lej büntetést kell fizetnie.

— Egy lejem sincs, bíró ur kérem.

— Akkor három napig ülni fog. Látja, ha nem itta volna

el a pénzét, most könnyedén lefizethetné a büntetést.

Neveletlen gyerekek.

— Gyerekek, menjetek aludni. A kis csirkék is ilyenkor fekszenek le.

— Igen, mama, de az öreg tyúk is velük megy.

Hála.

— Tekintettel arra, hogy munkanélküli, ingyen huzom ki a fogát.

— Köszönöm. A jó Isten százszorosan visszafizeti majd önnek.

Az első ebéd.

— Hogy sikerült a feleséged első főztje?

— Ne is kérdezd. Még a szakácskönyv is odaégett.

Az öröm arnyoldala.

— Na, Feri, hogy tetszik az iskola?

— Nagyon kellemes, papa, de még kellemesebb lenne, ha az öreg ember nem lenne ott állandóan.

— Miféle öreg ember?

— Nem tudom ki az. Tanító-urnak kell szólítani.

Halk beszélgetés.

— Beomlott a szomszéd ház.

— Nem hallottam semmi zajt. Éppen akkor beszélgettem a feleségemmel.

A gyász oka.

— Régi barátaim közül legjobban busulok szegény, drága Feri halála miatt.

— Ugy tudom, nem is voltak különösen jó barátok.

Ez nem ok.

— Ugy érzem ólomnehezek a tagjaim.

— Akkor miért ül éppen a kalapomon?

Információ.

— Halló! Kérek felvilágosítást, hogy áll az X. és társa cég?

— Már kérem, sehog. Már ülnek.

*

A bécsi opera egyik jóhumoru művészeről beszélnek az alábbi kedves történetet. A művész próba előtt egy embert pillantott meg a színpalán mögött.

— Uram! Uram! Mit csinál maga itten? — szólította meg.

— A zenekar tagja vagyok kérem szépen.

— És most próbája van?

— Igen, kérem.

— Milyenhangszert játszik?

— Klarinétot.

— Nehéz ez a hangszer?

— Igen, kérem.

— És házas ember ön?

— Igen, kérem.

— Gyerekei is vannak?

— Igen, kérem.

— És van egy gyufája?

— Nincs, kérem.

— Hát akkor minek áll velem szóba?

A tisztességes soffőr.

— Ma egy hallatlanul tisztességes soffőrt láttam. Mikor házamból kilépve, befordultam az első utcáskor, autó rohant el mellettem, anélkül, hogy túlkölt volna. Csak az utolsó pillanatban tudtam félreugrani. És milyen tisztességes soffőr ült rajta, még csak nem is káromkodott.

Káros következmény.

— Gyerekek, ne csokoljátok az állatokat. Ki tud nekem erre vonatkozólag egy jó példát elmondani?

— Tanító ur kérem, az én nagynéném is mindig megcsókolta a kutyáját.

— És mi lett a következménye?

— Megdőglött a kutya.

Mai leány.

Nagybácsi: Mikor én fiatal ember voltam, akkor a leányok még el tudtak pirulni.

Unokahug: Óh bácsikám, meséld el, miket mondtál, amitől elpirultak!

Az ujszerű összetételű **FLOREAL NAPFÉNY PUDER** kiváló képességeinél fogva és a **FLOREAL 1-es sz. ARCÁRÉMMEL** használva az arcnak üde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvja a nap káros hatásától.

A **2-es számú FLOREAL KRÉM** elmulasztja szeplőjét és észrevétlenül új arcbőrt varázsol.

Puder ára dobozonként — 30—50—90 Lei.

Krémek ára tégelyenként — — 40 Lei.

KÉPVISELET:

DROGUERIA CENTRALA PAP KÁROLY

ORADEA, BULEVARDUL REGELE FERDINAND No. 9.

Kálvin-nyomda**ORDEN, Str. A. Lazar 14.****Posta-, távirat- és Telefon
TARIFÁK**

1. Levél

20 gr.-ig helyben	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	—	—	—	—
40 " " " " " "	—	—	—	—
60 " " " " " "	—	—	—	—
80 " " " " " "	—	—	—	—
100 " " " " " "	—	—	—	—
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—

2. Levelezőlap, postai	—	—	—	—
képes levelezőlap	—	—	—	—
" " kulturbélyeg	—	—	—	—
Express díj	—	—	—	—

3. Nyomtatványok

50 gr.-ig	—	—	—	—
100 " " " " " "	—	—	—	—
150 " " " " " "	—	—	—	—
200 " " " " " "	—	—	—	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—

4. Üzleti papirok

250 gr.-ig	—	—	—	—
300 " " " " " "	—	—	—	—
350 " " " " " "	—	—	—	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—

5. Áruminták

200 gr.-ig	—	—	—	—
150 " " " " " "	—	—	—	—
300 " " " " " "	—	—	—	—
250 " " " " " "	—	—	—	—
300 " " " " " "	—	—	—	—
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	—	—	—	—

6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül.

7. Értesítő a kézbesítésről —
Értesítő a kéz. utólag kérve —

8. Reklamáció —

9. Ünnepi és éjszakai pótdíj —
Posterestante pótdíj, érkezésnél —

10. Az összes küldemények a feladéskor bérmentesítendőek, ellenkező esetben térliként kezeltek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány kiegészítésével terhelik de minimum —

11. Csomagok.

A feladó megyében 1 kg. súlyig	—	—	—	—
Minden további kg.	—	—	—	—
A szomszédos megyékben 1 kg súlyig	—	—	—	—
Más megyékbe 1 kg súlyig	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	—	—	—	—
Értesítő az érkezésről	—	—	—	—

Belföld

Austria, Csehszlovákia, Italia, Polonia, Ungar.

Egyéb külföldre

L. b. L. b. L. b.

4	—	—	—	—
6	—	7	50	10
8	—	13	50	16
10	—	19	50	22
12	—	25	50	28
14	—	31	50	34
2	—	6	—	6
3	—	4	50	6
3	—	4	50	6
2	—	—	—	—
20	—	—	—	—
1	—	2	—	2
2	—	4	—	4
3	—	6	—	6
4	—	8	—	8
1	—	2	—	2
5	—	10	—	10
6	—	12	—	12
7	—	14	—	14
1	—	2	—	2
3	—	4	—	4
4	—	6	—	6
5	—	8	—	8
6	—	10	—	10
7	—	12	—	12
1	—	—	—	—
—	50	2	—	2
10	—	10	—	10
10	—	10	—	10
10	—	20	—	20
10	—	40	—	40
5	—	—	—	—
10	—	10	—	10
2	—	4	—	4
8	—	—	—	—
4	—	—	—	—
8	—	—	—	—
8	—	—	—	—
5	—	—	—	—
4	—	4	—	4

15. Értékdíj
csomagoknál és érték-
leveleknél

1000 leiig	—	—	Lei	3.—
2000 " " " " " "	—	—	"	6.—
3000 " " " " " "	—	—	"	9.—
4000 " " " " " "	—	—	"	12.—
5000 " " " " " "	—	—	"	15.—
minden további 1000 lei, 10000 leiig	—	—	Lei	3.—
Minden további 1000 Lei	—	—	Lei	1.—

14. Utánvételi díj

200 lei-ig	—	—	Lei	1.—
201—500 lei-ig	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	"	5.—
1001—30.000 lei-ig	—	—	"	10.—

15. Postautalvány belföldre

Úrlap 3 lei 1000 Lei felül 4 L.	—	—	—	—
5000 lei-ig minden 100 lei v. annak töredéke	—	—	Lei	1.—
5001—10.000 L-ig minden 1000 L. v. tör. L. 5.—, 10—20000-ig	—	—	—	—
1000-ként L. 3.—, 20—30000-ig	—	—	—	—
1000-ként L. 2.—	—	—	—	—
Távirati utalványoknál ezen felül külön díj 40 lei	—	—	—	—

16. Házhoz kézbes. díj utalványoknál feladáskor fizet.

1—200-ig	—	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	—	"	10.—
10.000—30.000-ig	—	—	"	20.—

17. Táviró tarifák szódíj:

Belföld	—	—	Lei	2.—
Ujságtávirat	—	—	—	1.—
Dringend a díj háromszoros.	—	—	—	10
Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei	—	—	—	—
Külföldre küldött táviratok szódíja a svájci frank agiója szerint változik.	—	—	—	—

18. Telefon díjtételek

Beszélgetési díjak 3 perces egységenként:	—	—	—	—
Helyben	—	—	Lei	5.—
A megye területén	—	—	"	20.—
A szomszédos megyékkel	—	—	"	40.—
A többi megyékkel	—	—	"	60.—
Sürgős beszélgetésekért háromszoros díj szedendő.	—	—	—	—

Repülőbélyeg alkalmazása

50 banis kell még a rendes taxán felül a postai levelezőlapokra, nyomtatványokra. - 1 Lei-s bélyeg minden hely és belföldi levélre és képes levelező-lapra. - 2 Lei-s minden bel és külföldi táviratra, minden csomagra. - A bélyeg a távirati úrlapra, illetve a szállító-levélre ragasztandó.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület:

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasúti állomás. Lp = lelkipásztor. Stp = segédlelkész. Hlp. = helyettes lelkész. Dklp. = diakónus-lelkész. Főg. = főgondnok. Em. képv. = egyházmegyei képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M. ny. = magyar tannyelvű. N. ny. = német tannyelvű. R. ny. = román tannyelvű. Kl. = kántortanító. Te. = társ-egyház. Le. = leányegyház. Fe. = fiókegyház. Szórv. = szórvány egyház.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspökök: Sulyok István, lelkész [Oradea, Str. Petru Maior 1.].

Főgondnok: Dr Thúry Kálmán ügyvéd, [Oradea, str. Delavrancea 1.]

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea, Parcul Eminescu 32].

Lelkészi aljegyző: Peleskey Sándor, lelkész [Vüle Sätmar].

Világi főjegyző: dr Soos István ügyvéd [Oradea].

Világi aljegyző: Dr Olosz Lajos ügyvéd [Chişineu—Kisjenő, Aradm]

Egyházkerületi ügyész: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Satu-Mare].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Boros Jenő, Debreczeni István [Sätmar—Szatmár], Papp József [Máramarossziget], Szabó Zoltán [Säcueni—Széke yhid], Egy hely üres.

Világiak: Dr Ajtai Nagy Gábor [Baia Mare—Nagybánya], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut—Érköbölkut], dr Kölcsey Ferenc ügyvéd [Domăneşti—Domahida], dr Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Cădeu—Kágya], dr Ujfaluşi Sándor ügyvéd, [Mesd—Élesd.]

B) Egyházkerületi képviselők:

Középiszolák részéről: Ligeti Imre főgimn. igazgató [Sätmar], Bakcsyné Korbuly Irén leánygimnáziumi igazgatónő [Sätmar], Martininé Scheint Lujza felsőkereskedelmi leányisk. igazgatónő [Sätmar], Karácsonyiné Gálbory Erzsébet leánygimnáziumi igazgatónő [Oradea.]

Elemi iskolák részéről: Bartha István tanító [Berven], Ottmayer Gyula [Moftinul Mic], Kijin Sándor [Chişineu], Egy hely üres.

C) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Dr Szemethy Géza lelkész, [Oradea, Str. Rimánóczy 12. II. em.]

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea, Str. Nic. Zigre 31.]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József [Oradea, Str. Iosif Vulcan 14.]

Egyházkerületi számvevő-ellenőr: Vargha László [Oradea—Str. Petru Maior 1.]

Egyházker. belmissziói titkár: Kiss Bertalan lelkész, [Oradea, Str. Nicolae Jiga 45.]

Irodaitisztviselek: Gaál László,
Jégh Irén, Kiss János.

D) Bizottságok:

1. Belmissziói bizottság tagjai: Elnök: Sulyok István püspök, helyettese: Csernák Béla e. ker. főjegyző, előadó: Debreczeni István, Boros Jenő, Papp József tanácsbíró, dr Nagy Sándor, Pappszász Lajos és az e.-megyék belmissziói kiküldötteiként az em. belm. előadók.

2. Iratterjesztési bizottság: Csernák Béla főjegyző elnök, Kursinszky Kálmán előadó, Papp József egyházker. tanácsbíró, Arday Aladár esperes, Peleskey Sándor, ek. lelk. ügyvező, Debreczeni István, Kiss Bertalan ek. belm. titk., Kovács József ek. pénztáros.

3. Közalapi bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, Pappszász Lajos, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, Vargha László egyházker. számvevő-ellenőr. Kovács József e.-ker. pénztáros.

4. Nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, tagok: Csernák Béla főjegyző, dr Soós István e. ker. főjegyző, dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Arday Aladár esperes, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Csathó Jenőné tanítónő. Kovács József egyházker. pénztárnok, Vargha László számvevő-ellenőr és az egyházmegyék küldöttei.

5. Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, dr Harcsár Géza e.-k. ügyész, dr Soós István e.-k. vil. főjegyző, Kovács József e.-k. pénztáros, Vargha László e.-k. számvevő-ellenőr.

6. Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla ek. főj., dr Soós István vil. főj., dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Kovács József egyházkerületi pénztárnok.

7. Szociális bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Debreczeni István egyházker. tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Papp József e.-ker. t. bíró.

8. Tanügyi-bizottságok:

A) Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Nemes Elemér, dr Nagy Sándor, Debreczeni István, Tegledi József, Pappszász Lajos, Papp József, Papp Margit, Ottmayer Gyula, Bartha István, Czeglédy Sándor, Fráter Emil, Gönczy Sándor, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó.

B) Középiszkolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Arday Aladár esperes, dr Thúry Kálmán ek. főgondnok, Vadai Béla esperes és Kursinszky Kálmán tanügyi előadó és az iskolák igazgatótanácsainak elnökei: Boros Jenő, Csernák Béla és a tanárkarok képviselői: Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Martininé Scheint Lujza, Karácsonyi Gábor Erzsébet.

9. Tankönyvkiadó-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Kilin Sándor tanító Erdőhegy, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó.

10. Vallástani pótképesítő bizottságok:

a) Oradea: Csernák Béla elnök, Kiss Károly lelkész Oradea, Juhász Károly énekvezér Oradea.

b) Sätmáron: Boros Jenő elnök, Debreczeni István lelkész Sätmár, Csécskedy Károly énekvezér.

E) Egyetemes [konventi Főbiróság tagjai Királyhágómellékéről:

Rendes tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla ek. főjegyző, dr Nagy Sándor em. gondnok. Póttagok: Vadai Béla esperes, dr Ajtai Nagy Gábor e. ker. tanácsbíró.

F] A romániai magyar református egyház zsinatának tagjai a királyhágómelléki egyházkerületből:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: lelkésziek: 1. Széll György esperes. 2. Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. 3. Vadai Béla esperes. 4. Debreczeni István egyházker. tbiró. 5. Papp József egyházker. tbiró. 6. Üres. Világiak: 1. dr Harcsár Géza egyházker. ügyész. 2. dr Nagy Sándor em. gondnok. 3. Telegdi József em. gondnok. 4. Pappszász Lajos em. gondnok. 5. dr Böszörményi Emil em. gondnok. 6. dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. tbiró.

Póttagok, lelkésziek: 1. Nemes Elemér esperes. 2. Sárközy Lajos lelkész. 3. Üres. 4. Üres. 5. Üres. 6. Üres; *világiak:* 1. dr Czeglédy Miklós egyházzm. ügyész. 2. Csaba Adorján volt egyhm. ügyész. 3. Bónis Elemér egyházker. tbiró. 4. dr Gulácsy Sándor egyházzm. ügyész. 5. dr Kölcsey Ferenc egyházker. tbiró. 6. dr Soós István egyházker. vit. főjegyző.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre. fiúfőgimn. igazgató,

Tanári póttag: Bagothay Sámuel. tanár.

Tanítói rendes tag: Bartha István ig. tan.

Tanítói póttag: Tóth Zsigmond ig. tan.

I.

Bánsági egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes: Nemes Elemér Lugoj. Gondnok: Bálint Miklós vasgyári vezérigazgató [Resica]. Lelkeszi főjegyző: Keresztes József [Reșița]. Világi főjegyző: Vargha Mór [Csávos]. Lelkeszi aljegyző: Torday János [Caránsebes]. Világi aljegyző: Tóth Benjamin Timisoara. Pénztáros: Elekes Gyula [Lipova.] Számvévő: ifj Bokor Sándor [Mosnița noua]. Em. ügyész: Szeles Gyula [Lugoj]. Belmissziói előadó: Streleczy Sándor [Clopodia]. Tanügyi előadó: Orth Imre [Tormac.] Műszaki előadó: Székely László [Timișoara].

2. Em. tanácsbírák: Streleczy Sándor [Clopodia]. Szondy Géza [Peregulmic], Balogh Gyula [Semiac] lelkésziek. Szeles Gyula [Lugoj], Corray Ármán [Reșița], dr Szathmári Lajos [Oravița], dr Varaljai János [Timișoara] világiak.

3. Egyhker. képviselők. Lelkeszi: Keresztes József, világi: dr Szathmári Lajos. Lelkeszértelkezleti elnök Nemes Elemér esperes, tanítóértelkezleti elnök Zöld Zoltán.

4. Egyhm. tanító értekezleti elnök: —

b) Egyházközségek.

1. Mănăstur — Bégamonostor ae. Szörény m., p. táv. Bujor, vá. Mănăstur. Tóth Áron lp. lsz. 248, tksz. 38, r. ny. áll. isk. 38. F. e. Kisszécsény, lsz. 105, Facsád lsz. 70, tksz. 12, r. ny. áll. isk. 12.

2. Bunea mică — Bunyaszek-szárd ae. j. Severin, p. Birchiș—Marosberkes, v. á. Sávárşin—Soborsin, lp. Tókés Gyula lév. lelk., áll. tanító neve Beke Ferenc, lsz. 198, tksz. 39, m. ny. áll. isk. 36. Fe. Târgoveş—Vásáros lsz. 286, tksz. 40, m. ny. áll. isk. —, r. ny. áll. isk. 38.

3. Bodo—Bodófalva ae. j. Severin m., pt. vá. Balint, lp. Szöllösi Imre, kt. és áll. t. Arkossy Sándor, lsz. 1332, tksz. 225, m. ny. áll. isk. 200.

4. Csávos—Ciavoş ae. Timiş—Torontálmegye, pt. helyb., vá. Crucieni—Torontal, lp. Imre Árpád, t. Antal Margit, lsz. 69, tksz. 7, ref. isk. 7.

5. Sfta Elena—Dunaszentilona ae. Timiş m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá. Baziás, dkp. Kostál János. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 350, tksz. 60, r. ny. áll. isk. 60.

6. Dumbrava — Igazfalva ae. Severin—Szörény megye, pt. Focsád—Fáget, vá. Rachita, lp. üresedésben, kámtorhelyettes Nagy Károly, lsz. 1125, tksz. 179, m. ny. áll. isk. 179.

7. Caransebeş — Karánsebes ae. Szörény megye, pt. vá. helyben, lp. Torday János lév. lelk., organista Simon Hilda lsz. 308, tksz. 29 r. ny. áll.

isk. 29. — Fe. Orşova—Orsova, Isz. 168, tksz. 11, r ny. áll. isk. 10. Szórványok: 24 község, Isz. 226. A missziói körtekkész-ség össz. Isz.: 702.

8. Pergul mic—Kispereg ae. Aradmegye, pt helyben, vá, Pecica—Pécska, lp. Szondy Géza, slp. Kiss Géza, kt. ig. Juhász Gyula, Bakj Magdolna, Patócs Irén és Székesi Tőkés Emil, Isz. 1345, tksz. 216, ref. isk. 216, Leányegyház Peregul mare—N.-pereg, t. Dusek Frigyes r ny. áll. isk. Isz. 300, tksz. 32, ref. isk. 32.

9. Clopodia—Klopódia ae. Timiş-Temes megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczyk Sándor, Isz. 153, tksz. 26, r. ny. áll. isk. 26.

10. Fizeş — Krassófüzes, ae. Caraş—Krassó m. pt., lp. Jancsó Vilmos lév. lelk., Isz. 94, tksz. 9, r. ny. áll. isk. 9. Fiók e.: Oravica, Isz. 92, lp. Buthi Sándor

11. Lipova-Radna—Lippa Radna ae, Timiş-Torontál m., pt Lipova—Lippa, vá Radnan és Lipován, lp Elekes Gyula Isz 315, tksz 26, r ny áll isk 23, más fel magy. isk 3.

12. Lugoj—Lugos ae, Severin—Szörény m. pt. vá. Lugoj—Lugos, lp. Nemes Elemér, Soós Lajos lévitasl., Kicsi József ig.t, Soós Lajos t, Isz. 1665, tksz. 164, r. ny. áll. isk. 27, más fel isk 36, ref isk 101.

13. Nădlac—Nagylak ae, Aradm. pt Nădlac, vá Pecica, lp Hegyi Károly, Isz 135, tksz 14, r ny áll isk 4, m ny áll isk —, más fel. isk 12. Fe. Pecica—Pécska t —, Isz 137, tksz 11, m. ny. áll. isk 10.

14. Resița — Resicabánya ae, Caraşmegye—Krassó, pt, vá helyben, lp Keresztes József, t Koós Zoltán, kt. óvodá Szigeti Janka, Isz 468, tksz 59, ref. isk 38, r ny áll isk 7. Beiskolázatlan 3, tanonc 4, középisk. jár 7, ref. óvodába 40, ref. 18, r. kath. 22. — Fie. Bocşa—Bok-sánbánya montana, Isz 105, tan sz 16. r ny áll isk 16.

15. Tipari — Szapáryfalva ae Severin — Szörény m, pt Costei, vá helyben, lp Várady Attila, kh Kiss János, Isz 1235, tksz 196, m ny áll isk 196.

16. Semlac — Szemlak ae. Arad megye, pt helyben vá Pecica—Pécska, lp Balogh Gyula, t. König András, Isz 476, tksz 36, ref isk 35, r ny áll isk 1.

17. Sculia—Szigetfalva ae Temes m. pt helyb. v. Gatoia, lp Elekes Gyula t, Ugrai Viktor, Isz 330, tksz 51, ref isk j 51. Fe. Gatoia—Gátalja Isz, sk 101, tksz 14, m ny áll isk j 14.

18. Timișoara anyaegyház. Temes-megye, pt vá helyben, lelkip. választás alatt, slp Ajtay Gábor, Lengyel László, Isz 3500, tksz 417, m ny áll isk 316, más fel. isk 48, r ny áll isk 53.

19. Fratelia—Ujkissoda jup. Timiş, vá Timișoara-Fratelia, lp Nits István, Isz 410, tksz 37, r ny áll isk 37.

20. Moșnița nouă—Ujmosnicza ae, Temes m. pt vá Ursueni—Medvés, lp. ifj. Bokor Sándor, kt betöltetlen, Isz. 787, tksz. 97, m. ny. áll. isk. 97. — Le. Urseni—Ciarda-Roșie—Medvés-Vöröscsárda Isz 324, tksz 38, m ny áll isk 38.

21. Uisenteş—Ujszentes ae Temes m, pt helyben, vá Timișoara, lp Hamar György, kt Csapó Sándor áll tan., Isz 810, tksz 60, m ny. áll isk 60.

22. Vălcani—Valkány ae, Timiş-Torontál m., pt vá Vălcani, lp. Kuhn Zoltán, t —, Isz 190, tksz 13, ref. isk. 10. — Fe.: Sânicolaul Mare,—Nagyszentmiklós Isz 108, tksz 12, r ny áll isk 8, más fel 4.

23. Tormac—Végvár ae Timis-megye, pt vá helyben, lp Orth Imre, t Zöld Zoltán, Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, Mogyorós Emma, Isz 2114, tksz 289, ref isk 273 m ny áll isk 3, Szórvány: Buziaş Isz 76.

II.

Bihari egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vadai Béla lelkész [Alesd], gondnok Telegdi József [Telegd], lelkészi főjegyző üresedésben, [Uileac], világi főjegyző Vargha László bankig. [Oradea], — lelkészi jegyző Bagoly Bertalan [Bors], világi jegyző Papp Lajos [Oradea], számvéví Danka

József [Fughiu], em. pénztáros Fodor József [Oșorheiu], em. ügyész Czeglédy Miklós dr [Oradea], nyugdíjintézeti elnök Könyves János [B.-sântion Belmissziói előadó: dr Szabó Lajos.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Biró Ferenc, Szücs László, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Jégh Károly, Ujfalussy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soós István,

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Balajthy Jenő, Tarnóczi Lajos, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők Sándor Lajos, Czeglédy Sándor, Herczegh Kálmán, Papp Margit, Movik Gyula.

5. A lelkészi értekezlet elnöke: Vadai Béla esperes, alelnöke Kiss Károly váradvelencei lelkész, jegyző Bagoly Bertalan borşi lelkész.

6. Az em. tanító-értekezlet elnöke Herczegh Kálmán episcopiai tanító.

b) Egyházközségek.

1. Biharea—Bihar ae, Bihar m, pt vá Biharea, lp Tarnóczi Lajos, t Movik Gyula, Kuki Zoltán, Nyiri Margit, lsz 1847, tksz 210, ref isk 156, r ny áll isk 54.

2. Episcopia Bihar—Biharpüspöki ae, Bihormegye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, t Herczegh Kálmán org. k. ig., tan. Albisy Erzsébet, Bagits Lajos, Bódis Ágnes, lsz 3258, tksz 470, ref isk 217, r ny áll isk 74.

3. Sântion — Biharszentjános ae, Bihormegye, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Könyves János, t Kalas Sándor, Könyvesné Mester Erzsébet, lsz 1231, tksz 154, ref isk 70, r ny áll isk 26.

4. Borş—Bors ae, Bihormegye pt vá Episcopia—Biharpüspöki, lp Bagoly Bertalan, kt Bitay György, lsz 934, tksz 118, ref isk 55, r ny áll isk 63.

5. Alesd—Élesd ae, Biharm, pt vá helyb, lp Vadai Béla, slp, Tőkés Béla, lsz 1141, tksz 165, r ny áll isk 165.

6. Fughiu—Fugyi ae, Bihormegye.

pt vá Osorheiu.—Fugyivásárhely lp Danka József, kt Borsos József, lsz 582, tksz 75, r ny áll isk 75.

7. Osorheiu—Fugyivásárhely ae, Bihorm, pt vá helyt, lp Fodor József, lsz 1080, tksz 154, m ny. áll isk 76, r ny áll isk 78.

8. Cetariu—Hegyközcsatár ae, Bihormegye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Szücs László, t Nagy Géza kt, Mészárosné Kolozsváry Berta, lsz 1066, tksz 131, ref isk 86, r ny áll isk 44, más fel. isk. 3.

9. Căuaceu—Hegyközkozácsi ae, Bihorm, pt vá Bihar—Bihar, lp Bódogh János, t Varga Ferenc kt, Barlabás Ida, lsz 605, tksz 86, ref isk 45.

10. Paleu — Hegyközpályi ae, Bihormegye, p Episcopia, vá Oradea—Nagyvárad, lp Kovács Antal, kt Mátyássy István, lsz 682, tksz 82, ref isk j 69.

11. Săldăbagiu de Munte—Hegyközszáldobágy ae, Bihormegye, pt Bihorpüspöki, vá Oradea, lp üresedésben, h Mihályi Sára, lsz 711, tksz 77, ref isk 50, r ny áll isk 27.

12. Hegyközujlak — Uileacul de Munte ae, Bihormegye, pt Episcopia Bihar, vá Oradea, lp Szentimrey Dániel, t Nagy Sándor, Székely Irma, lsz 907, tksz 93, tan sz ref isk 46, r ny áll isk 47.

13. Hodiş—Jákóhodos ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Tamaseu—Paptanási, lp Sámgy Gusztáv, t Jancsó Aladár áll tanító, lsz 1045, tksz 136, m ny áll isk 136.

14. Sântăulmic—Kisszántó ae, Bihar m, pt vá Episcopia-Bihar—Biharpüspöki, lp Farkas János, kt Masztits János lsz 565, tksz 65, ref isk 45, r ny áll isk 23.

15. Ineu—Köröskisjenő ae, Bihar m, pt Tileagd, vá Săcădat, lp Székely Ernő, lsz 596, tksz 58, r ny áll isk 51.

16. Tileagd — Mezőtelegd ae, Bihormegye, pt vá Tileagd,—Mezőtelegd lp, Sass Kálmán, t Csósz Ferenc, lsz 1502, tksz. 225, ref isk 45, r ny áll isk 147.

17. Telechiu — Mezőtelki ae, Bihorm, pt Urvind—Örvénd, vá Telki, lp

Nyeste István, a tanítók államiak, énekvezér Boczor Lajos áll. ig. tan. Isz 561, isk állami, tksz 66, r ny áll isk 66.

18. Cauciul nou—Nagykakucs, ae, Bihorm, pt Alesd, vá Rév—Butan, lp Gyökössy József, Isz 308, tsz 44, r ny áll isk 44.

19. Santaulmare—Nagyszántó ae, Bihor m, pt vá Episcopia-Biharpüspöki, lp Tunyogi János, kt Czeglédy Sándor, Isz 512, tksz 76, ref isk 43, r ny áll isk 28.

20. Oradea anyaegyház, Bihor m, pt vá helyben, lelkipásztor Sulyok István, Csernák Béla Kiss Károly, dr Szabó Lajos, vall tan lelk. Varga Gedeon, slp Molnár Károly, Szabó Pál, Benedek Géza, András Gusztáv, Szennyessy József, k Juhász Károly, Vasárhelyi Sándor, kt Bancsik János, t. Csathóné Tóth Mária, Homolya Etelka, Papp Margit, dr Szabó Lajosné, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatár Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, Isz 18300, tksz 1700, ref isk 680, m ny áll isk 671, r ny áll isk 114 más fel isk 114. Oradea-Óssi missiói kör [Biharszentandrás, Ujpalota, Köröstarján, Köröszeg] slp. Osvath Ernő.

21. Niuved—Nyüved ae, Bihar m, pt helyben, vá Tamaseu—Paptamási, lp Bódi Mihály, t Nagy Ilona, — Isz. 365, tksz 57, ref isk 29, m ny áll isk 28. — Le: Moşie-Chiughiu—Kügy-puszta, t Tóth Margit, Isz, 188, tksz 37, ref, isk 37.

22. Urvind—Örvénd ae, Bihor m, pt vá Telegd, lp Bíró Ferenc, kt Bogáti Mihály, Balogh Mária, Isz 703, tksz 108, ref isk jár 84, r ny áll isk 24.

23. Tamaseu — Paptamási ae, Bihor m, pt vá Tamaseu—Paptamási lp Kovács Sándor, t Sillye Kálmán, Kálmán Etelka, Isz 955, tksz 127, ref isk 88, m ny áll isk 48.

24. Parhida — Pelbärthida ae, Bihor m, pt Niuved—Nyüved, vá Paptamási—Tamaseu, lp Holkó József, t Kiss Erzsébet, Isz 385, tksz 68, ref isk 30, r ny áll isk 38.

25. Poşolaca—Pósalaka ae, Bihor megye, pt vá Tileagd—Telegd, lp Versényi Sándor, kt Versényiné Bernáth Erzsébet, Isz 500, tksz 60, ref isk 60.

26. Uilacl de Criş—Pusztajlak ae, Bihor m, pt vá Tileagd, lp Facsar Gyula, kt Sándor Lajos, Isz 639, tksz 80, ref, isk 46, r ny áll isk 34.

27. Vadul lui Carol al II-lea—Rév ae, Bihormegye, pt vá Vadu Crişului lp Kulcsár Andor, Isz 732, tksz 102, r ny áll isk 80.

28. Sişterea—Siter ae, Bihor m, pt Sälard, vá Bihor, lp Barcsa Mihály, t Sipos Pál, Zagyva Rozália, Isz 1127, tksz 111, ref isk 52, r ny áll isk 59.

29. Sälard—Szalárd, ae, Bihar m, pt Salárd—Szalárd, vá Bihar, lp dr Gyenge János, kt Juhos Lajos, Isz 1576, tksz 340, m ny áll isk 310.

30. Leş—Váradless ae, Bihor m, pt vá Leş—Váradless, lp Hodor István, Isz 118, tksz 15, r ny áll isk 15. Szórv.: Pósa, Sályi, Nagyürögd, Kisürögd, Cseffa, Inánd, Nyárszeg, Székelytelek, Román-szentmiklós, Apáti, Bojt, Gyapju, Bikács, Isz 502.

III.

Érmelléki egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Szabó Zoltán Säcueni-Székelyhid. — Gondnok Pappszász Lajos [Ciocaia.] Lelkeszi főjegyző Orosz Lajos [Cheşereu]. Világi főjegyző Horváth Péter [Märghitã]. Lelkeszi aljegyző Egei István [Roşiori]. Világi aljegyző: Gönczi Sándor [Säcueni]. Számvevő Boruzs Lajos [Cherechiu]. Pénztáros Debreczeny László [Abram]. Em. ügyész: üresedésben. Tanügyi előadó Varga Béla [Cubulcut]. Bejmissziói előadó Debreczeni László [Abram]. Könyvtárnok Fias Kálmán [Diosig]. Levéltárnok Szatmáry Károly [Simion].

2. Em. tanácsbírák lelkeszi részről Jakab József, Kalmár István, Hegedüs Albert, 2 hely üres. Világi részről: Bonis Elemér, dr Kotzó Jenő, dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos, Fakas Loránd.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Kalmár István, Orosz Lajos lelkész, világi részről: dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos.

4. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselek: Kocsis József, Kántor Péter, Szánthó Béla, Tóth Zsigmond.

5. Az egyházmegyei tanító értekezlet elnöke Tóth Zsigmond [Valea lui Mihai.]

b) Egyházközségek.

1. Albis—Albis ae, Bihormegye, pt Albis, vá Bolcas, lp Saja Sándor, kt Kemecsei György, t Tompa Róza, lsz 1034, tksz 169, ref isk 124, r ny áll isk 45.

2. Cristur—Apátkeresztur ae, Bihorm, pt Petreu, vá Bolcas, lp Csuka Ferenc, t Nagy Lajos áll tanító, lsz 244, tksz 47, r ny áll isk 47.

3. Târguşor—Asszonyvására ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Bakos József, t Csóka Lajos, Csókané Thamó Anna, lsz 798, tksz 114, ref isk 106, r ny áll isk 8.

4. Balc—Bályok [Baioc] ae, Bihorm, pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Elekes Károly, t Mahulik Julia, lsz 1159, tksz 101, ref isk 89, r ny isk 9, Szórv.: Kozma-almás—Almaş, Soldobaghiu—Szoldobágy.

5. Suplacul de Barcau—Berettyó széplak ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Donáth László, kt Kocsis József, t Ebergényi Irén, lsz 1206, tksz 120, ref isk 115, r ny áll isk 5.

6. Diosig în Bihar—Bihardiószeg ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, slp —, kt Asók István, ig, t Szántó Béla kt Fazekas Margit, t Bod Ferenc, Nagy Piroska, lsz 3843, tksz 273, ref isk 204, r ny isk 77. — Szórvány Jankafalva—Ianca, lsz 298.

7. Roşiori—Biharfélegyháza ae, Bihormegye, pt helyben, vá Gyapoly—Deapoi, lp Egei István, t Váry Margit, Horváth Géza, lsz 1059, tksz 86, ref isk 82.

8. Vaida—Biharvajda ae, Bihar megye, pt Roşiori—Biharfélegyház, vá Deapoi—Gyapoly, lp Szücs István, kt Hőgye Sándor, lsz 627, tksz 94, ref isk 50, m ny áll isk 44.

9. Ciocai—Csokaly ae, Bihar m, pt vá helyben, vá Cadea—Kágya, lp Borbély Sándor, kt Nagy Mihály, lsz 825, tksz 151, ref isk 52, r ny áll isk 80.

10. Abram—Érábrány ae, Bihorm, pt vá helyben, lp Debreczeni László, kt K. Lukács Lajos, lsz 359, tksz 67, m ny áll isk 67. [Szórvány: Berettyókölköz—Cohon, lsz 381, tksz 38, r. ny. áll. isk. 38.]

11. Adoni—Éradony ae, Sălaj m, pt vá helyben, vá Valea lui Mihai, lp Laczó Dezső, kt Vén István, gondnok Szodorás János, lsz 410, tksz 86, ref isk 84.

12. Buduslau—Érbogyoszió ae, Bihormegye, pt Albis, vá Bolcas—Apátkeresztur, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, t Silye Gyula, lsz 1027, tksz 140, ref isk 100, r ny isk 40.

13. Cheşereu—Érkésérű Sălaj megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, t Virág Sándor, Porsztner Mária, lsz 1261, tksz 189, ref isk 110, r ny áll isk 87, más fel isk 2. Le Şilindru—Érselind, lsz 170, tksz 21, m ny áll isk 21.

14. Cubulcut—Érköbölkut ae, Bihar m, pt vá Säcueni—Székelyhid, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentes Béla, lsz 1279, tksz 215, ref isk 150, r ny áll isk 45.

15. Valea lui Mihai—Érmihályfalva ae, Sălaj m, pt vá helyben, lp Végh József esperes, slp Kovács János, ig, kt Tóth Zsigmond, t Pálffy Irén, Bortolan Magda, Pálffy Gizella, lsz 3776, tksz 620, ref isk 180, r ny áll isk 449. Szórványokban lsz 510.

16. Olasig—Érolaszi ae, Bihar megye, pt vá Säcueni—Székelyhid, lp Dajka István, kt Csóka Barna, lsz 630, tksz 158, ref isk 70, r ny áll isk 16, m ny áll isk 61.

17. Simian—Érsemjén ae, Sălaj megye, pt vá helyben, lp Szatmári Károly, t Ádám Lajos, Takács Itonz, lsz 1224, tksz 269, ref isk 100, r ny áll isk 150.

18. Tarcea—Értarcsa ae, Sălaj m, pt vá Valea lui Mihai—Érmihályfalva

Ip Molnár József, t Jámbor Ferenc, Isz 485, tksz 55, ref isk jár 45, r ny áll isk 10.

19. Galospetrev — Gálospetri ae, Sălaj m, pt helyben, vá Érmihályfalva, Ip Kádár Miklós, t Kádár Antal, Isz 752, tksz 105, ref isk 70, r ny áll isk 35. Le Vaşad—Érvasad, Isz 37, tksz 5.

20. Sântimreu—Hegyközszentimre ae, Bihormegye, pt Sălard, vá Diosig, Ip Ludmann Lajos, kt Tóth Miklós, Tóth Béla, Isz 1247, tksz 190, ref isk 69, m ny áll isk 121.

21. Sănnicolaul de Munte — Hegyközszentmiklós, ae, Bihorm. pt helyben, vá Săcueni—Székelyhid, Ip Silye Gábor, t Pintér Juliánna, Mahulik Mária, Isz 1031, tksz 142, ref isk 108, r ny áll isk 34.

22. Cădea—Kágya ae, Bihormegye, pt vá helyben, Ip Dibáczy József, kt Kenyeres Margit, Isz 792, tksz 103, ref isk 48, r ny áll isk 57.

23. Cherechiu—Kiskereki ae, Bihor m, pt vá Kiskereki, Ip Boruzs Lajos, kt Steinmetz Imre, Sarkady Ilona, Isz 913, tksz 127, ref isk 51, r ny áll isk 73.

24. Cheţ—Magyarkéc ae, Bihor m, pt vá Mărghită, Ip Kulcsár Dezső, kt Szentpétery János, Isz 511, tksz 76, ref isk 64, r ny áll isk 12.

25. Mărghita—Margitta ae, Bihormegye, pt vá helyben, Ip Szendrey Dénes, t Kántor Péter ny, at, Kántor Péterné, t Matta Ferencné, Isz 1748, tksz 224, ref isk 141, r ny áll isk 47. — Szórv. Chiribiş—Bisztraterebes, Isz 26.

26. Mişca—Micske ae, Bihormegye, pt helyben, vá Abramuş, Ip Füzessy Géza, kt Beke Berta, Isz 1012, tksz 163, ref isk 41, r ny áll isk 122.

27. Otomani—Ottomány ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, Ip Cs. Nagy Daniel, t Kósa Károly, Kovács Karolina, Isz 813, tksz 144, ref isk. 104 r ny áll isk 40.

28. Pişcolt—Fiskolt ae, Sălaj m, pt helyben, vá Resighea, Ip Szabó

Lajos, t Sziky Irma, Isz 869, tksz 116, ref isk 181, r ny áll isk 35.

29. Pociuşa de Barcău—Poklos telek, ae, Bihor m, pt helyben, vá Abramuş, Ip Kiss Sándor, slp. Medgyesy Lajos t László Ferenc, Isz 461, tksz 60, r ny áll isk 60.

30. Sălacea—Szalacs, ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Valea lui Mihai, Ip Hegedűs Albert, t Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Tóth Anna, Isz 1864, tksz 286, ref isk 241, r ny áll isk 45.

31. Săcueni — Székelyhid ae, Bihor m, pt vá helyben, Ip Szabó Zoltán, t Szabó Lajos, Polgáry Vilma, Péter Béla, Szabó Ilonka Isz 3049, tksz 318, ref isk 200, r ny áll isk 118.

32. Szentjobb—Săniob ae, Bihor megye, pt helyben, vá Săcueni vagy Diosig, Ip Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, Isz 299, tksz 47, ref isk 39, m ny áll isk 8.

33. Tăuteu—Tóti ae, Bihormegye, pt helyben, vá Chiribiş—Bisztraterebes, Marghita, Ip Kovács Lajos, t Adorján Mihály, Orbán Lajosné, Petri Piroška, Isz 1203, tksz 208, ref isk 59, r ny áll 149.

34. Abramuş — Vedresábrány ae, Bihormegye, pt Petreu—Monospetri, vá helyben, Ip Barcsa Sándor, Isz 217, tksz 23, r ny áll isk 23. — Le: Petreu—Monospetri, t Katona Jenő, Isz 151, tksz 21, ref isk 21.

IV.

Nagybányai egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Széll György esperes lelkész, Oraşul nou, — egyházmegyei gondnok: dr Böszörményi Emil, Selmér és Nagykolcs. Jegyzők: Oláh Sándor főjegyző, lelk. (Baia-mare), dr dr Mártha József főjegyző, ügyvéd (Baia-mare), Visky Ferenc jegyző, lelkész (Agris), Tereh Géza tanár aljegyző, (Selmér), Ügyész: dr Harcsár Géza ügyvéd (Selmér). Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész (Kiskolcs). Levéltárnok: Oláh Sándor (Baia-mare). Könyvtárnok: Kolozs Vince lelkész (Vámfalva).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc (Mikola), Boros Jenő (Sátmar) Gy. Kovács József (Ombód), Peleskey Sándor (Sátmárhegy), Bogdán Lajos (Pettyén) és Sárközi Lajos (Sátmárnémeti). Világi részről: dr Nagy Sándor ügyvéd (a nagykarolyi egyházm. gondnoka), dr Helmecey József, földbirtokos (Pettyén), dr Farkas Antal ügyvéd (Sátmár), Simó Lajos földbirtokos (Halmi), Nagy Béla földbirtokos (Lázári), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Medieşul aurit).

3. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Oláh Sándor, Sárközi Lajos, Gy. Kovács József. Világi részről: dr Helmecey József, Tabajdy György, Nagy Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Kádár Károly, Szőke József.

5. Egyhm. lelkészi értekezlet elnöke: Magoss Ferenc (Mikola).

6. Egyhm. tanítói értekezlet elnöke: Karikás Sándor (Sátmár).

b) Egyházközségek:

1. Adrian—Adorján ae, Sátmármegye, pt vá Livada—Sárköz, lp dr Koronka Pál, t Magoss Juliánna, lsz 380, tksz 77, ref isk 71, r ny áll isk 6.

2. Amaji—Amacz ae, Sátmármegye, pt Sántmar—Sátmár, vá Amacz, lp Siető Pál, kt Horváthné Petyke Erzsébet, lsz 348, tksz 46, ref isk 46.

3. Apa—Apa ae, Sátmármegye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k Málnássy Ferencinánd, lsz 552, tksz 76, r ny áll isk 76.

4. Medieşul aurit—Aranyosnegyves ae, Sátmarm. pt vá helyben, lp Szabó József, slp. Medgyessy Lajos kt Bagossy Endre, lsz 251, tksz 12, r ny áll isk 1. Le.: Szatmárgörbed-Româneşti, t Fejenczy Károly, lsz 253, tksz 46, ref isk 46.

5. Atea—Atya ae, Szatmármegye, kt Pelesul mare, vá Szátmár, lp Sáfár Imre, kt Soós János, lsz 313, tksz 49, ref isk 49.

6. Oraşul nou—Avasujváros ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Széll György esperes, slp. Kósa Rezső, t Puy Géza, Sepsyné Hady Margit, lsz 1525, tksz 297, ref isk 112, r ny áll isk 188.

7. Boliz—Batiz ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Dávid Sándor, t Zágonyi Anna, lsz 429, tksz 30, ref isk 30.

8. Boghiş—Csengerbagos ae, Szatmármegye pt Szamosdob vá Moflinul-Mare—Nagymajtény, lp Mogyorós Sándor, kt Ács István, lsz 592, tksz 74, ref isk 74.

9. Dabolcz—Dabolj ae, Szatmármegye, pt vá Halmi, lp id Kürthy Károly, slp. Varga Béla, lsz 416, tksz 70.

10. Agriş—Egri ae, Szatmármegye, pt vá Mikola, lp Visky Ferenc, t Kádár Károly, kt Mészáros Elek, lsz 753, tksz 115, ref isk 102.

11. Baia Sprie—Felsőbánya ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Spáczay Árpád kt Hajdu Sándor, lsz 400, tksz 37, ref isk 30. r ny áll isk 7.

12. Halmeu—Halmi ae, Szatmármegye, pt vá Halmi, lp ifj. Kürthy Károly, kt Tóth Zoltán, lsz 910, tksz 148, ref isk 60, r ny áll isk 78.

13. Hrip—Hirip ae, Szatmármegye, up Szatmárhegy, vá Sántmar és Csonkás, lp Orosz Ernő Endre, kt Báthory Zsófia, lsz 517, tksz 106, ref isk 47, r ny áll isk 54.

14. Câmpulung—Hosszumerő la Tisa ae, Máramarosmegye, pt helyben, vá Dragoş Voda helyl, lp Nagy Endre, slp Kocsis Sámuel, kt Rácz Béla, t Lengyel Ilona, lsz 1114, tksz 163, ref isk 120, r ny áll isk 7, iskolázatlan 36.

15. Iojib—Józsefháza ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Mediaşa, lp Fekete Antal, kt Zilahi Demeter János, lsz 349, tksz 62, ref isk 40, r ny áll isk 22.

16. Martineşti—Kakszentmárton ae, Szatmármegye, pt Odorău, vá Sántmar, lp Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, lsz 382, tksz 47, ref isk 47.

17. Babeşti—Kisbábony ae, Szatmármegye, pt vá Halmeu—Halmi, lp Tóth Gábor, kt Ottmayer Erzsébet, lsz 580, tksz 66, ref. isk 62.

18. Culciul Mic—Kiskolcs ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Sántmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Libik Árpád, lsz 495, tksz 100, ref isk 50, r ny áll isk 50.

19. **Pelişor—Kispeleske** ae, Szatmármegye, pt Bercu—Szárzaberek, vá Sätmar, lp Moinár Lajos, slp Pajzos Bá-
nai, kt Moinár Ambrus, lsz 324, tksz 40,
ref isk 40. Le: Peleşul—Nagypeleske, lsz 113.
20. **Remetea Oraşului—Kőszeg-
remete** ae, Szatmármegye pt vá Avas-
gyáros, lp Kováts Károly, kt Libik Ar-
pád, Kovács Ilona, lsz 689, tksz 114,
ref isk 105.
21. **Lazuri—Lázári** ae, Szatmár-
megye, pt vá Sätmar, lp Tóth Jenő,
kt Borbély Sándor, lsz 354, tksz 50,
ref isk 49, r ny áll isk 17.
22. **Sighet—ae, Maramureş—Mára-
rosszeg** megye, pt vá helyt, lp Papp József,
slp Molnár Zoltán kt Kelemen Ernő, Ke-
lemenné Szelics Ilona, Tőkés Erzsébet,
lsz 1374, ksz 170, ref isk 114, r ny áll
isk 13, más fel. isk. 13.
23. **Micula—Mikola** ae, Szatmár-
megye, pt vá helyt, lp Magoss Ferenc,
kt Mándy Bertalan, lsz 800, tksz 138, ref
isk 65, r ny áll isk 74.
24. **Tăuţii Magheraus—Misz-
kótfalu** ae, Szatmármegye, pt helyben,
vá Balag, lp Pálffy Isván, lsz 367, tksz 57,
r ny áll isk 35.
25. **Baia-mare—Nagybánya** ea,
Szatmármegye, pt vá helyt, lp Oláh Sán-
dor, slp Kádár Miklós, kt Veress
Ferenc, Szászné Szabó Viola, lsz 1530,
tksz 165, ref isk 101, r ny áll isk 62. Le:
Arduşai—Erdőszáda, Szatmármegye, t Fe-
renczy Irén, lsz 56, tksz 20, ref isk 18.
26. **Bocicoiul-mare—Nagyboc-
sók** (missiói kör) — ae, Maramaros-
megye pt vá Maramarossziget, (Str. Prin-
cipele Carol 23.), lp Takács Lajos, lsz 170,
tksz 21, r ny áll isk 18, m ny áll isk 5.
27. **Culciul-Mare—Nagykolcs**
ae, Szatmármegye, pt Culciul Mic, vá Sät-
mar, lp Gyöngyössy Bálint, lsz 408, tksz
37, r ny áll isk 57.
28. **Tarna-Mare—Nagytarna** ae,
Szatmármegye, pt vá Halmeu—Halmi, lp
Dénes László, lsz 147, tksz 14, r ny
áll isk 13.
29. **Ambud—Ombód** ae, Szatmár-
megye pt vá Sätmar, lp Györfi Kovács Jó-
zsef, kt Szöke József, Tassi Vera, lsz 813,
tksz 102, ref isk 102.
30. **Oar—Óvári** ae, Szatmármegye,
pt vá Sätmar, lp Fehér Bertalan, t Ador-
ján Gusztáv, Vadnai Erzsébet, lsz 1046,
tksz 166, ref isk 95, r ny áll isk 45.
31. **Potău—Patóháza** ea, Szat-
mármegye, pt Aranyosmedgyes, vá Medişa
lp Barkász Imre, kt Osváth Géza, lsz 439,
tksz 65, r ny áll isk 65.
32. **Petin—Pettyén** ae, Szatmár-
megye, pt vá Sätmar, lp Bogdán Lajos,
t Makray Anna, lsz 390, tksz 62, ref isk
50. Le: Pauleşti—Szatmárpálfalva, kt Koós
Zoltán, lsz 222, tksz 22, ref isk 22.
33. **Dorolj—Pusztadarócz** ae,
Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Selyebé
Géza, lsz 248, tksz 45, r ny áll isk 40.
Le: Petea—Pete, lsz 28, tksz 6, r ny áll
isk 8.
34. **Nişipeni—Sándorhomok** ae,
Szatmármegye, pt Sätmar, vá Mikola v.
Szatmár lp Csüry Miklós, t Balogh Ilona,
lsz 318, tksz 62, ref isk 50.
35. **Livada—Sárköz** ae, Szatmár-
megye, pt vá helyt, lp Szabó Károly, slp
Weghofer Sándor, t Peleskey Margit, lsz
480, tksz 58, ref isk 58.
36. **Livada nou—Sárközujlak**
ae, Szatmármegye, pt Sárköz, vá Livada—
Sárköz, lp Szabó Károly, lsz 173, tksz
10, ref isk 10, r ny áll isk 10.
37. **Dără—Szamosdara** ae, Szat-
mármegye, pt vá Sätmar—Szatmár, lp
Kovács Gyula, kt Bilkay Emma, lsz 385,
tksz 67, ref isk 30, r ny áll isk 17.
38. **Doba—Szamosdob** ae, Szat-
mármegye, pt helyt, vá Ghilvacii—Gilvács,
lp Bara József, k Kóka Mároly, lsz 436,
tksz 69, r ny áll isk 69.
39. **Corod—Szamoskóród** ae,
Szatmármegye, pt Kiskolcs, vá Szatmár, lp
Kürthy Dezső, lsz 318, tksz 53, r ny áll
isk 49. — L. e. Dobrácsapáti—Apaten,
t Nagy Borbála, lsz 176, tksz 28, ref
isk 20. r. áll isk 8.
40. **Cărăşeu—Szamoskrassó** ae,
Szatmármegye, pt helyben, vá Szatmár, lp

Várady József, kt Tóth Kálmán, II. Tóthné
Ladányi Ilona Isz. 906, Iksz. 130, ref. isk. 119.

41. Satu-Mare anyaregyház, Szatmármegye, pt. vá. helyt., lp. Boros Jenő, Debreczeni István, slp. Kocsmár Boldizsár, Papp Zsigmond, kt. Csecskedy Károly, t. Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Karikás Béla, Unger Béláné, Asztalos Boriska, Saja Ida, Nagy Magda, Isz. 6500, Iksz. 765, ref. isk. 360, r. ny. áll. isk. 329, más fel. isk. 76. f. e. Dumrăvă—Gombás.

42. Viile Satumare—Szatmármegye ae, Szatmármegye, pt. vá. helyt., lp. Peleskey Sándor, slp. Magoss Árpád, h. kt. File József, Isz. 1984, Iksz. 330, r. ny. áll. isk. 246. — F. e. Erdőd—Ardeu, t. Pásztoráné Halamka Mária, Isz. 210, Iksz. 10, r. ny. áll. isk. 10.

43. Satumare Mintiu—Szatmármegye ae, Szatmármegye, pt. vá. Sătmăr, lp. Sárközy Lajos, slp. Makay György, k. Saja Sándor, Isz. 5000, Iksz. 586, ref. isk. 187, r. ny. áll. isk. 271, más fel. isk. 48.

44. Odoreu—Szatmármegye ae, Szatmármegye, pt. vá. helyt., lp. Juhász Péter, kt. Sarkadyné Jenei Julianna, Isz. 260, Iksz. 37, Le. — Berindan—Berend, kt. Sarkady Nagy Ferenc, Isz. 345, Iksz. 55, ref. isk. 55.

45. Bercu—Százaberek ae, Szatmármegye, pt. vá. Szatmăr, lp. Joó Kálmán, kt. Szűcs Béla, Isz. 476, Iksz. 64, ref. isk. 51, r. ny. áll. isk. 15.

46. Seini—Szinérváralja ae, Szatmármegye, pt. vá. helyt., lp. Szabó Endre, kt. Török Bernát, Isz. 766, Iksz. 110, ref. isk. 50, r. ny. áll. isk. 32, más fel. isk. 7. — Le. Viile Apei—Apahegy, kt. Fábiánné Kiss Mária, Isz. 247, Iksz. 80, ref. isk. 52, r. ny. áll. isk. 5.

47. Tamașeni—Tamásváralja ae, Szatmármegye, pt. vá. Halmi—Halmeu, lp. Bodnár Béla, t. Adorján Blanka, Isz. 472, Iksz. 70, ref. isk. 52.

48. Turulung—Türtterebeș ae, Szatmármegye, pt. vá. Halmeu—Halmi, lp. Szép Kálmán, t. Makrai Emma, Isz. 256, Iksz. 37, ref. isk. 33, r. ny. áll. isk. 1.

49. Vama—Vámfalu ae, Szatmármegye, pt. helyben, vá. Vama-Turului, lp.

Koľozs Vince, k. Imrek Benedek, iskolár államiak, Isz. 684, Iksz. 124, r. ny. áll. isk. 80. Fe. Negreșli—Avasfelsőfalu, Isz. 156, Iksz. 32, r. ny. áll. isk. 22.

50. Vețiș—Vetés ae, Szatmármegye, pt. vá. Szatmăr, lp. Szarka Károly, Kálmár László org. kánt., Isz. 573, Iksz. 73, r. ny. áll. isk. 54.

V.

Nagykárolyi egyházmegye.

a) Tiszviselők:

1. Esperes: Gönczy Sándor Careimari, gondnok: dr. Nagy Sándor Erdőd, lelkészi főjegyző: Kovács Lajos, világi főjegyző: dr. Tóth János Sătmăr, lelk. aljzó: Veress Kálmán Iriny, világi alj.: Bay Miklós Csomaköz, számvevő: Vörös Zoltán, pénztáros: Veress László, em. ügyész: dr. Kölcsey Ferenc Domahida, tanügyi előadó: Vörös Zoltán. Belmissziói előadó: Bartus Jenő. Levéltáros Vörös Zoltán.

2. Em. tanácsbírók lelkészi részről: Kovács Lajos, Lovász Béla, Gargya Géza Veres László. Világi részről: Domahidy István, Pásztyóhy Dénes, dr. Tóth János.

3. Egyker. képviselők lelkészi részről: Kovács Lajos. Világi részről: Dr. Tóth János.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Oltmayer Gyula.

5. Egyházm. lelkészi értekezleti elnök: Kovács Lajos.

6. A Nagykarolyi Ref. Egyházm. Tanítóegyesületének elnöke: Oltmayer Gyula Moftinul-Mic, jud. Sălaj.

b) Egyházmegyék:

1. Berea—Bere ae, Szilágymegye, p. vá. Sanislău—Szaniszló, lp. Ármos Zsigmond t. Vargáné Kupán Etelka, Isz. 430, Iksz. 51, ref. isk. 51.

2. Bervenii—Börvely ae, Sălajmegye, pt. Nagykaroly, vá. helyben, lp. üresedésben. kt. Bartha István, t. Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, Isz. 1933, Iksz. 232, ref. isk. 205, r. ny. áll. isk. 2.

3. Ciumeștii—Csomaköz ae, Sălajmegye, pt. vá. Sanislău—Szaniszló.

hip Horváth Pál, Isz 110, tksz 15, ref isk 4, más fel isk 1. — Le. Mezöpetr—Petrestii, Isz 16, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk. 2.

4. Dobra—Dobra ae, Szilágy m. pt vá Supurul—Alsószopor de Jos, lp Kupán István, kt Györfi András, t Jászberényiné Szabó Ilona, Jászberényi Mihály, Isz 1630, tksz 279, ref isk 279.

5. Domănești—Domahida ae, Sălaj m., pt Moflinul mic,—Kismajtény vá helyben, lp Szabo Lajos, slp Diószeghy Károly, kt Kovács József, Isz 445, tksz 28, ref isk 28.

6. Dindești—Érdengeleg ae, Szilágy m., pt helyb., vá Resigea—Reszege, lp Simon Imre, Isz 269, tksz 42, r ny áll isk 42.

7. Andrid—Érendréd ae, Szilágy m. pt helyt, vá Resigea—Reszege, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, t Lovász Róza, Isz 770, tksz 120, ref isk 119, r ny áll isk 1.

8. Curtiușeni—Erkörtvélyes ae, Szilágy m. pt vá helyt, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, Isz 1566, tksz 273, ref isk 100, r ny áll isk 173.

9. Ghenci—Gencs ae, Szilágy m., pt vá Carei, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Dancsné Vadnay Margit, Isz 848, tksz 145, ref isk 111, r ny áll isk 34.

10. Ghirișa—Géres ae. Szatmár m., pt helyt, vá Ardud, lp Szabó Tibor, kt üresedésben, t Cseh Olga, Isz 924, tksz 152, ref isk 152.

11. Irina—Iriny ae, Szilágy m., pt vá Szaniszló—Reszege, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, Isz 575, tksz 80, ref isk 80.

12. Capleni—Kaplony ae, Sălaj megye, pt vá Carei—Nagykároly, lp Lovász Béla, t Török Ilona, Isz 311, tksz 33, ref isk 33.

13. Királydaróc—Craidoroff ae, Szatmár m., pt helyt, vá Nagymajtény, Moflinul-Mare, lp Szabó Géza Isz 470, tksz 52, r ny áll isk 52.

14. Moflinul-Mic—Kismajtény ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Barius Jenő kt Ottmayer Gyula. Isz 500, tksz 74, ref isk 50, r ny áll isk 24.

15. Sănmiclăus-Krasznaszent-Miklós ae, Sălaj megye, pt Carei-mare, vá Moflinul-Mare—Nagymajtény, lp Veress László, k Vári Imre, Isz 152, tksz 32, r ny áll isk 32. Le: Esztro, Nagymajtény, Giltvács, Istrau, Ghilvac, Moflinul Mare, Isz 55, tksz 18, r ny áll isk 18.

16. Carei any-egyház, Sălaj megye, pt vá helyt, lelkipásztor Gönczy Sándor esperes, slp Márion Ferenc, kt Bőjtke János, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, Isz 3117, tksz 252, ref isk 189, r ny áll isk 54.

17. Sanislău—Szaniszló ae Sălaj megye, pt vá helyt, lp Kiss Ferenc, kt Szabó Terézia, Isz 517, tksz 99, ref isk 59, r ny áll isk 40.

VI.

Salontai egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Arday Aladár Salonta, egyh. gondnok Fráter Emil Salonta, lelkészi főjegyző: Jakab Viktor Beiuș, világi főjegyző: dr Olosz Lajos Chișineu, lelkészi aljegyző: Szücs Antal Boiu, világi aljegyző: Szathmáry Sándor ügyv. Beiuș, számvevőszéki eln. Ráczy Gyula Salonta, pénztáros: Jakab Viktor Beiuș, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Salonta és dr Bernái Lajos Tinca. Tanügyi előadó: Balogh László Zsindul. — Belmissziói előadó: Nagy Zoltán Chișineu.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Fogarassy Bálint Ádea, Szakács Dénes Târcaia Jakab Viktor Beiuș, Nagy Zoltán Chișineu, Bokor Sándor Iarmata-neagră, Kun Zoltán Pacota. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Csegöd, Miskolczy Jenő Ciumeghiu, Mészáros Dániel Arad, dr Sarkady Dániel Salonta, dr Balogh Ernő Ineu, dr Olosz Lajos,

3. Egyházkerületi képviselők lelkészi részről: Nagy Zoltán Chișineu, Jakab Viktor Beiuș. Világi részről: Miskolczy Jenő Ciumeghiu, Kapéry Béla em. ügyész.

4. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselek: Mikó Pál Salonta, Kiss Ferenc Târnășda.

5. Egyh. tanítóértekezlet elnök: Mikó Pál, Salonta.

b) Egyházközségek.

1. Ant—Ant ae, Bihormegye, pt vá Târnășda, lp Patay István, kt Kiss Béla, lsz 970, tksz 138, ref isk 54, m ny áll isk 24.

2. Arad ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp választás alatt, slp Kovács Zoltán, Fekete Rezső, kt Hirsch József, lsz 6586, tksz 605, m ny áll isk 429, r ny áll isk 145, más fel. isk 51.

3. Adea—Ágya ae, Aradmegye, pt Chișineu Criș, vá Crișul Alb, lp Fogarassy Bálint, kt Nagy Péter, Nagy Péterné Golián Margit lsz. 1577, tksz. 114, ref. isk 110, r ny áll isk 4.

4. Arpașel Decebal—Arpád ae, Bihormegye, pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, slp Kenyeres Lajos, t Koós János, Madaras Károly ref felekezett, Böszörményi István és Böszörményi Istvánné Nosz Ilona, Komm. n István áll. tan. lsz 1475, tksz 177, ref isk 110, m ny áll isk 77.

5. Beiuș—Belényes ae, Bihorm. pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, lsz 800, tksz 76, ref isk 41, r ny áll isk 35. — Le: Kisnyégerfalva—Negru, lev t Saszet Győző, lsz 291, tksz 39, ref isk 31, r ny áll isk 8.

6. Șoncoiuș—Belényessonkolyos ae, Bihormegye, pt Finiș, vá helyben, lp Kecskeméti Kálmán, slp Kenéz János, lsz 436, tksz 54, m ny áll isk 54. — Fe. Körös-jánosfalva—Ioaniș, t Kerékgyártó Mihály, lsz 285, tksz 32, m ny áll isk 32.

7. Uileac de Beiuș—Belényes-ajlak ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Liszkay Kálmán, t Oprisné Marton Hermína, Liszkayné Fekete Vilma, lsz 930, tksz. 75, ref isk 75.

8. Luntreni—Bélzerénd ae, Aradmegye, pt Vadász, vá Zerind, lp Igyártó Sándor, t Faragó Ilonka, lsz 577, tksz 59, ref isk 59.

9. Ineu—Borosjenő ae, Aradm. pt vá helyben, lp Csépi Gergely, lsz 310, tksz 18, m ny áll isk 16, r ny áll isk 2. — Fe: Bél—Beliu, lsz 69, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk 4. — Szórv.: Selénd—Silindru, lsz 70, tksz 3, m ny áll isk 3.

10. Sebiș—Borossebes ae, Aradmegye, pt vá helyben, lp Dérczy Imre lsz 228, tksz 23, r ny áll isk 15, más fel isk 8.

11. Cermeiu—Csermő ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Bitay Lóránd Zoárd, lsz 220, tksz 15, m ny áll isk 4, r ny áll isk 4.

12. Ghiarac—Erdőgyarak ae, Bihormegye, pt helyt, vá Giad, lp Bugyi János, kt Kültüs Margit, Csősz Lajos, lsz 1489, tksz 180, ref isk 91, r ny áll isk 89.

13. Chișeneu Criș—Kisjenő ae, Aradmegye, pt vá Kisjenő, lp Nagy Zoltán, t Kilin Sándor, K. Faragó Jolán, lsz 1585, tksz 170, ref isk 153, r ny áll isk 7. — Le: Szinte—Sintea, vall és ének t. Soós Jánosné, lsz 120, tksz 8, r ny áll isk 10.

14. Iarmataneagră—Fekete gyarmatae, Aradmegye, pt vá Zerind, lp Bokor Sándor, t Karikó Jenő, Kiss Mária, lsz 1876, tksz 175, ref isk 156.

15. Tăuț—Feketetót ae, Bihorm. pt vá helyt, lp Nánásy Dániel, kt id. Ábrahám Lajos, lsz 249, tksz 33, r ny áll isk 33, Szórványok: Talpas, Balár, Giriș, lsz 44, tksz 10, r ny áll isk 3, beiskolázatlan 7.

16. Ginta—Gyanta ae, Bihormegye pt vá helyt, lp Boros Ferenc, org. k Kálnoky István, lsz 1218, tksz 209, m ny áll isk 109. Le: Cheșea—Kisháza, előkönyörgő vall.-l. Vidits János, lsz 204, tksz 34, r ny áll isk 26.

17. Ghioroc—Gyorok ae Aradmegye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmár Károly, t Farkasné Kabai Eszter, lsz 140, tksz 20, ref isk 12, m ny áll isk 6, r ny áll isk 2.

18. Tărcaia—Köröstárkány ae, Bihormegye, pt Beiuș, vá helyben, lp Szakáts Dénes, t Lengyel Jenő, Ujvárossy Teréz, lsz 1292, tksz 146, ref isk 100.

19. Ceica—Magyarcséke ae, Bihormegye pt vá helyt, lp Babicsák József, tk Babicsák Barnabás, Isz 240, tks 41, r ny áll isk 20.

20. Remetea—Magyarremete ae, Bihormegye, pt helyben, vá Beius, lp Lengyel József, t Szebeni Barna Feketének K. Lukrecia állami tanító, Isz 903, tks 172, m ny áll isk 130, r ny áll isk 42.

21. Boiu—Mezőbajj ae, Bihormegye, pt vá Ciomeghiu, lp Szücs Antal, tk Juhász László, t Nagyné Kiss Juliánna, Isz 1110, tks 138, ref isk 120, r ny áll isk 18.

22. Salonta anyagyeház, Bihormegye pt vá helyt, lekipásztor Arday Aladár, Dohy Arpád, sip Cavallér Lajos, Szilágyi Sándor, kánt. Vasvári Béla, t Szentessy Elek, Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Máté Lajos, Tordai Ferenc, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Szatmáriné, Sikos Károlyné, Bödi Imre, Koós Ferenc, Kornya Julánna, Isz 11,026, tks 719, ref. isk 623, r ny áll isk 90.

23. Zerind—Nagyzerénd ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Balogh László, t Péteri Elelka, Nagy Béla, Márk Magdolna, Tóth Juliánna, Balogné Meleg Erzsébet, Isz 1903, tks 206, ref isk 145, m ny áll isk 56.

24. Pâncota—Pankota ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Kun Zoltán, t Sajti Károly, Isz. 398, tks 51, ref isk 48, r ny áll isk 1, más fel isk 2, Le: Világos—Sírja, Isz 44, tks 6, r ny isk 3, más ny isk 5.

25. Szentleányfalva—Sânleani ae, Aradmegye, pt Arad 2, vá Arad, lp Szakáts Géza, Isz 404, tks 71, m ny áll isk 70, r ny áll isk 1.

26. Tamáshida—Tămașda ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Ungváry Gyula, kt Kiss Ferenc, Isz 800, tks 98, r ny áll isk 38, r isk 50.

27. Tenke—Tinca ae, Bihormegye, pt vá helyt, lp Czepialvy József, t Vass Lajos, Téby Béla, Báthory Julia, Isz 1750, tks 210, ref isk 159, r ny áll isk 61.

28. Vânători—Vadász ae, Aradm. pt helyt, vá Zerind, lp üresedésben, t. Nagy Sándor, Vargha Anikó, Isz 1502, tks 120, ref. isk. 107, r. ny áll isk 4. — Fe: Simonyifalva—Satul nou, t Boross Lajos, Isz 97, tks 11, m ny áll isk 7.

29. Finiş—Várasfenes ae, Bihormegye, pt helyt, vá Cosbuc, lp Juhász András, t Faragó Károly, Juhászné Tatay Emma, Isz 1379, tks 128, m ny fel. isk. 84, r ny áll isk 7.

II.

Tanintézetek.

I. Oradeai református leánynevelő-intézet (tanítónőképző, internátus és leánygimnázium).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Helyettes elnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kélmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénztáros, dr Sarkady Sándor, K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató, dr Szabó Lajos.

b) Tanári kar:

Igazgató: Karácsonyiné Gáibori Erzsébet.

Tanárok: Joós Viola, Ambrus Julia, Antal Margit, Luka Iona, Pop Viorica, Bancsik János.

II. Satmari ref. fiu főgimnáziuma.

a) Fenntartó testület elnöke: Gróf Dégenfeld Miksa.

b) Főgimnáziumi igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközl Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Ligeti Imre igazgató, Széll György esperes, dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, a m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagolhay Sámuel, Balogh József, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, dr Lénárd István, Nagy Béla, Pethő György, Tabejdi

György, Tankóczy Gyula, Tereh Géza,
dr Tóth János, Tóth Kálmán.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.
Tanárok: Bagothay Sámuel, Nagy Béla, Kovács Kálmán, Gecsey Jenő, Jámbor Sándor, Muhy Sándor, Vörös János, Deli Szabó Géza.

III. Satumarei ref. leánygimnázium.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.
Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközy Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Bakcsyné Korbuly Irén és Martininé Scheint Lujza igazgatók.

Választott tagok: Balogh József, Bánhidiné Nagy Teréz, dr Harcsár Géza.

dr Lénárd István, Kóta Pál, Nagy Endre,
Pilhoffer Ida, Tóth Kálmán.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.
Tanárok: Pilhoffer Ida, Heves Mária,
Nagyné Farkas Dóna, Horváth Berta.

IV. Satumarei ref. felső kereskedelmi leányiskola.

a) Igazgatótanács. Elnöke és tagjai ugyanazok, mint a leánygimnáziumban.

b) Tanári kar.

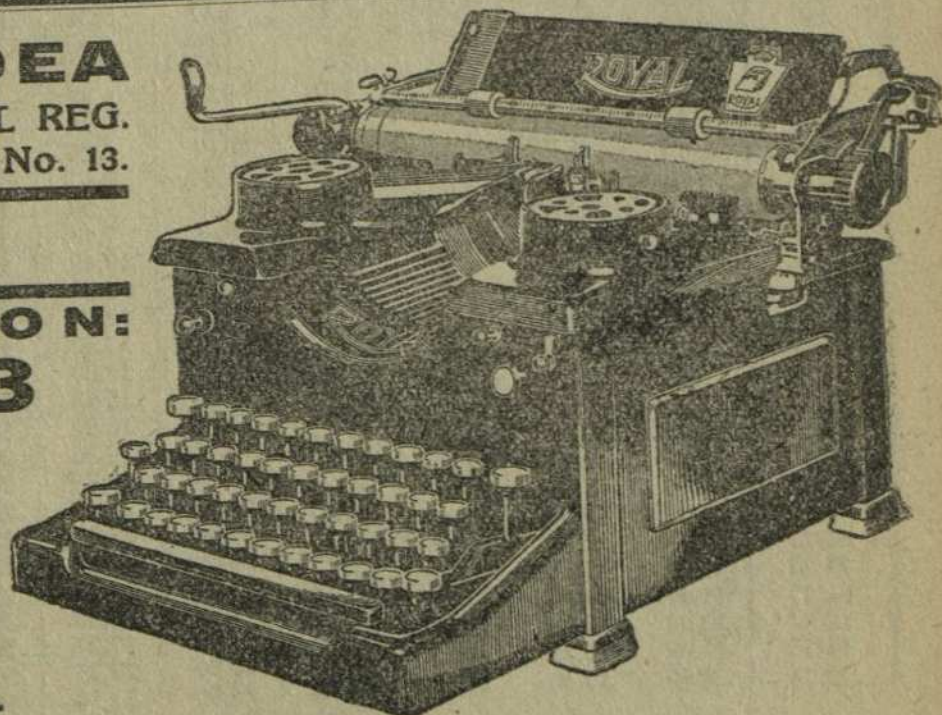
Igazgató: Martininé Scheint Lujza.
Tanárok: Agyagássy Piroska, Bánhidiné Nagy Teréz, Kalmár Irma, Széss Emma.

„SZEGFÜ” **ÍRÓGÉPVÁLLALAT**
VEZETŐ: **MOCSÁRY SÁNDOR**

ORADEA
BULEVARDUL REG.
FERDINAND No. 13.

TELEFON:
693

Író, számoló,
sokszorosító
gépek és Na-
tional kassza
javítások.



Új és régi mértékek.

Örmértékek:

- 1 akó = 40 pint = 56.6 liter = 0.566 hl.
 1 pint = 2 litce = 1.415 liter.
 1 litce = 2 meszely = 0.707 liter.
 1 magyar litce = 2 meszely = 0.848 lit.
 1 magyar meszely = 0.4 liter.
 1 magyar akó = 64 litce = 54.3 liter
 = 0.543 hektoliter.
 1 köböl = 4 véka = 120 liter = 1.2
 hektoliter.
 1 véka = 30 liter = 0.3 hektoliter.
 1 erdélyi véka = 23.1 liter = 0.231 hek-
 toliter.
 1 erdélyi vedér = 12.4 liter = 0.124
 hektoliter.

Területmértékek:

- 1 katasztrális hold = 1600 négyszögöl
 = 57.546 ár.
 1 négyszögöl = 36 négyszögláb = 3.597
 négyszögméter.
 1 négyszögláb = 144 négyszöghüvelyk
 = 0.099 négyszögméter.

- 1 négyszöghüvelyk = 144 négyszögvonai
 = 6.03 négyszögcéntiméter.
 1 négyszögvonai = 144 négyszögponai
 = 0.048 négyszögcéntiméter.
 1 magyar hold = 1200 négyszögöl
 = 43.1660 ár.
 1 lánc = 1.896 ár.
 1 osztrák hold = 57 ár, 54 négyszögmé-
 ter és 64 négyszögcéntiméter.

Hosszmérték:

- 1 öl = 6 láb = 1.896 méter.
 1 rőf = 0.777 méter.
 1 láb = 12 hüvelyk = 0.316 méter.
 1 hüvelyk = 12 vonal = 2.65 centiméter.
 1 vonal = 12 pont = 220 milliméter.
 1 magyar mértföld = 8.355 kilométer.
 1 tengeri mértföld = 1.852 kilométer.
 1 földrajzi mértföld = 3912.74 ööl
 = 7.419 kilométer.
 1 kábelhossz = 189.647 méter.

Faragottfa köb táblázat.

	Méter							
	4	5	6	7	8	9	10	
3/3	0,75	0,93	1,12	1,32	1,50	1,68	1,87	3/3
3/4	1,00	1,25	1,50	1,75	2,00	2,25	2,50	3/4
3/5	1,25	1,56	1,87	2,19	2,50	2,81	3,12	3/5
4/4	1,33	1,66	2,00	2,33	2,66	3,00	3,33	4/4
4/5	1,66	2,08	2,50	2,91	3,32	3,74	4,16	4/5
4/6	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00	4/6
5/5	2,08	2,60	3,12	3,64	4,16	4,68	5,20	5/5
5/6	2,50	3,12	3,75	4,38	5,00	5,62	6,25	5/6
5/7	2,91	3,65	4,37	5,11	5,82	6,56	7,28	5/7
6/6	3,00	3,75	4,50	5,25	6,00	6,75	7,50	6/6
6/7	3,50	4,37	5,25	6,13	7,00	7,87	8,75	6/7
6/8	4,00	5,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	6/8
7/7	4,08	5,10	6,12	7,11	8,16	9,18	10,20	7/7
7/8	4,66	5,85	7,00	8,15	9,32	10,49	11,66	7/8
7/9	5,25	6,56	7,87	9,19	10,50	11,81	13,12	7/9
8/8	5,33	6,66	8,00	9,33	10,66	12,00	13,33	8/8
8/9	6,00	7,50	9,00	10,50	12,00	13,50	15,00	8/9
8/10	6,66	8,33	10,00	11,65	13,32	15,00	16,66	8/10
9/9	6,75	8,45	10,12	11,82	13,50	15,18	16,87	9/9
9/10	7,50	9,37	11,25	13,13	15,00	16,87	18,75	9/10
9/11	8,25	10,31	12,37	14,44	16,50	18,56	20,62	9/11
10/10	8,53	10,41	12,50	14,58	16,66	18,74	20,83	10/10
10/11	9,16	11,45	13,74	16,03	18,32	20,61	22,90	10/11
10/12	10,00	12,50	15,00	17,50	20,00	22,50	25,00	10/12
11/11	10,8	12,60	15,12	17,64	20,16	22,68	25,20	11/11
11/12	11,00	13,75	16,50	19,25	22,00	24,75	27,50	11/12
11/13	11,91	14,89	17,87	20,84	23,82	26,80	29,78	11/13
12/12	12,00	15,00	18,00	21,05	24,00	27,27	30,00	12/12
12/13	13,00	16,25	19,50	22,70	26,00	29,25	32,50	12/13
12/14	14,00	17,50	21,00	24,50	28,00	31,50	35,00	12/14

Az állatok betegségeire való szavatosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:				Sertéseknél:							
Napig				Napig							
Francia kórságért	—	—	—	—	30	Borsóka-kórért	—	—	—	—	8
Lovaknál:											
Taknyosságért	—	—	—	—	15	Börféregért	—	—	—	—	30
Keheességért	—	—	—	—	15	Havi vakságért	—	—	—	—	30
Csökönyösségért	—	—	—	—	30	Fekete hályogért	—	—	—	—	30
Buta-csiráért	—	—	—	—	30	Rozsféregért	—	—	—	—	30
Juhoknál:											
Himlóért	—	—	—	—	—	8	Férges tüdőnyavalyáért	—	—	—	60
Rühért	—	—	—	—	—	8	Mélely és májrothadásért	—	—	—	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középtartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak	340 napig	350 napig	419 napig
Tehenek	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék	154 "	146 "	158 "
Disznók	120 "	109 "	153 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 15
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 15
október 1	szeptember 5	július 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 15
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A keltetés tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykákknál 26—29 napig; a ludaknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

	évig	évig	
A csődör	4-16,	a kanca 3-14	} Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk tovább is
A bika	2-6,	a tehén 2-6	
A kan	1-4,	a koca 1-4	
A kos	2-6,	az anyajuh 2-6	

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és szamárcsikók	— — — 3-6
Bérányok	— — — 3-4
Malacok	— — — 2-2 $\frac{1}{2}$
Borjuk	— — — 2 $\frac{1}{3}$ -5 $\frac{1}{3}$
Kecskegidák	— — — 2-2 $\frac{1}{2}$

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogramm
Lónak	— — — — — 2-3
Marhának (szárazlakarmányozásnál)	2 $\frac{1}{2}$ -5 $\frac{1}{2}$
(zöld)	6-8
Juhnak	— — — — — 1 $\frac{1}{10}$ -2 $\frac{1}{10}$
Sertésnek	— — — — — 1-2

Sószükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	— — — — — 20-30
Marhának	— — — — — 20-30
Juhnak	— — — — — 5-10
Sertésnek	— — — — — 5-10

Vizszükséglet egy napra.

	Liter
Lónak	— — — — — 24-30
Marhának	— — — — — 30-40
Juhnak	— — — — — 5-10
Sertésnek	— — — — — 5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	— — — — — 1-2 $\frac{1}{2}$ -ot
az árpa és zab	— — — — — 2-3
a hüvelyesek	— — — — — 2-5
a burgonya	— — — — — 8-10
a répa prizmában	— — — — — 6-10
a széna	— — — — — 8-10
a repce	— — — — — 6-8
a lófogu csöves tengeri	— — — — — 8-15
a közönséges magyar tengeri	7-11
az apró, keményszemű tengeri	5-7
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75-90 kg. lemorzsolni szemét ad.	

Az élősúly és a vágósúly közti arány.

Tehénnél az élősulynak 43-50%-a vágósúly. Ökörnél az élősulynak 40-60%-a vágósúly. Borjunál az élősulynak 56-63%-a vágósúly. Juhnál az élősulynak 50-60%-a vágósúly. Sertésnél az élősulynak 75-85%-a vágósúly. (Berkshire 200-300 kg. élősulynál 82-83%, poland china 83-86%, tamworth 89-91%.)

Súlyvesztés az állat szállítása közben.

Tenyészmарhákknál 100 km. távolságig 3%, 200 km.-nél 4.3%, 300 km.-nél 4.5%, 500 km. távolságig 7.5%-ék a súlyvesztés.

Vágómarhákknál a körülmények és a távolság szerint 0.9-12%, borjunál 3.2-6.8% a súlyvesztés.

A ragadós betegségek lappangási ideje.

Baromfihimlő 5-10 nap. Baromfikolera 8-10 óra. Bivalyvész 1-2 nap. Dermédés (Tetanus) 1-14 nap. Fertőző hüvelyhurut 2-3 nap. Ivarszervi hólyagos kiütés 3-6 nap. Juhhimlő 6-8 nap. Lépfene 1-14 nap. Mirigykór 4-8 nap. Ragadós száj- és körömfájás 2-11 nap. Sertésűzök 1-5 nap. Sertés himlő 3-4 nap. Sertésorbánc 3-10 nap. Sertésvész 4-13 nap. Szárnyasok diftériája 3-6 nap. Szopomyica 4-22 nap. Takonykór 5-15 nap. Tehénhimlő 4-7 nap. Veszétség több hét, illetve hónap is lehet.

A méhészet dióhéjban.

A méhekre, a méhcsaládokra, valamint a méhészet körébe tartozó fontosabb tudnivalók táblázatos kimutatása.

A méh (<i>Apis mellifica</i> L.)							
fellépésének ideje		rendszerlani állása				neme	
A földképződés III. korsz. volt, mikor is az ember fellépett s amikor virágos növények keletkeztek		A gerinctelenek rovar osz. A teljesen átalakulók részarányos testűek, hártväs szárnyak, izelt lábuak, fullánkösak, társaságban élők és virágkedvelők csoportjába tartozik				Nőneműek: anya, dolgozó, hímműek: here	
A m é h e k							
neme és élettartama		fejlődési ideje			t e s t ü k		nyelvük hossza
		pete	álca	báb	hossza	sulya	
anya	3—5 év —	3	6	7	16—18 mm	0.16—21 gr.	4' — mm
dolgozó	1—9 hó —	3	7	11	11—13 "	0.11—13 "	6.2—5 "
here	1—5 hó —	3	6	15	13—15 "	0.20—24 "	4' — "
Az anya petélésének folyamata egész életén át							
hónap	naponta	havi átlag		hónap	naponta	havi átlag	
Január	100—150	1.000—1.500		Junius	1800—2900	90.000—140.000	
Február	150—250	3.000—9.000		Julius	2900—1800	90.000—40.000	
Március	150—500	9.000—11.000		Aug.	1800—1000	40.000—11.000	
Április	500—1300	11.000—40.000		Szept.	1000—500	11.000—9.000	
Május	1300—1800	40.000—90.000		Októb.	500—200	9.000— —	
							1 év átl. 300.000 egy életen át 1.000.000
Egy középéros méhcsalád 1 évi átlagos gyűjtése és fogyasztása havonként							
hónap	gyűjt	fogyaszt	hónap	gyűjt	fogyaszt		
Január	— gr.	300 gr.	Julius	8.000 gr.	5.000 gr.		
Február	— "	840 "	Augusztus	4.000 "	1.400 "		
Március	1.000 "	1.200 "	Szeptember	1.500 "	1.200 "		
Április	4.000 "	1.400 "	Október	—	700 "		
Május	5.000 "	2.800 "	November	—	400 "		
Junius	12.000 "	2.000 "	December	—	300 "		
Hőmérsékleti adatok C°-ban							
A fészek melegsége			A m é h				
télen	nyáron	legszorgalmasabb	nem dolgozik		megdermed		
24—26	23—32	22—25	alul 12—35 fölül		7—8		
A fiasítás meghül 18°: elhal 15°: él 18-tól 35-ig.							
A méhekkel lehet dolgozni 11—12° melegben is még.							
A viasz meglágyul 30°-nál, megolvad 63°-nál							
A sejtisétszáma 1 cm ² -nyi lép mindkét oldalán és méretei							
heresejt	477	széles	7.40 mm	mély	15.5 mm		
dolgozósejt	834		5.40 mm		11' mm		

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga ötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékfélétet többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldeken ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más almatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell eleendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalma- vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a csirkéket malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarább kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. Magról kelt fiatal fákai, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idején kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban.

Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók.

— A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk.

— A melegágyakat szaporítani kell.

— Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zelleret sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtattott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatokat. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola.

A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákra és bokrokra a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákra most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gázról s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részekre vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retek, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamóca van, meg kell kapálni. — A melegágyakat gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijarást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táptájkuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a földéje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legjobb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszélyeket még most is lehet ültetni.

Zöldséges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafikat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a köteléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforpassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A óudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldséges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodszor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókháló-tól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és fajscola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A fajscolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelytannyira növekedtek, feltöltjük. — A meleg-ágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelék-neműeket főlsszedjük és vagy a magunk használatára fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A lekaszáltat forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is meg kell heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartásának nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főntebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöldbabot és egyéb ilyenféléket szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és fajscola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagokat gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölcscsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtárgalt karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelék-neműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és beültetni. — A dinnyeültvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodszor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kendert levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltéttetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk. **Gyümölcs- és fajscola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajtásokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkestől együtt pusztítsuk. — A darázsészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszednek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megérett magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinnyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet felszedni saját használatra vagy eladásra. — A veteményágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répa-földeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül. A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszálása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A összes ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés-alávaló kapálás. — A főösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkéket, hogy azok helyreiszüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsűket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, bükköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozsot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban felszedjük.

Házi állatok. A juhokat fűrésztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kiereszteni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül. Folytatjuk a gyümölcsseirakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelní, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főfoglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell leszedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakarítanak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek. Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csürökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volna befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Lágy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos reket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

Az erdélyi-, bánvári-, máramarosi- és körösvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár vasárnapra, esetleg ünnepnapra esik, akkor az a következő napon lesz megtartva.

A

Alba—Abrudbánya (jud. Alba), az ónap-
tár szerinti Tódor nap előtti való vásár-
nap és hétfőn kirakodó- és állatvásár;
továbbá május hó első hetének vásár-
nap és hétfőjén; jul. 29., Miklósnap előtti
és karácsony előtti, mindig vásárnap és
hétfő napokon, kirakó- és állatvásár.
Hétfővásár hétfőn.

Alba Sugařag (jud. Maramaros), ápr. 24
és okt. 26. napját magában foglaló hétfő-
nap és kedden.

Arad (jud. Arad), ápr. 24, jul. 11, okt. 26.
Ha ezen napok nem hétfőre esnek, úgy
ezen a heténapokat megelőző hétfő
napon.

Arad—Ákosfalva, február 7-én, május
3-án, július 10-én, október 3-án és 4-én.
Első egy nap állatvásár.

Alba (jud. Alba), március 5-én, szept.
8-án. Előtte egy nap állatvásár.

Aradul-de-jos—Alfalu, május 5, szept.
1, dec. 30, megelőző 2 napon át állat-
vásár.

Alba, pünköst és Mária mennybeme-
ntelése napján, ónapjár szerint.

Aradul-de-jos (jud. Făgăraș), július 4-ik
és 5-én állat-, 6-án kirakóvásár, október
9-10 állat-, 11-én kirakóvásár.

Aradul-de-jos—Alsócsernáton, április
2, július 5 és december 20. Hétfővásár
szombaton.

Aradul-de-jos—Alsójárás (jud. Turda-
Araș), febr. 16, május 1, július 16, okt.
3, kirakóvásár. Ezt megelőzőleg 3 nap-
pal állatvásár. Heti vásár kedden.

Aradul-de-jos—Alsórákos, április 24,
június 24, szept. 21 kirakó; 1 nappal
előtte állatvásár.

Aradul-de-jos—Alsózsuk (jud. Cluj), má-
jus 1-3. juhvásár, május 20, szeptem-
ber 4, kirakóvásár.

Aradul-de-jos—Alsószópor (jud. Sălaj)
febr. 21, május 16, aug. 8, nov. 21.

Aradul-de-jos—Alvincz (jud. Alba), jun.
12-23, nov. 23-24, állatvásár. Kirakó-
vásár június 24, november 25, hétfővásár
szombaton.

Frána-Asszonyfalva (jud. Târnava-Mare)
április 10, október 1. állatvásár, április
14, október 2. kirakóvásár.

Arad, Judica vagy fekete vasárnapot meg-
előző péntektől június 29. után követ-
kező péntektől és november 5. megelőző
péntektől 5 napi tartammal és pedig a
megjelölt pénteki és szombati napokon
kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő,
keddi napon kirakóvásár,

Mediasul-Aurit—Aranyosmedgyes (jud.
Sătmar), fehérvasárnap hetében, nagy
hétfőn; Áldozócsütörtök, jun. 24, aug.
8, nov. 5 és december 24 hetében keddi,
szerda és csütörtökön. Ha e napok ü-
nnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Negrești—Avasfetsőfalva (jud. Sătmar),
a március 19-ét és ünnepjét megelőző
és szeptember 8. után következő hétfőn.

Lechința—Avaslekence (jud. Sătmar),
március 1 és július 6-át magában fog-
laló hetek hétfő napján.

Orășul-nou—Avasujváros (jud. Sătmar),
márc. 11-ét, máj. 1-ét, július 18-át, aug.
15-ét magában foglaló héten, hétfőn
és kedden. Első nap állatvásár.

B

Bacia—Bácsai, ápr. 21, szept. 15.

Blaș—Blázsfalva, virágvasárnapot meg-
előző szombati, július 2, dec. 6, kirakó-
vásár, előtte 3 nappal állatvásár. Hétfő-
vásár csütörtökön.

Huedin—Bánffyhyunyad, január 25, hus-
hagyó kedden, husvét és pünköst előtti
kedd, július 26, szept. 21, november 25
és karácsony előtti kedden, egy nappal
előbb állatvásár. Hétfővásár kedden.

Vorumloc—Baromlaka, ápr. 2-3, szept.
7-8 állatvásár, április 5, szept. 10-én
kirakóvásár.

Baraolt—Barót, február 3, június 1, aug.
21 és november 12-én kirakóvásár. Előtte
3 nap állatvásár. Hétfővásár szerdán.

Batoș—Bátos, január 27, május 21, nov.
14., 2 nappal előbb állatvásár. Hétfővásár
szerdán.

Bavaniste (jud. Timiș), február 28. má-
jus 21, október 26, nov. 20.

Bazna, április 1, augusztus 1 kirakóvásár,
előtte 3 nap állatvásár.

- Belint—Belencze** (jud. Timiş), ónaplár szerint nagycsütörtökön, auguszt. 18-án. Helivásár szombat.
- Beius—Belényes**, január 31, február 1, április 25—26, július 18—19, október 24 és 25-én állat- és kirakóvásár.
- Beliu—Bél** (jud. Bihor), márc. 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1-én magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján állat- és kirakóvásár.
- Bărzasca—Berzászka** (jud. Severin), május 26—27, július 25—26, okt. 6—7, nov. 7—8-án.
- Bărzava—Berzova** (jud. Arad), március 21, július 6, okt. 26, megelőző hétfőn.
- Bistrița—Beszterce**, Hemv.-szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden, május 14. és 16., Bertalan nap utáni és Katalin nap előtti szerdát megelőző 3 nap marhavásár. Hemvázószérda utáni szerdán, május 17. Bertalan utáni szerdán és Katalin előtti szerdán kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Diosdăg—Bihardiószeg**, márc. 3, máj. 1, szept. 2, december második hetében mindig szerdán és csütörtökön úgy az állat-, mint a kirakóvásár.
- Bicsad—Bikszád** (jud. Sălmar), jui. 12, aug. 25, szept. 19.
- Biled—Billéd** (jud. Torontal), márc. 26, június 15, október 8-án, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.
- Boița—Bolcza**, állatvásár ónaplár szerint Husvét böjtje első hetében, Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Áldozócsütörtökön és következő napon. Borbála nap előtti csütörtökön és pénteken, valamennyi ónaplár szerint. Gyapjувásár Áldozócsütörtök előtti szerdán. Helivásár pénteken.
- Buia—Bótya** (jud. Târnava-Mare), márc. 25—26, állatvásár, 27-én kirakóvásár, okt. 25—26 állatvásár, 27-én kirakóvásár.
- Bineu—Borosjenő**, Szent János, Szent Ilés és Peraszkiva napja előtti vasárnapon ónaplár szerint.
- Borșa** (jud. Maramureș) jun. 1, szeptember 15-ét magukban foglaló hetek hétfő napján és azonkívül minden év április 15-én és decemb. 1-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár.
- Borșa-Ceolocna—Borsa** (jud. Cluj), febr. 24, május 6, október 4, megelőző 1 nap állatvásár.
- Sebiș—Borossebes**, ónaplár szerint ápr. Szt. György, szept. Szt. Mihály és dec. Szt. Miklós hetében szerdán. Kirakó- és állatvásár egynapon.
- Brad** (jud. Hunedoara), márc., jun., szept. és dec. hónapok harmadik csütörtökjén kirakó- és állatvásár egynapon. Helivásár csütörtökön.
- Brașov** (jud. Brașov), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár Lukács ev. után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukács-napi marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó orsz. nyerstermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken helivásár, előző nap állatfelhajlással, harmadik hétfőn, szept. hónapban luxuslövésár. Helivásár pénteken.
- Buteni—Buttyin** (jud. Arad), ónaplár szerint Gyertyaszenteleő, Urnap, Szt. János fejevétele és Karácsony első hetén; a vásárok a hetárnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartalnak.
- Buziaș—Buziás**, jan. 25—26, ápr. 26—27, jul. 26—27, okt. 4—5 állatvásár. Kirakóvásár jan. 26—27, április 27—28, július 27—28 és október 5—6-án.

C

- Ciachi-Gârbou—Csákigorbó**, ónaplár szerint hushagyó kedden Pünköszt utáni kedden és Szt. Mihály főangyal napon. Előtte való napon állatvásár. Helivásár szerdán.
- Cicova—Csákoua** (jud. Timiş), ónaplár szerint nagyböjt közepette; jun. 29, aug. 15, ónaplár szerint Szt. Mihály, új naptár szerint Szt. Márton nap.
- Cefa—Cséffa**, április, augusztus és dec. hó első csütörtökje után.
- Cenger**, január 25, február 24, márc. 19, április 24, május: Áldozócsütörtök, június: Urnap, július 22, augusztus 20, szeptember 29, október 28, november 19 utáni és dec. 23 előtti pénteken.
- Cermeiu—Csermő** (jud. Arad), Virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, ónaplár szerint Demeter nap utáni vasárnap.
- Cernat Csernátfalva** (jud. Brașov), kirakó és állatvásár május 3-án és szept. 20-án. Helivásár hétfőn.
- Ciucani—Csikksekefalva**, kirakóvásár május 3-án és nov. 9-én.
- Cârța—Csikkarcfalva**, böjtelő hétfőn: június 24-én október 16-án. Helivásár csütörtökön.
- Cozmaș—Csikkozmás**, január 23—24, augusztus 19—20, állatvásár, jan. 25 és aug. 21 kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Racul—Csikrákos**, április 27—28 állatvásár, 29-én kirakóvásár, nov. 21—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár.

- Ciuc Sándominic — Csikszentdomokos, március 19-én és október 10-én, előbb két nap állatvásár. Helivásár hétfőn.
- Ciuc-Sângeorgiu - Csikszentgyörgy és Csikbánfalva (jud. Ciuc), Husvét előtti hétfőn, Karácsony előtti hétfőn, megelőző két napon. Helivásár hétfőn.
- Ciuc-Sânmartin—Csikszentmárton, május 3-án és nov. 9-én, megelőző két nap állatvásár Helivásár szombaton.
- Fromoasa—Csikszépvíz, január 7. április 14, június 30 szept. 9, megelőző három napon állatvásár. Helivásár szombaton.
- Mercurea-Ciuc—Csikszereda, Hamvazó szerda előtt 12 nappal, vagyis Sepluagesima után pénteken, Áldozócsütörtök utáni pénteken, július 13-án, Margit napján, szept. 29, kirakóvásár. Előtte három nap állatvásár. Helivásár szerdán.
- D**
- Danoş (jud. Târnava-Mare), március 5-én, június 20-án, október 5-én kirakó, előtte három nap állatvásár.
- Draoş - Darocz (jud. Odorheiu), március 1. nov. 1. Előtte 3 nap állatvásár.
- Dej—Deés, márc. 1-ét, június 1-ét, aug. István király napját és december 13-át magában foglaló héten szerdán kirakó, kedden állatvásár. Helivásár pénteken és kedden.
- Dettă, március 23—24, június 8—9, szept. 7—8, nov. 23—24 kirakóvásár.
- Deva, január 14, május 14, aug. 3, október 30, megelőző 3 napon állatvásár.
- Diciosânmartin, március 1, május 1, július 24, október 15, megelőző három napon át boromvásár. Helivásár szerdán.
- Dobra (jud. Huedin), április 23, május 30, szept. 8, október 26, állat- és kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Domăşina—Domásnya, ó-naptár szerint Virágvasárnapon és Szent Péter utáni 2-ik vasárnapon állatvásár és kirakóvásár.
- Dragomireşti—Dragomérfalva, ó-naptár szerint Vízkereszt előtt, új naptár szerint Péter, Pál és Sz. Mihály után eső hétfő napokon. Helivásár hétfőn.
- Drag (jud. Cluj), ó-naptár szerinti Husvét előtti Nagycsütörtökön, július 6, aug. 18, nov. 7, a júliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg két nap, a többi előtt egy nap állatvásár.
- E**
- Agârbiciu-Egerbegy (jud. Târnava-Mare) március 21, október 30, megelőző egy nap állatvásár. Helivásár csütörtökön.
- Aghireş—Egeres, febr. 1, május 3, aug. 1, nov. 3 Helivásár vasárnap,
- Arghihat—Egerhát, jan. 1—2, gör. kath. Husvétől megelőző szerda és csütörtök, július 31, augusztus 1, gör. kath. kisboldogasszony (kisasszony) napján és előtte való napon. Első napon állatvásár.
- Vâlcet—Előpaták, augusztus 17, 18, 19.
- Cornăţel—Egerszeg, március 31, április 1, augusztus 1—2. A második nap kirakóvásár.
- Dumbrăveni—Erzsébetváros, január 27 Gyümölcsoltó Boldogasszony utáni nap; Áldozócsütörtök utáni n. p, július 5, szeptember 23, november 20, megelőző három nap marhavásár. Heliv. szerdán.
- Ardud—Erdőd (jud. Sătmar), febr. 2-ika után, Husvét előtt, Pünköst előtt, júl. 2, szept. 14, nov. 1, december 16 utáni csütörtökön.
- Ardusat—Erdőszáda, március és június első hetében, aug. harmadik és november második hetében lévő pénteken. Helivásár pénteken.
- Andrid—Érendréd, április 10, október 15 s ha ezek nem keddre esnek, akkor a következő kedden.
- Valea-tui-Mihai—Érmihályfalva, március 14—15, június 27—28, szept. 6—7, dec. 10—11-ei magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén.
- Aleşd—Étesd, fehér Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten csütörtökön és pénteken; szeptemb. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napon és pedig állatvásárral. A vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.
- F**
- Făget—Facsád, állat és kirakóvásár január 15, február 13, március 20, május 5, július 8, augusztus 24, november 4, december 15.
- Codlea—Feketehalom, április 25, szept. 30, megelőzőleg egy-egy nap állatvásár.
- Tăut—Feketetót, január 25. előtti hétfőn, április 5, július 15 és október 16. napjait követő hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Avrig—Felek (jud. Sibiu), állatvásárok március 19, június 1, augusztus 12, október 1. Kirakóvásárok június 2, aug. 15 és október 2.
- Felmer, április 1—2, szeptember 1—2, állatvásár és kirakóvásár a második napon.

Baiasprie—Felsőbánya, jan. Vízkereszt, Mária fog. néven. Ker. járó hétben, július Apostol oszlása és okt. Szt. Ferenc nap helébea hétfőn és kedden.

Vişeu-de-Sus (Vişeu Mijlociu)—Felső és Középvíró. (jud. Maramureş), gör. kath. Szt. György, Szt. Illés és Szent Demeier napokat követő hétfő és kedd, március 5, szept. 10 állatvásár.

Vinţul de-Sus—Felvincz „Oculi” vasárnap utáni hétfőn, június 8, aug. 23 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár. Hetivásár szerdán.

Tăuţi—Feltót, április harmadik és szept. első hétfőjén kirakó- és állatvásár egy napon.

Ferendia—Ferenchalom (jud. Torontal), március 1-ét és augusztus 16-át követő szombaton.

Făgăraş, március 17, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6. Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap barom. vásár.

G

Gătaia, január 20, április 21, július 21, október 27.

Gârneşti—Gernyeszeg, január 14, május 15, aug. 16, novemb. 19. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.

Grind—Gerend, július 26, okt. 7.

Gârceani—Görcsöny (jud. Sălaj), március 19, június 24, szeptember 21, nov. 25, kirakóvásár.

Gilău—Gyalu, április 20, július 14, dec. 11. Előtte 1 nap állatvásár. Hetivásár szombaton.

Josani—Gyergyóalfalu, febr. 24, okt. 31.

Bicaz—Gyergyóbékás (jud. Ciuc), április 21—23, augusztus 22—24. Következő nap kirakóvásár.

Ditrău—Gyergyóditró, febr. 3, május 1, július 17, nov. 25 kirakóvásár.

Gheorghani—Gyergyószentmiklós, Virágvasárnap előtti nap, június 15, szept. 7, dec. 13. Megelőző 3 nap állatvásár. Hetivásár szombaton.

Tulghes—Gyergyótölgyes, csak hetivásár csütörtökön állatvásárral.

Ghiriş—Gylres, február 3, július 8, október 21. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Ghimes-Făget—Gyimesbükk, jan. 20—21, marhavásár, 22-én kirakóvásár, augusztus 22—23 marhavásár, 24-én kirakóvásár. Hetivásár hétfőn.

Lunca-de-Jos—Gyimes alsó és középlak április 4, október 31 kirakóvásár. Ezt megelőzőleg 2—2 napon át marhavásár és végül a tavaszi marhavásárt megelőző napon juhvásár.

Ghioroc—Gyorok (jud. Arad), márc. 10, szept. 29, vasárnapi napon. Kirakó- és állatvásár egy napon.

Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Husvét előtti kedden, július 26, szeptemb. 30, dec. 17. Megelőző 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.

H

Halmeu—Halmi (jud. Sălmar), január 1, március 1, április 24 és Pünköst előtti hétfőn és kedden; s azon hetek hétfőjén és keddjén, melyek márkban foglalják július 15-át, augusztus 14-ét és november 30-át.

Hălmeag—Halmágy, április 12, okt. 16, Előtte 1 nap állatvásár.

Hateg—Hátszeg, február 2, március 23, augusztus 16, szeptember 8. kirakóvásár, január 30—31, március 19—22, augusztus 12—15, szept. 4—5 állatvásár. Hétfőn hetivásár állatfelhajtással.

Pieni-sub-munte—Havasmező, ó-pünköst, ó-illés előtti egy héttel hétfőn és kedden, október 13-1 megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13. vasárnapra esik, ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóvásár.

Huşfalău—Héjjasfalva, március 28 és december 2. Megelőző napon állatvásár.

Herseni—Hersény (jud. Făgăraş), febr. 12—13, szeptember 27—28, december 30—31, állat- és kirakóvásár.

Hida—Hidalmás, április 5—6, szeptember 25—26. Első napon állatvásár.

Homorod, március 15—17, június 29—30 és július 1, november 15—17 állatvásár, termény és háziiparcikkal, utolsó nap kirakóvásár.

Hondol minden szombaton hetivásár.

Cornăţel—Hortobágyfalva, április 1, aug. 2 Előtte egy nap állatvásár.

Satulung—Hosszufalu, Hamvazószerda utáni, Áldozócsütörtök utáni, jun. Ker. Szt. János utáni és szept. Szt. Ker. felmag. utáni pénteken.

Hususău—Hosszuaszó (jud. Târnava-Mică) február 26, június 23, okt. 26. Előtte 3 nap állatvásár. Szerdán hetivásárok.

Homorod-Sănpaul, állatvásár ápr. 10-12, és november 30, decemb. 1—2. Kirakóvásár mindig a következő napon.

Gurahonţ—Honctó, febr. 10 előtti hétfőn, május 11, és augusztus 20-ának hetében hétfőn és november 15 előtti hétfőn. Kirakó és állatvásár 1 napon.

I

- Iasi**—Nyolcfalva, január 10, május 1, és szept. 7. állatvásárral együtt.
Spermeozău—Ispánmező, május 20, szept. 10. Előtte egy nap állatvásár.

J

- Jasszenova** (jud. Timiş), május 21, szeptember 11-én.
Jank, május és szeptember második csütörtökjén.
Josfb—Józseffalva, április 15, június 20, szeptember 29, vasárnap és hétfőn.

K

- Kaşa**—Kacza, május 7, szept. 16, megelőzőleg 1 nap állatvásár.
Kacova—Kákófalva (jud. Severin), Szent György és Mária nap előtti csütörtökön. Előtte 1 nap állatvásár.
Kal, január 19—22, május 22—25, október 1—4. Az utolsó nap kirakóvásár.
Kapnic—Kapnikbánya, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár. Hetivásár szombaton.
Kápolnás—Kápolnás (jud. Severin), jan. 13, márc. 21, május 5, július 6, szeptember 20, november 20.
Kápolnásfalva—Kápolnásfalva, jun. 28, a kirakóvásárral megelőzőleg 2 nap állatvásár.
Károlyfalva (jud. Timiş), március 19—21, június 10—12, szept. 20—22, november 7—9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre esik, akkor az illető vásár mindig a heténapot követő csütörtöki naptól kezdve tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.
Kápolnóc—Mănăştur—Kápolnokmonostor, június 1. és dec. 6-át magában foglaló hét keddjén állatvásár, szerdáján kirakóvásár. Hetivásár szerdán.
Kékes—Kékes (jud. Solnok-Dobocă), április 6, október 30. Hetivásár szerdán.
Kercz—Săsească—Kercz (jud. Făgăraş), március 20, július 20-án állat-, utána 1 nap kirakóvásár.
Kerélszentpál—Kerélszentpál, Husvét előtti szerda, ónapjár szerint Nagy-Boldogasszony napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.
Keresd (jud. Târnava-Mică), január 7, június 12, október 12, állatvásár, január 3, június 10, október 10.
Kiskapus (jud. Târnava-Mare), április 21—24 juhvásár, 25—27 állatvásár, 28-án kirakóvásár; augusztus 20—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár. Hetivásár szombaton.

- Târgul-Săcuiesc**, január 3 és május 2. utáni hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
Kibéd—Kibéd, február 6, május 19, december 2. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
Királydaráóc—Királydaráóc, február 2, április 9, május 28 július 23, szeptember 9, nov. 17, dec. 24. Hetivásár csütörtökön állatvásárral.
Királyfalva (jud. Timiş), jul. 7, november 17.
Királyhalma—Királyhalma (jud. Târnava-Mare), március 25, július 1, decemb. 1, állat- és háziipar vásár.
Kisjenő (jud. Arad), Szent György (április 24.) előtti szombaton és vasárnap szept. 29-ét megelőző szombaton és vasárnap és dec. első hetének szombaton és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Július 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajással.
Kirakóvásár január 10, március 12, június 15, szeptemb. 1, nov. 2. Juhvásár április 27—28. Állatvásár január 7—9, március 9—11, június 10—12, augusztus 29—31, október 30—31, november 1. Hetivásár hétfőn és csütörtökön.
Kovácsna—Kovácsna, február 17, máj 2, július 22, november 11-én kirakóvásár. Hetivásár szombaton.
Kőhalom (jud. Târnava-Mare), Vízkereszt utáni hétfőn kirakóvásár, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; Virágvasárnap utáni hétfőn kirakó-, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; július 25-én kirakó-, megelőzőleg 22—24-én marhavásár; október 10-én kirakó-, 7—9-ig marhavásár.
Körösbánya, márc., jun., szept. és dec. hó 2-ik szerdáján.
Köröspatak—Köröspatak, Mátyás nap, június 16, október 4.
Krassó—Szamos-Krassó (jud. Sălmar), május 2, július 2, szeptemb. 1-3-6 és november 2-ik kedden.
Kraszna—Kraszna, január hóban első harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban első 2-ik hétfő és kedd.
Krasznabélték, február 10, március 31, május 19, július 21, szeptember 22, november 10, december 22.
Küküllővár, hushagyó kedd előtti hétfőn, Husvét előtti hétfőn, Püskös előtti hétfőn, augusztus 21. előtti hétfőn, 3 nap állatvásár a kirakóvásárok előtt.

L

- Lechnița**—Lekencze (jud. Sălmar), március 1, július 6.
Lechnița—Lekencze (jud. Năsăud), március 1, április 25, jun. 1, szeptember 21, dec. 20. Marhavásár 3 nappal előbb. Hetivásár csütörtökön.
Lipova—Lippa, ó-naptár szerint Szent György Szt. Illés, Kisasszony- és Szent Mihályi előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatvásár.
Liso—Lisza, (jud. Făgăraș), június 3-án állatvásár házilipart- és terményvásárral, szeptember 21-én állatvásár.
Lueta—Lövöte, január 13—15, ápr. 3—5, július 30—31, aug. 1, október 13—15. Utolsó napokon kirakóvásár.
Lugoj, február 10, május 10, július 2—4 és október 21-én megelőző pénteken, szombaton és vasárnap állat- és kirakóvásár.

M

- Gârbău**—Magyargorbó, Sexag utáni napon, ó-naptár szerint pünköst, nov. 19.
Ighiu—Magyarigen, Pünköst előtti péntek, október 26. E határnapot megelőzőleg 2 nap marhavásár, Hetivásár pénteken.
Lăpoșul ung.—Magyarlápó, jan. 18—19, május 13—14, július 6—7, szeptember 26—27, első nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
Măgharuș—Magyaros, február 5—6. ápr. 9—10, augusztus 4—5, novemb. 14—15. Második nap kirakóvásár.
Maria-Radna, Áldozócsütörtök és ó-naptár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó- és állatvásár 1 napon.
Marcod (jud. Turda), április 1, szeptember 17. Előtte 3 nap állatvásár, március 26—28 juhvásár.
Mărghița, január 6, április 24, július 13, szeptember 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatvásár, pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatvásár, a harmadik napon kirakóvásár.
Sighetul-Marmației, hetivásár kedd és péntek állatvásárral; ó-naptár szerint bőjt első hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Pünköst hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Illés napot magában foglaló hét hétfő és kedd napján, (ha Illés vasárnapra esik, következő hét hétfőjén és keddjén), október 12-át magában foglaló hét hétfőjén és keddjén, (ha október 13. vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain), december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartanak. — Szeptember 1—2-ik napjain kirakó- és marhavásár tartatik, de ha a fenti napok valamelyike vasárnapon vagy római, vagy illetve gör. kath. ünnepre esnek, a vásár vasárnapot, vagy ünnepet követő napokon tartatik. Nov. 5-6-ik napjain kirakó- és állatvásár.
Bărzava—Marosborsa, március 21, július 6, október 26. napját megelőző vasárnapokon kirakó- és állatvásár egy napon.
Ilia—Marosillye, január 19, április 6, május 10, július 6, augusztus 29, okt. 13. kirakó- és állatvásár egy napon.
Cheța—Maroskece, május 27, június 27, szept. 1, megelőző 3 nap állatvásár.
Ludașul de Murăș—Marosludas, május 4, október 4. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
Rușii-Munți—Marosoroszfalu, márc. 30, szept. 30. Hetivásár kedden.
Petriș—Marospetres (jud. Arad), június 10—11, július 19—20, okt. 13—14, dec. 20-án kirakó- és állatvásár egy napon.
Glodeni—Marossárpatak, Áldozócsütörtök utáni péntek, előtte 1 nap állatvásár.
Ogra—Marosugra, Quasimodó utáni csütörtökön, szeptember 16. Előtte 3 nap állatvásár.
Uioara—Marosujvár, április és augusztus 15-e előtti pénteken. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár pénteken,
Târgul-Mureș. Országos kirakóvásár, január 17-én Virágvasárnap előtti csütörtökön, Urnap utáni hétfőn, szeptember 4-én és nov. 11-én. Hetivásár csütörtökön.
Șomărtin—Mártonhegy (jud. Târnava-Mare), Husvét után következő hétfőjén, július 31-én, november 1 utáni első hétfőn. Ez utóbbi határnapot követő 3 nap után állatv., július 28—29 állatv.
Mărgineni (jud. Făgăraș), márc. 28 állatvásár, aug. 9 állat- és kirakóv.
Motșdorf—Mártontelke (jud. Târnava-Mare), március 19, november 5, kirakó- és megelőzőleg (egy nap közbevetéssel) 2—2 napi állatvásár (tehát márc. 16—17, nov. 2—3) és Pünköst utáni kedden és szerdán állat-, Pünköst utáni pénteken kirakóv. A pünkösti vásár állatfelhajtással.
Mehadia, állat- és kirakóvásár január 12, március 30, július 6. és nov. 2-án.
Carani—Marcifalva, (jud. Timiș), április 20, augusztus 10.

- Mediasz—Medgyes** (jud. Tárna-Mare), Invokele utáni hétfőn, kedden, szerdán állatvásár, csütörtökön kirakóv., március 20-án díjazással egybekötött tenyészkiállítás kapcsolatos országos tenyészállatvásár, helypénzszedés nélkül; április 10—12 állatvásár, 13-án kirakóvásár; május 28—30 állatv., 31-én kirakóvásár; július 9—12 állatv., 13-án kirakóvásár. Szt. Mihály-nap előtti hétfőn, kedden, szerdán állatvásár, nov. 27—29 állatvásár, július 6—10-ig juhvásár. Helív. csütörtökön.
- Mineş—Mezőméhes**, január 24, máj. 30, aug. 3. Előtte 3 nap állatv.
- Tileagd—Mezőtelegd**, április 3-ik és dec. első szerdáján kirakó és állatvásár.
- Micfalău—Mikóujfalu** (jud. Treiscaune), februar 14-én marhav., 15-én kirakóv., május 5-én marhav., 6-án kirakóv., július 19-én marhav., 20-án kirakóv., nov. 14-én marhav., 15-én kirakóvásár.
- Tăuții-de-jos—Misztótfalu** (jud. Sălmar), május 7. és nov. 24, november 19 megelőző nap állatvásár.
- Modoş**, március 25, június 26, szeptember 1 és október 26-át megelőző vasárnapokon.
- Moldova-veche—Ó-Moldova**, április 21 és aug. 27. állatvásárral együtt.
- Moldova-nouă—Új-Moldova**, május 5-én és június 24-én.
- Monor**, jud. Nasaud), május 31, szeptember 27. Előtte 2 nap állatvásár. Helív. pénteken.
- Merghindeal—Morgonda**, apr. 23, aug. 25, október 23 kirakóv. Előtt két nap állatvásár.
- Moravița** (jud. Timiș), április 1 és október 7 kirakóv. Hétfőn helív.
- Morîşfeld** (jud. Timiș), március 3-ik, máj. 2-ik, aug. 3-ik, nov. első vasárnapján kirakóv. Csütörtökön helívásár.
- N**
- Nădăușul-Săseșc**, február 5, április 28, október 31 (ünnep esetén a következő napon.) Állatv. febr. 2—4.
- Alta-Mare—Nagyajta**, febr. 16, Áldozócsütörtök utáni nap, dec. 29. Előtte 1 nap állatv. Helívásár kedden.
- Bășanii-Mari—Nagybaczon** (jud. Treiscaune), január 21, április 13, július 31, október 7 kirakóvásár.
- Baia-Mare—Nagybánya**, Oculi vasárnap után, Urnap után, aug. Szt. István után és nov. Márton nap után, mindig hétfőn és kedden, január 3-ik vasárnapját követő hétfőn állatv., kedden és szerdán kirakóvásár.
- Borodul-Mare—Nagybáród** (jud. Bihor) Gergely nap (márc. 12) utáni hétfőn, Péter és Pál napját magában foglaló hét hétfőjén, Boldogasszony napját (aug. 15) és Márton napját (nov. 11.) magában foglaló hetek hétfői napján kirakó- és állatvásár.
- Bocicolul-Mare—Nagybocskó**, helívásár szerdán és pedig kirakóvásár sertésfelhajlással.
- Cisnădie—Nagydisznód**, június 30 és augusztus 29.
- Alud—Nagyenyed**, január 25, május 8, aug. 19, okt. 16, 3 nappal előbb állatv. Evenként május 7-től 7 napon át juhvásár. Helív. csütörtökön állatvásárral.
- Ileanda Mare—Nagyilonda**, febr. 9—10, május 1—2, augusztus 17—18, október 15—16. Első nap állatv., második nap kirakóvásár.
- Copșa-Mare—Nagykapus**, augusztus 24, előzőleg 21—23-án állatvásár.
- Comloș—Nagykomlós**, március 3, jun. 9, szeptember 1 állatvásár, kirakóv. a következő nap.
- Cerei-Mare—Nagykároly**, febr. 4, április 15, június 3, július 1, szeptemb. 16, nov. 4, dec. 9-ét magában foglaló hetekben hétfőn. Hétfőn és pénteken helív.
- Nădlac—Nagylak** (jud. Arad), április 24 és szept. 29-ét magában foglaló hetekben mindig szombat és vasárnap. A január 6-ika után következő legközelebbi, valamint július hó második szombatján és vasárnap.
- Moftinu-Mare—Nagymajtény**, február 5, április 16, május 15, július 10, szeptember 18, nov. 6, dec. 11.
- Șarmașul-Mare—Nagysármás** (jud. Cluj) január 20, április 20, okt. 10, megelőzőleg 2—2 napon állatvásár.
- Șeica-Mare—Nagyselyk**, május Exaudi vasárnap utáni hétfőn, augusztus 30, december 13 Luca nap. Állatvásárok: Exaudi állatvásár minden év Áldozócsütörtökjén és az azt követő pénteken, aug. 28, a Luca napi pedig dec. 10, 11.
- Șomecuta-Mare—Nagysomkut**, Oculi vasárnap előtti szerda és csütörtök, Urnap előtti szerda és Urnap, augusztus 20 és november 11 előtti szerda és csütörtök, első nap állatvásár.
- Salonta—Nagyszalonta**, a február 15, április 15, július 15 és novemb. 15-ét magában foglaló héten pénteken és szombaton, az állatvásár mindenkor az előző napon tartatik meg.
- Sibiu—Nagyszeben**, Vízkeresztnap utáni hétfőn, május 5, szeptember 15, megelőző 7 nap állatvásár. Helívásár kedden és pénteken,

Tarna-Mare – Nagytarna (jud. Sălmar), február 16, április 1, május 1, júl. 26, október 28 és december 11 napokat magukban foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Zerindul-Mare – Nagyzerind (jud. Arad), január 14, aug. 25 kirakóvásár.

Oradea, hétfő és kedd általános vásár, péntek csupán kirakóv. Márc 12, jun. 21, szeptember 8, december 8-át magában foglaló heten, mindig pénteken kezdődnek s a következő sorrendben tartatnak meg: pénteken és szombaton sertés- és juhvásár, vasárnap, hétfőn, kedden termény-, baromfi, sertés- és lóvásár; vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken általános vásár.

Năsăud, május 27-én Szt. Bertalan után következő második szerdán, november 8, két nappal előbb állatv. Hetivásár csütörtökön.

Bacsa – Nőmetbogsán (jud. Severin), Feketevasárnap előtti heten, május Szt. János napját magában foglaló héten. Péter Pál ünnepé után, szept. 18 után mindenkor csütörtökön, pénteken és szombaton.

Mărici – Nyárádköszvényes (jud. Turda) február 9, május 3, augusztus 21, nov. 2, előtte 3 napon állatvásár; kivéve augusztus 21-iki, vagy ha 21 vasárnapra esik, a következő napi vásár, amikor az állatvásár 19-én tartandó. Ha a következő ünnepre, vagy vasárnapra esik, a következő nap tartatlik. Hetivásár kedden.

Mercurea-Mureșului – Nyárádszereda, február 21–24, július 29–31, aug. 1, dec. 7–10. Utolsó napon kirakóv. Hetivásár szerdán.



Beseșova-Mare – Óbesenyő, május 16, aug. 15, okt. 15.

Pecica-Română – Ópécska, a február 2-át és július 24-ét megelőző szombaton állatv., vasárnap és hétfőn kirakóvásár.

Rodna-Veche – Óradna, február 26 megelőző szombat, június és október hó utolsó szombat, május 4, aug. 10, és dec. 18 előtti szerdán, 2 nappal május és aug. 3 nappal előbb állatvásár. Hetivásár szombaton.

Ortődorf – Orczifalva (jud. Timiș), április 24, szept. 8

Oravita, március 25, július 25. Hetivásár szerdán.

Orșova, május 4–3 szeptember 17–19 és állatvásarak.



Paloș (jud. Târnava-Mare), márc. 10–11, július 31, augusztus 1, decemb. 3–6, állatvásár első nap, második napon kirakóvásár.

Pâncota, május, augusztus és okt. első szombatján kirakó- és állatvásár 1 nap. Hetivásár szombaton állatfelhajással.

Praid – Parajd, március 19, július 26, október 15, december 17. Három nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Paulis (jud. Timiș), máj. 5, október 1.

Pecica – Pécska, május 9 és szeptember 14, megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatvásár.

Periamoș, ápr. 24, június 15, szept. 24.

Peștelea (jud. Turda), Pünköszt harmadik napja utáni 3 napon át állatv., a negyedik napon kirakóv., decemb. 3–5 állatvásár, december 6 kirakóv. Hetivásár kedden.

Petriș, (jud. Năsăud) április Hugó és október Simon Juda napán. Előtte egy nap állatvásár.

Petroșani, május 15, október 15, kirakó- és állatv. Hetivásár pénteken.

Pișkolt (jud. Sălaj), márc. 1, és szept. 1. kirakóvásár.

Poiana (jud. Sibiu), július 13, szept. 21, két nappal előbb állatvásár.

Pui, orsz. állat- és kirakóvásár május 1, okt. 14. Hetivásár szombaton.

Prejmer – Prázsmár, február 3, aug. 6, előző 1–1 napon állatv., minden hét szombatján disznóvásár.



Recaș (jud. Timiș), febr. 23–24, június 23–24, okt. 31, nov. 1.

Reșița (jud. Caras-Severin). Virágvasárnap előtti pénteken, augusztus Boldogasszony heli, szept. Szt. Mihály nap heli pénteken, illetve előtte való pénteken.

Reșag, május 7, július 12, szeptemb. 28, megelőző 2 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Băița – Rézbányaváros, február, április, június, augusztus, okt. és dec. hónapok első helébe eső szombat.

Lăpoșul-Romănesc (jud. Dobacă), január 14, április 7, május 21, szeptember 21, a megelőző napon állatv.

Românilagos, Böjt közepének napján, június 1-ét követő vasárnapon, továbbá augusztus második helében és a Szent András napon magában foglaló heten vasárnap, a júniusi vásár kivéve naptár szerint.

Braşov—Rozsnyó (jud. Braşov), január 25, július 11, előző 1 nap állatvásár, állatvásár minden szerdán.

S

- Sármáság**—Sármáság, április és június második, augusztus és október harmadik hetében szerda és csütörtökön. Heti-
vásár hétfőn.
- Sivada**—Sárköz, hetivásár kedden, febr. 16, május 15, július 20, szeptemb. 20 és dec. 6 napját magában foglaló hetek hétfőjén és keddjén.
- Sighişoara**—Segesvár, január 15—16, márc. 13—14, június 21—22, szeptember 15—16, november 1—2 állatvásár. Március 16, június 24, november 4 kirakóvásár.
- Silindia**—Solénd, május 25, október 2 és dec. 13-át követő vasárnapokon állat-
vásár a kirakóvásárral egy napon.
- Sepreuş**, május 1-ét. é. november 20-át megelőző vasárnap kirakó- és állatvásár.
- Sf. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy György** nap után. János nap után és Brigitta nap után szerdán és csütörtökön, 1-ső nap állatvásár, a júniusi vásárt megelőző kedden lovásár és dec. 20—21-én szerdán és csütörtökön. Heliv. hétfőn.
- Simandul-de-Jos**, febr. 15, május 15 és szeptember 15. hetében, vasárnap és szombat állatvásár.
- Soborşin**, február 14, április 13, aug. 18, december 3 kirakó- és állatvásár egy napon.
- Solana-Seratu**—Sósmező, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19—20, július 14—15, október 25—26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóvásár. Heliv. szerdán.
- Sorata Sóvárád**, március 7—8, május 5—6, aug. 27—28, dec. 19—20 állat-
sárok. Március 9, május 7, aug. 29, dec. 21 kirakóvásárok.
- Staiendorf**—Stájerlak (Anina), Szt. háromság vasárnapján, október második vasárnapján.
- Silimeghiu**—Sületmed, január 1, pünköst másodnapján, augusztus 15, kirakóvásár. Kedden hetivásár.
- Stiárd**, febr. és augusztus első szerdáján kirakóvásár.
- Sărâşeu**—Szamoskrassó, máj. és július második keddjén, szeptember első keddi és november második keddi napján
- Someş-Curuslău**—Szamosnagygorostló Péter nap előtti napon, nagybőjt husbagyóján, Jeremiás próféta napján, az Ur színeváltozása napján, Gábor és Mihály arkangyalok napján.

Gherla—Szamosujvár, február 3—5, április 29, máj. 1, jul. 23—25, október 26—28. állat és kirakóvásár. Hetivásár hétfőn és pénteken.

Săsciori—Szászcsór (jud. Sibiu), márc. 30, október 26. Előbb két nap állatvásár. Szombat hetivásár.

Hundru-Bechui—Szászhalom, július 7, Mártonnap utáni hétfőn kirakó, megelőzőleg péntek és szombat állatvásár.

Săscu-Montană—Szászabánya, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, ugyanazon és a következő szombaton; július 6—7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szeptember 21 péntekre esik, ugyanazon és következő szombaton.

Criş—Szászkeresztur, jan. 26. szept. 1, kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár.

Sachiz—Szászkezd, január 12, május 22, aug. 3, nov. 25, kirakóvásár. Január 0, május 20, augusztus 1, nov. 22—24, állatvásár.

Nadăşul-Săşesc—Szásznádas, febr. 5, ápr. 28, okt. 31, febr. 2—4, állatvásár.

Reghin—Szászrégen, február 11—13, máj. 4—6, aug. 2—4, okt. 15—17, lovásár. Febr. 14 18, máj. 7—11, aug. 5-9, okt. 18—22 marhavásár. Május 1—3, július 30, aug. 1 juhvásár, február 19, máj 12, aug. 10, okt. 25, kirakóvásár. Hetivásár csütörtökön.

Sebeş—Szászsebes (jud. Sibiu) január 29, április 24, augusztus 24 kirakóv. előzőleg 3 nap állatvásár, április 6—8, augusztus 21—22 juhvásár, máj. 30—31 állatvásár. Hetivásár csütörtökön.

Orăştie—Szászváros, március 14, jun. 4, október , decemb 6, megelőző 3 nap állatv. Hetivásár szombaton.

Sătmar, február 2, március 19, május 1, július 2, szept. 29, nov. 21 magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, első nap állatvásár.

Sălişte (jud. Sibiu), április 6, június 14, október 7 kirakóv. Április 4, június 11, október 4 juh és sertésvásár. Április 5, június 12—15, október 5—6 áll. tv.

Sic (Săc)—Szék, február 24, július 8, szeptember 27, november 30 állatvásár és kirakóv. Hetivásár kedden.

Săcueni (jud. Bihor), febr. 19, május 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. hetekben pénteken Ezenkívül Husvét és Pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken, 1 nap állatv.

Secuşgiu—Székeskut (jud. Timiş), jan. 25, július 27, október 25. Országos vásárokat nem tartja meg.

- Cristur**—Székelykeresztur, állatv febr. 21—23, május 1—3, július 4—6, szept. 8—10. Juhvásár április 28—30, szeptember 5—7, márc. 1-én tenyészbikavásár. Kirakóvásárok február 24, május 4, július 7, szept. 11. Szombaton helivásár állatfelhajással.
- Odorheiu**—Székelyudvarhely. Kirakóv. Oculi vasárnap utáni szerdán, Urnap utáni hétfőn, okt. 4, december 21. Előtte 3 nap baromvásár, április 10 12 és szept. 28—30 juhvásár. Heliv kedden.
- Semlac**, Judika vasárnap előtt két héttel és ónaptár szerint Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a köv. hétfőn.
- Agnita**—Szentágota (jud. Târnava Mare) Judica utáni hétfőn és Szentháromság utáni harmadik hétfőn kirakó-, és ezeket megelőző pénteken és szombaton állatvásár. Október 14, december 21, ez mege özoleg 2 nap állatvásár. Helivásár pénteken.
- Saniob** (jud. Bihor), április és aug. első hétfőjén kirakó- és állatvásár.
- Suplacul de Bârcău** (jud. Bihor), a bőjt másodhetében, Szt. György előtti hétfőn, Lőrinc napját magában foglaló héten, október első hetében, minden kedden kirakó- és állatvásár.
- Cehul-Silvaniei**—Szilágycseh, husbogyó kedd utáni szerdán és csütörtökön. Husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön U napja utáni szerdán és csütörtökön. Augusztus második hetében szerdán és csütörtökön. Lukács nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony héttel megelőző szerdán és csütörtökön. A rom. kaim. Péter és Pál utáni szerdán csütörtökön.
- Simleul-Silvaniei**—Szilágysomiyó, március, június, szept., dec 20-át tartalmazó hetek csütörtök és péntekjén. Március 23—24, pénteken helivásár.
- T**
- Tâșnad**, Bálint hetében pénteken, Husvét előtti nagycsütörtökön, május Szaniszló, július Sáriós Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony napja, október Gal és november Marton napok heteiben pénteken.
- Teaca**—Teke (jud. Cluj), február 1, május 1, június 27, novemb. 5, megelőzőleg 2 nap állatvásár, apr. 11—14. juhvásár. Helivásár hétfőn.
- Tilcaud** (jud. Bihor), április 3-ik és dec. első hetének szerda napján.
- Butin**—Temesbökény, apr. 24, július 24, okt. 15, dec. 20 Heliv. pénteken.
- Fibiș**—Temesfüves, február 10, máj. 10, november 10. Helivásár hétfőn.
- Timișoara**, a vásárok 5 napon át tartanak, márc. 19, június 15, szept. 29. és dec. 18 előtti csütörtökön kezdődoleg, v gy ha a halálnap csütörtökre esik, akkor ettől kezdődik állatvásárokkal. Helivásár kedd és péntek, állatvásárral.
- Tinca**, (jud. Bihor), március, jun., szept., december hónapok negyedik hétfőjén kirakó- és állatvásár.
- Câmpeni**—Topánfalva, ónaptár szerint: Viragvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Pünkösti előtti csütörtökön és pénteken, július 9, augusztus 28, nov. 1, három nappal előbb állatv. együtt. Helivásár szombaton.
- Turda**, hamvazó szerda utáni szombaton, apr. 24, jun. 24, szept. 9, okt. 31, december 6, 3 nappal előbb állatvásár. Szombaton helivásár.
- Tornea**—Tornya (jud. Arad) apr. V napon előtti vasárnapon. Péter és Pál napjai és nov. 17-é (Gergely-napját) követő vasárnapokon kirakó- és ezen vasárnapokat megelőző szombaton állatvásár.
- Rimetea**—Torockó, május 16, október 10. Előző 3 nap marhavasár. Helivásár szombaton.
- Bran**—Tölcsvár (jud. Făgăreș), aug. 8, okt. 6, megelőző 1 nap állatvásár.
- Teiuș**—Tövis, február 20, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatvásár. Helivásár szerdán.
- Turț** (jud. Sălmar), január 25, április 15, június 24, szeptember 2, november 15.
- Turulung**—Turtarebes (jud. Sălmar), február 3-át, április 6-át, augusztus 5-ét, október 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.
- U**
- Aradul-nou**—Ujarad (jud. Timis), márc. 1, június 16, október 18.
- Neudorf**—Ujfalu, máj. 13, aug. 29, okt. 15, december 6.
- Moldova-nouă**, jun. 24, november 19-én.
- Uipeci**—Ujpécs, április 4, augusztus 10, október 15 utáni vasárnapokon.
- Săcueni**—Ujszékely (jud. Odorheiu), január 31, február 1, április 9—0, és okt. 14 15-én. A vásárok e öző napján állat-, a második nap kirakóvásár.
- Sântana**—Ujszentanna (jud. Arad), február 2, jui. 26, nov. 21. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra, vagy hétfőre esik, akkor a következő vasárnapon állatvásárral együtt Helivásár kedden.
- Ulma** (jud. Timis), május 24, aug. 18. Az országos vásárokat nem tartja meg.

V

Vánatori—Vadász (jud. Arad), április 7, június 24, magába foglaló hét szerda napján és október második vasárnapját megelőző hét szerdán kirakó- és állatvásár.

Ganfalău—Vámosgálfalva, húshagyókedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt első vasárnap csak állatvásár.

Bocşa-Română—Várboksán, pünkösti vasárnap utáni kedd és okt. első kedd.

Várşand—Varsány (jud. Arad), okt. 2.

Vaşcău—Vaskóh (jud. Bihor), február, április, június, augusztus, október és december első pénteken.

Roşia-Montană—Verespatak, március utolsó és okt. második hetében pénteken és szombaton, 1—1 nap állatvásár. Helivásár szombaton.

Tormac—Végyvár (jud. Timiş) ápr. 17, jún. 15, szept. 13, nov. 20, napokat magában foglaló hetek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy héttel később, a vásárok 3 naposok.

Vinga (jud. Timiş), gör. kel. neptár szerint ád. csüt. előtti vasárnap. Szt. István és Szt. Mihály nap után első vasárnap.

Siria—Világos (jud. Arad), böjt közepe napon, jun. 1-ét követő vasárnap, aug. második hetében és Szt. András napját magában foglaló héten első vasárnap, a a júniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint 1—1 nap állatvásár.

Z

Zlatna—Zalatna, március 19, június 18, szept. 1, két nappal előbb állatvásár. Helivásár szombaton.

Zărând—Zaránd (jud. Arad), ó-naptár szerint hamvazószerda utáni vasárnap; ó-naptár szerint pünkösti, Boldogasszony napja és dec. 17. előtt vasárnap, egy nappal előbb állatvásár.

Zam-Sâncraiu—Zentelke (jud. Cluj), március 30, szeptember 14.

Zam—Zám (jud. Hunedoara), jan. 29. és a nagyböjt negyedik hetében levő szerdán, jun. 3, júl. 21, szept. 11—27, dec. 15. Helivásár szombaton.

Zărneşti—Zernest, május 6, szeptember 21. előtte 1 nap állatvásár.

Zălatu, március, június, szeptemb. és dec. hónapok első szerda és csütörtök napjain. Helivásár szerdán és szombaton.

Jibău—Zsibó, február 14, május 5, július 11, december 18. Előtte egy nap állatvásár. Helivásár csütörtökön.

Ingyen adunk olvasóinknak

egy jó tanácsot! Ha bármilyen esküvői- vagy mulatsági meghívóra, műorra, szinlapra, a legkényesebb izlést is kielégítő levélpapírokra, számlákra vagy jegyzékekre, borítékokra, hivatalos nyomtatványokra, művekre, folyóiratokra, füzetekre van szüksége, azokat rendelje meg a »K Á L V I N« könyvnyomdában, Oradea—Nagyvárad. Strada Aurel Lazar (ezelőtt Nagy Sándor-utca) 14. szám, a Református Leánynevelő-intézet épületben, hol azokat legszebb kivitelben, a legjutányosabb áron kapja meg.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület **IRATTERJESZTÉSÉBEN**

Oradea, Str. Petru Maior (azelőtt Ór-u.) 1.

kaphatók:

1. SAJÁT KIADVÁNYAINK:

Nagybetűs hangjegyes énekeskönyv

fekete, zöld, barna, bordó színű ízléses, tartós vászonkötésben, ára 100 leu. Ugyanaz aranymetszéssel 150 leu. Konfirmációi, esküvői és egyéb ajándéknak kiválóan alkalmas az énekeskönyv biblianyomó papiroson készült kiadása, vászonkötésben piros metszéssel 130 leu, bőrkötésben, aranymetszéssel előzetes megrendelésre 300 leu.

László Marcella gyermek-szindarabjai.

Ára füzetenként 20 leu.

Tereh Géza: Közelebb Hozzád!

Versek. Ára 30 leu.

Bibliajelzők 0·50, 1 és 2 leus árban.

A »Családi tűzhely mellett« füzetei 2, 3 és 4 leus árban.

Az Áldott Orvos. Sárközi Lajos imádságos könyve betegek számára, félvászon kötésben, arany kehellyel 18 leu, u. az finom papiroson 20 leu, egész vászonkötésben 25 leu.

Képes levélpapír bibliai mondásokkal 10 darab 25 leu. Mindezekből 10 darabon felüli megrendelésnél 10% engedmény.

2. IDEGEN KIADVÁNYOK:

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, imádságos könyvek, különböző építő tartalmú, szórakoztató művek stb.

»Hazajáró lélek«. Szombati Szabó István verseskötete.

Ára 100 leu.



KÁLVIN J.
1509-1564

KÁLVIN

KÖNYVNYOMDA

**Készít mindenféle nyomtatványt
a legolcsóbb napi árak mellett
csinos és izléses kivitelben**

**TULAJDONOSOK:
BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY**

ORADEA

STRADA Dr. LAZAR AUREL No. 14. SZÁM.